

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI, K0446
NUMARALI ŞİİR MECMUASI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

EMİNE BÜLÜN

GAZİANTEP
NİSAN 2019

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI, K0446
NUMARALI ŞİİR MECMUASI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

EMİNE BÜLÜN

Danışmanlar
Dr. Öğretim Üyesi Gülşah Gaye Fidan
Doç. Dr. Mehmet Celal Varışoğlu

GAZİANTEP
NİSAN 2019

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI

Emine BÜLÜN

Tez Savunma Tarihi: 26.04.2019

Sosyal Bilimler Enstitüsü Onayı

Doç. Dr. Zekiye ANTAKYALIOĞLU
SBE Müdürü

Bu tezin Yüksek Lisans tezi olarak gerekli şartları sağladığını onaylarım

Prof. Dr. Hülya ARSLAN EROL
Enstitü ABD Başkanı

Bu tez tarafımda okunmuş, kapsamı ve niteliği açısından bir Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Dr. Öğr. Üyesi Gülşah Gaye Fidan
Tez Danışmanı

Doç. Dr. Mehmet Celal Varışoğlu
Tez Danışmanı

Bu tez tarafımızca okunmuş, kapsam ve niteliği açısından bir Yüksek Lisans tezi olarak oybirliği ile kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri:

(Unvanı, Adı ve SOYADI)

İmzası

Prof. Dr. Halil İbrahim YAKAR

Doç. Dr. Ozan Yılmaz

Dr. Öğr. Üyesi Gülşah Gaye FİDAN

ETİK BEYANI

Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu,

bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

Emine BÜLÜN

ÖZET

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI, K0446 NUMARALI ŞİİR MECMUASI

BÜLÜN, Emine

Yüksek Lisan Tezi, Türk Dili ve Edebiyatı ABD

Tez Danışmanları: Dr. Öğrt. Üyesi G. Gaye Fidan, Doç. Dr. M. Celal Varışoğlu

Nisan 2019

Klasik Türk edebiyatı açısından önemli bir yere sahip olan mecmualar sayesinde, günümüzde bilinen ya da bilinmeyen birçok şairin şiirleri gün yüzüne çıkarılır. Mecmualar genellikle yazarın zevkine göre topladığı manzum, mensur ya da manzum-mensur karışık metinlerden oluşmaktadır. Bu çalışmanın amacı 98 varaktan oluşan İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı K0446 numaralı mecmuayı, mecmuaların sistematik tasnifi projesi kapsamında incelemektir. 1b-98a yaprakları arasında Arap harfleriyle oluşturulmuş metin, transkripsiyon yöntemi ile Latin alfabesine çevrilmiştir. Mecmuada, genel olarak gazel, kaside, müseddes ve tahmis gibi nazım şekilleri yer almaktadır. Bu şiirler genellikle dinî-tasavvufî konularda yazılmıştır. Mecmuanın 45a-45b-46a varaklarında ise nesir kısımlar mevcuttur. Nesir bölümlerinden birinde kahve ile ilgili bilgi verilmiştir. Birinde Hacı Bektaş Veli'nin bir şiirinin şerhi yapılmıştır. Bir diğerinde ise Kuran'dan ayetlere yer verilmiştir. Sonuç olarak, mecmuada toplam 58 şaire yer verildiği görülmüştür. Bunun yanında mecmuada toplam olarak 235 şiir tespit edilmiştir. Çalışmamızda elde ettiğimiz en önemli sonuç ise Aşık Ömer'in basılı divanında yer almayan ancak mecmuada yer alan iki şiirini edebiyat dünyasına tanıtmak olmuştur.

Anahtar kelimeler: Mecmua, Çeviri Metin, Klasik Türk Edebiyatı

ABSTRACT

THE POEM JOURNAL RECORDED IN ISTANBUL METROPOLITAN MUNICIPALITY ATATURK LIBRARY NO: K0446

BULUN, Emine

Master Thesis, Department of Turkish Language and Literature

Thesis Advisors: Dr. Associate G. Gaye FIDAN, Asst. Prof. Dr. M. Celal Varisoglu

April 2019, page 379

The poems of many poets that are known or unknown are revealed thanks to the journals which have an important place in classical Turkish literature. The journals are composed of complex texts such as poem, prose or poet-prose, which are usually collected according to the taste of the author. The aim of this study is to examine the journal recorded Istanbul Metropolitan Municipality Ataturk Library no: K0446 according to the systematic classification project of the journals. The text between sheets of 98 writing in Arabic alphabet was translated into the Latin alphabet by transcription method. Generally, in the Journal, poems such as ghazal, qasida and verse are located. These poems are generally written in mystical issues. In the journal, sheets of 45a, 45b, 46a are prose. In the part of prose, one text is giving some information about coffee. Another one is about explain to one of Haci Bektash Veli's poem. And the other is consist in Qur'ân verses. As a result it is identified 58 poets and 235 poems in journal. The most important result in our study is to introduce two poems not included in the printed diwan of Aşık Ömer to the literary world.

Key words: Journal, Translation text, Classical Turkish Literature

ÖN SÖZ

Mecmualar, klasik Türk edebiyatı ürünlerinin korunup günümüze kadar aktarılmasında büyük bir önem taşımaktadır. İçerisinde barındırdıkları manzum ya da mensur eserlerle her dönem araştırmacıların ilgi odağı olmuştur. Mecmualar sayesinde birçok edebî ürün geçmişten günümüze aktarılmıştır. Şairlerin basılı divanlarında yer almayan ya da eksik olan birçok şiir bu vesile ile gün yüzüne çıkarılmıştır. Ayrıca mecmualar, oluşturuldukları dönemin dil, siyasi, tarihî ve sosyal özelliklerinin kavranması açısından başvurulabilecek ana kaynaklardandır.

Bu tezde İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı K0446 numara ile kayıtlı mecmua incelenmiştir. Söz konusu eser 98 varaktan oluşmaktadır. Mecmuada 13. ve 19. yüzyıl arası yaşamış şairlerin şiirleri mevcuttur ve eserde yer alan şiirlerin genel olarak dini-tasavvufî konulardan seçilmiştir. Çalışmamız dört bölümden oluşturuldu. Birinci bölümde; mecmua kavramının genel tanımına, tasnifine ve önemine yer verilmiştir. İkinci bölümde; Bu çalışma oluşturulurken yararlanılan ana kaynakların özeti belirtilmiştir. Üçüncü bölümde; metnin hazırlanmasında izlenen yöntem ve materyaller yer almaktadır. Dördüncü bölümde; nüsha tavsifi, nüsha tavsifi tablosu, nüshada yer alan şairlerin hayatı hakkında kısaca bilgi verilmiştir. Son olarak ise çevir yazılı metne ve sonuç kısmı bulunmaktadır.

Bu çalışmayı oluştururken her zaman desteğini ve değerli vaktini esirgemeyen sayın danışman hocam Dr. Gülşah Gaye Fidan'a, akademik hayatıma yön veren değerli danışman hocam Doç.Dr. M.Celal Varışoğlu'na, bu süreçte maddi ve manevi desteğini esirgemeyen sevgili aileme, ayrıca karşılaştığım problemlere çözüm bulan arkadaşım Hakan Sönmez'e teşekkürlerimi sunmayı bir borç bilirim.

Emine BÜLÜN

Nisan 2019

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: Transkripsiyon Sistemi	6
Tablo 2: Nüsha Tavsif Tablosu.....	8

KISALTMALAR

- NKD: Nakşî Efendi
AÖD: Âşık Ömer Divanı
NBD: Nâbî Divanı
NSD: Nesîmî Divanı
ŞM: Şem'î Divanı
UD: Üsûlî Divanı
DH: Diyarbakırlı Halîfî
VD: Vahdetî Divanı
FD: Fuzulî Divanı
CD: Cinânî Divanı
ŞPD: Şemsî Paşa Divanı
SVD: Seyyid Vehbî Divanı
ŞYD: Şyhülislâm Yahya Divanı
ERD: Eşrefoğlu Rûmî Divanı
UVD: Ulvî Divanı
NMD: Niyâzî-i Mısrî Divanı
HD: Hayretî Divanı
ANT: Ali Nihat Tarlan

İÇİNDEKİLER

ÖZET	i
ABSTRACT.....	ii
ÖN SÖZ	iii
TABLolar LİSTESİ.....	iv
KISALTMALAR.....	v
BİRİNCİ BÖLÜM	1
GİRİŞ	1
1.1. MECMUA KAVRAMI	1
1.2. MECMUALARIN TASNİFİ.....	2
1.3. MECMUALARIN ÖNEMİ	2
İKİNCİ BÖLÜM.....	4
KAYNAK ÖZETİ.....	4
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	5
MATERYAL VE YÖNTEM.....	5
3.1. Metnin Hazırlanmasında İzlenen Yöntem	5
3.2. Transkripsiyon Sistemi	6
4. BULGULAR VE TARTIŞMALAR	7
4.1. İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI K0446 NUMARALI MECMUA	7
4.1.2. Nüsha Tavsifi	7
4.1.3. Nüsha Tavsifi Tablosu	8
4.2. NÜSHADA YER ALAN ŞAİRLER VE KISA BİYOGRAFİLERİ	47
4.2.1. Prizrenli Şem'î	47
4.2.2. Nakşî Ali Akkirmani.....	47
4.2.5. Şemseddin Sivâsî	48
4.2.6. Hamdullah Çelebi	49
4.2.7. Kalkandelenli Mu'îdî	49
4.2.8. Bursalı Rahmî	49
4.2.9. Âşık Ömer	50
4.2.10. Nesîmî	50
4.2.11. Niyâzî-i Misrî.....	50
4.2.12. Halîfî-i Maraşî.....	51
4.2.13. Yunus Emre	52
4.2.14. Eşrefoğlu Rûmî	52

4.2.15. Hacı Bayram Velî.....	52
4.2.16. Diyarbakırlı Halîlî.....	52
4.2.17. Nâbî.....	53
4.2.18. Vahdetî.....	53
4.2.19. Fuzûlî	53
4.2.20. Şemsî Paşa	53
4.2.21. Cinânî.....	54
4.2.22. Şeyhülislâm Yahya	54
4.2.23. Seyyid Vehbî.....	54
4.2.24. Kaygusuz Abdal.....	55
4.2.25. Za' fî-i Gülşenî.....	55
4.2.26. Sârbân Ahmed.....	56
4.2.27. Dervîş Ârâmî.....	56
4.2.28. Derzî-Zâde Ulvî	56
4.2.29. Üsküplü İshak Çelebi	56
4.2.30. Gubârî Abdurrahman Efendî.....	56
4.2.31. Âşık Kerem	57
4.2.32. Hayretî.....	57
4.2.33. Yahûdî.....	57
4.4. ÇEVİRİ YAZILI METİN	58
SONUÇ.....	315
KAYNAKLAR.....	317
ÖZ GEÇMİŞ	321
VITAE	321

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

1.1. MECMUA KAVRAMI

Edebiyat tarihi açısından önemli bir yere sahip olan mecmua, Arapça kökenli bir sözcüktür. Arapça “dağınık şeyleri bir araya getirmek, toplamak” anlamına gelen cem’ masdarından türemiş olan mecmû’ sözcüğü derlenmiş, toplanmış, bir araya getirilmiş demektir (Uzun, 2003: 256). Mecmua ise bu sözcükten müennis olarak “seçilmiş yazılardan meydana getirilmiş olan yazma kitap, dergi” anlamlarına gelmektedir (Devellioğlu, 2010: 689).

Günümüzde mecmuanın yerini antoloji veya dergi kavramları almıştır. Ancak mecmuanın bu yeni kavramlara nazaran daha önemli bir yere sahip olduğu aşikardır. Nitekim mecmua Klasik edebiyatımızın karanlık kalmış yerlerine ışık tutan nitelikler taşımaktadır. Genellikle yazarın zevkine göre topladığı manzum veya mensur yazılar Klasik edebiyatımızın eksik kalan yerlerini tamamlama rolü oynamaktadır. Örneğin bir şairin divanına hiç almadığı ya da eksik aldığı şiirlerin mecmualar sayesinde gün yüzüne çıkması mecmuaların önemini daha da artırmıştır.

Her ne kadar edebi zevki ve bilgisi olan kişiler tarafından oluşturulmuş olsalar da mecmuaların tam anlamıyla bir tertip içinde olmadıkları görülmektedir. İçerik olarak genellikle gazel, kaside, musammat, na’t gibi türlere yer verilmesi, mecmuaların çoğunlukla edebiyatla ilgili olduğunu göstermektedir. Ancak fıkıh, kimyâ, simyâ, reml, falcılık, sihir gibi konularda derlenmiş mecmualar da mevcuttur ve bunlar bir konu bütünlüğüne sahiptirler (Pala, 2004: 300). Bununla birlikte karışık türde yazıların bulunduğu, hatta sayfa sayılarının ya da renklerinin birbirini tutmadığı mecmualar da bulunmaktadır. Hatta bazı mecmualarda yazı karakterleri arasında bile farklılık görülebilmektedir. Böyle durumlarda yazarın eklemeler yaptığı ya da mecmuanın el değiştirdiği kuvvetle muhtemeldir (Kut, 1986: 170).

1.2. MECMUALARIN TASNİFİ

Mecmua tasnifi edebiyat tarihçilerine göre çeşitlilik göstermektedir. Bunun başlıca sebebi mecmualardaki düzensizlik ile birlikte içerik ve şekil yönündeki farklılıklardır. Bu konuda Agah Sırrı Levend, Günay Kut ve Memhet Gürbüz gibi araştırmacıların yaptığı tasnifler mecmua hakkında genel bir çerçeve çizmektedirler.

Agah Sırrı Levend, mecmuaları şu şekilde tasnif etmiştir.

1. Nazire mecmuaları
2. Meraklılarca toplanmış, birer antolji niteliğinde seçme şiirler mecmuaları
3. Türlü konulardaki eserlerin bir araya getirilmesiyle meydana gelen mecmualar
4. Aynı konudaki eserlerin bir araya getirilmesiyle meydana gelen mecmualar
5. Tanınmış kişilerce hazırlanmış, birçok yararlı bilgileri, fıkraları ve özel mektupları kapsayan mecmualar (Levend, 2014 166-167).

Günay Kut'un tasnifi Levend'e paralel olarak şu şekildedir:

1. Nazîre mecmuaları,
2. Seçme şiir mecmuaları,
3. Aynı konudaki eserlerin bir araya getirilmesiyle oluşan mecmualar,
4. Karışık mecmualar
5. Tanınmış kişilerce hazırlanmış veya derleyeni belli olmayan mecmualar (Kut, 1986: 170-174).

Mehmet Gürbüz ise mecmuaları şöyle sınıflandırmıştır:

1. Şiirlerin şekil özelliklerine göre oluşturulan şiir mecmuaları
2. Şiirlerin konularına göre oluşturulan şiir mecmuaları
3. Nazire mecmuaları
4. Şarilerin aidiyeti/mensubiyeti esasına göre hazırlanan mecmualar
5. Bir mensubiyet ilişkisi gözetmeksizin belirli şairlerin divanlarını/şiirlerini bir araya getirmeyi amaçlayan mecmualar(Gürbüz, 2008: 107-112)

1.3. MECMUALARIN ÖNEMİ

Tarih boyunca edebiyatımıza yön vermiş birçok kaynak bulunmaktadır. Bu kaynaklardan bir tanesi mecmuadır. Özellikle Klasik Türk edebiyatımız için önemli

bir unsur olan mecmua, teknolojinin kısıtlı olduğu dönemlerde sanatçıların eserlerinin daha çok insana ulaşmasında büyük rol oynamıştır.

Mecmualar, sadece Klasik edebiyatımızın etkin olduğu dönemlerde değil, günümüzde de önemini sürdürmektedir. Şiir mecmualarında birçok türde ve şekilde şiire rastlanmaktadır. Mecmuaların en önemli özelliklerinden biri günümüze kadar tanınmamış birçok şairin gün yüzüne çıkmasıdır. Birçok şairin divanına almadığı ya da divanı düzenledikten sonra yazdığı şiirlere de mecmualarda rastlamak mümkündür. Bazı şiirlerdeki mısra, beyit vs. gibi eksiklikler; çeşitli sebeplerden kaynaklanan aruz kusurları da mecmualar sayesinde tamamlanmaktadır (Yılmaz, 2008: 256-257).

Bilinmeyen veya kullanılmayan nazım şekilleri, kafiye tipleri, bend yapıları ile birlikte yeni türler ve kullanımına pek rastlanılmayan aruz kalıpları da mecmualarda karşımıza çıkmaktadır. Mecmularda şairlerin hayatı ile bilgiler de edinmek mümkündür. Mecmuayı hazırlayan kişinin edebi zevki çerçevesinden dönemin sanat zevki ve anlayışı hakkında da bilgi edinmek mümkündür. Ayrıca mecmualar, edebiyat dışı -özellikle dinî- konuları barındırması bakımından da önemli bir yere sahiptirler (Köksal, 2012: 417-421).

İKİNCİ BÖLÜM

KAYNAK ÖZETİ

LEVEND, Agah Sırrı (2014) Türk Edebiyatı Tarihi: Bu çalışma dört bölümden meydana gelmiştir. Birinci bölümde “Edebiyat Tarihinin Başlıca Sorunları” başlığı ile edebiyat, edebiyat tarihi ve edebiyat toplum ilişkisinden bahsedilmiştir. İkinci bölümde “Edebiyat Tariçisi Gözüyle Edebî Eserlerimiz” başlığı altında nazım nesir türleri hakkında bilgi verilmiştir.”Mecmualar” başlığı bu bölümde yer almaktadır. Üçüncü bölümde Arap ve Fars edebiyatları hakkında genel bilgi verilmiştir. Dördüncü bölümde ise “Edebiyat Tarihimizin Başlıca Kaynakları” başlığında ile edebiyatımıza kaynaklık eden tezkireve tarih kitapları hakkında bilgi verilmiştir.

AYDEMİR, Yaşar (2007) Metin Neşrinde Mecmuaların Rolü ve Karşılaşılan Problemler: Bu çalışmada mecmuaların genel tanımına, önemine ve mecmuaların metin tenkidinde kullanılmasındaki muhtemel problemlere değinilmiştir. Bu problemler için önerilerde bulunmuştur.

GÜRBÜZ, Mehmet (2012) Şiir Mecmuaları Üzerine Bir Deneme: Bu çalışmada, mecmualar hakkında genel bir bilgi verildikten sonra mecmuaların tasnifinden bahsedilmiştir.

YILMAZ, Ozan (2008) Metin Te’sisinde Şiir Mecmualarının Katkısına Bir Örnek: Süleynmaniye Kütüphanesi Hacı Mahmud Efendi Koleksiyonu 5214 Numaralı Mecmua ve Muhtevası: Bu çalışmada şiir mecmualarının önemine ve tenkitli metin neşrinin sağladığı katkılara değinilmiştir.

KÖKSAL, M. Fatih (2012) Şiir Mecmualarının Önemi ve Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi (MESTAP): Bu çalışmada genel itibariyle mecmuaların öneminden ve mecmuaların Türk edebiyatındaki yerinden bahsedilmiştir. Aynı zamanda mecmuaların detaylı bir tasnifine yer verilmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

MATERYAL VE YÖNTEM

3.1. Metnin Hazırlanmasında İzlenen Yöntem

1. Mecmuada bulunan şairlerin şiirleri ile basılı divanlarında bulunan şiirleri arasında karşılaştırma yapılmıştır. Ve tespit edilen farklılıklar dipnot ile gösterilmiştir.
2. Vezin gereği eklenen kelimeler köşeli parantez [] içinde gösterilmiştir.
3. Atıf vavları kalınlık-incelik (u-ü/vu-vü) uyumuna göre okunmuştur.
4. Farsça sıfat ve isim tamlarından sonra mevsuf ve muzaftan sonra ses uyumu dikkate alınarak “ı-i/yı-yi” yazılmıştır.
5. Okunuşlarında farklılık olabilecek “ıyan-‘ayan/ ‘aşk-‘ışk” gibi kelimeler tek şekilde tercih edilmiştir.
6. Bu çalışmada İsmail Ünver’in “Çeviriyazıda Yazım Birliği” makalesi esas alınmıştır.
7. Mecmuada okunamayan yerler sıralı nokta (...) ile gösterilmiştir.
8. Mecmuada yer alan özel isimler büyük harfle yazılmış ve özel isimlere gelen ekler kesme işareti ile ayrılmıştır.

3.2. Transkripsiyon Sistemi

'		ş	
ā, a		ž,đ	
a, e, ı, i, u, ü		ţ	
b, p		z	
p		'	
t		ğ	
s		f	
c, ç		ķ	
ç		k, g	
h		g	
h		ñ	
d		l	
z,		m	
r		n	
z		v, ū, u, ü, o, ö	
s		h, a, e	
ş		y, ı, i, ĩ	

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. BULGULAR VE TARTIŞMALAR

4.1. İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI K0446 NUMARALI MECMUA

Çalışmamızı oluşturan İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı K0446 numaralı mecmuanın müstensihisi ve yazılış tarihi belli olmamakla birlikte içerisinde barındırdığı şairlerin yaşadığı yüzyıllar dikkate alınarak 19. yüzyılda yazıldığı söylenilebilir. Mecmuada şiirleri bulunan kimi şairlerin ismi ve mahlası birkaç şairde de mevcut olduğu için şiirlerin hangi şaire ait olduğu tespit edilememiştir. Mecmuada toplam olarak 58 şaire yer verilmiştir. Şiirlerde kullanılan ölçü genellikle aruz ölçüsüdür. Ancak kimi şiirlerde hece ölçüsü de kullanılmıştır. Mecmuada geçen şiirler genellikle dini-tasavvufi konulu şiirlerden oluşmuştur.

4.1.2. Nüsha Tavsifi

Çalışmamızı oluşturan bu mecmua, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı K0446 numara ile kayıtlı yazma eserdir. Arap alfabesiyle yazılmıştır. Mecmua 98 varak olup 220x150, 160x100 mm ebatındadır. Kullanılan yazı türü ise nesihdir. Mecmuanın bazı yerleri silinmiştir. Kim tarafından yazıldığı belli değildir.

Baş: Teşrîfîñ-ile hânemi reşk-vârim eyle

Ağlatma meni iki gözüm gel kerem eyle

Son: Geçe inâniyyet tarîkînden hâlâş ol Hâletî

Rehberîñ tâ râh-ı Hâğda cümle ehlüllâh ola

4.1.3. Nüsha Tavsifi Tablosu

Yer Nu		İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, Muallim Cevdet, Yz_K0446					
Yapı Nu.	Mahlas	Matla' beyti / bendi	Mahlas/Makta' beyti / bendi	Nazım birimi	Nazım Şekil/Tür	Vezin	Açıklamalar
1b	Nağşi	Teşrîfîn-ile hânemi reşk-vârim eyle Ağlatma meni iki gözüm gel kerem eyle	Ķânun-ı belâgatde yine Nağş-tırâz ol Ey hâne-i hoş bahçe'i fâ'iz-i ni'am eyle	Beyit	Gazel/5	--./--./--./--	Nağşi
1b	Nâbî	Gülistân-ı dehre geldik rengi yok bû ħalmamış Sâye-endâz-ı kerem bir naħl-i dil-cû ħalmamış	Çeyş-i ħamda ħande eyler ilticâ ehl-i niyâz Ķal'a-i himmetde Nâbî burc u bârû ħalmamış	Beyit	Gazel/5	-.--/-.--/-.--/-.--	Nâbî
2a		Şanman ħi duħân içmek için lule tutarlar Bir yere gelüp cem' olıcağ zümre-i yârân Ķam murğımı ürkütmek için bağı şafâdan Ağız tüfkin aldı bugün destine yarân		Dörtlük	Kıta	--./---/---/..	Murabba'-ı yâ Ķağğ-ı Duħân
2a		Ķâlemiñ ħıl yere kâtibine nazar Ağmaz ise hele bâri tamlar		Beyit	Müfred	-.--/-.--/-.--	
2a		Bu kitâbı oğuyanı yazanı yazdıranı Raħmetiñle yarlıgağıl yâ Ķanî		Beyit	Müfred	-.--/-.--/-.--	
2a		İlâhî bâb-ı lütfuñdan kerem bâbın güşâd eyle Bu kitâb şâhibin yâ Rab iki 'âlemde şâd eyle		Beyit	Müfred/..../..../....	

2a		Eger pehliv[ā]nı olsañ cihānīñ 'Āķıbet iki taş olur nişānīñ		Beyit	Müfred	6+5=11	
2a		Deli oldur dünyā için ğam yiye Allāh bilür kim kaçana kim yiye		Beyit	Müfred	4+4+3=11	
2b-3a	Maķālī	Şikāyet rüzgārımdan ki bir dem olmadım hoşnūd Fiġān-ı baht-ı siyāhımdan ki kılmaz t̄ali'im mes'ūd Yumuldu ğonca-i bahtım elimde cām-ı ğam fersūd Bahārīstān-ı 'ālemde açılmazsa gül-i maķşūd Çi ğam ey bülbül-i cān işite gülzār-ı 'adem mevcūd	Maķālī la'l-i dilberü varken yākūt-ı āhmerden Bu dem al çeşme-i āb u hayāt u bāde-i terden Nolur cām u Ceme Cemşid-i mir'at Sikenderden Tecellā-yı şıfātı şaykal it mir'āt-ı hūverden O māhīñ aks-i hüsıñdür Fiġāni mā-hüve'l-maķşūd	Bend	Tahmis/5	.../.../.../...	Ġazel-i Fiġānī Tahmīs-i Maķālī
3a-3b-4a	Naķşī Efendi	Dilā münkir kaçar Hāķdañ işitmez maġz-ı Kur'an'ı Ānı bilmez ki anuñla oġurlar kāmīl insānı Ne bilsün ol ħara yüzlü ne gevher şarf ider anı Muhaşşal münkirān sevmez dilā bu chl-i 'irfānı Anuñçün didiler cānā bu ħavme İblis-i şānī	Gönülden bī-ħaber bunlar şanur nuţķ eyleyen femdür Odur kim iş bu münkirler iki 'ālemde pür-ġamdur Şorarsañ Naķşiyā bunlar ħamu chl-i cehennemdür Muhaşşal münkirān sevmez dilā bu chl-i 'irfānı Anuñçün didiler cānā bu ħavme İblis-i şānī	Bend	Muhammes/10	.../.../.../...	Yazdı Naķşī Efendi
4a	Şükürī	Eyeriz her ... yüz biñ ħatā Rabbenā yā Rabbenā fāġfir lenā Raħmetiñdir derd-i 'aşāna devā Rabbenā yā Rabbenā fāġfir lenā	Ey Şükürī fazlı Mevlāya dayān Tā ki cennet rūħa ola āşiyān Böyle söyle görmeyim dırsen ziyāna Rabbenā yā Rabbenā fāġfir lenā	Dörtlük	İlahi/3	.../.../.../...	İlāhī-i Şükürī

4b	Eşrefoğlu Rumi	Gönül dostun cemâl âynasıdır Gönül kim pās ola dostuñ nesidür	Bu kemter Eşrefoğlu Rümî gönli Sınık mecrûh vehm vîrânesidür	Beyit	Gazel/8	---/---/---	
4b	Şemsi	Ey gâfil uyan rıhlet-i nâgâhı unutma Yol korkuludur korkusu çok râhı unutma	Bu dile ğurûr içre hevâ yolları çokdur Şemsi yüri sen Hâkka giden râhı unutma	Beyit	Gazel/6	--/---/---/---	Şemsi
5a-5b	Naqşî Efendi	Veliyyu'llâh ile cânâ bu remzi fehmi iderseñ ger Düşür 'akluñ Muhammed'len ve gerni gitdi elden ser	'Aceb nazm itdün ey Naqşî bu ders-i pür-mu'amm Nazîrûñ yoğ cihân içre Hüdâ hağkı ki ersin er	Beyit	Gazel/14	---/---/---/---	Naqşî Efendi
5b-6a	Naqşî Efendi	Dilâ münkir kaçır Hâk'dan işitmez mağz-ı Kur'ân'ı Anı bilmez ki anuñla okırlar kâmil insânı Ne bilsün ol kara yüzlü ne gevher şarf ider anı Muhaşşal münkirân sevmez dilâ bu ehl-i 'irfânı Anuñçün didiler cânâ bu kavme İblis-i şânî	Olanlar hâşul-ı ümmetden velîlerleñ 'inad itmez Sürer yüzler eşiginde kıvarsañ da kıoyup gitmez	Bent	Muhammes/2	---/---/---/---	Naqşî Efendi
6a	'Âlî Efendi	Cilve-gâh-ı sîne devrân ider efkâr-ı hû Tavr-ı dilden fâhir olur şu'le-i envâr-ı hû	Çehr-ile bu hasrine 'âbdü'l-hayyın dağl eyleme Hissedâr olan tecelliden ider izhâr hû	Beyit	Gazel/5	---/---/---/---	İlâhî 'Âlî Efendi
6b	Naqşî Efendi	Bu gün ol 'ıyd-ı ekberdür gelür kıurbâna 'âşıklar Giyerler câme-i gül-gün kıyarlar câna 'âşıklar	Başın tób eyledi Naqşî girüp meydân-ı 'aşk içre Şalâdur cem 'olup gelsün bu gün meydâna 'âşıklar	Beyit	Gazel/6	---/---/---/---	Güft-i Naqşî Efendi Rağmetu'llâ hi 'Aleyhi
6b-7a	Naqşî Efendi	Gel ey dâru's-şifâ lütf it unutma ahde peymânı Getürdüñ ey perî çünkim bu mülke bir müselmânı	Ve gerni ol degildür kim kemâlin 'arz idüp Naqşî Saña ta'lîm ide şâhım bu âyîn ü bu erkânı	Beyit	Gazel/8	---/---/---/---	Naqşî Efendi

7a-7b	Nağşî Efendi	Ger dilerseñ Hâkık'a vuşlat olma zâhid 'aqla yâr Kim münezzehdür bu 'aqlın bildiginden Kird-gâr	Çok 'ayân itme bu sırrı tüt sözüm ey Nağşîyâ Kim getirmez halk-ı 'âlem senden eylerler firâr	Beyit	Gazel/11	-.--/-.--/-.--/-.--	Nağşî Efendi
8a	Nağşî Efendi	Dila her derde dermândur şerî'at Marîz-i qalbe Loqmân'dur şerî'at	Hâkîkat Nağşîyâ bu mürde-gâne Tutarsan emrini cândur şerî'at	Beyit	Gazel/16	.---/.---/.---/.---	
8b	'Ömer	Ahvâl-i bätında idim ta'rîf Bir özge sebeble uğradım geldim Çehâr terkîbden kurulup taşnîf Münevver qandile uğradım geldim	'Ömer hâkîkatde gâl olup bişdi Nür-ı mükerrerem ile mi'râci işitdi Sidret'ül-müntehâya yolumuz düşdi Maqâmı Cibriile uğradım geldim	Bent	Murabba/4	6+5=11	Güft-i 'Ömer
8b	Muhyi	Firâkıñla helâk oldum Meded 'ârz-ı cemâl eyle Ġamıñdan derd-nâk oldum Meded 'ârz-ı cemâl eyle	Olur Muhyi bu firqatle Fiğân âh hasretle Kıalup devlet-i sa'âdetle Meded 'ârz-ı cemâl eyle	Dörtlük	İlâhi/9	4+4=8	Muhyi
9a		Mazhar-ı luğf-i Hüdâyuz âl-i yektâ şeylerüz Dâ'im şağşaka mübtelâyız âl-i yektâ şeylerüz	Şavt-ı İsrâfîl nidayuz âl-i yektâ şeylerüz Men'â-yı kabır şadâyuz âl-i yektâ şeylerüz	Beyit	Gazel/2	-.--/-.--/-.--/-.--	
9a		Hamd ü şükr olsun Hüdâ'ya zü-l celâl dâ'imâ Eyledi mü'mîn muvahhid eyledi îmân 'âtâ	Yani otuz iki farz bilmesi lâzım anı Mü'min ile mü'minâta etmeyüb tağşîrâtâ	Beyit	Gazel/5	-.--/-.--/-.--/-.--	Farz-nâme

9b-10a	Kaygusuz	Allāh Allāh Yaradan Günde yüzbiñ cür'adan Yār ile yār olagör Anlar çıksun aradan	Kaygusuz'un hüneri Helva ü büryān yemek Bundan özge hüneri Ümmā ger bi-çāreden	Dörtlük	İlahi/11	4+3=7	Güft Kaygusuz Abdal
10a	Vehbî	Taşvîr ider raḥl baña şuret-i lâmi Hengām-ı şabāda okurum ders-i fenāyı	Vehbî yine bu şî'ir-i şerer baş ile itdiñ Āteşgede-i kılup şu'arāyı	Beyit	Gazel/5	--./---/---/..	Seyyid Vehbî
10b-11a	Lâmi'	Aṭlas-ı zerrîn döşedi yine ser-tâ-ser zemîn Hulle-i rengin-ile oldı ağaçlar ḥur u 'ayn 'Ayn-ı kevşerdir ağan her köşede mâ vü ma'in Bâğ u râğîñ şöḥbeti şun ravza-i ḥuld-ı berîn Pür gelir küşene zerdî jâleler dürr-i şemen Şehd yağdırmış meger kim bâga Rabbü'l-'âlemün Kim bitirdi meyvelerin bostân-ı engübîn Her varağda okunur naqş-ı sırrün'-nâzırîn Bağladı çün kim ḥazāndan bu cān şekl-i ḥazîn Zennür zār olur kim olmazsa bu demde nüktebîn Böyle yazıldı ḥazān şaḥfına âyet-i Mübîn	Bâğ-ı gül-berk-i ḥazāndan riğ'â-i menşür gör Sebzeler şaḥnında zerden küncüne maḥzûr gör Jâlelerden her varağdan lü'lü-i menşür gör Bâde-i şahbâdadır her dâne-i engür gör Cām-ı zer tutmuş bu şevke nergis-i maḥmûr gör Bağrına dâğ-ı gam urmuş lâle-i maḥrûr gör Aç gözün evrâk içinde nükte-i meşûr gör N'oldı bu demde bu zîbâ gülşen-i ma'mûr gör Nüşuna aldanma dehrîñ niş uran zenbûr gör Şöyle olur Lâmi' her ḥüsne kim mağrûr gör Böyle yazıldı ḥazān şaḥfına âyet-i Mübîn	Bent	Terci-i bent/5	---/---/---/---	Bahâriyât-ı Lâmi'

11a		<p>Haftun üzre bād-ıla oynar bu zülf-i ‘anberin Şankim eyler cilveler fāvūs-ı firdevs-i berin Ders-i hüsn okur cemālün âyetinden hür u ‘ayn La‘lüne kevşer diyü tahtır ider ma’ u ma‘in Bilmedi sır-ı dehanın hiç ‘akl-ı hurdebın Hoşka-i dür-bâr mı yâ hâtem-i gevher-nigın Sen Süleymânsın cemālün bendesidir kemterin Çande kim varır bir hurşid-rüy meh-cebin Seyr-i bağ itsen seherde dir serv-i nâzenin Billâh ey gül bu ne hüsn olur hezerân âferin</p>	<p>‘Ârızındır yâsemîn ü verd-i aħmerden laţif Ėoncañile nergisiñ bādâm şekerden laţif Bay-ı ‘ar‘ardan dilârâ büy-ı ‘anberden laţif Lü‘lü’ lâle-veşin olalı gevherden laţif Uş başım derdin musaffâdır yüzüm laţif Tal‘atındır âfitâb-ı nûr-ı perverden laţif Gelmedi bir hûb sen servi seminlerden laţif Rüşen oldu kim yüzündür mâh-ı enverden laţif Billâh ey gül bu ne hüsn olur hezerân laţif</p>	Bent	Muaşşer/4	-.--/-.--/-.--/-.--	
11b	‘Ömer	<p>‘Aşık-ı râz itsem de bir hem söz ü sâz itsem de bir Yâre nâz itsem de bir ‘ârz-ı niyâz itsem de bir Sâkin vaħdetde olup bâb-ı tevekkülde müdâm İmtiyâz itsem de bir ‘azm-ı Ėicâz itsem de bir</p>	<p>‘Âriyetden arınıp aħir giyip Ėalvet kefen Nice bin yıl çürüyüp yatsa gerek hâk içre ten Bu faqr-ı vücudum içre ‘Ömer bu cânı ben Gam-güdâz itsemde bir ifşâ-yı râz etsem de bir</p>	Bent	Murabba/5	-.--/-.--/-.--/-.--	Güft-i ‘Aşık ‘Ömer
12a	‘Ömer	<p>Bilmeyenler küntü kenziñ aşlı ‘izzetden çıkar Terk ider nâmus-ı tengi ‘âr-ı Ėayretten çıkar Tutmayan pîr-i peder pendini rağbetden çıkar Hazret-i Ā[de]m gibi güyâ ki cennetden çıkar</p>	<p>Bilmeyen ‘ilm-i ĖaĖıĖatı añlamaz esrârını Taş çalma gevherin ehline ‘arz-ı vârinı Güş idenler dirler ey Āşık ‘Ömer güftârını Dürr-i yektâdır kamu deryâ-yı Ėikmetden çıkar</p>	Bent	Murabba/5	-.--/-.--/-.--/-.--	Güft-i ‘Aşık ‘Ömer

12b	Kâtibî	Gülzâr-ı ezeli içre bir bülbül idim cânâ Bir gonca-yı gül görsem pür gulgul idim cânâ Çün rûz-ı ezeli olan ben bir bî-dil idim cânâ Ne-âteş u bâd u ne âb u gül idim cânâ Sen serv-i hevâ-bağş ben mâ'il idim cânâ	Dir ruhlarm işit ol Kâtibî bir başsa 'Aşkım hevesi içre dil hürmenini yakşa Zülfüm resenin alup cân gerdenine dağsa 'Aşk cyledi âvâre ben Hayreti yoğsa Her hîdmete cân-ile müsta'cil-idim cânâ	Bent	Tahmis/5	---/---/---/---	
12b	Mu'îdî	Lebüñ 'aksiyle yaşımı görenler dir ki kandur bu Ne kan olsun ki hicründe helâk oldum nişândur bu Cihândan el yuyan ehl-i dile aşup cândur bu Hevâ deryâsını pür cüş iden seyl-i revândur bu Yağud câm-ı muhabbetde şarâb-ı erğuvândur bu	Necâtî cânım dostdan dirîğ eyler dimiş düşmen Zihî düşmen ki düşmendür bizümle mâtekkaddümden Mu'îdî hâlîş ü muhlîş kuluñdur hod bilürsün sen Bu sözlerimize vâkı'dür inanma ey yüzi gülşen Yolında öldüğüm vallâhi billâhi yalandur bu	Bent	Taştir/5	---/---/---/---	Taştir-i Mu'îdî Be Gazel-i Necâtî
13a	Muhibbî	Cihânda haste-i 'aşkım benüm bir dürlü hâlîm var Ne dermândan olur dil-şâd ne dertden infîâ'lim var	Muhibbî vâdî gâmda' tütup vahşilere ülfet Bugün cû-bân 'aşkım ben bir dil gibi kavâlim var	Beyit	Gazel/5	---/---/---/---	
13b	Hayretî	Ben senün şâdık kuluñum şâh-ı haqqıçün begim Eşigün terk itmezem Allâh haqqıçün begim	Cevri eliyle yakma gönlin Hayretî bî-çârenün Kâ'bedür vallâhi beytü'llâhi haqqıçün begim	Beyit	Gazel/5	---/---/---/---	Hayretî fermâyed
13b	Hayretî	'Aşık-ı dîzârûnâm dîzâr haqqıçün begim Nür-ı pāk-i Aħmed-i Muhtâr haqqıçün begim	Hayretî abdâli kılma hân-ı lütfûndan ırâk Tekke-i Haqqda olan esrâr haqqıçün begim	Beyit	Gazel/5	---/---/---/---	
13b	Şem'î	Yâr-ile kişi ağyâr[1] neylesün Bülbül ki gül-ile hem-dem ola hâr neylesün	Dünyâye çünkü her kişi 'uryân gelür gider Ey h'âce Şem'î cübbe vü destârı neylesün	Beyit	Gazel/5	---/---/---/---	Şem'î fermâyed
13b-14a		Vade-yi vaşla dilinden dilberin lâ gelmedi Çoğ vefâ şuretlerin gösterdi amma gelmedi	Devr-i ademden biri İshâk'a beñzer 'âleme Bir belâ-keş 'aşık şeydâ ey rüsvâ gelmedi	Beyit	Gazel/5	---/---/---/---	

14a	Ẓamirī	Fazl-ı Haḡdan keşf olalı ma'nā erkān-ı haḡḡ Muşḡaf-ı vechiñde gördüm oḡunur divān-ı haḡḡ	Bu Ẓamiriniñ zāmīrinde şıfātūñ zāt olur Mü'miniñ āyinesidir şūret-i insān-ı haḡḡ	Beyit	Gazel/6	-.--/-.--/-.--/-.--	Güft Ẓamirī
14b	Arāmī	Şeh-i mülk-i cünūnum düd-ı āhımdan elem çekdim Adım mecnun geçdi defter-i 'aşka raḡam çekdim	Fenā meyhānesi içre bulunmaya ayak taşım Şarāb-ı bezm [vaḡdetden ḡolu bir cām-ı Cem çekdüm]	Beyit	Gazel/4	---/---/---/---	Güft Arāmī
14b		Süzülsün yāruñ çeşm-i devlet medārı görsünler Çözülsün dügmeler mirātı pür envārı görsünler Çıkar pirāheniñ tā ḡudret-i settārı görsünler Mühder rūḡu taşvir nice olurmuş yārı görsünler		Bent	Kıta	---/---/---/---	
14b		Ne ḡunīdür gözüñ sākī ki baḡrumdan kebāb ister Döküp nā-ḡaḡḡ yire ḡanım ḡabā ḡam-ı pür şarāb ister	Seni ḡüblar arasında anuñçün iḡtiyar itdüm ḡul olmaz degme bir şāha ḡönül ālī cenāb ister	Beyit	Gazel/2	----/----/----/----	Prizenli Şem'i
14b	Ahmed	Taḡt-ı dilde şāh-ı 'aşkıñ olalı sulḡānımız Derd-i mihnet olur oldu her ḡice miḡmānımız	Tende ḡuvvet ḡalmadı hem sayde ḡāḡat ḡalmadı Merḡamet ḡıl mūmiyānım kılıca ḡaldı cānımız	Beyit	Gazel/2	-.--/-.--/-.--/-.--	
14b	Aḡmed	ḡāl-i dili ol ḡamze-i mekkāre ḡuyurma Öldüricek ḡaşd-ile ol ḡünkāra ḡuyurma	Tek 'āleme fāş eyleme bu rāz-ı nihānı ... Aḡmed çekme öldür beni aḡyāra ḡuyurma	Beyit	Gazel/2	--/-.--/-.--/-.--	
15a	Nesimī	ḡaḡ te'ālānıñ şıfātı belki zātı bendedür ḡul ḡüvellāhıñ delīli hem şıfātı bendedür	Ey Nesimī bu delīliñ uş beyānı kim bilür Her ḡadīsı yüz dakik müşkilātı bendedür	Beyit	Gazel/8	-.--/-.--/-.--/-.--	Güft-i Nesimī

15b	Qalender	Handeler idüp dehanın nâz ile cânân açar Güyyâdır eyler pür biz hoşka-i mercân açar	Gözün aç küy-i yegâne ey Qalender varıcağ Tiğ ü hışm-ıla şankim gözleriñ cânân açar	Beyit	Gazel/5	-.--/-.--/-.--/-.--	Ġazel-i Qalender
15b-16a	ŪşŪlî	Şol gönŪl kim sŪretiñ nağsını temennâsındadır On sekiz biñ 'âlemiñ dâ'im temâşâsındadır	Çün atıldı kaşların yâyma kurbân olmağa Çün ŪşŪlî Qâbe Kavseyiñ ev ednâsındadır	Beyit	Gazel/7	-.--/-.--/-.--/-.--	Ġazel-i ŪşŪlî
16a-16b	Niyâzî	Şeri'atın sözlere haqıqatsız bilinmez Haqıqatın sırları tarıqatsız bilinmez	Bu sŪretiñ libâsın vir gayrıya Niyâzî Ol bahre talar isen şâyed gerü gelinmez	Beyit	Gazel/6	7+7=14	Niyâzî-yi Mısrî
16b-17a	Vahdetî	Meclise cem' oldı [cümle] tâlibŪn Oldılar nuğk-ı Hudâya sâmi'ün	İrdiler zât u şifâta Vahdetî Oldılar bu yolda anlar sâlimŪn	Beyit	Gazel/6	-.--/-.--/-.--/-.--	Ġazel-i Vahdetî
17a-17b	Halîlî	Yârini yarın görendür kim bugün yarın görür Görmeyen yârin bugün yarın kaçan yârin görür	Ey Halîlî ol hümâ-himmet faqır ol kim müdâm Ârzü-yı cennet itmez dost dîdarın görür	Beyit	Gazel/7	-.--/-.--/-.--	Diyarbakırlı Halîlî Efendi
17a	Talib	Genç-i 'aşkı isterseñ dil-i viran ara Hızr-veş âb u hayâtı zulmetinde ara	Tâlib-i Mevlâ olup her kişiden himmet dile Ġâfil olma maṭlab var sırrı Qurân'da ara	Beyit	Gazel/6	-.--/-.--/-.--/-.--	Maṭla'
18a	Nehcî	Derdine 'aşkıların dermân cefâ-yı yâr imiş Bülbüle 'aşk arduran bildim ki zaḥm-ı h'âr imiş	Devlet-i dünyâ ki dirler Nehcî h'âb u hayâl Hiḍmet-i pîr ile gel kim devlet-i bîdâr imiş	Beyit	Gazel/7	-.--/-.--/-.--/-.--	Nehcî Efendi
18b	FuzŪlî	GönŪl tâ var elŪnde câm-ı mey tesbîḥe el urma Namâz ehline uyma anlar ile durma oturma	FuzŪlî behre virmez tâ'at-i nâkıs nedür cehdŪñ Kerem kııl zerki tâ'at sŪretinde ḥadden aşurma	Beyit	Gazel/7/..../..../....	FuzŪlî

19a	'Ömer	Nefs-i emmâre uyma cânîña kıyma gönül Mâsivâ nakşın gider dil levhine kıyma gönül Âdeme yakîn olur mu her melek simâ gönül Gördüğüyle düşme nâkış sözlere uyma gönül Ġaflet el virmez bu yolda aç göziñ uyma gönül	Bir naşihattir saña bu söz kerem ide kabûl Nefse uyup egri gitme çıkar elden doğru yol Ey Ömer gel var olur olmaz hevâdan fâriğ ol Gördüğüne düşme nâkış sözlere uyma gönül Ġaflet el virmez bu yolda aç göziñ uyma gönül	Bent	Muhammes/5	---/---/---/---	Güft-i 'Âşık 'Ömer
19b	Nesîmî	Ġayb-ı muṭlak sırrını gerçi ki pinhân gösterür Âşikâra kendözin vech-i insân gösterir	Vaşla vâşılın Nesîmî gör ğanimet bu demi Gerdiş-i devr-i felek na-ğâh hicrân gösterür	Beyit	Gazel/9	---/---/---/---	Güft-i Nesîmî
19b	Za'fî	Bu mezâhir kim vücûd-ı muṭlak izhâr eyledi Kendüdür kim kendüzine 'arz-ı didâr eyledi	Ġamdüli'llâh ir görüp darü'l-şifâ-yı vahdeti Za'fî-yi bî-çâreniñ derdine dermân eyledi	Beyit	Gazel/13	---/---/---/---	Güft-i Za'fî
20a	'Ömer	Al vücûdumdan haber-raz rivâyet bizdedir Nüşa-i kübrâ sırrı dürlü hâlet bizdedir Bizdedir Seb'âl-meşânî Ġaḳḳ-ı aliyü'l-arş didi Mâsiva şânında münzel yedi ayet bizdedir	Biz ki dervîş-i fenâ iklîminin seyyâhıyız Baḫr-ı 'aşḳ içre bu felek mülkünün mellâhıyız Ey 'Ömer mülk-i vücûduñ mührüyüz miftâhıyız Bilmiş ol bu şehri zulmü hem 'adâlet bizdedür	Bent	Murabba/5	---/---/---/---	Güft-i 'Âşık 'Ömer
21a	'Ömer	Her kaçan dîvâneler bâzûsuna dâğ oynadır Yedi kâat zencîr-i 'aşḳı depreduḫ bâğ oynadır Ḳabza-i ḳudret kaçan ḳaşdıyla bıçâğ oynadır Şerḫler ḫûn-ı cigerden ḳanlı ırmağ oynadır	Bir 'aceb âyinedir âyine-i vechü'l-ḳâmer Gösterir ayn-ile yüz dehre mürür etdikçe me Ay başında mâh-ı nev şanma görünen ey 'Ömer Çarḫ-ı keç-rev tâlib-i dünyâyâ parmağ oynadır	Bent	Murabba/5	---/---/---/---	Güft-i 'Âşık 'Ömer
21b	Cinânî	Dilâ baḳî degüldür Şevket-i Dârâyı neylersin Libâs-ı 'ariyetdür atlas u dîbâyı neylersin Ġam-ı 'azline degmez manşib-ı a'lâyı neylersin Çün âḫir ḳor gidersin devlet-i dünyâyı neylersin Riyâset 'add idüp bu ḫalkla ğavğâyı neylersin	Geyüp fâḫir libâsın ḫalkla 'arz-ı devlet eylersin Nedür bâ'iş düşün bu intizâm-ı ḫâl-i devrâna Vücûd-ı vâcib-i idrâk içün geldiñ bu devrâna	Bent	Tahmis/2	---/---/---/---	Güft-i Ġazel-i Fevri Taḫmis-i Cinânî

21b		Hüsni'n gülüne bülbül olan kaddi kıyâmet Zülfünde esir olmağa dünyâda ne hâcet	Gel Hızır anuñ hizmet bâbında muķîm ol Dünyâda eger varsa başında sa'âdet	Beyit	Gazel/5	--./--./--./--	Ķalender
22a-22b	Cinânî	Dilâ baķı degüldür şevket-i Dârâyı neylersün Libâs-ı 'âriyetdür atlas u dibâyı neylersün Ķam-ı 'azline degmez manşb-ı a'lâyı neylersin Çün âhır qor gidersin devlet-i dünyâyı neylersin Riyâset 'add edüp bu halk-ıla ğavğâyı neylersin	Cinânî çün sever 'arz-ı niyâzı hâzret-i 'izzet Demidür aña hâlün ğâfil olma geçmesün fırsat Cihânda cürm-ile âlüde iken eyleyüp rihlet Mesîh-i muhsine ta'yin olunca düzaķ u cennet 'Aceb ol-demde Fevrî sen dil-i şeydâyı neylersün	Bent	Tahmis/6	--./--./--./--	Güft-i Gazel-i Fevrî Taħmis-i Cinânî
22b	Yûnus	Mü'miniñ kalbini yuyup arıdan Lâ ilâhe illâllâh'dır yâ nedir Def ' idüp cehennem odun men' iden [Lâ ilâhe illâllâh'dır yâ nedir]	Yunus aydır cümleden Allâh ulu Farz-ıla sünnet kılan anuñ Ķulu Cehennemden âzâd iden her Ķulu [Lâ ilâhe illâllâh'dır yâ nedir]	Dörtlük	İlahi/5	6+5=11	
23a	'Ömer	'Âşık-ı şâdık olan zevk-i şafâsından geçer Vâsıl-ı didâr olân vuşlat-ı hevâsından geçer Tûr-ı dilden ger tecellî eylese envâr-ı Hâķ Cân-ı başından degil Mûsâ-yı 'aşâsından geçer	Ey 'Ömer çekdiklerüm Mevlâ bilür bilmezse ol Dergâhında hâlîmi 'arz eylerim uğrar ise yol Himmetisin şeyh-i nuşâbdan istemekden fâriğ ol Himmet ancak bağrı yanıklar du'âsından geçer	Bent	Murabba/4	--./--./--./--	Aşık Ömer divanında geçmemekte dir.
23b-24a	Ķubârî	Sendedür câm -ı Cem ü âyine-i İskender Sendedür çeşme-i cân milket-i zulmet sende Sendedür 'âlem-i lâhut u maķâm-ı ceberrüt Sendedür düzâķ-ı süzân daķı cennet sende Sendedür kufl [ü] tılısmât-ı haķîķat sende Ķâfil olma gözün aç 'âlem-i kübrasın sen Sidre [vü] levh ü qalem 'arş-ı mu'allâsın sen	Cümle zerrât-ı cihân maṭla'-ı 'ibretdür hep Ehl-i idrâķ olana remz ü işâretdür hep Naķş-ı zâhirde 'ayân cümle 'ulüm-ı bâtın Küllü şey' mürşid-i erbâb-ı başiretdür hep Nażar it dide-i cân ile cihâmî aña Maħzen-i 'ilm-i ledün mazhar-ı hıķmetdür hep Hıķmet ü 'ibret ile remz ü işâret ne ki var Hep Hüdâdan saña ta'lîm-i hidâyetdür hep	Bent	Terci-i bend/3	..-./..-./..-./..-	Ķubârî

			Fehm için 'âlem-i kübrâ-yı ulü'l-elbâba Şuver-i 'âlem-i şugrâ heme şüredür hep Ey Ğubârî yürî var kendüzün idrâk eyle Pendümi hüş ile güş it ki beşâredür hep Ğafil olma gözün aç 'âlem-i kübrâsın sen Sidre vü levh ü qalem 'arş-ı mu'allâsın sen				
24b	Ğüseynî	Küntü kenzin buyuran evvelde ol subhânt imiş Küntü kenziñ mazhar olan bugün insân imiş ey Ğüseynî 'ayn sen Anuñ için saña müşkil mes'ele insân imiş		Gazel/9	..-/-..-/-..-/-..	Ğüft-i Ğüseynî
25a-25b- 26a	Ahmedî	'Ârif ol mürşide ir zâtunı 'irfân ide gör Baş koyup eşigine cânunı kurbân ide gör Ğatresin bahre qarış kendüni 'ummân ide gör Ğullıgın var özünü 'âleme sulţân ide gör Ğafil olma gözün aç sen seni insân ide gör Hem-dem-i ehl-i dil olup tenüñi cân ide gör	ÂĞmedî Ğayrıyı ço kendüne 'âlî-nazar it Mürşid-i kâmile ir nâmuñi bir gercek [ad] it Vâşıl-ı ma'rîfetüllâh ola gör perhîz it Ğasb-i Ğâlûñi hemân bir sözile muĞtaşar it Ğafil olma gözün aç sen seni insân id gör Hem-dem-i ehl-i dil olup tenüñi cân ide gör	Bent	Müseddes/9	..-/-..-/-..-/-..	Sarban Ahmed

26a-26b	Ġubārī	<p>Bir gice sākin idüm hānķah-ı ğafletde İ'tikāf itmiş-idüm künc-i ğam-ı 'uzletde Gözlerüm yummuş idüm 'ālem-i pür- 'ibretde Ġaflet uyħusı beni almış idi ğayetde Pür idi penbe-i ğafletle şimāh-ı sem'üm Dil-i efsürde ħacer olmuş idi şiddetde Öyle ğarķ olmuş idüm ķa'r-ı yem-i firķate kim 'Āķl u fibr ü dil ü cān ķalmış idi ħayretde Rište-i ğaflet ile bağlu idi her 'uzvum Mā-ħaşāl ķāşır idüm ğāyet ile ħidmetde Ġüş-ı hūşa bu nidā irdi o dem hātifden Didi ey 'ālem-i şuğrāda ķalan ğafletde Ġafil olma gözün aç 'ālem-i kübrāsın sen Sidre vü levħ ü ķalem 'arş-ı mu'allāsın sen</p>	<p>Sendedür maħzen-i esrār-ı hüviyyet sende Sendedür rābıta-i rište-i vaħdet sende Sendedür ma'den-i 'irfān-ı ilāhī sende Sendedür menba'ı envā'-ı kerāmet sende Sendedür mihr-i cihān-süz şām efrüz Sendedür burc-ı şeref necm-i sa'ādet sende Sidre vü levħ ü ķalem 'arş-ı mu'allāsın sen</p>	Bent	Terci-i bend/2	..--/..--/..--/..--	Tercī'-i bend-i Ġubārī
26b	Şaķi'ī	<p>O zülfi-i miskiñ 'amber-bü ħadd-i yāre yaşdanmış</p>	<p>Şaķi'ī yine bir şirin leb Ferħad olup cāndan Dem-ā-dem bī-sütün ğamda seng ħāre yaşdanmış</p>	Beyit	Gazel/5	...--/...--/...--/...--	Güft-i Şaķi'ī
27a-27b- 28a	Za'ifā	<p>Ey ruħuñ levħ-i ilāhī kanda naķş olmuş suťür 'Ārižuñ şerħindedür İncil (u) Furķān el-Zebür Şüret-i insānda Ħaķsıñ eyledün Ħaķ'dan zuhūr Ey şaķuñ züill-ilāhī vey ruħuñ Allāh nūr Ravzanuñ servi boyuñdur 'indehā cennāti ħūr</p>	<p>Za'ifā bir büte şanma bu tılısım āb u kil İ'tidal ile olupdur ķār-'unşur-ı mu'tedil İrişüp fazl-ı ilāhī cism u cāna muttaşıl Rūh-ı ķudşidür tesbihiniñ sözi ey zinde-dil Ger Mesīhā'nuñ derisün teyme kim ķalıñdı şūr</p>	Bent	Tahmis/11	..--/..--/..--/..--	Güft-i Nesimi Tahmis-i Za'ifā

28a	Üşûlî	Yâ ilâhî vâdi-i işyânda kâldım bî-meded 'Abd-i 'âsiyem günâhım bî-hadd ü hem bî-aded Şimdi şeyhullâha geldim kılma ben dervîşi red Fazlına bel bağladım yâ vâhid u ferd u ehad Cümlemin ma'bûdı sensen dâ'imâ hayy-ı ebed	Hamdülillâh buldu nâm-ı a'zamı kalb-i selîm Sâlik-i râha 'ayân oldu şırâtı'l-müstaqîm Ba'd-ezîn kâr edemez vesvâs-ı şeytânî-r-racîm Okurum isminde bismillâhîrrahmânirrahîm	Bent	Tahmis/2	-.--/-.--/-.--/-.--	Güft-i Seyyid Tahmis-i Üşûlî
28b	Cinânî	Hemîşe kârumuz cürm ü haşâdur gerçi rûz u şeb Bihâr-ı mâ'siyetde garķ olupdur cümleten kâleb Velî pāk eyleyüp çirk-i ma 'aşîden ser-a-ser hep Yumazsa âb-ı rahmet ehl-i cürmüñ cürmini yâ Rab Ya bî-ħad ü bî-pâyân olan deryâyı neylersün	Cinânî çün sever 'arz-ı niyâzı ħazret-i 'izzet Demidür aña ħâlün ħâfil olma geçmesün fırsat Cihânda cürm-ile âlüde iken eyleyüp ruħlet Mesîĥ-i muĥsine ta'yin olunca düzaĥ u cennet 'Aceb ol-demde Fevrî sen dil-i şeydâyı neylersün	Bent	Tahmis/2-/-...-/-...-/-...-	
28b		Aşķnî dâdı gönümde Hiç gülmedim 'ömrümde Muĥammed'i seyrimde Amân göresim geldi ğayet sevesim geldi	Vuşlat için çok aĝlâ Olmasun 'ömrün hebâ Râhına cânım fedâ Amân göresim geldi ğayet sevesim geldi	Dörtlük	İlahi/4	4+3=7	
28b	'Ömer	Selâmuñ çok şükür geldi Aĝam luţfuñ ziyâde olsun Firâķın baĝrımı deldi Bu dil degme murâd olsun	Münâfîķ çokdur illerde Destân oldum dillerde Bu 'Ömer gurbet illerde Ķo şanılsun mezâd olsun	Dörtlük	Semai/4	4+4=8	
29a	'Ömer	Sen bu nazmım cevheriñ ħadriñ bile insana şun Verme ñadâna şikest eyler şaķın 'irfâna şun Çünkü girdiñ gülistâna iki ĝonca gül ħopar Birisi yeter saña bir dânesin yârâna şun	Âh ider kim gözlerimden âb-ĥûn çağlar aķup Ĥulķ-ı 'âlem cümleten bu ħâlîme aĝlar bākup Cevr-i dilberden 'Ömer sen başıña otlar yākup 'Arz-ı ħâl eyle yûri sulţân Mehemmed Ĥân'a şun	Dörtlük	Murabba/5	-.--/-.--/-.--/-.--	'Âşık 'Ömer

29b-30a-30b	Hasretî	Mest-i 'aşk-ı lâyezâliyim Hüdâdır sevdiğim Maḥfi 'âlemi Muḥammed-i Muştâfâdır sevdiğim Haydar-ı Kerrâr âliyye'l Murtezâdır sevdiğim Ol Ḥasan ibn-i 'âli şîr Hüdâdır sevdiğim Gözlerim nûru Ḥüseyn Kerbelâdır sevdiğim	Devr-i mehdidir irişdi fazl-ı Rabb'ül- 'âlemîn Zâhir oldu üstüvândan Zülfiḳâr-ı Şâh-ı dîn Kalmadı ḥalk-ı cihân içinde ba'z u kibr ü kîn Sevdiğin kim dirseñ ... bilmegil yaḳîn Şâh-ı 'âdil Mehdî-i şâhib-livâdur sevdiğim	Bent	Muhammes/1 7	---/---/---/---	Hamdullah Hasreti
30b-31a	Nesîmî	Çalan her nesne-i emr-i Hudâdur Bu remzi tuymayanlar ruḳâdadur	Nesîmî'yem Yezîde la'netim var Velî mü'minlere canım fedâdur	Beyit	Kaside/17	---/---/---	Güft-i Nesîmî
31a	Şemsî	Vâsıl olmaz kimse Ḥaḳḳ'a cümleden dūr olmadan Kenz açılmaz şol gönülden tâ ki pür-nūr olmadan	Bir 'acâyip derde düştü bu dil-i Şemsî müdâm Ḥaḳḳa maḳbül olmak ister ḥalka menfûr olmadan	Beyit	Gazel/7	---/---/---/---	Şemseddin Sivasi
31b	'Ömer	Her kaçan biñ nâzıyla seyr itmek meh-ru çıkar Ḥoş ḥırâmân eyleyüp ol ḳameti dil-cû çıkar Derilüp 'âşıklar ḥüsnün temâşâ itmege Reşk idüp taḥayyün için her bir ağızda hû çıkar	Çarḫ-ı geç refâr elinden ḳahramânlar gülmedi Bunca merdi sürdü hiç gidenler gelmedi Bu fânîde çok çalışdı kimseler kâm almadı Ey 'Ömer meydân-ı 'aşka sağ giren şayr çıkar	Bent	Murabba/5	---/---/---/---	Divanda bulunamadı
32a	Ḥayretî	Yârüh ruh [u] zülfın gören bilir küfri vü îmânı Vechine nazar kıl baḳ gör âyet-i Ḳur'ânı Dil âyînesin pâk it bul anda o sulṫânı Ey tâlib olan 'âşık seyr itmege cânânı Diḳḳatle temâşâ kıl her gördüğün insânı	Ey Ḥayretî yüzün sür ḥâk-i der-i cânâna Emr oldı sücüd eyle ol şüret-i Raḥmâna Râz-ı dil pür-derdi insâna di insâna Esrâr-ı süzünü Ahmed keşf eyleme nâdana Ḥayvâna müḥal görmesen çeşme-i ḥayvânı	Bent	Muhammes/7	---/---/---/---	

32b-33a	Necâti	Baħr-ı ‘aşka ‘garķ olup ğavvâş-ı kâm üstüneyüz Geçmişiz cāndan şehâ sâķi-i merām üstüneyüz Bu fenâ güşende zāhidâ gerçi dām üstüneyüz Güşe-i vahdetde ķa’im bir maķām üstüneyüz Çāk idüp ten cübbesin nehr-i ħarām üstüneyüz	Ĥamr-ı ruy yādiyla sekrān olan zār içindir Olmuşuz nārı semender bülbül ħār içindir Gönlümün esrārı ‘aşkıdır sönmez nār içindir Gözlerim yaşı Necâti rüz şeb zār içindir Āfitāb-ı dehr-i dilde iltiyām üstüneyüz	Bent	Muhammes/5	-.--/-.--/-.--/-.--	
33a		Ey ķāfile-i bad-ı şāba yāre giderseñ Bülbülleri şād itmege gülzāra giderseñ Allāh için olsun der-i dildāre giderseñ ‘Arz eyle benim hālimi hünkāra giderseñ	Firķat beni maħrūm-ı vişāl eyledi gitdi Gidikçe elem ķaddimi dal eyledi gitdi Bir gözleri ħunum baña āl eyledi gitdi Arz eyle benim hālimi dildāre giderseñ	Bent	Murabba/2	--./.--./.--./.--	
33b-34a		Şafī dil olan mānend-i deryā Görür cihānı kendi de peydā	Köhne bināyım pir ü dütäyım Ĥaķ cānibine toĝru egildim	Beyit	Münacāt/26	--./.--./.--	
34b-35a		Elhamdü’l-illāh ķāl oldu ķalbim ‘Aşķ āteşine yandım yāķıldım	Estaĝfurullāh tebbet’ül-lillāh Ne heytu ķalbi ‘an māsivallāh	Beyit	Münacāt/23	--./.--./.--	Yahya Efendi Kādı Dāħı Şariħ Şeri‘at’ül- İslām
35a-35b- 36a-36b		Ķıldı hidāyet çün baña Allāh İrdim murāda elhamdü’l-illāh	Estaĝfurullāh estaĝfurullāh Ne heytu ķalbi ‘an māsivallāh	Beyit	Münacāt/48	--./.--./.--	Nāzire-yi Ķanber Çavuş Raħmetu’llā hi ‘Aleyhi

37a	Şükûfî	Ey murâdim 'aksine devr eyleyen kee-rev tolab Sebze-i bâğ-ı ümidim kurudup etdün h̄arâb	Dut tevekkül dâmenin taqdîr olan gelmez dime Çün bilürsün zindeye eksik degil dâne-i âb	Beyit	Gazel	-.--/-.--/-.--/-.--	Şükûfî
37b-38a	'Âşık 'Ömer	Güldün evvel yüzüme 'arz-ı cemâl itdün felek Şevk-ile ben 'âşıkı şürîde hâl itdün felek Ben şanurdum mübtelâ-yı ber-vişâl itdün felek Sen işe ânı muhâl ender muhâl ittiñ felek	Bil ki bu 'Âşık 'Ömer oldu reh-i ğamda cünün Dâd eliñden ben kime feryâd idem ey çarh-i dün Çeşm-i sâрім eylediñ ayaklar altında zebün Tâkatim tâk oldu 'arızım pâymâl itdün felek	Bent	Murabba/5	-.--/-.--/-.--/-.--	Türki 'Âşık 'Ömer
38a	'Âşık 'Ömer	Mu'cizât-ı Muştafâ İslâm içinde gizlödür Beñzer ol bir kadre kim aḥşâm içinde gizlödür Masivasın silüp ey pāk eyle dil mir'atını Şem'-veş nûru ol Hüdâ ol cām içinde gizlödür	Ehl-i fakra sen gedâ çeşm olma ey 'Âşık Ömer Köhnesine ḥor bakup suç bulma 'Âşık Ömer Al du'âsın beddu'âsın alma ey 'Âşık Ömer Kutb-ı 'âlem bilki ol iḥrâm içinde gizlödür	Bent	Murabba/4	-.--/-.--/-.--/-.--	Güft-i 'Ömer /Divanda bulunamadı
38b		O kim benden kaçar cānâ anuñ bil yoḡdur iz'ânı Gerekse ser-te-ser görsün o kes tefsîr-i Qur'an'ı	Bu sırrı bilmeyüp âhir idüp 'alemde ḥod-binlik Ubüdiyetten azmışsun olup ma'nada şeytânı	Beyit	Gazel/9/..../..../....	Naḡşî Efendi
39a	Naḡşî	Kıyâş-ı nefsi def' eyle enâniyyetden el çek gel Ḥalâs ol şirk-i aḥfâdan öziñde yoḡla noḡşanı	Kelâm-ı Naḡşî-yi fehmi it kapuñdan taşra yüz tutma Yüri var el çek erlerden ne şanduñ bu meydânı	Beyit	Gazel/8/..../..../....	Naḡşî Efendi
39b	Şemsi Efendi	Nice bir fı'l-i 'ibâdetde ola sehv ü ḥalel Nice bir kesb-ı ma'âsî nice bir kibr ü dağal	Şemsiyâ ceş-ı kuvâ göçmeğe yüz tuttu kamu Sen de riḥlet yaraḡın gör bu yola eyle 'acel	Beyit	Gazel/16	..--/..--/..--/..--	Şemseddin Sivasi
40a	Usûlî	Be bu bâzâr-ı cihânım kuru düḡḡânına yûf Çenber-i çarḡına vü günbed-i gerdânına yûf	Derd ü miḡnetle helâk oldu Uşûlî çün kim Şimdiden şoñra taḡibin daḡi dermânına yûf	Beyit	Gazel/7	..--/..--/..--/..--	Güft Usûlî

40a					Nesir		
40a		Hey ağalar nice olur Hali yârdan ayrılanın Varır bir ingine düşer Yolu yârdan ayrılanın	Mor menefşe bitmez imiş Gül tikensiz bitmez imiş İşe güce gitmez imiş Eli yârdan ayrılanın	Dörtlük	Semai/3	4+4=8	Aşık Kerem
40b	Nesimî	Dünyâ çün murdârınığ gönül murdardan Gül değil dünya dikendir ne umarsın hârdan	Güzelün hani var ise 'aşkın ilâhı var Bugün cefâ ider isen yârn Hakk'ın dergâhı var	Beyit	Gazel/7	-.--/-.--/-.--/-.--	Güft-i Nesimî
41a	Nesimî	Tâ ki geldi 'aşkıñız benliği benden çapdı Bu vîrânı kıldı ma'mûr hoş 'imâret yapdı	Cân fedâ kıldı Nesimî .. Fazlul Âli Başını tot eyleyüp çevgânın aldı çapdı	Beyit	Gazel/7	-.--/-.--/-.--/-.--	
41a		Her kimiñ var ise kalbinde şerâret küfrü İşlâhât-ı 'ulûm ile müselmân olmaz	Ger kara taşkı kızıl kan ile rengiñ etsen Kevn tağyir olur ammâ la'l-i Bedaḥşân olmaz	Beyit	Kıta	..--/..--/..--/..--	Kemâl Pâşazâde Rahmetullâh i 'Aleyhi (Fuzûlî'ye ait)
41b-42a		Cânân cebrin gayra beyân eylemek olmaz Hâlini kişi halka feşân eylemek olmaz Nâ-maḥremle keşf-i zebân eylemek olmaz Seri virmek olur sırrı 'ayân olmaz Sırrı sırrı olmaz	Peykeriye ta'n eyleme zâhid oda yandıñ Dilberler bākıldığını nefsine mi şımandıñ Vâr hâlimizi bilmediñ bizden uşandıñ Seri virmek olur sırrı 'ayân olmaz Sırrı sırrı olmaz	Bent	Murabba/9-/....-/....-/....	Vele Eyzan

42a	Niyāzī	Devr idüp geldüm cihāna yine bir devrān ola Ben gidem bu ten sarāyı yıkılıp virān ola	Her kim ister bu Niyāzī derdendi ol zamān Sözlerini oğusun kim sırrına mihmān ola	Beyit	Gazel/6	-. -/-. -/-. -/-. -	Niyāzī
42b					Nesir		
42b	‘İlmī	Ḥaḡ ḡulundan intiḡāmīn yine ‘abd ile alur Bulmayan ‘ilm-i ledūnni ānı ḡul itdi şanur Her işiñ ḡālḡı Ḥaḡdır ḡul elinden işlenür Şanmayasın ‘İlmīyā ‘ālemde bir çok teberdür		Bent	Kıta	-. -/-. -/-. -/-. -	
42b		Bunu yazdıḡ bir ḡayāli yār ile Bunu yazan sevdiḡiñe sārıla		Beyit	Müfret	4+4+3=11	
43a		Devr ideli bu nüh felek ḡāḡ-ı muḡarnes Gelmedi seniñ gibi daḡı ruḡ-ı muḡaddes	Bu ḡavli oğursa sözle dil-i bülbül-i ḡoşter İzzetü’llāh-ı te’ālā vü teḡaddes	Beyit	Gazel/13	-. -/-. -/-. -/-. -	
43a		Şehīd-i Kerbelāniñ eḡḡān-ı mātem-engīz Zebān-ı ḡāne-yi şavt-ı ḡurūḡ-ile edā olmaz		Beyit	Müfred	-. -/-. -/-. -/-. -	
43a		Feraḡ-cān felek yāḡut-ı demān-ile pür olsa O māh-ı ‘ālemiñ bir ḡatre ḡanına bahā olsa		Beyit	Müfred	-. -/-. -/-. -/-. -	
43a		Ebleh oldur malın virir viresiye Elindeki baḡlı ḡuşu şalıvirir kālesiye		Beyit	Müfred		

43b	Şemsi	Zahida vâkı'a söyleyesin ta'bir nedür Hıdmetimde bileyim ben dahı taşşır nedür	Nice mest itdi görüñ Şemsi'yi bâde-i 'aşk Bilmedi zevk-i cüvânı elem-i piri nedür	Beyit	Gazel/7	..-/-..-/-..-/-	Şemsi Paşa
44a	Behiştî	Makâmım küşe-yi 'uzlet kılup dünyâdan el çekdim Yeter ziyet-i kabâsı bir 'abâ dibâdan el çekdim	'Adem mülküne 'âzım itmek muqarrer çünki her âdem Behiştî kendümi lâ-şey bilüp eşiyâdan el çekdim	Beyit	Gazel/5	.-.-/-.-.-/-.-.-/-.-.-	Güft-i Behiştî
44a		Rüşen eyle kalbimi nür-ı Yezdân'ım halâl Zulmet-i ğamdan halâş it mâh-ı tâbânım halâl Zulmiñden dâd etmege ben kime feryâd ideyim Saña sendendir şikâyet yine sulţânım halâl		Bent	Nazm	.-.-/-.-.-/-.-.-/-.-.-	
44b					Nazım-Nesir karışık		Heze Risâle- i Fî Şerh-i Ebyât-ı Hâcı Bayram Velî Kuddüs- Sırrü'l 'Aziz
44b	Niyâzi	Ey şanem n'olduñ câna kaçdıñ var Bağrumı deldiñ kâna kaçdıñ var	Bu Niyâziyi ağlatduğundan Añlanur ki ihsâna kaçdıñ var	Beyit	Gazel/6	5+5=10	Niyazi
45a					Nesir		Heze Risâle- i Fî Şerh-i Ebyât-ı Hâcı Bayram Velî Kuddüs- Sırrü'l 'Aziz

45b					Nesir		Kahve ile ilgili bilgiler verilmiştir.
46a					Nesir		Bakara sūresine ve Fussilet suresine yer verilmiştir.
46a					Nesir		
46b	‘Ömer	Şanmañız biz ‘āleme efsāne gelmişlerdenüz Bir temāşāgāhıdır seyrāne gelmişlerdenüz Zühdünü zāhid bize ‘arz eyleyüp ta’n eyleme Biz muhabbet şem‘ine pervāne gelmişlerdenüz	Virmeğ olmaz ey ‘Ömer dünyāya vahdet gūşesin Beklerim şām-ı seher her dem ferāğat gūşesin İhtiyār etdüm fenālardan rahat gūşesin Āqıl dānā dimeğ divāne gelmişlerdenüz	Bent	Murabba/4	-.--/-.--/-.--/-.--	Güft-i ‘Āşık ‘Ömer
46b	Muhibbī	Görüp zülfüne dolāşdı ebed geçmez hevāsından Ciħanda var mı kırtulmuş ola gönül belāsından	Muhibbi gerçek ‘āşıkdur devā ister mi hic derde Anuñ çün gel men geçdim eçıbbānıñ devāsından	Beyit	Gazel/5	.---/.---/.---/.---	
46b-47a	Nesimī	Biz bu dünyā mañşbundan ‘uzlet itmişlerdenüz Şanma bu dünyāya biz rağbet itmişlerdenüz	Ey Nesimī müdde‘iler ta’n iderse ğam değıl Dost için biz zehrın anuñ nüş itmişlerdenüz	Beyit	Gazel/8	-.--/-.--/-.--/-.--	Güft-i Nesimī

					Nesir		Bakara sûresine yer verilmiştir.
47b		Cemâlûn vaşfin ey dilberâ gerçi tende cân söyler Lebüñ esrârını 'aşkıñ velîkin râygân söyler Ki nuţkuñ emr-i Hâkdur men 'aref sırrın 'ayân söyler Eyâ sen şanma kim senden bu güftârî dehân söyler Veyâ terkib olan 'unşur yâhüd lahm-ı zebân söyler	Lebiñ câm-ı seşihümdür kelâmuñ sûre-i kevşer Kitâb-ı Hâk durur vechüñ te'âlâ şânuhu ekber Kimüñdür yazılan ayet kimüñdür oğunan defter Kimüñdür bunca cünbişler kimüñdür nuţĖ iden gevher Öziñden olmadañ 'ârif ki senden özge kân söyler	Bent	Tahmis/5-....-....-....	Gazel-i Nağşî Tağmis-i Halîlî Maraşî
48a	Rahmî	Tâ-ezel hâküm ki tağmîr oldu tînet bağladı Cevher-i 'aşka mağhal için liyâkat bağladı 'Unsur pâkümde kudret bunca hâlet bağladı Ana rahminde tenüm şol dem ki şuret bağladı Bir şanem yadına zünnâr-ı muğabbet bağladı	ĖarĖ-ı hün-âb olsa lâyığ RaĖmiyâ bu çeşm-i ter Şâhid-i mağşûda irgürmez sipihr-i kînever Pisteri hâr 'anâ bâlînidür seng-i meder Yâd-ı la'lüñle Ėayâlî nüş idüp hün-ı ciger Gör tağbîb-i hecr añâ cânâ ne şerbet bağladı	Bent	Tahmis/5	..-/-..-/-..-/-..-	Ėazel-i Ėayâlî Tağmîs-i Rağmî
48b-49a	Gülşeni	Yığalım Ėaşr-ı vücûdı yeni bünyân olsun Yığalım sağf-ı kebûdu gülü berbâd olsun Tenimiz hâk idelim hâtıramız şâd olsun Düşelim kuy-ı Ėarâbâta dil âbâd olsun Nâm u neng Ėoyalım dünyada berâd olsun Pîre teslîm olalım tâlibe irşâd olsun	Gülşeni hânegâhı gibi ulu defgâhı Çü penâh eylediñ 'âdil nice görelim ol râyâyı Ėâşıl-ı hâzır u nâzır görelim Allâhı Berk-i salâ dimeyüp idelim eyvâllâh Nâm-ı nengi Ėoyalım dünyada berâd olsun Pîre teslîm olalım tâlibe irşâd olsun	Bent	Müseddes/5	..-/-..-/-..-/-..-	Güft-i Gülşeni

49b		Ey şifātū şifātū kul huvallāhu āhed Çār ismiñden bu şeş şevkiye bulmazsa şübut Pây-dâr olmaz binâsı hem çü beyt-i 'ankebüt Zikr vücūduñdan işir cisme kuvvet rûha kuvvet Evvel ü āhire hüvällāhillezisin lâ yemüt	Zâhir ol gevherden oldu cümle eşyâ 'aded Tekye- sırrı nefhatden çün vü bir demi Noқта-i' vâhdedde dere itdiñ süvâr-ı a'zim Ya'nî kıldıñ nüşha-i kübrâ vü hürî âdemi	Bent	Muhammes/4	-.--/-.--/-.--/-.--	
49b	Yûnus	Bilmem n'ideyim 'aşkıñ elinden Çande gideyim 'aşkıñ elinden	Yûnusuñ sözi kül olmuş özi Çan ağlar gözi 'aşkıñ elinden	Beyit	İlahi /5	5+5=10	
50a	Zihni	Çaşr-ı vücūd-ı âdemi kim cân açar çapar Ber tâb-ı cândır ki ânı mihmân açar çapar Şanduk-ı 'Ömr hâzân-ı devrân açar çapar Dil hânesin gam-ı ruḥ-ı canân açar çapar Ḥalvet-serây-ı hâşşını sultân açar çapar	Zihni revâç vireli bu nazm-ı fâhire Keser cevâhir ile ziyân irdi tâcire Cân virir oldu cevherbân-ı şâ'ire Nazmûñ Maḳâlî komadı cevâhire Şarrâf-ı dehr bir kuru dükkân açar çapar	Bent	Tahmis/5	--./-.--/-.--/-.--	Ġazal-i Maḳâlî Taḥmîs-i Zihni
50b	Ulvî	Şanma sencileyin dilber-i ra'nâ bulamam Bâğ-ı hüsnüñ gibi bir özge temâşâ bulamam Sañâ derdim dimem gerçi teselli bulamam Râzımı açmağa gönüm gibi şeydâ bulamam 'Arz-ı ḥâl itmeye cânâ seni tenhâ bulamam Seni tenhâ bulcağ kendümi aşla bulamam	Hâl-i 'aşkıñla gönül zâr diger gün oldu Ḥâtırım ḡussası hicrân-ıla maḥzûn oldu Ḥasret-i la'l-i lebûñle cigerim hûn oldu Leyl-i zülf ü 'Ulvî gibi mecnûn oldu 'Arz-ı ḥâl itmeye cânâ seni tenhâ bulamam Seni tenhâ bulcağ kendümi aşla bulamam	Bent	Müseddes/4	..--/..--/..--/..--	Ulvî

51a	Yahūdî	Şâh-ı iklim-i risâletdir mu'azzam pâdişâh Nâzını Rabb-i 'izzet bende hâş hâle Hâk-i pâya olmayan bulmaz Cenâb-ı Hâkka râh Ânuñ için halk olupdur nüh felek şems-ile mâh Sallemü'l şallu 'ala bedri'l dücce nuru'l varı Nür-ı Hâkdır Muştafâ maḥbûb-ı dergâh-ı Hüdâ	Yâd iden ism-i şerîfin şevkiyle pür-nür olur Mu'cizatın güş iden maḥzûn gönül mesrûr olur Her kim anı sevdi cürmi 'avf olur mâcûr olur Ey Yahūdî 'âşık-ı maḥbûb-ı Hâk maḡfûr olur Sellimü şallü 'alâ bedri'd-düca nuru'l varı Nür-ı Hâkdur Muştafa maḥbûb-ı dergâh-ı Hüdâ	Bent	Naat/5	-.--/-.--/-.--/-.--	Na't-ı Resûl
51b	Seyyid Nesîmî	Gel gel yanalum âteş-i 'aşka Şu'le verelim âteş-i 'aşka	Seyyid Nesîmî terk itme ismi Heb yândı cismi âteş-i 'aşka	Beyit	İlahi/5	5+5=10	
52a-52b		Doğdum anadan bir yeni devrâna geldüm Dutdum o yolu emr ile fermâna geldüm	Gel fehmi idegôr kâf nûn'u şîn ile remzin Yâni hâzer it şânma yabana irişdüm	Beyit	Gazel/14	--./--./--./--	Naḡşî Efendi
52b	Yûsûf-ı Şâni	Âh kim hâzret-i Ya'kûp gibi şâm u seher Eylerem sağ u şola ḥasret-i bâr-ile nazâr Yok ser-i küyında ol Yûsûf-ı Şâniden eşer Ağla ey gözlerim ağla ne gelür var ne gider		Bent	Murabba	-.--/-.--/-.--/-.--	Beyit
53a	Şemsî	Derd-i 'aşka düşmeyen dermâna olmaz âşinâ Cevre maḥrem olmayan iḥsâna olmaz âşinâ	Şemsiyâ şem-i ruh-i cânâna yak heb varımı Bâl ü perrin şaklayan pervâne olmaz âşinâ	Beyit	Gazel/7	-.--/-.--/-.--/-.--	Şemsî Paşa
53b		Cihânun aşlı vü fer'i ḥaḡḡat belki âdemdür Mesîhe feyz olan Hâkdan bugün âdemdeki demdür	Nigârün kâhr-ı lutfından be-ğâyet ḥazz ider cânüm Hemân nûş eylerüm anı eger şehd ü eger semdür	Beyit	Gazel/5	---/---/---/---	Sarban Ahmed
54a		Nice başlar keser şüfî bugün ḥalvet biçâğında Velîkin şüretâ görseñ ne İbrahim Edhemdir	Hüdâ vâr eyleyüp yokdan kerâmet virdi insâna Bilürseñ 'ilmü'l-esmâ oḡursañ ism-i â'zamdır	Beyit	Gazel/5	---/---/---/---	Sarban Ahmed

54b	‘Ăşık ‘Ömer	‘Aşık-ı cânânî ârarsañ cân içinde gizlidir Cezbe-i naqş-ı nümâyiş ân içinde gizlidir Ol meh-i hürşid-i ʔalʔat-şân içinde gizlidir Beñzer ol bir nûna kim Qurʔan içinde gizlidir	Ademe bu ‘aşık-ı nevdir zat-ı mahrem şüphe-siz Çekdiğin derdi elem dem ‘guşsa-i gam şüphe-siz Ėam degil ‘Ăşık ‘Ömer Allāh ‘alem şüphe-siz Düşmüşüm derde kim dermān içinde gizlidir	Bent	Murabba/5	---/---/---/---	Güft-i ‘Ömer
55a	‘Ömer	Neme gülem çünkü zār itsem gerekdir ‘ākıbet Ben bu meclisden güzar etsem gerekdir ‘ākıbet Almaya hiç bir kimse nām nişānımdan hāber Şöyle bir terk-i diyār etsem gerek [ākıbet]	‘Ăkıbet dest-i ecelden cürʔa-i cāmı içüp Bu fenā mülküñ fenāsından beķāsına geçüp Ey ‘Ömer bu cihānıñ ağı ķarasından geçüp Ėara yerlerde ķarār etsem gerekdir ‘ākıbet	Bent	Murabba/5	---/---/---/---	Güft-i ‘Ömer
55b		‘Aşık-ı cân ile men kim ezelden hem demim Ahsen-i taķvayım benim şānımda geldi ekremim Mazhar-ı zāt-ı şıfātım ‘ayn-ı ism-i azamım Ben ki dervişem faķırem pādīşāh-ı ‘ālemim Rūh-i bī-degim egerçi denge geldim ādemim	Sırr-ı vaħdet genciniñ miftāhına menūñ şıʔār Menim için oldu bu tertib-i bu leyl-i nehār Pes benim maķşad bugün kevn-i mekāñda her nevār ‘Ėlem-i-ğaybuñ vücüdu menden oldu āşikār Ey başiretsiz meni gör kim ne zāt-ı aʔzamam	Bent	Tahmis/5	---/---/---/---	Ėazel-i Ėalili Taħmīs-i Ziyāʔi Efendi
56a		Ėut ķanāʔat yolunu her dem dile diñle beni Zillet-i seyl-ü fenāya gel düşürme sen seni İhtiyār-ı künc-i ‘uzlet ķıl çek elden dāmeni Ėılma teķlif-i ‘abā ‘uryān ķalmasun bu teni Minnet-i nādān ile giyme libās-ı süseni Geçme nāmerd köprüsünden ķo aparsın şu seni	Ėomaz erbāb-ı cemiyyet olan ey dil-i Ėayretin Şusuz olursa da çekmez içim şuyı minnetin Giyme minnet-i setrde bu şaħsıñ ķabā-yı hılʔatın Saña ol hılʔat-ı hiçāb olur ciger minnetin Minnet-i nādān ile giyme libās-ı süseni Geçme nāmerd köprüsünden ķo aparsın şu seni	Bent	Müseddes/4	---/---/---/---	Müseddes Beyāñi
56b	‘Ėlī	İnāyet gibi yüz ʔutsa isyāna niķāb olmaz Güneş toğduķda zirā perde-i zulmet hiçāb olmaz	Ėabībın ger severseñ mağfired taķrībın ey ‘Ėlī Raķīb olmaķ gibi Mevlāya rengin intisāb olmaz		Gazel/7/..../..../....	‘Ėlī Efendi

57a	Berkî	Olanlar tâlib-i dünyâ nedir 'uqbâyı bilmezler Çalır tuğrâda anlar 'âlem-i kübrâ-yı bilmezler İderler seyr-i gülzârı gül-i ra'nâ-yı bilmezler Yanarlar meclisinde şem'-i cem' ârâyı bilmezler Cihân ârâ cihân içindedir ârâyı bilmezler Şu mâhîler ki deryâ içredir deryâyı bilmezler	Eger kâmil eger fâzıl eger 'ârif eger şâ'ir Ne deñlü olsa 'âlimler kemâl-i fazlıla mâhir Müneccimler gelürse bir yere Berkî olursa hâzır Raşad ehli sipihre nice biñ yıl olsalar nâzar Cihân ârâ cihân içindedir ârâyı bilmezler Şu mâhîler ki deryâ içre deryâyı bilmezler	Bent	Müseddes/5-/....-/....-/....	Müseddes Berkî Efendi
57b-58a		Bizi yâ Rab her kim hür iderse ehl-i vaqâr olsun Ço bî-rağbet olalum biz ehl-i i'tibâr olsun	Bize her kim ögerse rû-be-rû yâ Rab her lahza Du'âlarla tenâlar bizden anâ şad hezerân olsun	Beyit	Gazel/10	...-/...-/...-/...-	Kemâlpâşâz âde Nürullâh ... Buyurmuşlar dır Ki
58a	Nağşî	Mağşad-ı 'âşıkların Menzil-i cânân olur İsmiñi yâd eyleyen Vâlih ü hayrân olur	Nağşî-i 'âşık sañâ 'Aşk haberini anâ Menkıbe-i evliyâ Reşk-i gülistân olur	Dörtlük	İlahi/6	4+3=7	Nağşî Efendi
58b	Halîlî	Çün beyân oldı rumûz-ı 'ilmü'l-esmâ bize Rüşen oldı nükte-i sırr-ı şeb-i isrâ bize	Ey Halîlî gâfil olma ol hümâyün şâhı gör Kim kıılır her dem tecellî Kâfdan 'anâ bize	Beyit	Gazel/8	...-/...-/...-/...-	Halîlî Efendi
58b-59a		Ruğ-ı dildâre yakup ile âteşi görünür Cepheşi üzre iki kaşı kâmer-veş görünür	Çays eyle vade-i miñnetde bugün ... Yatur ol bende melâmetde belâkeş görünür	Beyit	Gazel/5	...-/...-/...-/...-	Gazel-i Ma'lumî
59a	Vahdetî	Meclise cem' oldu cümle tâlibün Oldular nuğk-ı Hüdâyiye sâmi'ün	İrdiler zât u şifâtı Vahdetî Öldüler bu yolda anlar sâlemün	Beyit	Gazel/6	...-/...-/...-	Gazel-i Vahdetî

59b-60a	'Âlî Efendi	Bağladı kaldı rāh-ı ināyet didükleri Her-dem küşāde bāb-ı ihānet didükleri	Bunca belālardan özge yine 'āliya müdām Eksük degil gönülde kāsāvet didükleri	Beyit	Gazel/6	---/---/---/---	'Âlî Efendi
60a	Nesîmî	Âlem yüzüne şaldı ziyā âl-i Muhammed Divān ne bilür dāna bilür hāli Muhammed Seyfin ...geldi yine âl-i Muhammed Taşallî âl-i seyidinā âl-i Muhammed	Yezid olan geçse gerek tîğ-i teberde Nesîmî şāhın medhîni okur şām ü seherde Taşallî âl-i seyidinā âl-i Muhammed	Bent	İlāhi/5	---/---/---/---	Nesîmî
60b	Nağşî	Ol ki rabbü'l-meşriqayn'ın sırrın añlar ey hümā Hakğ rabbü'l-mağribeyn'i dağı itmişdi 'ağā	Çok me'ānî nazm idüb señ ey Nağşîyā illā ki bu Bil ki nazma gelmemişdür olalı kâlu belā	Beyit	Gazel/9	---/---/---/---	Nağşî Efendi
61a	Şu'āî	Bu rüyānın 'aceb kâbil midir ey hoca ta'bîri Hod rüz-ı elestden semüviştin nağş-ı tağîri Dime zinhār kārında ben itdim sehv-i tağşîri Hekîm-i muṭlakın bir işte ger olmasa tağdîri Muḳayyed olmaz hezār erbāb-ı 'ağlın rāy tedbîri	Şu'ā'î hüsrev-i hāver gibi ehl-i tenezzül ol Düşüp baħr-ı muḳte şāhib-i şabr-ı taħammül ol Sa 'ādet istersin ehl-i teslim ü tevekkül ol Muḳaşşal 'Avniyā zār-ı tārın çāh-ı tevekkül ol Ḳabül it cān-ile dervîş bu pend-i ḫazret-i pîri	Bent	Tahmis/5	---/---/---/---	Ġazel-i 'Avni Efendi Taħmîs-i Şu'āî
61b	Nağşî	Anuñ kim meyli dünyādan alup ḳalbin yuyā tevḫîd İder dil ḫānesin cānā göziñ aç pür ziyā tevḫîd	Silüp dil levḫin ey Nağşî arıt gel ḳalb-i pākūñ kim Doğup burc-ı hidāyet ola 'ālem-nümā tevḫîd	Beyit	Gazel/5	---/---/---/---	Nağşî Efendi
61b	Nağşî	Kendi nefsin bilmeyen ol yāri bilmez ḳandedür Olmayan dilden ḫaber dil-dān bilmez ḳandedür	Levḫ-i dilden silmeyen zulmet seḫābın Nağşîyā Şems'i görmez gözleri envārı bilmez ḳandedür	Beyit	Gazel/5	---/---/---/---	Nağşî Efendi
61b-62a	Nağşî	Dil murğını şād eyledi dilber vişāl ile Künc-i belāda ḳalmış idi gönül ḫayāl ile	Nağşî-veş istersin ma'rifet 'ilmin zāhida Cān virüp yūri konuşmağa ehl-i kemāl ile	Beyit	Gazel/6	---/---/---/---	Nağşî Efendi

62a	Üşülî	Tevekkül kim şüretin nağş-ı temennâsındadır On sekiz biñ 'âlemiñ da'im temâşâsındadır	Cân atıldı kaşların yâsına kurbân olmaga Çün Üşülî Kabe Kavseynin ev ednâsındadır	Beyit	Gazel/7	-.--/-.--/-.--/-.--	Üşülî
62b-63a	Nağşî	Gönül dür olma şer'iden seni şayd itmesün dünyâ Edâ it emrini Hağğ'ın şağın elden çıkar 'ukbâ	Bu nazm-ı pâkiñ ey Nağşî Kabül itmezse münkirler Görürler yevme tüblâ da kaçan kim irüşür ferdâm	Beyit	Gazel/13	..--/..--/..--/..--	Nağşî Efendi
63a-63b	Nağşî	Yine irdi erba'inim girdi çün cismim aña Vuşlat itdüm şeş cihetsiz söyledi yârim baña	Çün irişdi erba'inim 'en re'ânî sırrına Nağşiyâ gam çekme imdi ol işüñdür dâima	Beyit	Gazel/11	-.--/-.--/-.--/-.--	Nağşî Efendi Fermayid
63b-64a	Nağşî	Bi-ğamdi'llâh bu cismiñ [çün] tılısımın bozdurup Mevlâ Girüp heft iklimiñ gezdim ne kim var 'alem-i ağfâ	Görünür levh-i dilden çün bugün Mecnûn-veş Nâğşî Tecellî eylese zâhid bu yüzden çok mıdur Leylâ	Beyit	Gazel/10/..../..../....	Nağşî Efendi Fermandır
64a	Nağşî	Nedir ol kim buyurmuşlar kaçan gökden iner 'İsâ Urup Deccâl'ı katl eyler 'adâletler dolar her câ	Birer 'avrat olup âhîr bulardan toğarlar Âdem Nazîri olmayup Nağşî olarlar 'âlem-i kübrâ	Beyit	Gazel/5/..../..../....	Nağşî Efendi Fermayid
64a/64b	Nağşî	Gel sâlik kulak tut gör nedür terkîb olan ma'nâ Biri yeldür biri âteş biri âteş tobrağ birisi mâ	İdenler Nağşiyâ icrâ bu gün Mecnûn-veş nazmım Gehî cânânı cân eyler ol cân olur Leylâ	Beyit	Gazel/19	..--/..--/..--/..--	Nağşî Efendi Fermayid
64b		Ey 'Âşîkî ne söylersiñ Allâh zammı ile söyle Beyhüde sözi neylersiñ saña lâzım olan du'â		Beyit	Müfret/..../..../....	
65b	Nağşî	Zâhidâ vardur yoluñda [çünkü] yetmiş biñ hicâb Kim çolupdur her birinde niçe yüz biñ şeyh u şâb	Ya bu hikmet ne ki nazmuñ añlıyanlar Nağşiyâ Halk içinde hür olur Hağğ katında dört kitâb	Beyit	Gazel/6	-.--/-.--/-.--/-.--	Nağşî Efendi

65b	Yahyā	Mescidde riyyā-pişeler itsün ko riyyāyı Gel mey-hāneye zāhid ne riyyā var ne mürāyi	Yahyā nice āvāre-yi āřık olmayayın ben Dil-berse güzel dilse nihāyetde hevāyi	Beyit	Gazel/5	--./--./--./--	şeyhülislam Yahya
66a-66b		Te'āla'llāhdur sultān ki sensin hālīku'l-eřyā Hāқиkatdır ki sen kıldūn 'ademden 'ālemi peydā	Ne kim kıldınsa ey Mevlā lařif hūb nāzıkdir Hemin dındār olan ide ki āmennā vū şadaqnā	Beyit	Kaside/23	.--./--./--./---	Қaside-i Seyyid Nesimī Rahmullāh 'Ali
67a	Naқşı	Ey bizi inkār iden kes bir bilür yāriñ mi yoқ Yohsa kalduñ küfr içinde Hāқk'a iқrāruñ mı yoқ	Hāmdüli'llāh çekme ğam kim 'ālem içre Naқşıyā Mürdeye cānlar bağışlar tatlı güftāruñ mı yoқ	Beyit	Gazel/7	-.--./-.--./-.--.-	Naқşı Efendi
67a	Nesimī	Hākim-i Lā-yezal sensin muқim-i bi-zevāl sensin Muti'iz bende fermānız seniñ emriñdur inřā	Bu bi çāre Nesimī çün bu tevhīde dimek қande Meger ol hālīk u yezdān ide gönül gözün ihyā	Beyit	Gazel/2	.--./--./--./---	
67b-68a	Naқşı	Dila her derde dermāndur şeri'at Mariz-i қalbe Loқmān'dur şeri'at	Ṭarīk-i evliyā vū enbiyāda Oқırsuñ 'ilm ü 'irfāndur řeri'at	Beyit	Gazel/15	.--./--./--	Naқşı Efendi
68a	Naқşı	Hāқиқat Naқşıyā bu mürde-gāne Ṭutarsan emrini cāndur şeri'at		Beyit	Gazel/1	.---./---./---	Naқşıyā
68a-68b	Naқşı	Nedür ol 'ilm-i ilāhī kim virür cānā hayat Dirilür mürde-dil andan bir olur hayy u memāt	Meğer āhır döne ol kes dirile 'aқl u ma'āř Anı cezb itmeye Naқşı cezbetün min cezebāt	Beyit	Gazel/8	..--/..--/..-	Naқşı Efendi Fermayid

68b	Nağşı	Hudâyâ 'izzetün haqqı gönül levhın mücellâ it Görün gül-hâne-i dilden seni senden tesellâ it	EbûBekr ü 'Ömer 'Osmân 'Aliyyü'l-Mürtezâ haqqı Hâbîbim lütf idüp Nağşı'n keremden nazmın imzâ it	Beyit	Gazel/5-....-....-....	Nağşı Efendi Fermayd
68b-69a- 69b	Nağşı	Ela ey şalik mevlâ kulağ tut gel bu feryâda Neler çekmişdir 'âşıklar diyem 'aşk içre dünyada	Olar kim bilmez öz nefsin bu nazmın itmeyüp idrâk Şanurlar Nağşıyâ anlar seni düşmüşsün ilhâda	Beyit	Gazel/15-....-....-....	Nağşı Efendi Fermayd
69a		Dil be-dest âver ki hacc-ı ekberest Ez her ân ka'be yek alil-i beherest Ka'be-i bünyâdî halîl ânrest Dil nazergâhi halîl ekberest		Bent	Kıta	---/-...-/-...-	
69b-70a	Nağşı	Müyesser itmedün yâ Rab 'acebdür feth-i Bağdâd'a Ricâlün gelmemişlerdür meger kim anda imdâda	Eger dirlerse münkirler nedür bu nazmın ey Nağşı Gören hem gösteren oldur benim nem vardur arada	Beyit	Gazel/14-....-....-....	Nağşı Efendi Fermayd
70a-70b	Nağşı	Ey Hağğa tâlip geçen Tevhîde gel tevhîde Hağğ'ı batıldan seçen Tevhîde gel tevhîde	Sür kapuñdan şeytânı Fehm idüp bu devrânı Ey bu Nağşı'nün cânı Tevhîde gel tevhîde	Bent	İlahi/8	4+3=7	Nağşı Efendi Fermayd
70b/71a	Nağşı	Bir 'acâyip şehre vardum ademden yok eşer Lîk zeyn olmuş melekler şüret-i yüzden siper	Şehr-i 'ilme yol bulanlar 'alem içre Nağşıyâ Añlayup nazmın iderler başlarında tâc-ı ser	Beyit	Gazel/9	---/-...-/-...-	Nağşı Efendi
71a-71b	Nağşı	Ey bu gün 'âlim geçenler mekteb-i 'irfân nedir Pir olup ol mektebde içre doğmadık oğlan nedür	Nağşıyâ hakdur kelâmın lîk bu cism içre yâ Ger hayât u 'aql u nefsin ger ola iz'ân nedür	Beyit	Gazel/10	---/-...-/-...-	Nağşı Efendi

71b-72a	Nağşı	Ne kim söyler saña menden o Hağdır İşdürse öziñ bil-Hâk kulağdır	Bu gün Nağşı görüñ 'aşkıñda yârüñ Şağınmaz cânını merd-i kocağdır	Beyit	Gazel/7-/....-/..	Nağşı Efendi Fermayd
72a	Nağşı	Yine itdi hareket çünki muhabbet ne ki var Olup ol 'ayn-ı imānum beni şād eyledi yâr	Didi ħamd it yüri Nağşı budur ol sırr-ı ħafî Ki irenler bu edāya ider anuñla qarar	Beyit	Gazel/9	...-/...-/...-/...-	Nağşı Efendi Fermayd
72b	Nağşı	Bulup bir ehli söylet aña yalvar Ve gemi redd iden Nağşı'ñ kelāmın	Ķalur zulmet bucağında günah-kâr	Beyit	Gazel/2	...-/...-/..	Nağşı Efendi
72b	Nağşı	Ger Dilerseñ Hağğ'a vuşlat olma zâhid 'ağla yâr Kim münezzeğdür bu 'aklın bildiginnden Kird-gâr	Çün 'ayân itme bu sırrı tüt sözüm ey Nağşıyâ Kim getürmez ħağğ-ı 'âlem senden eylerler firâr	Beyit	Gazel/11	...-/...-/...-/...-	Nağşı Efendi
72b-73a	Nağşı	Eyâ sen şanma kim senden bu güftâr-ı dehân söyler Veyâ terkîb olan 'unşur yağûd lağm-ı zebân söyler	Seğâhüm Rabbühüm ħamrın içen 'âşıklar ey Nağşı İrer ma'şukuna anlar mekândan lâ-mekân söyler	Beyit	Gazel/7	...-/...-/...-/...-	Nağşı Efendi
73a	Nağşı	Dilâ itmek dilerseñ ħacc- ekber Duğul it imdi ħalbe olma ebter	Saña itdüm bu 'ilmiñ intihâsın	Beyit	Gazel/6	...-/...-/..	Nağşı Efendi
73b-74a	Nağşı	Ĥazreti Nüh-ı nebinin keşti-yi imānâ Girmeyen fi'l-cümle nâsı ħarğ iden tûfân nedir	Cümleten 'ibret budur kim ey şadef dür dânesi	Beyit	Kaside/25	...-/...-/...-/...-	
74b	Nağşı	Bu gün ol 'îd-i ekberdür gelür meydâna 'âşıklar Giyerler câme-i gül-gün kıyarlar câna 'âşıklar	Başın töp eyleyüp Nağşı girüp meydân-ı 'aşğ içre Şalâdur cem' olup gelsün bu gün meydâna 'âşıklar	Beyit	Gazel/6-/....-/....-/....	Nağşı Efendi

74b	Nağşî	Dilâ itmek dilersen hacc-ı ekber Duğul it imdi qalbe olma ebter		Beyit	Gazel/1	.---/.---/--	Nağşî Efendi
74b	Şemsi	Kaşları ser-nâme-i hüsnünde yârûn hâl çeker Kıl kâlemlele aña kâkülleri cedvel çeker	Zerre deñlü Şemsiyâ hâtır-perişân olmasun Merd olan çekmez cihânûñ guşşasın echel çeker	Beyit	Gazel/5	-.--/-.--/-.--/-.--	
75a	Nağşî	Gün doğunmaz keşti girmez suyu yoğ ‘ummân nedür	Cümlesinden geçdün anuñ gel haber vir Nağşîyâ Bî-vücûduñ cismi içre âyet-i Qur’an nedür	Beyit	Kaside/3	-.--/-.--/-.--/-.--	
75a	Nağşî	‘Aşk-ilen bünyâd olaldan qalbimiz ma‘mürdur Menzil-i mağşûda irdüñ cân u dil mesrürdur	Gösterelden levha-i dil Tâhâ-veş sırrını Qalbimiz bir gizli gencdür Nağşî aña gencürdur	Beyit	Gazel/7	-.--/-.--/-.--/-.--	Nağşî Efendi
75a-75b	Nağşî	Yine deryâ-yı dil taşdı çıkardı bir ‘aceb gevher Ki ânı görmedi her giz dilâ ‘ömrinde bir zer-ger	Bunâ sâhib-i kırân ister ve gerni yoğsa ey Nağşî Çıkupdur cân u başından bu yolda nice ‘Anterler	Beyit	Gazel/11	.---/.---/.---/.---	Nağşî Efendi
75b-76a	Nağşî	Şeş cihetden el çekenler bî-çihet bir kân olur Ref’ idüp ‘unşur hicâbın kul iken şultân olur	Cümleden ... budur kim Nağşîyâ nazmıñ senüñ Münkire küfr ü dalâlet mü’mine îmân olur	Beyit	Gazel/7	-.--/-.--/-.--/-.--	Nağşî Efendi
76a	Nağşî	Bir ‘acâyib aşka düşdüm anda dermân gizlidir Çekilmezdür gam-ı hamdullâh bilir Loqmân gizlidir	Küntü kenz’in gevherin sen bulmaq isterseñ eğer Nağşîyâ kendüñde yoğla sende ol kân gizlidir	Beyit	Gazel/5	-.--/-.--/-.--/-.--	Nağşî Efendi
76a-76b	Nağşî	Hîtab-ı ‘allame’l-esmâ rumûz-ı sırrı-ı insândür Kitâb-ı noğta-i evvel hağîkat ehl-i ‘irfândur	Binâ-yı dest-i kudretdür yıkılmaz bilmiş ol Nağşî Libâsın tâzeler ancak ‘ağıllar bunda hayrândur	Beyit	Gazel/6	.---/.---/.---/.---	Nağşî Efendi

76b	Naqşî	Bul dilâ gene-i nihâni sende serverlik budur Şirk-i ahfâdan halâs ol gel dil-âverlik budur	Bâb-1 'aşkın mektebinden ders-i Haqq'ı Naqşîyâ Bî-hurûf nutk eyle anı çünkü reh-berlik budur	Beyit	Gazel/5	-.--/-.--/-.--/-.--	Naqşî Efendi
76b-77a	Naqşî	'Acéb gördüm bu 'âlem halkın ey yâr Güzeller serveri cânâna kim var	Geçürsün ölmeden sirk-i hafâdan Öziñden gayri yok bildün ki diyâr	Beyit	Gazel/15	..--/..--/..--	Naqşî Efendi
77b	Naqşî	Ey bu gün meydân-ı 'aşk'da eyleyen da'vâ-yı yâr Gel beri sür esb-i nâzuñ görelüm elde ne var	Olmayaydı nazm-ı pâkim ey perî maqbûl-ı Haq Söylemezdi rû-yi Naqşî'den saña Perverd-gâr	Beyit	Gazel/6	-.--/-.--/-.--/-.--	Naqşî Efendi
77b-78a	Naqşî	Bu vücûduñ içre zâhid cennet ü Rıqvân nedür Ya anuñla zeyn olan ol hürî vü gilmân nedür	Küllü mevlûdin dimişken 'âlem-i vaḥdetde ol Ya bu mülk-i fâni içre keşret-i edyân nedür	Beyit	Kaside/17	-.--/-.--/-.--/-.--	Naqşî Efendi
78b	Naqşî	Qabûl eyle gözüñ aç er isen ger 'Alîlik eyleyüp añâ girenler	Tecelli itmedi billâhi dilber	Beyit	Gazel/5	..--/..--/..--	Naqşî Efendi
78b-79a	Naqşî	Gör nedür uçmağ vü hürî hem daḡi gilmân eyâr Kim senüñle biledür ol gayride itmez qarâr	Pesdürür bu nazm-ı pâkin 'arîfâne Naqşîyâ Gayri faş itme kerem kıl eyle gel bunda qarâr	Beyit	Gazel/13	-.--/-.--/-.--/-.--	Naqşî Efendi
79a-79b	Naqşî	Dila ol Allâh ilen cânâ bu remzi fehmi idersen ger Düşür 'akluñ Muhammed'len ve gemi gitdi elden ser	'Acéb nazm itdün ey Naqşîñ bu ders-i pür mu'ammâyı Nazîrûñ yok cihân içre Hudâ haqqı ki ersiñ er	Beyit	Gazel/14/..../..../....	Naqşî Efendi
79b-80a	Naqşî	Lî me'a'llâh mektebinden oqıduñsa bir sebağ Sen seni bildün nedensün aç göziñ bir hoşça bağ	Ten kulağı diñlemez zâhid kelâm-ı Naqşî Cân kulağı dinler anı var mı sende ol kulağ	Beyit	Gazel/7	-.--/-.--/-.--/-.--	Naqşî Efendi

80a	Nağşı	Gel gider dilden hicābın kudret-i Yezdān'a bağ Aç göziñ mir'āt-ı Hāğ'dan gör öziñ Rahmān'a bağ	Nağşıyā görmek dilersen kendi özin 'ālemdede sen On sekiz biñ 'āleme mir'āt olan insāna bağ	Beyit	Gazel/5	-.--/-.--/-.--/-.--	Nağşı Efendi
80b	Nağşı	Yetiş pīr-i murādım sen bu 'abdiñ ber-murād it Götür hāk-i mezellelden yıkılmış kalbi şād it [gel]	Çapuñda feyz umar gelmiş hārīdārın olup Nağşı Metā-'ı hüsniñ ister ol virüp ol virüp anı mezād it gel	Beyit	Gazel/5	..--/..--/..--/..--	Nağşı Efendi
80b	Nağşı	Göründü hane-i dilden bu gün nūr-i dil-ārānuñ Anuñçün urdı cān terkin Semarçand u Buñārā'nun	Müdām it 'aşkın ey Nağşı şakın yād itme ferdāyı İrişdi çünkü bezm içre cemāl-i yāre seyrānuñ	Beyit	Gazel/5/..../..../....	Nağşı Efendi
80b-81a	Nağşı	İşit seccāde-i şer'i velākin añla insān ol Gider kalbünden inkārı sözüñ tüt ehl-i 'imān ol	Nedür gör Nağşı-i şeydā nebī vü ger mülk mürsel Degildüñ ğayri anlardan işit bu sırā hayrān ol	Beyit	Gazel/8/..../..../....	Nağşı Efendi
81a-81b	Nağşı	Ebübekr ü 'Ömer 'Osmān gel ey zāhid ne kändur bil 'Ali'ylen dört olur bunlar ki cānā cümle cändur bil	Muhaşşal gör nedür Nağşı ki yazdım anı ey zāhid Menim cānım hāğīkatde olara armağandur bil	Beyit	Gazel/9	..--/..--/..--/..--	Nağşı Efendi
81b	Nağşı	Hey ne kudretdür ki ya Rab bir nefesde biñ mağām Levh-i dilden göre sālīk kıble zevki şubh u şām	'Ağla bağma kıll tefekkür gel rumüz-ı Nağşı'yi Kim hāğīkat 'ağla şığmaz pādīşāhım bu kelam	Beyit	Gazel/6	-.--/-.--/-.--/-.--	Nağşı Efendi
81b-82a	Nağşı	Anadan toğmazdan evvel birlik içre kān idüm Kimseler bilmezdi zātım şöyle kim pinhān idüm	Nağşıyā dil hānesinden ger sırrıñ dersini Oқыıyup ger görmeyseydüm vālih ü hayrān idüm	Beyit	Gazel/9	-.--/-.--/-.--/-.--	Nağşı Efendi
82a-82b	Nağşı	Bu gün men yine bir şağşı dilā merd-i cihān gördüm Burar yok nicesin anūn 'aceb şağhib-kıran gördüm	Libās-ı çār 'unsura bürünüp cümle ey Nağşı Boyanup rengine cānıñ bināsiyle duran gördüm	Beyit	Gazel/7/..../..../....	Nağşı Efendi

82b-83a		Doğdum anadan bir iki devrāna irişdüm Dutdum o yolu emr ile fermāna irişdüm	Gel fehm idegör kâf [u] nūn`u řin ile remzin Yāni ĥazer it řanmaki yabana iriřdüm	Beyit	Gazel/13	--./--./--./--	Naķři Efendi
83a		Yolum çün irdi baħrine iki meh-rū řikār itdüm Birin maħfī sevüp anuñ birini āřikār itdüm	Meger dil büt-perest olmuř cüdā dūřmuř diyārından Gezer řaħrā-yı firķatde bulup aña timār itdüm	Beyit	Gazel/8	.---/---/---/---	Naķři Efendi
83b-84a	Naķři	Bir dürr-i yetimim ben geldüm görünüp insān Emrinde kamu deryā zerremde cihān pinhān	‘Acebdür münkirā ey Naķři dūřürmez řānınā vuřlat Anı bilmez kim bi’llāh bunu řad hezār itdüm	Beyit	Gazel/9	--./---/---/---	Naķři Efendi
84a	Naķři	Benayi lem yezel taħmın ekenler şalb-i insāna Bitirdi anda bir cevher ki maķbül oldu řultāna	Zamān ister kim ey Naķři dönüb seyr-i sülükundan Bulup bir mürşid-i ķāmil erişe yine ol kāna	Beyit	Gazel/8	.---/---/---/---	Naķři Efendi
84a-87a	Naķři	Eyā řāħım bu gelmekden cihāna Nedür maķsüd ĥaber vir ‘āřıkāne	Yeter fāř eyledüñ bu sırrı Naķři Getürmez bilmiş ol bi’llāh zamāne	Beyit	Kaside/72	.---/---/---	Naķři Efendi
87b	Naķři	Dila dürr-i yetimiñden ĥaber aldıñsa insāñsın Yedi deryā yumaz cürmüñ ve gerni yoĥsa ĥayvānsın	Kelāmım fehm iden erdür bu fen işe bu gün Naķři Süĥan-verlik yolın tutdñ yüri var merd-i merdānsın	Beyit	Gazel/6	.---/---/---/---	Naķři Efendi
87b-88a	Naķři	Nedür dürr-i yetim ey dil ki çıķmaz ol bu deryādan Mekānı bir şadefdür kim deĥıldür aĥ ü karadan	Bu gün Mecnün-veş Naķři dilā bu mekteb-i dilde Neler çekmişdürür bilseñ alınca dersi Mevlā’dan	Beyit	Gazel/5	.---/---/---/---	Naķři Efendi
88a	Naķři	Ne kim nazm eyledüm cānā bu gün men dürr-i yektādan Degıldür enbiyā ĥaķķı dilā bir ķaře deryādan	Kemāl-i řaĥtanat oldır bu gün Mecnün-veş Nāķři İrüp menzil-i maķsüda ferāĥat ola Leylā’dan	Beyit	Gazel/7	.---/---/---/---	Naķři Efendi

88a	Nağşı	Eyâ gel sırr-ı Mûsâ'yı işit menden bu gün ey cân Koyup tâbût-ı teng içre nedür atmak anı olân	Çıkarmak anda tâbûtu halâş olmak durur tenden Fenâdan soñra ey nağşı beğâda ola ol şultân	Beyit	Gazel/5-....-....-....	Nağşı Efendi
88b	Nağşı	Gönüldür çünkü İsmâ'îlki bulmuşdur beğâ mülkün Fenâdan el çeküp âhir anı hayy itdi çün Yezdân	Bulup dil Yûsuf'un âhir geçüp taht-ı sa'âdetden Oturmuş Nağşıyâ gel gör olup Mısr-ı dile şultân	Beyit	Gazel/6-....-....-....	Nağşı Efendi
88b-89a	Nağşı	Kanı bir dürr-i yektâ kim çeküp el kâr-ı dünyâdan Şadef kâreninde kân olmuş görünür ka'r-ı deryâdân	Bu sırlar kim 'ayân idün bugün nazm içre ey Nağşı Hudâ Hağkî degil kesbi hidâyetdir bu Mevlâ'dan	Beyit	Gazel/7-....-....-....	Nağşı Efendi
89a	Nağşı	Ne gam yersün [be] hey Nağşı ki 'aşka âşinâsın sen Konar Sîmurğ-ı Anğalar beyân it gel ne cânsın sen	İdermiş mürdeler ihyâ kelâmın çün kim ey Nağşı Me'ânî haymesi içre meger göge ağânsın sen	Beyit	Gazel/5-....-....-....	Nağşı Efendi
89a	Nağşı	Yine men cânân elünden eyledüm bir sır 'ayân Güş idüp gel diñle anı gör nedir cimiñde ne cân	Ol ki buldı şeş cihâtı Nağşıyâ her zerrede 'Âkıbetgör kim anuñla töldi yer gök âsmân	Beyit	Gazel/5	..-.-/..-.-/..-.-/..-.-	Nağşı Efendi
89b	Nağşı	Gel ey nâşih nesirdür bu vefât itdikde bir insân Görünür rü'yada ol [kim] gerek kuldur gerek şultân	Buranın dersin ey Nağşı görenler Hazret-i Hağ'dan Getürmez kıla remz eyler budur yol ü budur erkân	Beyit	Gazel/9	...-...-...-...-...-...-...-...-...-...	Nağşı Efendi
90a	Nağşı	Tutuşdı âteş-i 'aşka yine dil girdi meydâna Yanup şâm u şeher âhir koyup ol baş-ile cânâ	Tutagör dâmen-i yâri şağın âr itme ey Nağşı Nihâyet diyeler âhir saña bu oldı divâne	Beyit	Gazel/6	...-...-...-...-...-...-...-...-...-...	Nağşı Efendi
90a-90b	Nağşı	Nedür sūd ziyân bilmez kişi ol cânı bulmazsa Kâlor 'aql olmaz ol âdem ölr cânânı bulmazsa	Muğaşşal söz budur Nağşı kâlanlar şirk-i ahfâda Halâş olmaz cehennemden bu ten imânı bulmazsa	Beyit	Gazel/9	...-...-...-...-...-...-...-...-...-... /.---	Nağşı Efendi

90b-91a	Nağşı	Neyleyem ol şahsı men kim 'ilm ü 'irfân olmaya 'Aql-ı evvel olmayup ol bir ulu kân olmaya	Nağşıyâ nazmuñ senüñ fehm olmaya 'âlemde ger İmdi anı şöyle bil kim saña aqrân olmaya	Beyit	Gazel/14	---/---/---/---	Nağşı Efendi
91a	Nağşı	Seni senden ider gönlüm bu dil milkiñde şey' Allâh Meni men bilmeyüp bildim bilen hem bildüren Allâh	Cinân bâğından uçmuşdur vücuduñ bülbülü Nağşı O bir şolmaz gül ister kim konup [nuğk] eyleye her gâh	Beyit	Gazel/6	---/---/---/---	Nağşı Efendi
91a-91b	Nağşı	Sen saña gel bul seni sen bil seni var ten eyle Ya'ni öziñ vir aña anı sen al sen eyle	Bahre girüp bir bahr-i himmet idüp murg-i dile 'Aqlı dümen Nağşı aña 'aşkıñı yelken eyle	Beyit	Gazel/5	---/---/---/---	Nağşı Efendi
91b-92a- 92b	Nağşı	Eyâ ey zâhid-i devr [ü] zamâne 'Acep dağl eyley olduñ ârifâne	Tecellî itmeyince tâze güller Gelür mi Nağşıyâ bülbül figâna	Beyit	Kaside/31	---/---/---	Nağşı Efendi
92b-93a	Nağşı	Çokuz kat bir cevâhirden dilâ Hağ resm-i insânı İdüp bir çal'a-i zerrîn göründi emr-i Rabbânî	Metâ'-ı hüsn-i dildârı ne kim nazm itdün ey Nağşı O sâlikler bulur ancak ki açmışdır bu dükkânı	Beyit	Gazel/10	---/---/---/---	Nağşı Efendi
93a-93b	Nağşı	Dilâ 'aşıklañ kâdrin bilenler emr-i Rabbânî Görüp dağl eylemz nazmıñ anuñ kim ola 'irfânı	Ne yüzden fehm olur Nağşı eyâ bu nazm-ı kudret kim 'Âqıl hayrân olur bunda tefekkür idemez anı	Beyit	Gazel/12	---/---/---/---	Nağşı Efendi
93b-94a	Nağşı	Kec nazarla bağma zâhid evliyâyâ ser-serî Bilmedün sen sırrın anuñ çek elüñ andan beri	Evliyânüñ hizmetinde kulları çokdur velî Nağşı anuñ cümlesiniñ kemteridür kemteri	Beyit	Gazel/10	---/---/---/---	Nağşı Efendi
94a	Nağşı	Diyem te'vîl-i Ya'küb'u işit ey cânımuñ cânı Senüñ 'aqlıñdurur ol kim gönüldür Yûsuf-ı şânî	Ağarmak gözleri cânâ işit ol demde Ya'küb'üñ Ziyâ gitmekdür 'aqlından anuñ ey Nağşı'nün cânı	Beyit	Gazel/6	---/---/---/---	Nağşı Efendi

94a-94b	Nağşı	Gönül Mecnûn'un olmuşdur göreliden sen dil-ârayı Nazar kıldıkça arz eyler yüzün mir'ât-ı Leylâ'yı	Cihân özge gelmişdir bu meydan-ı muhabetde Yemiştir münkirin rahmın yeter uşlana ey Nağşı	Beyit	Gazel/2	.../.../.../...	Nağşı Efendi
94b	Nağşı	Benî Aşfar nedür cânâ ki itmişler beyân anı Çıkup çün ol siyeh-rûlar ider İslâm'a tuğyânı	Ne kim bildürdiler Nağşı odur nazm itdigün ancağ Ve gemi kimdürür ol kim ider bu yerde cev lâni	Beyit	Gazel/6	.../.../.../...	Nağşı Efendi
94b	Nağşı	Nedür göklerden inmek gör işit gel ders-i 'İsâ'yı Senün rûhuñdurur ol kim bulur çün her mu'ammâyı	Ne kim nazm eyledün Nağşı bu ders-i pür mu'ammâyı O şâlikler oğır ancağ ki geçişler bu ârâyı	Beyit	Gazel/6	.../.../.../...	Nağşı Efendi
95a	Nağşı	Eyâ gel halk-ı Aşmed'den işit cânâ bu ma'nâyı İrüp ol Ka''den Kıuds'e ne yüzden buldı Mevlâ'yı	Kelâmım fehm iden 'ârif bilür ol kim nedür Nağşı Ki itmişdür sülük anlar bilürler bu mu'ammâyı	Beyit	Gazel/7	.../.../.../...	Nağşı Efendi
95a-95b	Nağşı	Ne menzildür Ene'l Hâğ kim diyen şâh-ı cihân oldı Anuñ Mansûr-ves 'aşkı dilâ günden 'ayân oldı	İdelden Nağşı-i şeydâ bu yüzden hizmetin icrâ Bir gitdi gör kim anlarlan varup bürde-gâh oldı	Beyit	Gazel/6	.../.../.../... -	Nağşı Efendi
95b	Nağşı	On sekiz biñ 'âlemiñ senden suâlin ey perî Eyledim bir bir haber vir tâ bilinsün her biri	On sekizdür Nağşıyâ bil iş bu 'ilmiñ süresi Her biri bir 'âlem oldı lîk oğınmaz serseri	Beyit	Gazel/7	.../.../.../... -	Nağşı Efendi
95b-96a	Nağşı	Gönül mir'ât-ı hâzretiden yine bir özge kâm aldı Göründi evliyâ rûhu bütün andan selâm aldı	Müselsel varsam ol kâna 'aceb mi imdi ey zâhid Ki tâ bezm-i elestden ol bu Nağşı'den licâm aldı	Beyit	Gazel/8	.../.../.../...	Nağşı Efendi
96a	Nağşı	Görün ol Hâzret-i Aşmed kaçan itdi seferi Kodı gitdi göğü üzre göre nefsin o peri	İrüp ol menzile Nağşı bozulup ism ü resim Özini mahv idüp oldı içeriden içeri	Beyit	Gazel/6	.../.../.../... -	Nağşı Efendi

96b	Nağşî	Şun ey sâki bugün lütf it bize cām-ı muşaffâyı Açılsun şâf olup diller içüb ol cām-ı şahbâyı	Kemâl-i kudretün hağkî bu Nağşî itme anlardan Kıolupdur kıl ü kâl içre ider bir kuru da'vâyı	Beyit	Gazel/6	---/---/---/---	Nağşî Efendi
96b	Nağşî	Görelde vech-i pākünden gözüm nur-i mücellâyı Gönül kıan ağlayup [ister] dem-â-dem ol tecellâyı	Bu sırrın mâ-verâsından haber-dâr olmayan Nağşî Ne bilsün ey [perî]-peyker hağkîkat bu mu'ammâyı	Beyit	Gazel/5	---/---/---/---	Nağşî Efendi
96b-97a	Nağşî	Gel ey zâhid işit bir dem nedür gör haşr-i insânı Kı üç nev' izre yazmışdur bugün 'ilm-i ledün anı	Yüzün ağ olsun ey Nağşî bu ma'nâlar kim itdün sen Görünür 'âlem-i ma'nâ eger itdünse seyrânı	Beyit	Gazel/9	---/---/---/--- -	Nağşî Efendi
97a-97b	Nağşî	Murğ-ı dil feryâda başlar görmesem dil-dârımı Kıan döker bu çeşm-i giryân arturur Hağk zârımı	İn ü anda geçmeyince Nağşî-i âşüfte-dil İtmedi ol meh tecellî görmedim men yârimi	Beyit	Gazel/6	---/---/---/---	Nağşî Efendi
97b	Nağşî	Levh-i mağfûz içre gördüm ben dilâ bir serveri 'İlm-i bâtin ta'lim eyler mağrem olmuş bir perî	Mağşad-i şidk içre gör kim Nağşî-i şeydâ bu gün Ey perî-peyker olupdur mazhar-ı peygamberi	Beyit	Gazel/7	---/---/---/---	Nağşî Efendi
97b-98a	Nağşî	Degildür hağkîñ ey zâhid şağın medh itme dîl-dârı Kı bilmezsiñ 'aref sırrın bu 'ağlın anda yok kârı	Rumûz-ı sırr-ı vahdetden haber-dâr olmayan Nağşî Özinden bî Haberdar çün ne bilsün ol bu esrânı	Beyit	Gazel/5	---/---/---/---	Nağşî Efendi
98a	Üşülî	'Âlemd e me-y-i 'aşk ile mestânelerüz biz Ta'n eyleme zâhid bize divânelerüz biz	Oddan yana sen korğ ne pervâ bize zâhid Şevk odına yine pür yanucı pervânelerüz	Beyit	Gazel/4	---/---/---/---	Üşülî
98a	Hâletî	'Ârif oldur mazhar-ı nûr cemâllullah ola Kıande kim başsa görinen sümme vechullah ola	Geçe inâniyyet tariğinden halâş ol Hâletî Rehberin tâ râh-ı Hağda cümle ehlûllâh ola	Beyit	Gazel/5	---/---/---/---	Hâletî

4.2. NÜSHADA YER ALAN ŞAİRLER VE KISA BİYOGRAFİLERİ

4.2.1. Prizrenli Şem‘î

16. yüzyıl divan şairlerinden biri olan Şem‘î Üsküp’e bağlı Prizren kasabasında dünyaya gelmiştir. Ancak eğitimi, mesleği ve ailesi hakkında kesin bir bilgi yoktur. Şairin gerçek adı bilinmemektedir Şiirlerinde Şem‘î mahlasını kullanmıştır. Birçok kaynak, Şem‘î’nin bu mahlası kullanmasını kendi kişiliği ile örtüşmesine bağlar. Zira kendisi de mum gibi naif ve hassastır. Şiirlerinde de bu özelliklerini yansıtmaktadır. Kimi kaynaklar Şem‘î’nin Mevlevî tarikatına kimi ise Nakşibendi tarikatına mensup olduğunu söylemektedir. Dünya hayatından uzak yaşayan ve elindekilerle yetinmesini bilen yani kanaatkar biri olduğunu şiirleri ve kaynaklar doğrular niteliktedir. Böylece Şem‘î’ nin mutasavvıf kişiliğinin olduğunu anlamaktayız (Karavelioğlu, 2014: 17-20).

Şairin üslubu oldukça anlaşılır düzeydedir. Kelimeleri özenle seçerek kendi duygu dünyasını ve dönemin yaşantısını çok iyi bir dille bizlere aktarmıştır. Şiirlerinde bulunan atasözleri ve deyimler onun Türkçeyi ustalıkla kullandığını açık bir şekilde göstermektedir. Şem‘î ölümünden kısa bir süre önce dostlarını Şem‘î’nin Şebistan’ı vardır diyerek evine davet eder onların zikir ile meşgul olmalarını ister. Daha sonra ise kendisinin biraz uyuyacağını dile getirir. Şem‘î’yi uyandırmak isteyen dostları onun ebediyete gittiğini görür.Şem‘î 1529 (936) yılında hayata veda etmiştir. Mezarı İstanbul’da bulunan Şeyh Vefa Camii’ndedir. Şem‘î’nin bilinen tek eseri Divanıdır. (Karavelioğlu, 2014: 17-20).

4.2.2. Nakşî Ali Akkirmani

Nakşî Efendinin doğum tarihi hakkında kesin bir bilgi yoktur. Ancak çoğu kaynak onun Divriği’de doğduğunu belirtir. Asıl adı Ali’dir. Mahlas olarak Nakşî ismini kullanmıştır. Ancak Akkirman’a gitmesinden dolayı kendisine Akkirmani’de denilmektedir. Nakşî’nin ailesi hakkında da pek bir bilgi yoktur.İstanbul’a gelerek Halvetiyye Tarikatına mensup olduğu bilinmektedir. Nakşî’nin şiirlerinde geniş bir şekilde tasavvuf hakimdir. Hem aruzla hem de heceyle başarılı şiirler yazmıştır. Nakşî’nin ölüm tarihi Mecelletü’n-Nisab’da “hasta” kelimesinin delalet ettiği 1065/1655 olarak verilmiştir. Aynı zamanda Tuhfe-i Nail’de ve Rihlet-i Nakşî adlı notta ise, vefatı “Tarac-ı Nakşî kelimesinin delalet ettiği 1065/1655 olarak verilmektedir. Nakşî’nin bir divanı ve Manzume-i ‘Aynu’l- Hayat ile Manzume-i

Ğavriye adlı iki mesnevisi bir de Esrar-nâme adlı tasavvufî içerikli eseri vardır (Atik, 2003: 1-20).

4.2.3. Usûlî

16. yüzyıl divan şairlerimizden biri olan Usûlî, Vardar Yenicesi'nde doğmuştur. Asıl adı bilinmemektedir. Ailesi hakkında yeterli bilgi yoktur. O dönemde birçok önemli şair Vardar Yenicesi'nde yetişmiştir. Usûlî zamanla tasavvufa yönelmiştir ve Mısır'da bulunan İbrahim Gülşeni'ye intisab etmiştir. İbrahim Gülşeni'nin ölümü üzerine tekrar Vardar Yenicesi'ne dönmüştür. Usûlî'nin şiirleri bağlı olduğu tarikatın izlerini taşımaktadır. Usûlî'nin mürettep bir divanı vardır. Ayrıca divanında bulunmayan 109 beyitlik Miraciyesi de vardır (İsen, 1990: 11-23).

4.2.4. Nehcî

Asıl adı Mustafa'dır Adıyaman'ın Besni ilçesinde doğmuştur. Kaynaklar, Nehcî'nin seyyid olduğunu yani soyunun Hz Hüseyin'e dayandığını belirtir. Ailesi hakkında çok az bilgi vardır. Babasının adı Seyyid Himmet'tir. Nehcî'nin İki oğlu vardır ancak oğullarını çok erken yaşta kaybetmiştir. Nehcî eğitim hayatını tamamlamıştır. Ölüm tarihi hakkında kesin bir bilgi olmamakla birlikte 1090/1680 yılında vefat ettiği kabul görmektedir. Bir divanı ve Tuhfetü's- Salikin ve Hediyetü'l-Mütereşşidin adlı manzum-mensur karışık bir eseri vardır (Aslan, 2017: 5-20).

4.2.5. Şemseddin Sivâsî

Şemseddin Sivasî Tokat'ın Zile ilçesinde doğmuştur. Kaynaklar, doğum yılı hakkında hemfikir değillerdir ancak 926/1520 yılında doğduğu tahmin edilmektedir. Şemseddin Sivasî dönemin şeyh ve seyyidlerine intisap etmiştir. Eğitim hayatını tamamladıktan sonra müderis olmuştur. Ancak mesleğini bırakarak tasavvufa yönelmiştir. Bilgilerini halka aktarmak istemiş ve birçok öğrenci yetiştirmiştir. Şemseddin Sivasî, 1006/1597 yılında Sivas'da vefat etmiştir. Manzum ve mensur olmak üzere birçok eseri vardır. Manzum eserleri; Dîvân-ı İlâhiyât, El-fesâyih fî Tercemeti'l-levâyı, Heşt-Bihîşt, Gülşen-Âbâd, İbret-nümâ, İrşâdü'l-Avâm, Kitâbü'l-hiyâs min Sevb Gamâmu'l-Feyyâz, Menâkıb-ı İmâm-ı A'zam, Menâsik-i Hac, Mir'âtü'l-Ahlâk ve Müşevviku'l-Eşvâk, Mir'atü'l-Eşvâk, Mevlid-i Nebî, Süleymân-

name, Terceme-i İlâhi-nâme-i Şeyh Attâr, Terceme-i Mantıku't- Tayr Şeyh Attâr, Terceme-i Pend-nâme-i Şeyh Attâr, Terceme-i Kasîde-i Bürde. Mensur Eserler; Cilâ-i Uyûnu'l-Arâisü'l-Muhaddara, Dâiretü'l-Usûl, Dürerü'l-Akâid, El-Câmiü'n-Nüfûs, Huccet-i İlâhiyye , Kıssa-ı Mûsâ ve Hızır, Letâyifü'l-Âyât ve Nukûşu'l- Beyyinât, Meclis, Menâkıb-ı Çihâryâr-ı Güzîn, Menâkıb-ı Nu'mân, Menâzilü'l-Ârifîn, Nakdül'-Hâtır, Risâle-i Emr-i İlâhî, Risâletü't-Te'vîl, Şerh-i Gazeliyyât-ı Sultân Murâd Hân-ı Sâlis, Şerh-i Kavâidü'l- İ'râb li İbn-i Hişâm, Şerh-i Kelimâtü Kümeyl İbn-i Ziyâd, Şerh-i Muhtasarü'l-Menâr, Umdetü'l-Edîp fi't-Te'allümi ve't-Te'dîb (Toparlı, 2015: 17-31).

4.2.6. Hamdullah Çelebi

Hamdullah Çelebi 1767 yılında Hacıbektaş ilçesinde doğmuştur. Asıl adı Mehmet Hamdi'dir. Mahlas olarak Hamdullah ve Hasreti'yi kullanmıştır. Soyu Hz Muhammed ve Hz Ali'ye kadar dayanmaktadır. Babası Feyzullah Efendi Hacı Bektaş-ı Velî Dergahı postnişliğine atanmıştır. Hamdullah Çelebi medrese eğitimini tamamladıktan sonra eğitim hayatına İstanbul'da devam etmiştir. Kendisi de babası gibi Hacı Bektaş-ı Velî Dergahı postnişliğine atanmıştır. Ve aynı zamanda Bektaşî şeyhidir. Hamdullah Çelebi 1846 yılında vefat etmiştir (Erdugan, 2018: 15-25).

4.3.7. Kalkandelenli Mu'îdî

Mu'îdî, Üsküp'te bulunan Kalkandelen kasabasındandır. Doğum tarihi ve asıl adı bilinmemektedir. Kaynaklarda Mu'îdî mahlasını babasının mesleğinden dolayı aldığı belirtilmektedir. Mu'îdî, eğitim hayatını başarılı bir şekilde tamamlamıştır. Daha sonra iftiraya uğrayarak ölümüne karar verilmiştir ancak bu karardan vazgeçilerek Rodos Adasına sürgün edilmiştir. Ölüm tarihi ile ilgili kesin bir bilgi olmamasına rağmen 1560 ile 1568 tarihi arasında vefat ettiği düşünülmektedir. Mu'îdî'nin divanı ve hamsesi vardır. Hamsesi'nde bulunan mesneviler şunlardır ; Şem' ü Pervane, Vamık u 'Azra, Gül ü Nevruz, Hüsrev ü Şîrîn, 'İşk-efza (Leyla vü Mecnun) (Tanrıbuyurdu, 2018: 3-33).

4.2.8. Bursalı Rahmî

Bursalı Rahmî'nin gerçek adı Pîr Muhammed'dir. Rahmî'nin Bursa'da doğup doğmadığı kesin olarak bilinmemektedir. Ancak tüm kaynaklarda Bursalı olduğu belirtilmektedir. Doğum tarihi konusunda da ortak bir fikir mevcut

olmamasına rağmen 1510-1519 yılları arası gösterilmektedir. Kaynaklardan edinilen bilgiye göre babası Nakkaş Balı'dır. Rahmî, babasından ve dönemin alimlerinden iyi bir eğitim almıştır. 1567-1568 yılında vefat ettiği düşünülmektedir. Elde bulunan bir divanı, Gül-i Sad-berg ile Şah u Geda isimli iki mesnevisi ve Yenişehir Şehr-engizi vardır (Erdoğan, 2017: 4-35).

4.2.9. Âşık Ömer

Aşık Ömer 17. yüzyıl saz şairlerimizdendir. Mahlas olarak Ömer, Aşık Ömer, Adli, ve Vehbi isimlerini kullanmıştır. Doğum yeri ve yılı hakkında çeşitli görüşler vardır. Kimi araştırmacılara göre Kırım Gözlevelidir. Kimi araştırmacılara göre ise Konya iline bağlı Hadim ilçesinin Gezlevi köyündendir. Doğum yılı hakkındaki görüşler; 1619, 1621, 1651'dir. 'Aşık 'Ömer'in iyi bir eğitim gördüğü şiirlerinden anlaşılmaktadır. Zira şiirlerinde Arapça, Farsça kelimeleri ve aruzu ustalıkla kullanmıştır. 1707 tarihinde vefat ettiği düşünülmektedir. Bilinen tek eseri divanıdır (Karasoy, 2010: 72-86).

4.2.10. Nesîmî

15. yüzyıl Azerî sahası şairlerinden olan Nesîmî'nin asıl adı Emir Seyyid İmadü'd-din'dir. Doğum ve ölüm tarihi hakkında kaynaklarda farklı görüşler vardır. Ancak 1369 yılında doğduğu belirtilmektedir. Aynı zamanda soy bakımından seyid ve velî olduğu bilinmektedir. Nesîmî Fazlu'llah-ı Hurufî ile tanışmadan önce Şeyh Şiblî'nin dervişlerinden olduğu düşünülmektedir. Fazlu'llah ile tanıştıktan sonra ise kendisinin ölümüne sebep olan Hurufîlik düşüncesine bağlanır. Nesîmî'nin ölümü dilden dile dolaşarak menkıbe halini almıştır. Bazı kaynaklar onun 837/1433 yılında, bazı kaynaklar 807/1404 yılında, bazıları ise 811/1408 yılında öldürüldüğü söylemektedir. Türkçe ve Farsça olmak üzere iki divanı ve Mukaddimetü'l Hakayık adlı mensur eseri vardır (Ayan, 2014 1-140).

4.2.11. Niyâzî-i Misrî

Halvetî tarikatının Niyazziyye ve Mısriyye kolunun kurucusu olan Nîyâzî-i Mısırî 1027/1618 yılında Malatya'da doğmuştur. Nîyazî mahlasını dervişliğinde, Mısırî mahlasını şeyhliğinde kullanmıştır. Babasının adı Ali Çelebi'dir. Babası Nakşibendî târikatına mensubdur. Nîyâzî-i Mısırî uzun yıllar kendisine yol göstermek için şeyh arar ve sonunda Şeyh Ümmi Sinan'a intisap eder. Şiirlerinde dini tasavvufi

konular hakimdir. Şiirlerinde hem hece hem de aruz veznini kullanmıştır. Nîyazî-i Mısri'nin 1105/1694 yılında vefat ettiği bilinmektedir (Erdoğan, 2008: 21-136).

Yazdığı eserlerden bazıları şunlardır: Türkçe Eserleri; Divân, Mecmuaları; Süleymaniye Küt. Reşid Ef. 1218 numaradaki mecmua, Bursa Sultan Orhan Küt. 690 no'lu "Mecmua-i Kelimât-ı Kudsiyye diye adlandırılan mecmua. Risaleleri; Risâle-i Devriyye, Risâle-i Es'ile ve Ecvibe-i Mutasavvufâne, Risâle-i Eşrâtü's-Sâat, Tabirname, Risâle-i Haseneyn, Risâle-i Hızriyye, Risâle-i Arşiiyye, Vahdetname, Risâle-i İade, Risâle-i Nokta, Akîdetü'l-Mısri, Risale fi Devrân-ı Sofiyye, Etvâr-ı Seb'a. Şerhleri; Şerh-i Esmâ-i Hüsnâ, Şerh-i Nutk-ı Yûnus Emre. Mektupları, Ait Olduğu Söylenen Diğer Eser ve Risaleler; Lübbü'l-Lüb ve Sırru's-Sır, Cenâb-ı Hakk'ın her şeyi muhit olduğu hakkında risale, Elğâz-ı Sofiyye, Risale fi işareti'l-vâkiât fi'l-fatihati's-şerîfe, Risâle-i usûl-i târikat, Usûl-i târikat ve rumûz-i hakikat, Eşrefoğlu Rûmî'ye ait beyitlerin şerhi, Bir beyitin şerhi, Tefsir-i duâ hakkında risale, Ahvâl-ı tarîkat-ı Hak, Tuhfetü'l-Uşşak ve Tuhfetü'l-Müşâk, El-levâyih îî suâl-i Şeyh Mısri, Güneşin mağribden nasıl doğduğu hakkında risale, Risâle-i îman-ı taklidi ve tahkiki, Ta'bîr-i sadâ-yı nâkûs, Risâle-i fî tasviri'l-ecsâm ve'l-erhâm, Risâle-i târîhiyye, Cüz-i la yetecezzâ. Yazdığı Tefsirler; Tefsîr-i sûre-i Yûsuf, Tefsîr-i innâ eradna'l-emânete, Tefsîr-i lem yekünillezîne keferû, Allâhu nûru's-semâvâti ve'l-ard, Tefsîr-i âyet-i "Îz kale rabbûke, Tefsîr-i âyet-i innallahe, Arapça Eserleri; Mevâidü'l-irfân, Devre-i Arşiiyye; Tesbî-i Kasîde-i Bür'e (Bürde), Tefsîr-i Fâtihatü'l-Kitâb; Mecâlis (Erdoğan, 2008: 21-136).

4.2.12. Halîlî-i Maraşî

15. yüzyılın sonu ile 16. yüzyılın başında yaşadığı düşünülen ve mutasavvıf bir şair olan Halîlî-i Mar'aşî'nin doğum ve ölüm tarihi ile ilgili net bir bilgi yoktur. Divançesinin sonunda yazılı olan "Halîlî-i El- Mar'aşî" ismin bulunması onun Maraşlı olduğunu doğrular niteliktedir. Halîlî, mahlaslı birkaç şairin olması eserlerinin birbirlerine mal edilmesine sebep olmuştur. Ancak araştırmalar neticesinde Halîlî-i Mar'aşî'nin; Dîvânçe-i Halîlî-i Mar'aşî, Ravzatü'l-Îman, Etvar-ı Seb'a adlı 3 Türkçe eserinin olduğu bilinmektedir (Alıcı, 2010: 19-31).

4.2.13. Yunus Emre

Yunus Emre 1240 yılında Eskişehir'e bağlı olan Sarıköy'de doğmuştur. Hacı Bektaş Veli'nin yol göstermesiyle Tapduk Emre'ye intisap etmiştir. Kırk yıl boyunca Tapduk Emre'ye hizmet etmiş ve tasavvufî merhaleleri tek tek tamamlamıştır. Yunus Emre geçmişten günümüze derin mana yüklü şiirleriyle herkesi etkisi altına almayı başarmıştır. 1320 yılında vefat etmiştir. Divan-ı İlâhiyat ve Risaletü'n-Nushiyye adlı iki eseri vardır (Tatçı, 1998: 1-37).

4.2.14. Eşrefoğlu Rûmî

15 yüzyılda yaşadığı bilinen Eşrefoğlu Abdullah-ı Rumî'nin doğum tarihi tam olarak bilinmemektedir. Seyyid olduğu düşünülmektedir ancak bunu doğrulayacak herhangi bir kaynağa rastlanılmamıştır. Mutasavvıf bir şair olan Eşrefoğlu Rumî medrese eğitimini tamamlar. Eşrefoğlu Rûmî, kendisine irşad konusunda yardımcı olması için Emir Sultan'ın yanına gider. Emir Sultan, Eşrefoğlu Rumî'yi Hacı Bayram Veli'ye gönderir. Uzun bir süre Hacı Bayram Veli'nin müridi ve aynı zamanda kızıyla evlenerek damadı olmuştur. Daha sonra ise kendi adıyla anılan Eşrefiyye tarikatını kurmuştur. Eşrefoğlu Rumî'nin ölüm tarihi ile ilgili birkaç farklı görüş olsa da 874/1469 yılında vefat ettiği düşünülmektedir. Bilinen tek eseri divanıdır (www.semazenet.com).

4.2.15. Hacı Bayram Veli

Hacı Bayram Veli'nin ailesi, ve hayatı hakkında pek bilgi yoktur. Ancak 13. yüzyılda Ankara'da doğduğu düşünülmektedir. Hacı Bayram Veli, Nakşibendîlik, Halvetîlik ve Ebherîlik tarikatlarını birleştirerek Bayramiyye Tarikatı'nı kurmuştur. Hacı Bayram Veli'nin günümüze kadar ulaşmış dört şiiri mevcuttur (Artun, 2010: 226-228).

4.2.16. Diyarbakırlı Halîlî

Halîlî'nin doğum tarihi tam olarak bilinmemektedir. Fakat kimi kaynaklara göre 810/1408 tarihinde doğduğu tahmin edilmektedir. Halîlî mahlasını kullanan çok sayıda şair vardır. Halîlî'nin hayatı hakkında çok fazla bilgiye sahip değiliz. Çoğu kaynak Halîlî'nin Diyarbakırlı olduğunu belirtir. Firkat-name adlı mesnevisi ile Risale-i Tuhfetü'l-Uşşak adlı risalesi vardır. Divan'ı henüz bulunamamıştır ancak var olduğu düşünülmektedir (Kavaklıyazı, 2015: 6-19).

4.2.17. Nâbî

Nabî'nin asıl adı Yusuf'tur. 1052/1642 yılında Urfa'da doğmuştur. NÂbî Urfa'dan ayrılarak kendini yetiştirmek üzere İstanbul'a gitmiştir. NÂbî İstanbul'dan sonra ömrünün uzunca bir yılını geçirmek suretiyle Halep'e gider. Halep, NÂbî'nin hayatının şekillenmesinde önemli bir yer olmuştur. Zira iki çocuğu burada dünyaya gelmiş ve Hayriyye ile Hayrabad'ı burada tamamlamıştır. Edebiyatımızda "NÂbî ekolü"nü'nün yani hikemi şiir tarzının kurucusu ve temsilcisi olması bakımından önemli bir şairimizdir. 1712 yılında İstanbul'da vefat etmiştir. Manzum eserleri; Türkçe Mürettep Divan, Farsça Divançe, Hayriye, Tercüme-i Hadîs-i Erbaîn, Hayrabad, Surname Mensur eserleri ; Fetih-nâme-i Kamanîçe, Tuhfetü'l-Haremeyn, Zeyl-i Siyer-i Veysî, Münşeât (Bilkan, 2011 11-22).

4.2.18. Vahdetî

16. yüzyılda Bosna'da yaşadığı bilinen Vahdetî'nin doğduğu yer ve tarih tam olarak bilinmemektedir. Hayatı hakkında pek fazla bilgi mevcut değildir. Fazlullah Hurufî'nin görüşlerini benimsemiştir. Vahdetî 1599 yılında Ereğli'de vefat etmiştir. Elde bulunan tek eseri divanıdır (Öztürk, 2006: 17-21).

4.2.19. Fuzûlî

16. yüzyılın en büyük divan şairi olarak kabul edilen Fuzulî'nin asıl adı Mehmet'tir. 1480'li yıllarda doğduğu sanılmaktadır. Kaynaklarda Fuzulî'nin Kerbelalı ya da Hilelî olduğu konusunda fikir ayrılığı yaşanmaktadır. Kanuni Sultan Süleyman'ın Bağdat seferi sırasında dönemin devlet adamları ve şairleri ile tanışma fırsatı yakalamıştır. Fuzulî 1556 yılında vefat etmiştir. Eserleri; Beng ü Bâde, Leyla ve Mecnun, Arapça Divan, Farsça Divan, Türkçe Divan, Heft Câm, Terceme-i Hadîs-i Erba'în, Hadîkatü's-süedâ, Türkçe Mektuplar, Rind ü Zâhid, Sihat u Maraz, Muammâ Risalesi, Matla'ul-tikad fî Ma'rifeti'l-mebde' ve'l-Meâd (Karahana, 1996: 240-246).

4.2.20. Şemsî Paşa

16. yüzyılda yaşadığı düşünülen Şemsî Paşa'nın doğum tarihi hakkında kesin bir bilgi yoktur. Ancak Yavuz Sultan Selim ve Kanuni Sultan Süleyman dönemlerinde yaşadığı bilinmektedir. Şemsî Paşa'nın tatlı dilliği ile dönemin

sultanlarına nedimlik yaptığı söylenmektedir. Şemsi Paşa bir süre Bölük ağalığı ve daha sonra rütbe atlayarak Sipahiler ağalığı yapmıştır. Aynı zamanda Şam, Anadolu ve Rumeli Beylerbeği görevinde bulunmuştur. Birçok kaynakta Şemsi Paşa'nın 1580 (988) yılında vefat ettiği söylenmektedir. Eserleri : Divan, Şehname-i Sultan Murad, İtikadnâme, Tercüme-i Şürût-ı Salât, Vikaye Şerhi (Akkaya, 1992 13-24).

4.2.21. Cinânî

16. yüzyılda yaşadığı bilinen Cinânî Bursa'da dünyaya gelmiştir. Cinânî bir süre Kassamlık ve kalem kâtipliği gibi görevlerde bulunmuştur. Daha sonra eğitim hayatına devam ederek müderrislik yapmıştır. Çok zor bir hayat geçirdiği şiirlerinden anlaşılmaktadır. Cinânî'nin şiirlerine bakıldığında Arapça ve Farsça'ya hakim olduğu anlaşılmaktadır. Hatta Farsça şiirleri divançe oluşturacak düzeydedir. Şiirlerinde genel dünyanın geçiciliğinden ve dünyaya bağlılık gösterilmemesinden bahsetmektedir. Eserleri: Divanı, Riyâzü'l-Cinân, Cilâu'l-Kulûb, Bedayü'l- Âsâr (Okuyucu, 1994: 3-34).

4.2.22. Şeyhüslâm Yahya

Şeyhüslâm Yahya, 17 yüzyılda yaşamış önemli şairlerimizden biridir. 1552 (960) yılında İstanbul'da doğmuştur. Müderrislik ve Kadılık gibi görevlerde bulunmuştur. Daha sonra Şeyhüslâmlığa kadar yükselmiştir. Dönemin bazı devlet adamları tarafından birkaç defa iftiraya maruz kalıp Şeyhüslâmlık'tan alınsa da olayların anlaşılması üzerine tekrar makamına getirilmiştir. Döneminin padişahları tarafından her dönemde sevilen ve saygı duyulan bir kişi olmuştur. Şeyhüslâm Yahya şûh üslûpla oluşturduğu şiirleri ile dönemin padişahlarının gönüllerini çelmeyi başarmıştır. Şeyhüslâm Yahya 1644 (1053) yılında 93 yaşında vefat etmiştir. Eserleri: Divân, Muhsin-i Kayseri'nin Ferâiz Manzumesi Şerhi, Kemâlpaşazâde'nin Nigâristan'ın tercümesi, Fetvâ-yı Yahyâ, Vak'a-yı Sultân Osmân-ı Sâni, Kaside-i Bür'ü Arapça Tahmisi (Erten, 1995: 1-16).

4.2.23. Seyyid Vehbî

Seyyid Vehbi, 18. yüzyılda İstanbul'da doğmuştur. Doğum tarihi hakkında kesin bir bilgi yoktur. Seyyid Vehbi asıl adının "Hüseyn" olduğunu şiirlerinde belirtmiştir. İlk dönemler Hüsami mahlasını kullanmış olsa da ilerleyen yıllarda şair Ahmed Neyli'nin önerisi üzerine Vehbi mahlasını almıştır. Seyyid Vehbi dönemin

usta hocalarından iyi bir eğitim almıştır. Uzunca bir dönem müderrislik yaptıktan sonra Tebriz'e kadı olarak tayin edilmiştir. Seyyid Vehbî'nin ölüm tarihi 1149'dur. Eserleri: Divan, Hadis-i Erba'in Tercümesi, Leylâ vü Mecnun, Sulhiyye, Takriz, Sûr-nâme (Dikmen, 1991: 1-34).

4.2.24. Kaygusuz Abdal

Kaygusuz Abdal'ın hayatı ve ailesi hakkında kesin bir bilgi yoktur. 15. yüzyılda yaşadığı bilinmektedir. Kaynaklarda asıl adının Gaybî olduğu belirtilmektedir. Abdal Musa'nın müridi olmuştur ve Abdal Musa kendisine "Kaygusuz" mahlasını vermiştir. Şiirlerini hem aruzla hem de heceyle yazmıştır. Şiirleri genel itibariyle tasavvufî konular içerir. Nazım şekli olarak en çok gazel ve mesneviyi kullanmıştır. Ve bir kaside ikişer tane tercî-bend ve terkîb-i bend, iki müztezâtı vardır. Kaygusuz Abdal'ın ölümtari hakkında net bir bilgi yoktur. Ancak 15. yüzyılın ilk yarısında öldüğü söylenilebilir. Eserleri: Manzum eserleri: Divan, Gülistan, Mesnevi-i Baba Kaygusuz. Mensur eserleri: Budalanâme, Kitab-ı Miğlâte, Vücutnâme. Manzum-mensur eserleri: Saraynâme, Dilgüşâ (Güzel, 1981: 1-87).

4.2.25. Za'fî-i Gülşenî

Asıl adı Ali'dir. Doğum tarihi hakkında kesin bir bilgi yoktur. Ancak 16.yüzyılın başlarında yaşadığı düşünülmektedir. Bir şiirinde "Afvî" mahlasını kullandığı görülmektedir. Ancak sürekli olarak Za'fî mahlasını kullanmıştır. İbrahim-i Gülşenî'nin müridi olduğu kaynaklarda belirtilmektedir. Şiirlerinden de anlaşılacağı üzere Za'fî, mutasavvıf bir kişiliğe sahiptir ve şiirleri tasavvufî konuları içermektedir. Za'fî'nin ölüm tarihi konusunda araştırmacılar tarafından farklı görüşler mevcuttur. Ancak 1566-1570 yılları arasında vefat ettiği düşünülmektedir. Eserleri: Manzum eserleri: Türkçe Divan, Farsça Divançe. Mensur eserleri: Hurûfilîğe İlişkin İsimsiz Bir Risâle, Tâc Hakkında Risâle-i Mahsûsa. Ayrıca "Mevlid, Huda Rabbim Manzûmesi, Hicviyye Tarzında Yazılmış İsimsiz Bir Manzûme, Risâle-i Mecma'i'l-Mekâsıd" gibi eserlerin Za'fî'ye ait olup olmadığı konusunda kesin bir ifade söz konusu değildir. "Za'fî" mahlasını kullanan birden fazla şair olduğu için bu eserlerin kime ait olduğu tespit edilememiştir (Adak, 2006: 16-109).

4.2.26. Sârbân Ahmed

16. yüzyıl şairlerinden biri olan Sârbân Ahmed'in Tekirdağ Hayrabolulu olduğu kaynaklarda geçmektedir. Ahmed ve Ahmedî mahlaslarını kullanmıştır. Hayatı hakkında çok fazla bilgi yoktur. Şiirlerinin genel konusunu vahdet-i vücûd ve tevhid inancı oluşturmaktadır. (Kayabaşı, 1995: 3-23).

4.2.27. Dervîş Ârâmî

17. yüzyılda yaşadığı kaynaklarda belirtilen Dervîş Ârâmî'nin hayatı hakkında pek bir bilgi mevcut değildir. Tireli'dir. 4. Murat dönemi şairlerindedir. Nef'î, Cevrî ve Atâyî gibi şairler ile tanışma ve sohbet etme fırsatı bulmuştur. Bilinen bir eseri yoktur. Ancak mecmualarda şiirlerinin ve divanının var olduğu belirtilmiştir (Genç, 2018: 36).

4.2.28. Derzî-Zâde Ulvî

Asıl adı Derzi-zâde Mehemed Çelebi'dir. Doğum tarihi hakkında herhangi bir bilgi yoktur. Bursalıdır. Manisa Müüftüsü Muallim-zâde Efendi'nin yanında tahsiline başlamıştır. Turak Çelebi sayesinde dönemin önemli şahsiyetleriyle tanışma fırsatı bulmuştur. Ancak Turak Çelebi'nin Kanuni Sultan Süleyman'ın emriyle idam edilmesinden sonra Ulvî çok zor durumda kalmıştır. Ulvi, acısını dile getirmek için yazdığı matla ile Kanuni'nin hışmına uğrayıp gurbete çıkmak zorunda kalmıştır. Şairin ölüm tarihi 1585'tir. Bilinen tek eseri divanıdır (Çetin, 1993: 3-16).

4.2.29. Üsküplü İshak Çelebi

15. yüzyılın ikinci yarısında Üsküp'te doğmuştur. Doğum tarihi bilinmemektedir. Babası Kılıççı İbrahim'dir. Mevlana Kara Bali'den icazet aldıktan sonra çeşili şehirlerde müderrislik yapmıştır. Daha sonra ise Şam şehrine kadı olarak tayin olmuştur. 1538 yılında vefat etmiştir. Üsküplü İshak Çelebi'nin eserleri; Tarihçe, Divan, İmtihan Risalesi, Keşfüzzunun, Terceme-i Şakayık (Pezük, 2015: 2-5).

4.2.30 Gubârî Abdurrahman Efendi

Doğum yeri kaynaklarda farklılık göstermektedir. Bazı kaynaklarda, Aksaray bazı kaynaklarda ise Akşehir'de doğduğu belirtilmektedir. Akşehir'de babasından temel eğitimini aldıktan sonra İstanbul'a giderek dönemin meşhur hattat Şeyh

Hamdullah-zâde Mustafa Dede'den yazı türü üzerine dersler aldı. Gubâr yazı türünde kazandığı şöhret nedeniyle Gubâri mahlasını kullanmıştır. Eğitimi tamamlandıktan sonra medreselerde müderrislik yapmıştır. 1566 yılında vefat etmiştir. Eserleri; Şâh-nâme, Kâbenâme, Şebistân-ı Hayâl, Yusuf u Züleyhâ (Kaplan, 2014).

4.2.31 Âşık Kerem

Âşık Kerem'in yaşayıp yaşamadığı hakkında net bir bilgi yoktur. Ancak mecmualarda ve cönklerde kimi zaman adı geçmektedir. Şiirleri Karacaoğlanla benzerlik gösterdiği için çoğu zaman bu iki şair birbirleriyle karıştırılır (Duymaz, 1999: 51-54).

4.2.32 Hayretî

16. yüzyılda yaşadığı bilinen Hayretî'nin asıl adı Mehmed'dir. Vardar Yenicesi'ndendir. Mesleğinin sipahîlik ve kendisinin tımar sahibi olduğu söylenilmektedir. İbrahim Paşa'ya kaside sunduğu bilinmektedir. 1535 (941) yılında Yenice'de inşa ettirdiği zâviyeye vasiyeti gereği defnedilmiştir. Bilinen tek eseri divanıdır (Çavuşoğlu ve Tanyeri, 1981: 10-17).

4.2.33 Yahûdî

Şairin nerede ve ne zaman doğduğu hakkında bir bilgi bulunmamaktadır. İstanbul'un Yahudi yerleşim yerlerinden olan Hasköy'deki Yahudiler arasında yaşamını sürdürmüştür. İlk eğitimini Tevrat ve Musevîlik üzerine yapmıştır. Daha sonra ise hahamlık görevine yükselmiştir. Ve Arapça ve belagat ilimlerini tahsil etmiştir. 1667/1668 yılları arasında vefat ettiği bilinmektedir (Yılmaz, <http://www.sonpeygamber.info> 22.04.2019).

4.4. ÇEVİRİ YAZILI METİN

1b

1

Naḫṣī Efendi¹**Mef'ülü/Mefā'îlü/Mefā'îlü/Fe'ülün**

- 1 Teşrîfiñ-ile hânemi reşk-i irem eyle
Ağlatma meni iki gözüm gel kerem eyle
- 2 Ahd eyledi öptürmege pâyın gelicek 'iyd
Yâ Rab sen o mehpâremi şâbit kâdem eyle
- 3 Bir hoşça hisâb eyleyelüm derdimiz ey dil
Men dirhem-i eşkim dökeyim sen raḫam eyle
- 4 Degmez kederin çekmege bir laḫza bu 'âlem
Bir hâl ile neyler ... idüp def'-i gâm eyle
- 5 Ḳânun-ı belâgatde yine Naḫṣ-tırâz ol
Ey hâme-i hoş bâğçe'i fâ'iz ni'am eyle

2

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün/Fâ'ilün

- 1 Gülstân-ı dehre geldik reng yok bû ḳalmamış
Sâye-endâz-ı² kerem bir naḫl-i dil-cû ḳalmamış
- 2 Teşnegâmiñ çâk çâk olmuş leb-i ḥ'âhişgeri
Çeşme-sâr-i merḫamette bir içim şü ḳalmamış³

¹ Bu gazel divanda bulunmamaktadır.

² Şitâ-endâz-ı: Saye-endaz-ı NBD

³ Divanda 3. Beyittir. NBD

- 3 Eylemiş derbeste dükkânın tabîb-i rüzigâr
Hokka-i firûze-i⁴ gerdünde dârü kıalmamış⁵
- 4 Kıadriñ añlar yok bilür bu her dür-i sencide⁶
Çâr-süyü kıâbiliyetinde terâzû kıalmamış
- 5 Ceyş-i ğamda kıande eyler⁷ ilticâ ehl-i niyâz
Kâl'a-i himmetde⁸ Nâbî burc u bârû kıalmamış

2a

3

Murabba'-ı Yâ Hakk-ı Duĥân**Mef 'ülü/Mefâ'îlü/Mefâ'îlü/Fe'ûlün**

- 1 Şanman kıi duĥân içmek için lule tutarlar
Bir yere gelüp cem' olıcağ zümre-i yârân
Ğam murĝını ürkütmek için bâğ-ı şafâdan
Ağız tüfekin aldı bugün destine yârân

4

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün / Fâ'ilün

- 1 Kıâlemiñ kııl yere kıâtibine nazar
A kımaz ise hele bâri tamlar

⁴ Firûze: Pirûze NBD

⁵ Divanda 2. Beyittir NBD

⁶ Sencide: Sencidenin NBD

⁷ Eyller: Etsün NBD

⁸ Himmetde: Hizmetde NBD

5

Fā‘ilātün/ Fā‘ilātün / Fā‘ilün

- 1 Bu kitābı oqıyanı yazanı yazdıranı
Raḥmetiñle yarlıgagıl yā Ğanī

6

Mefā‘ilün/ Mefā‘ilün/ Mefā‘ilün/ Mefā‘ilün

- 1 İlähî bâb-ı lütfuñdan kerem bâbın güşād eyle
Bu kitāb şāhibin yā Rab iki ‘ālemde şād eyle

7

$$6+5=11$$

- 1 Eger pehliv[ā]nı olsañ cihānıñ
‘Ākıbet iki taş olur nişānıñ

8

$$4+4+3=11$$

- 5 Deli oldur dünyā için ğam yiye
Allāh bilür kim kızana kim yiye .

2b

9

Ğazel-i Figānī Tahmīs-i Maḳālī**Mefā‘ilün/ Mefā‘ilün/ Mefā‘ilün/ Mefā‘ilün**

- 1 Şikāyet rüzgārımdan ki bir dem olmadım hoşnūd
Figān-ı baht-ı siyāhımdan ki kılmaz t̄ali‘im mes‘ūd
Yumuldu ğonca-i bahtım elimde cām-ı ğam fersūd
Bahāristān-ı ‘ālemde açılmazsa gül-i maḳşūd
Çi ğam ey bülbül-i cān işite gülzār-ı ‘adem mevcūd

- 2 Zemīn-i dilde eşcār-ı muḥabbet tā ki şaldı bīḥ
 ẖazādan başuma her birin bād oldu bir tevbiḥ
 Siyāset-gāh-ı ‘aşkıñda seniñ ey gözleri mirriḥ
 Urupdur başıma cellād-ı ğamzeñ niçe kızmış miḥ
 Gözümden uçları çıkdı degül müjgān-ı ḥūn ālūd
- 3 Seni bu ḥüsn-ile her kim görürse derd-nāk eyler
 Giribānun çeküp gül gibi ol dem çāk çāk eyler
 Meni sünbül şaçuñ sevdāları āḥir helāk eyler
 Ruḥuñda hāl-i yektāñla baḥş-i iştirāk eyler
 ‘Aceb mi ehl-i Hind oda yaḫarsa kāfir oldu ‘ūd
- 4 Ğam-ı ‘aşkıñla yaḫdı nār-ı ğām bağrım kebāb etti
 Aḫıtdı ḫanlı yaşıım hicr-i la‘liñle şarāb etti
- 3 a ...⁹ ğam-ı ‘aşkıñ meni yıkdı ḫarāb etdi
 ẖomadı bir yaşıım rüy-ı zemīni ğarḫ-ı āb etdi
 Anuñçün oldı ol dem ¹⁰ dūd-ı ‘āḫım¹¹ göklere memdūd
- 5 Maḫālī la‘l-i dilber var iken yākūt-ı āḫmerden
 Bu dem al çeşme-i āb-ı ḫayātı bāde-i terden
 Nolur cām-ı Cem’e Cemşid-i mir’at-ı Sikenderden
 Tecellā-yı şıfātı şayḫal it mir’āt-ı ḫāverden
 O māḫıñ aks-i ḫüsnidür Fiğāni mā-ḫüve’l-maḫşūd

10

Yazdı Naḫşī Efendi**Mefā’īlün/ Mefā’īlün/ Mefā’īlün/ Mefā’īlün**

⁹ Bu kısım yırtılmıştır.

¹⁰ “Ol dem” kelimesi fazladan yazılmıştır. FG

¹¹ oldı oldum dud-ı ‘āḫım : dūd-ı āḫım yir yir oldı FG

1 Dilâ münkir kaçar Hâkdañ işitmez mağz-ı Kur'ân'ı
 Ānı bilmez ki anuñla oqurlar kâmil insânı
 Ne bilsün ol kıara yüzlü ne gevher şarf ider anı
 Muhaşşal münkirân sevmez dilâ bu ehl-i 'irfânı
 Anuñçün didiler cânâ bu kavme İblis-i şânî

2 İrağ ol geçme yanından aña sırrın 'ayân itme
 Ki bilmez kıadrini anuñ bu pendim tüt ziyân itme
 Söзим hakdır Hüdâ haqqı [şakın] aşlâ gümân itme¹²
 Muhaşşal münkirân sevmez dilâ bu ehl-i 'irfânı
 Anuñçün didiler cânâ bu kavme İblis-i şânî

3 Olanlar hâşş-ı¹³ ümmetden velîlerle 'inad itmez
 Sürer yüzler eşiginde kıovarsañ da kıoyup gitmez
 Bu işler kim ider anlar gücü yetse dañi n'itmez
 Muhaşşal münkirân sevmez dilâ bu ehl-i 'irfânı
 Anuñçün didiler cânâ bu kavme İblis-i şânî

3b

4 Ne kim söyler iseñ Hâk'dan anı bātıl kıyâs eyler
 Veli bilmez ki bu nazmım 'avâmı cümle hâs eyler¹⁴
 Ne bilsün nâr-ı firkatden kışi ne kim hâlâs eyler
 Muhaşşal münkirân sevmez dilâ bu ehl-i 'irfânı
 Anuñçün didiler cânâ bu kavme İblis-i şânî

5 Eli yokdur anuñ aşlı dilâ bu gizlü kân içre
 Ki hergiz bilmed nefsin o münkir bu cihân içre
 Olup âñir behâyimden kıalur bî-dâd gümân içre¹⁵

¹²Bu mısra divanda şu şekilde geçmektedir: "Sözüm bil hakdurur Hâk'ı şakın aşla gümân itme" NKD

¹³hâşıl: hâşş-ı NKD "Ancak vezin gereği divandaki şekliyle yazılmıştır."

¹⁴Veli: Anı NKD

Muḥaṣṣal münkirān sevmez dilā bu ehl-i ‘irfānı
Anuñçün didiler cānā bu ḳavme İbliş-i şānī

6 Ne bilsün münkir-i bed-ḥu bularlan kim ḳarār eyler
Ki alup¹⁶ cevherin Ḥak’dan maḥallinden nişār eyler
Bu ḳavmi şöyle bil kim sen velīlerden firār eyler
Muḥaṣṣal münkirān sevmez dilā bu ehl-i ‘irfānı
Anuñçün didiler cānā bu ḳavme İbliş-i şānī

7 Ḥilāf añlar me‘āniden añā yüz biñ¹⁷ ḥitāb itseñ
‘Açup ‘ilm-i künūzuñdan añā ḥatm-i kitāb itseñ
Daḥi hem zīr ü pāyında anuñ rüyüñ türāb itseñ¹⁸
Muḥaṣṣal münkirān sevmez dilā bu ehl-i ‘irfānı
Anuñçün didiler cānā bu ḳavme İbliş-i şānī

8 Ne yüzden ḥaşr olur bunlar anı benden su‘āl itme
Eger insān ilen dirseñ bunu hergiz ḥayāl itme
Budur men bildigüm zāhid yūri var sen cidāl itme
Muḥaṣṣal münkirān sevmez dilā bu ehl-i ‘irfānı
Anuñçün didiler cānā bu ḳavme İbliş-i şānī

9 Tehī-dest oldıḡun bilmez ‘acebdür gör bu ḳāl ehli
Anuñçün¹⁹ kim olmadı cānā bular ‘ālemde ḥāl ehli
Ne bilsün etmedi bunlar ki kimlerdür kemāl ehli²⁰
Muḥaṣṣal münkirān sevmez dilā bu ehl-i ‘irfānı

¹⁵ Bu mısra divanda şu şekilde geçmektedir: “Olur āḥir behāyimden kolupdur ol gümān içre” NKD

¹⁶ Alup: Olup NKD

¹⁷ Yüz biñ: muṭlaḳ NKD

¹⁸ Divanda 2. ve 3. Mısraların yerleri farklıdır. NKD

¹⁹ Anuñçün: Odur NKD

²⁰ Bu mısra divanda şu şekilde geçmektedir: “Ne bilsün imdi pes bunlar ki merdlerdür kemāl ehli” NKD

Anuñçün didiler cānā bu kavme İbliş-i şānī

4a

- 10 Göñülden bī-ḥaber bunlar şanur nuṭḫ eyleyen femdür
 Odur kim²¹ iş bu münkirler iki ‘ālemde pür-ḡamdur
 Şorarsañ Naḫşiyā bunlar kamu ehl-i cehennemdür
 Muḫaşşal münkirān sevmez dilā bu ehl-i ‘irfānı
 Anuñçün didiler cānā bu kavme İbliş-i şānī

11

İlāhī-i Şükūrī

Fā‘ilātün/ Fā‘ilātün / Fā‘ilün

- 1 Eyleriz her ... yüz biñ ḫatā
 Rabbenā yā Rabbenā fāḡfir lenā
 Raḫmetiñdir derd-i ḡuşşāna devā
 Rabbenā yā Rabbenā fāḡfir lenā
- 2 Lüṭfi çok iḫsānı çok perverdgār
 Ḳullara eyler ‘ātā-yi bī-şumār
 Yoḫsa cūd-ı fazlına mā‘nā mı var
 Rabbenā yā Rabbenā fāḡfir lenā
- 3 Ey Şükūrī faẓl-ı Mevlāya dayān
 Tā ki cennet rūḫa ola āşiyān
 Böyle söyle görmeyim dirsən ziyāna
 Rabbenā yā Rabbenā fāḡfir lenā

4b

12

Mefāilün/Mefāilün/Feülün

- 1 Göñül dostun cemāl āynasıdır
 Göñül kim pās ola dostuñ nesidür

²¹ Odur kim: Anuñçün NKD

2 H̄ayātıdur ulūbuñ zıkr-i maħbūb
H̄ayāl-i dost gōñüller mūnīsıdūr

3 H̄ayāl-i ġayrıdan gōñlüm²² şafā ıl
Ki şafī gōñüle dost onasıdur

4 Gōñūldeđūr gōñūlde pertev-i dost
Bu gōñüller anuñ genc-ānesıdūr

5 Gōñūlde buldı dostı āşınālar
Ol aşra isteyen bī-ānesıdūr

6 Gōñül ‘arşdan uludur nice biñ ‘arş
Gōñül z̄erresinūñ bir dānesıdūr

7 Gōñül esrārın²³ dersem ‘ala sıġmaz
H̄aşşū’l-āş tevħıdūñ hazinesıdūr

8 Bu²⁴ kemter Eşrefoġlu Rūmī gōñli
Sını mecrūh vehm vīrānesıdūr

13

Mef’ūlü/Mefāilū/Mefāilū/Feülün²⁵

1 Ey ġāfil uyan rıhlet-i nāġāhı unutma
Yol oruludur orkusu ok rāhı unutma

²²Gōñlüm: Gōñlūñ ERD

²³esrārın: esrārı ERD

²⁴Bu: yu ERD

²⁵“Bu dār-ı fenā ire buġün n’itsen elinde/Yarın varacaġım ulu dergāhı unutma /Gü etme gücün yettiġine ġice vü gündüz/Nāġāh erişir āh-ı seherġāhı unutma “ Bu beyitler divanda 3. ve 4. Beyit olarak ġemektedir. Ancak mecmuada yer almamaktadır.ŞD

- 2 Mağrūr oluban devlet ü dünyāya dayanma
Şaķın yitirüp dīnini Allāh'ı unutma
- 3 Gögsün geriben fāni²⁶ cihān içre salınma
Āhir yıķılıp düşeceğın çāhı unutma
- 4 Bu bāğ-ı cihān içre hevā yolları çoktur
Āşık²⁷ yürü sen Hakk'a giden rāhı unutma²⁸
- 5 Hālīķtan utan rızķını hālķtan şaķın umma
Bil Rabbini [er-rızku alellāh'ı] unutma²⁹
- 6 Bu dile ğurūr³⁰ içre hevā yolları çokdur
Şemsī yūri sen Hākķa giden rāhı unutma³¹

5a

14

Naķşī Efendi**Mefā'īlün/ Mefā'īlün/ Mefā'īlün/ Mefā'īlün**

- 1 Veliyyu'llāh ilen cānā bu remzi fehmi iderseñ ger
Düşür 'akluñ Muhammed'len ve gerni gitdi elden ser
- 2 Deli olmak sa'ādetdür kim anlar 'aķl-ı evveldür
Odur kim bildi her şey olup ol cümleden mihter
- 3 O kes kim içmedi āhir hākīķat iş bu şerbetden

²⁶ Fāni: Cāhı ŞSD

²⁷ Āşık: Şemsī:ŞSD

²⁸ Bu beyit divanda matla beyti olarak geçmektedir. Ancak mecmuada 6. beyittir.ŞSD

²⁹ Bu beyit divanda 9. sıradadır. Ancak mecmuada 5. Beyittir. ŞSD

³⁰ Bu dile ğurūr: Bu bāğı cihān. ŞDBu beyit mecmuada hem 6. beyit hem de matla beytidir. ŞSD

Çalır zulumet bucağında tahâretsiz olup bir har

4 İçenler rāh-ı ‘aşk içre bu şerbetden bu gün cânā
İderler ğusl-i ruhānī temāmet ey şeh-i kişver³²

5 Ānuñ³³ kim olmadı kalb-i cenābetten bu nūrdan pāk
Ne ışşı [ger] ola anuñ dilinde hücçeti ezber

6 Bu ten yumağla³⁴ ey zāhid alınmaz menzil-i makşūd
Ki ol bir cism-i fānīdür derūnuñ eylegil enver

7 Bulup bir cism-i hāķānī irüp ayrılma gel Haķdan
Elüñ çek şirk-i ahfādan ki itdi anı peygamber

8 Fenādan el çeküp āhır bekā mülkünde sultān ol
Özüñ kulluğdan āzād it ciħān içre olup server

5b

9 Güzer it iş bu menzilden çözüp zünnārīñi āhır
Hālāş ol zulmet-i tenden dilerseñ içesin kevşer

10 Geçüp āhır bu menzilden kapuñdan taşra gel tā kim
Cenābetden arın pāk ol bu cismiñ gevherin göster

11 Ve gerni biñ yıl oķırsañ bu gün sen ağ u karadan
‘İlimden nesne bilmezsin çalır pūşīde ol dil-ber

12 Gider bu şalţanat elden çalırsuñ ‘ālem-i süflī

³² Bu beyit divanda şu şekilde geçmektedir: “ Olardur eyleyen ğasli temāmet ey şeh-i kişver” NKD

³³ Ānuñ: Bunuñ NKD

³⁴ Yumağla: yunmağlan NKD

‘Urūc itmez olur albiñ olursın cümleden ebter

13 Budur ben bildigim zāhid bu ‘ilmi bilmeyen cāhil
Ne bilsün ol bu esrārı ki oldır esb ü ħar ester

14 ‘Aceb nazm itdüñ ey Naşī bu ders-i pür-mu‘ammāyı
Nazīrūñ yo cihān içre Ĥudā ħakı ki ersin er

15

Naşī Efendi

Mefā’īlün/ Mefā’īlün/ Mefā’īlün/ Mefā’īlün

1 Dilā münkir aar Ĥa’dan iitmez maz-ı Kur’an’ı
Anı bilmez ki anuñla oırlar kāmil insānı
Ne bilsün ol ara yüzlü ne gevher arf ider anı
Muaal münkirān sevmez dilā bu ehl-i ‘irfānı
Anuñçün didiler cānā bu avme İblis-i ānī

6a

2 İra ol geme yanından aña sır ‘ayān itme
Ki bilmez adrini anuñ bu pendim tıt ziyān itme
Sözim ħadır ħudā ħakı akın ala gümān itme³⁵
Muaal münkirān sevmez dilā bu ehl-i ‘irfānı
Anuñçün didiler cānā bu kavme İblīs-i ānī

Olanlar ħāul-ı ümmetden velīlerlen ‘inad itmez
Sürer yüzler eiginde ovarsañ da oyup gitmez

³⁵ Bu mısra divanda Şu Şekilde gemektedir: “Sözim bil ħadurur Ĥa’ı akın ala gümān itme” 3a’da yazılmıtır.

16

İlâhi**‘Âlî Efendi****Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/Fâ’ilün**

- 1 Cilve-gâh-ı sîne de devrân ider efkâr-ı hû
Tavr-ı dilden tâhir olur şu’le-i envâr-ı hû
- 2 Vuşlat-ı didâr-ı cânan eyler nice ârzü
‘Âşıkım sermâyesidir dâ’imâ tekrâr hû
- 3 Hicr-ile eyler derûn sîneñ çün ney figân
Mevlevî eyler semâ’ı gûş idüp esrâr-ı hû
- 4 Şûfî-i şâki ki vecd-i hâletiyle devr ider
Şan melekdir ‘ârş-ı mu‘âllâda ider güftâr-ı hu
- 5 Çehr-ile bu hâsrine ‘âbdü’l- hayyîñ dahl eyleme
Hissedâr olan tecellîden ider izhâr hû

6b

17

Güft-i Nakşî Efendi Raḥmetu’llâhi ‘Aleyh**Mefâ’ilün/ Mefâ’ilün/ Mefâ’ilün/ Mefâ’ilün**

- 1 Bu gün ol ‘ıyd-ı ekberdür gelür qurbâna³⁶ ‘âşıklar
Giyerler câme-i gül-gün kıyarlar câna ‘âşıklar
- 2 Karâr itmez düşer ol dem görüp ol şem’-i rüyînda
Yanar kandîl-i ‘aşk içre olur pervâne ‘âşıklar

³⁶ Qurbâna : Meydâna NKD

- 3 Şarāb-ı ‘aşk-ı dil-dārı içüp meyhāne-i dilden
Temāmet aldırup ‘aqlın gezer mestāne ‘āşıklar
- 4 Yaşarlar pūte-i ‘aşkı bular insān-ı kāmilden³⁷
Olurlar cevher-i evvel irer ol kāne ‘āşıklar
- 5 Geçer şekl-i behāyimden hümā-pervāz urur onlar
Tenezzül eylemezler hiç³⁸ şūret-i insāna ‘āşıklar
- 6 Başın tōb eyledi³⁹ Naḳṣī girüp meydān-ı ‘aşk içre
Şalādur cem ‘olup gelsün bu gün meydāna⁴⁰ ‘āşıklar

18

Naḳṣī Efendi**Mefā’īlün/ Mefā’īlün/ Mefā’īlün/ Mefā’īlün**

- 1 Gel ey dāru’ş-şifā lūtf it unutma ahde peymānı
Getürdüñ ey perī çünkim bu mülke bir müselmānı⁴¹
- 2 Çü geldi lūtf-u pākinden⁴² yıkılmış ḳalbi şād itmek
Salā eyle gel imdi [sen] ḳabūl itme bu noḳṣānı
- 7a**
- 3 Keremden nesne eksilmez bilürsin ey şeh-i ‘ālem
Cihān ḫalḳını tōplarsıñ degil kim ehl-i ‘irfānı
- 4 Budur maḳṣūd olan āḫir bilürsün⁴³ kevne gelmekden
Bu sırra vāḳıf olmaḳdır açup ol rāh-ı iḫsānı

³⁷ Kāmilden : Kāmildür NKD

³⁸ “Hiç” kelimesi divanda geçmemektedir. Vezni bozduğu için mecmuadan da çıkarılmıştır. NKD

³⁹ Eyledi: Eyleyüp NKD

⁴⁰ Meydāna : Çevgāna NKD

⁴¹ Müselmānı: Süleymānı NKD

⁴² Lūtf-u pākinden: Nuḳṣ-i pākinden NKD

⁴³ Bilürsün: ḫaḳīḳat NKD

- 5 Gel işbât-ı vücud eyle bu meydân-ı muhâbbetde
Çü sürdüñ himmetiñ rahşın urup ol ʈob u ʈevgâñı
- 6 Velî terkin idüpdür bu ne hâcet ‘arz-ı hâl itmek
Ki gitmez kendi bâdıñdan ider bir gün⁴⁴ o ʈuğyâñı
- 7 Nedür cânâ bu sözlerden ğaraž bilsen eger dirseñ
Mürüvvetdür ğaraž âhîr⁴⁵ bilürsen ey kerem-kânı
- 8 Ve gerni ol degildür kim kemâlin ‘arz idüp Nakşî
Saña ta‘lîm ide şâhım⁴⁶ bu âyîñ ü bu erkânı

19

Nakşî Efendi**Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/Fâ’ilün**

- 1 Ger dilerseñ Hâkķ’a vuşlat olma zâhid ‘ağla yâr
Kim münezzehdür bu ‘ağlın bildiginden Kird-gâr
- 2 Aña beñzer bu edâ kim meşveret-zenler ile
Eyleyüp ‘aksin idersîñ her ne dirseñ âşkâr
- 7b**
- 3 Kim anı egseñ kemikden itdi Hâkķ’ım egridür
Tıoğrıdur imdi hilâfı egriniñ ey şehriyâr
- 4 ‘Ağlı dağı bu arada şöyle bil kim zâhidâ
Şol yanından aldı rûhuñ ol şeh-i ‘âlî-tebâr

⁴⁴Bir gün: Elbet NKD

⁴⁵âhîr : şâhım NKD

⁴⁶şâhım : cânâ NKD

- 5 İmdi fehm it iş bu remzi her ne dir ‘aqlıñ saña
‘Aksin eyle tã ki yarın olmayasuñ şerm-sâr
- 6 Kim degildür ‘aql-ı gel bu âdemîde şöyle bil⁴⁷
Cüz’idür itmez ihâta ‘ilm-i zâtı her ne var
- 7 Her ne kim hüküm eyler ‘aqluñ zât-ı pâkin kühnüne⁴⁸
Sen hilâfın tut anuñ kim ‘aqla şıgımaz iş bu kâr
- 8 Saña pesdür len terânî hücçet isterseñ eger
Yoğsa mağfî kaldı ma’na olmadı âhir şikâr
- 9 Gel ‘aref nüktesinden al haberi ey dîn eri
Geç bu benlik perdesinden Hâkık ilen eyle qarâr
- 10 ‘Ayn olup ğayrıñdan el çek ğayrıñ uyar ‘aynıña
Evvel ü âhir budurur kim ol budır kavlı-i kibâr
- 11 Çok⁴⁹ ‘ayân itme bu sırrı tut sözüm ey Nakşîyâ
Kim getirmez halk-ı ‘âlem senden eylerler firâr

8a

20

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/Fe’ülün

- 1 Dila her derde dermândur şerî‘at
Marîz-i qalbe Loqmân’dur şerî‘at
- 2 ‘Ubûdiyyet için cânâ ‘ibâdîñ

⁴⁷ ‘aql-ı bu gel âdemîde: ‘aql-ı âdemîde bu gel NKD

⁴⁸ kühnüne : künhüne NKD

⁴⁹ Çok: çün NKD

- Başında tâc-1 hâkândur şerî‘at
- 3 Bi-ḥamdi’llâh ne kim var ehl-i cürme
Şifâ vü luḫf-1 iḥsândur şerî‘at
- 4 Nihân iken bu gün nūr-1 ḥafâdan
Açıldı gevher-i kândur şerî‘at
- 5 Ne bilsün ḳadrini inkâr idenler
Anı bilmez ki îmândur şerî‘at
- 6 Gelüpdür çün seni irşâd içün ol
Ḳaçınma ḳutlu mihmândur şerî‘at
- 7 Bu mer’â-yı cihân içre ḳoyunuñ
Yedirmez ḳurda çobandur şerî‘at
- 8 Sürüp bir bir şeyâṭin ‘askerin ol
Ḳomaz bu şehre der-bândur şerî‘at
- 9 Oturmuşdur ‘adâlet taḫtı üzre
Yüridür ḫükmü şulṫândur şerî‘at
- 10 Oḳursañ sırrını cânâ anuñ sen
Öziñde gizlü⁵⁰ Ḳur’ân’dur şerî‘at
- 11 Ṭutupdur ‘alemi bir bir⁵¹ zîyâsı
Yanar bir şem’-i Yezdân’dur şerî‘at

⁵⁰ Gizlü: şaklu NKD

⁵¹ Yer yer: bir bir NKD

- 12 Dimez ‘alā vü ger ednā ‘acebdür
Hâkķ’ın emrinde yeksândır şerî‘at
- 13 Oķınmaklan bilinmez sırrı anıñ
Ki şâhım şâķlu⁵² iz’andur şerî‘at
- 14 Cihân durduķça bil emri beķadur
Anı şanma ki virândur şerî‘at
- 15 Târîk-i evliyâ vü enbiyâda⁵³
Oķırsuñ ‘ilm ü ‘irfândur şerî‘at
- 16 Hâķîķat Naķşiyâ bu mürde-gâne
Tutarsan emrini cândur şerî‘at
- 8b 21

Güft-i ‘Ömer

6+5=11

- 1 Aķvâl-i bātında idim ta‘rif⁵⁴
Bir özge sebeble uğradım geldim
Çehâr⁵⁵ terkîbden ķurulup taşnîf⁵⁶
Münevver ķandile uğradım geldim
- 2 Bir avuç⁵⁷ topraķdan Hâķķıñ ķudreti
Vücûda getürüp ķaldı ‘izzeti

⁵² şâķlı: gizlü NKD

⁵³ enbiyâda : evliyâdur NKD

⁵⁴ aķvâl-i batında idim ta‘rif: Ervâh-ı bātınım eyleyip isbât AÖD

⁵⁵ çehâr: çâr AÖD

⁵⁶ ķurulup taşnîf : ķurulmadan şeş cihât AÖD

⁵⁷ avuç: ķabza: AÖD

‘Ādem-ile gezdim⁵⁸ bāğ-1 cenneti
Cūy-1 selsebile uğradım geldim

3 ‘Ākıbet uyulup iblīs⁵⁹ sözüne
Yoldan çıkar kadem başan izini
İndirdiler bizi dünya yüzüne
Kūh-1 Serendīb’e uğradım geldim

4 ‘Ömer haķıķatde gāl olup bişdi
Nūr-1 mükerrem ile mi’rācı işitdi
Sidret’ül-müntehāya yolumuz düşdi
Maķāmı Cibrīle uğradım geldim⁶⁰

22

4+4=8

1 Firāķıñla helāk oldum
Meded ‘ārż-1 cemāl eyle
Ġamıñdan derd-nāk oldum
Meded ‘ārż-1 cemāl eyle

2 Gözüm yaşı şarāb oldı
Yanup bağrum kebāb oldı
Bu dil mülki ħarāb oldu
Meded ‘ārż-1 cemāl eyle

⁵⁸gezdım: gezip: AÖD

⁵⁹Uyulub iblis : bilirsın uyduķ AÖD

⁶⁰Bu kıta divanda bulunmamaktadır ve 4. kıta eksiktir AÖD

“Tufān’da ol Hudā eyleyip eltāf

Nūh-ile keştıde gezdim bī-güzāf

Ka’be-i şerīfi eyleyip tavāf

İbrāhım Halīl’e uğradım geldim “

3 Şehā yanub tüter ‘uşşāk
Cemālūñ görmege müştāk
Bu derdden tākāt oldı tāk
Meded ‘ārż-ı cemāl eyle

4 Beni ‘āşkıñ şikār etdi
İşim ehl-i zār etdi
Fırāķın cāna kār etdi
Meded ‘ārż-ı cemāl eyle

5 Gözümde haţt-ı hālīñdir
Gönülde hem hayālīñdir
Ümīd ancaķ vişālīñdir
Meded ‘ārż-ı cemāl eyle

6 Yüzündür nūr-ı ĩmānım
Ānı görmek diler cānım
Togup gün gibi sultānım
Meded ‘ārż-ı cemāl eyle

7 Gözüm hicriñle ber-nemdir
Döker yāşı nice demdir
Çü vaşlıñ derde merhemdir
Meded ‘ārż-ı cemāl eyle

8 Yüzündür şūret-i Raḥmān
Sözündür āyet-i Qur’ān
Yoluña nice cān ķurbān inşān
Meded ‘ārż-ı cemāl eyle

- 9 Olur Muhyi bu firqatle
 Fiğān āh ḥasretle
 Qalup devlet-i sa'ādetle
 Meded 'ārż-ı cemāl eyle

9a

23

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

- 1 Mazhar-ı luḫ-i Hüdāyuz Bektāşileriz
 Dā'im şakşaka mübtelāyız Bektāşileriz
- 2 Şavt-ı İsrāfīl nidāyuz Bektāşileriz
 Men'ā-yı qabr şadāyuz Bektāşileriz

24

Farz-nāme**Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün**

- 1 Ḥamd ü şükr olsun Hüdā'ya zü-l celāl dā'imā
 Eyledi mü'min muvaḥḥid eyledi imān 'āṭā
- 3 Çün 'aşāsın qurdu imāmü'l-Muḥammed Muşṭafā
 Qaşr-ı dīni otuz iki farzla kıldı binā
- 4 Leşker-i şeyṭānı maḫhūr itmek için rüz u şeb
 Ya'nī otuz iki pāre oldu bunlar mü'minā
- 5 Yani otuz iki farz bilmesi lāzım anı

Mü'min ile mü'mināta etmeyüb taqşīrātā

9b

25

Güft-i Kaygusuz⁶¹

4+3=7

- 1 Allāh Allāh Yaradan
Günde yüzbiñ cür'adan
Yār ile yār olugör
Anlar çıksun aradan
- 2 Ādem olmaz Yaradan
Oldurmaz ki Yaradan
'İsyanım bilmez mi
Kulu yokdan var iden
- 3 Şaqla gönül bostânın
Şu şıgırı girmesün
Key şağın uçurursun
Kañlıyı mināreden
- 4 Karıncaya fil yükün
Yükletme kim çekemez

⁶¹ Abdurrahman Güzel'in "Kaygusuz Abdal" adlı çalışmasında bu şiirin 5 kıtası bulunmaktadır.

La'l-i gevher kıymetin
Umma seng-i hareden

6 Tıfillayın dem-be-dem
Dāmbū dūnbū söylemez
Manşūr'layın olursun
Bilmezsen müdāreden

7 'Āşık-ı şādık olan
Meydānda baş oynadır
Sen dağı 'āşık isen
Añla bu es'areden

8 Hacca vardım dirsın sen
Hacı vardıñ hacca sen
Qalbiñ Haqqın beytidir
Key şağın emmāreden

10a

9 Hacca varan kişidir
Hatır yapmak işidir
Qılavuzsuz kuş uçmāz
Bunca dağ u dereden

10 İnsan nūr u kadimdir
Hasta değıl hekimdir
Zat-ı sıfat-ı muṭlak
Hırkası çār pāreden

11 Kayğusuz'un hünéri

Helva ü büryân yemek

Bundan özge hüneri

Ümmâ ger bî-çâreden

26

Mef ‘ülû/Mefâ‘îlün/Mefâ‘îlün/Fa ‘ûlün⁶²

- 1 Taşvîr ider raḥle baña şûret-i lâmi
Hengâm-ı şabâda oḡurum⁶³ ders-i fenâyı
- 2 Müstağnî-i irşâd olur erbâb-ı ḥaḳîḳat
Şükkân-ı Harem neyler imiş kıble nümâyı
- 3 ‘Ömr olduḡına bâr-ı girân ehl-i fenâya
Yetmez mi numûne ḳad-i pîride dü-tâyı⁶⁴
- 4 Ğayruñ geçireñler yaḳadan zâde-i ṭab‘ın
Beñzer ki tebennî ide mâder be-ḥaṭâyı
- 5 Vehbî yine bu şî‘r-i şerer-bâr ile itdüñ
Âteşgede-i [reşk] ḳulûb-i şu‘arâyı

27

10b Bahâriyât-ı Lâmi‘

Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilün

⁶² 2.beyit eksiktir bu yüzden sıralar deġişmiştir. “Kim mâyealan keyf-i mey-i şâf-ı germden/Aġzına ḳomaz âb-ı hayât olsada lâyi” SVD

⁶³ Oḡuurum: oḳıdum: SVD

⁶⁴ Dil oldu nihâl-i ḳad-i pîranda dü-tâyı: SVD

1 Atlas-ı zerrīn dōşedi yine ser-tā-ser zemīn
 Hulle-i rengiñ-ile oldı ağaçlar hūr-ı in
 ‘Ayn-ı kevşerdir ağan her köşede mā’-i ma‘īn
 Bāğ u rāğīñ şoĥbeti şun ravza-i huld-ı berīn
 Pür gelir küşene zerdī jāleler dürr-i şemen
 Şehd yağdırmış meger kim bāga Rabbü’l-‘ālemün
 Kim bitirdi meyvelerin bostān-ı engübīn
 Her vaķitte okunur naķş-ı sırrün’-nāzırīn
 Bağladı çün kim hazāndan bu cān şekl-i hazīn
 Zennūr zār olur kim olmazsa bu demde nüktebīn
 Böyle yazıldı hazān şaĥfına āyet-i Mübīn

2 Mihr-i cān eyyāmıdır zerler nişār olmaķ gerek
 İlete nergis gibi cāmlar zer-nigār olmaķ gerek
 Cevr-veş biriyim birle der-kenār olmaķ gerek
 Geçerler bir mest-i gündüzler humār olmaķ gerek
 Sīneler mecrūĥ-ı pür-hūn çün anar olmaķ gerek
 Cübbeler çāk u gönüller tarmār olmaķ gerek
 Baş açup yalıñ ayak abdāl āvār olmaķ gerek
 Yarağımdan yiyünüp bī berk ü bār olmaķ gerek
 Bu hevā-ile şu gibi ber-ķarār olmaķ gerek
 Nār-ı ‘aşķa gel yanup hāk-sār olmaķ gerek
 Böyle yazıldı hazān şaĥfına āyet-i Mübīn

3 Ey gönül mevc urur mıdır yine deryālar gibi
 Kıamız cūş eylesün cām iče şaĥbālar gibi
 Nağmeler göster bize murğ-ı hoş elĥālar gibi
 ‘Ālem-i āşüfte-dil kııl ehl-i sevdālar gibi
 Boynuñu eg beliñi bük şāĥ-ı eyvālar gibi

Çek elüñ devrân ğamından bî- ser ü bâlar gibi
 Niceler ber-dâr olupdur bunda dallar gibi
 Göñlüñü naqqâşa vir naqş-ı temâşâlar gibi
 Hâk-i pây ol râh-ı ‘aşq içinde şahrâlar gibi
 Levh-i dilden pâk idüp her renge yumalar gibi
 Böyle yazıldı hazân şaḥfına âyet-i Mübîn

4 ... faşl içinde üns yok şahrâ-ile
 Yağalanmaz birağur serv seher-i ra‘nâ-ile
 ‘İşret itmezse çemen şaḥnında cenk ednâ-ile
 Cenk-veş kıddin düta eyler kıurı sevdâ-ile
 ...kafs-ı ‘ömrü geçer nebi gibi leh ü vâ ile
 Gele pervâ-yı ‘âmil olan rây-ı herâr ile
 Geçmedin fırsat demi ‘aşq ile hû-yı hâ ile
 Çeşmüñi nergis gibi aç sâğar [u] şaḥbâ gibi
 Neyledi Zâlı cihân gör Behmen-i Dârâ ile
 Nağd-ı vaḳti kıoma elden ğuşşa-ı ferdâ ile
 Böyle yazıldı hazân şaḥfına âyet-i Mübîn

11a

5 Bâğ-ı gül-berk-i hazândan rıķ‘â-i menşür gör
 Sebzeler şaḥnında zerden küncüne maḥzür gör
 Jâlelerden her varağdan lü'lü-i menşür gör
 Bâde-i şaḥbâdadır her dâne-i engür gör
 Câm-ı zer tütmuş bu şevke nergis-i maḥmür gör
 Bağrına dâğ-ı ğam urmuş lâle-i maḥrür gör
 Aç gözün evrâğ içinde nükte-i meştür gör
 N’oldı bu demde bu zîbâ gülşen-i ma‘mür gör
 Nüşuna aldanma dehrîñ niş uran zenbür gör

Şöyle olur Lāmī' her hüsne kim mağrūr gör
 Böyle yazıldı hazān şahfına āyet-i Mübīn

28

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

- 1 Hıttūn üzre bād-ıla oynar bu zülf-i 'anberīn
 Şankim eyler cilveler tāvūs-ı firdevs-i berīn
 Ders-i hüsne oğur cemālün āyetinden hür u 'ayn
 La'lüne kevşer diyü tahtır ider ma' u ma'ın
 Bilmedi sırr-ı dehanın hiç 'akl-ı hurde-bīn
 Hoğka-i dür-bār mı yā hātem-i gevher-nigīn
 Sen Süleymānsın cemālün bendesidir kemterīn
 Kande kim varır bir hürşid-rüy meh-cebīn
 Seyr-i bāğ itsen seherde dir serv-i nāzenīn
 Billāh ey gül bu ne hüsne olur hezārān āferīn
- 2 Tā kemend-i zülf-i şeb reñgiñ kim ol mürşidedür
 Tīr-i müjgānuñla mihri esmā efgendedür
 Pāyuña ser terk idenler tā ebed pāyundadır
 Küşte-i şemşir-i 'aşkuñ cāvidānı zendedür
 Şol leb-i cānı perveriñ yāqūt şükr kandedür
 Māh-ı manzūrsuñ veli kānı nazīriñ kandedür
 Kime kim manzūr olursañ tāl-ı' ferhundedür
 Zerre-i tāb cemālüñdür güneş tābendedür

Ravza-yi medhiinde ‘âlem-i bülbül guyendedür
 Billah ey gül bu ne hüsn olur hezârân aferin

- 3 Dil esîr-i halka-ı gîsû-yı yâr olmuşdurur
 Can dağı âşüfte vü çeşm-i nikâr olmuşdurur
 Bâde-yi sürh-ile çeşmim pür humâr olmuşdurur
 Ğamzesiyle nergis-i büt intizâr olmuşdurur
 Bezm içinde sünbülün ânber şitâr olmuşdurur
 Bu nesîm ile misk-bâr olmuşdurur
 Kıaddün cüyunda servi cüybâr olmuşdurur
 Haddün lâle-zâr olmuşdurur
 Bağ-ı çâr durup ruhuında nev-bahâr olmuşdurur
 Billâh ey gül bu ne hüsn olur hezerân âferîn

- 4 ‘Ârızındır yâsemîn ü verd-i ahmerden laţîf
 Ğoncañ-ile nergisiñ bādām şekkerden laţîf
 Boy-ı ‘ar‘ardan dil-ârâ büy-ı ‘anberden laţîf
 Lü'lü' lâle-veşiñ olalı gevherden laţîf
 Uş başım derdin musaffâdır yüzüm laţîf
 Tal‘atıñdır âfitâb-ı nûr-ı perverden laţîf
 Gelmedi bir hûb sen serv-i semînlerden laţîf
 Rüşen oldu kim yüzüñdür mâh-ı enverden laţîf
 Billâh ey gül bu ne hüsn olur hezerân laţîf

11b

29

Güft-i ‘Âşık ‘Ömer

Fâ’îlâtün/ Fâ’îlâtün/ Fâ’îlâtün/ Fâ’îlün

- 1 ‘Aşk-ı râz itsem de bir hem söz ü sâz itsem de bir

Yāre nāz itsem de bir ‘ārż-ı niyāz itsem de bir
 Sākin vahdetde⁶⁵ olup bāb-ı tevekkülde⁶⁶ müdām
 İmtiyāz itsem de bir ‘azm-ı Hicāz itsem de bir

2 Gel baña tā’n itme zāhid yoğla kendiñ nirdesin
 İçdügün cām-ı riyādır sen daği defterdesin
 ‘Ārif-i billāh olan cāna haqīkat perdesin
 Serfirāz⁶⁷ itsem de bir ‘arż-ı mecāz itsem de bir

3 Hāmd āña ğamdan emīnim qalb-i mesrūrum gibi
 Yāre⁶⁸ her ne eyleşem yanında mā‘zūrum gibi
 Medḥ-i ḥüsnüñ⁶⁹ söylerim elfāz-ı meşhūrum gibi
 Dil-nüvāz itsem de bir güft-i Şirāz⁷⁰ itsem de bir

4 Tā’n⁷¹ itmek ister imiş ol raqīb-i seg benim
 Eylemem bir cism için minnet dil-i cāndan şenim
 Yoğsa ol bedḥahdan cānā nedir pākim
 İhtirāz itsem de bir tarz-ı tarāz itsem de bir

5 ‘Āriyetden arınıp aḥir giyip ḥalvet kefen
 Nice bin yıl çürüyüp yatsa gerek hāk içre ten
 Bu faqr-ı vücūdum⁷² içre ‘Ömer bu cānı ben
 Gam-güdāz itsemde bir ifşā-yı rāz etsem de bir

⁶⁵ vahdetde: vahdet AÖD

⁶⁶ tevekkülde n : tevekkülde AÖD

⁶⁷ serfirāz: keşf-i rāz AÖD

⁶⁸ Divanda bu kelime geçmemektedir . Onun yerine “hele” kelimesi kullanılmıştır. AÖD
 “Her ne eyleşem hele yanında mā‘zurum gibi “AÖD

⁶⁹ medḥ-i ḥüsnüñ: vāsf-ı ḥüsnüñ AÖD

⁷⁰ güft-i Şirāz: nuḡ-ı Şirāz AÖD

⁷¹ Tā’n : Tā‘ma AÖD

⁷² vücūd : vücūdum AÖD

12a

30

Güft-i ‘Āşık ‘Ömer**Fā‘ilātün/ Fā‘ilātün / Fā‘ilātün/Fā‘ilün**

1 Bilmeyenler küntü kenziñ⁷³ aşlı ‘izzetden çıkar
 Terk ider nāmus-ı tengi ‘ār-ı ğayretten çıkar⁷⁴
 Tutmayan p̄ir-i peder pendini rağbetden çıkar
 Hazret-i Ā[de]m⁷⁵ gibi güyā ki cennetden çıkar

2 Atalardan alma bir eski meseldir bu haber
 Kim ne adar her ne ider kii kendüye ider⁷⁶
 Niyetiñ hayr ise hayr olur iiñ err ise err⁷⁷
 Āhirim⁷⁸ hayr ola dirseñ erri niyetden çıkar

3 Aldanup aldıysa⁷⁹ her kim ibu bezm-i āride
 Ey yazıklar nāzenin ömrini virdi zā’ide
 oñ nefesde ala itmez⁸⁰ pimānlı⁸¹ fā’ide
 Terk ider pirāhenini tāc-ı devletden çıkar⁸²

4 Bayu ‘ārifdir ki ıkmaz ğue-yi virāneden
 Lecci yo baı esendir bu aıl⁸³ efsāneden

⁷³ Bilmeyenler küntü kenziñ : küntü kenziñ bilmeyenler AÖD

⁷⁴ Sāye-ve hāke dūer eyvān-ı rif’atden çıkar AÖD

⁷⁵ Hazret-i ām: Hazret-i ādem AÖD

⁷⁶ ider kii kendine ider: etse kiiye kendi eder AÖD

⁷⁷ “ayr ise hayrın olur hayr err ise errin er “AÖD

⁷⁸ Āhirim: Āhirin AÖD

⁷⁹ aldıysa : ıldıysa AÖD

⁸⁰ ala itmez : etmez ona AÖD

⁸² “āk eder tāc u kabāyı ār u ‘gayretten çıkar “ AÖD

Āşinādan pek sâkın gelmez zarar⁸⁴ bigâ[ne]den
Her ne kemlik kim⁸⁵ çok aqrânı ülfetden çıkar

- 5 Bilmeyen⁸⁶ ‘ilm-i haqıqatı añlamaz⁸⁷ esrârını
Taş çalma gevheriñ ehline ‘arz-ı vâriñi⁸⁸
Güş idenler dirler ey Āşık ‘Ömer güftârıñı
Dürr-i yektâdır kamu deryâ-yı hikmetden çıkar

12b

31

Mef’ülü/ Mefâ’îlün/ Mef’ülü/ Mefâ’îlün

- 1 Gülzâr-ı ezel içre bir bülbül idim cânâ
Bir gönca-ı gül görsem pür gülğul idim cânâ
Çün rûz-ı ezel olan ben bir bî-dil idim cânâ
Ne-âteş u bād u ne âb u gül idim cânâ
Sen serv-i hevâ-bağş ben mâ'il idim cânâ
- 2 Dil-i bezm-i elest içre yâri idi tanburıñ
İçerdi olub cāmın öpüp elini kırurıñ
‘Aqlını mı vağdet almışdı bu mehcûruñ
‘Ālemde henüz yād olmadı engûruñ
Humhâne-i vağdetde ben kıanzl idim cânâ
- 3 Bilmezdi aşlâ gerdiş ...hûn
Añlamazdı dānâ dünya ne idi yâ dūn
Kande idi Süleymân yâ İskender Eflâṭun
Leylâya henüz Mecnûn olmamışdı meftun

⁸³ bu aşıl: bâzı bed AÖD

⁸⁴ zarar haṭa AÖD

⁸⁵ kim: ki AÖD

⁸⁶ bilmeyen : anlamaz AÖD

⁸⁷ Anlamaz: bilmeyen : AÖD

⁸⁸ ‘arz-ı vâriñi: ‘arz et vâriñi AÖD

Ben vāde-yi ḥayretde lā-yā'kıl idim cānā

- 4 Divāne idim oldum yağ idi baña tedbīr
 Ḥüsrev neydi şīrīn olmamışdı taşvīr
 Kūh-ı ğam kesmişdim komāmışdım bir yer
 Dāğı-ı Ferhādūñ olmamışdı taḥmir
 Ben rāh'-ı meşakḳatde pā-der geldim cānā

- 5 Dir ruḥlarım işit ol Kātibī bir baḳsa
 'Aşkıñ hevesi içre dil ḥırmenini yaḳsa
 Zülfüm resenin alup cān gerdenine daḳsa
 'Aşḳ eyledi āvāre ben Ḥayretī yoḥsa
 Her ḥizmete cān-ile müsta'cil-idim cānā

32

Mefā'īlün/ Mefā'īlün/ Mefā'lün/ Mefā'īlün

- 1 Lebūñ 'aksiyle yaşımı görenler dir ki ḳandur bu
 Ne ḳan olsun ki hicrūñde helāk oldum nişāndur bu
 Cihāndan el yuyan ehl-i dile āşup cāndur bu
 Hevā deryāsını pür cūş iden seyl-i revāndur bu
 Yaḥud cām-ı muḥabbetde şarāb-ı erguvāndur bu
- 2 Nola olduñsa dilber ḳayurmaz bildügiñ itme
 Beni zülf-i siyāhıñ⁸⁹ veş⁹⁰ perişān ḥāl idüp gitme
 Bugün sāyeñde āsūde yaturken āḥir incitme
 Güzeller pādişāhısın yaraşmaz şöyle zulm itme
 Benüm cānum benüm 'ömrüm⁹¹ ciḥāndır bu ciḥāndır bu

⁸⁹ siyāhıñ : siyāhıñsuz MD

⁹⁰ Divanda bu kelimeye rastlanılmamıştır. MD

⁹¹ cānum benüm 'ömrüm: 'ömrüm benüm cānum MD

- 3 Getüre yār ṭabībī kim bile derdüm kıla dermāñ
 Bu müşkīl ‘uḳdemi dermān eliyle ḥall ide āsān
 Görüp anı revān düşdüm yire bī-‘aḳl ü ser-gerdān
 Benim ḥālet-ı vecdümnden ḳālup āşüfte vü ḥayrān
 El urup nabzuma didi ḡam-ı ‘aşḳ-ı fülāndur bu
- 4 ‘Abīr-i Kā‘be-i kūyun baña ‘ıtrī kefen eyleñ
 Bürehne ‘āşıḳ-ı zārem kefenden pirehne eyleñ
 Şehīd oldum benüm na‘şum nihāl-i Sidre’den eyleñ
 Mezārüm ṭopraḡın himmet ḳılup müşk-i Ḥoten eyleñ
 Kim anda ḥūr u rıdvāna be-ḡāyet armaḡāndur bu
- 5 Necātī cānın dostdan ⁹² diriḡ eyler dimiş düşmen
 Zihī düşmen ki düşmendür bizümle mā-teḳaddümnden
 Mu‘īdī ḥālīş ü muḥliş ḳuluñdur ḥod bilürsün sen
 Bu sözlerimize vāḳi‘dür inanma ey yüzi gülşen
 Yolında öldüğüm vallāhi billāhi yalandur bu

13a

33

Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün/ Mefā‘lün/ Mefā‘īlün

- 1 Cihānda haste-i ‘aşḳım benüm bir dürlü ḥālim var
 Ne dermāndan olur dil-şād ne dertden infīā‘lim var
- 2 Ne oldum mescide ṭālib ne deyr-i şoḥbete rāḡbet
 Ne zāhid bildi ne rāhip benüm özge me‘ālim var
- 3 Eger cevr eger ḳahr ne gelse rāzıyım senden

⁹² cānın dostdan: dostdan cānın

Ne vaşl-ı olurum ḥandān ne hicrāndan melālim var

- 4 Yitürdüm ‘aql-ı dil külli revān oldu yaşum gibi
Yiter gelen er ‘alemde benüm serv-i delālim var
- 5 Muhibbī vādī gamda' tutup vaḥşilere ülfet
Bugün cū-bān ‘aşkım ben bir dil gibi ḳavālim var

13a

34

Ḥayretī Fermāyed

Fā‘ilātün/ Fā‘ilātün / Fā‘ilātün/Fā‘ilün

- 1 Ben senün şādık ḳuluñum şāh-ı ḥaḳḳıçün begim
Eşigün terk itmezem Allāh ḥaḳḳıçün begim
- 2 Āsitān-ı devletünden sürme ben dervişüñi
İtme maḥrūm ol ulu dergāh ḥaḳḳıçün begim
- 3 Nevcivānsın ben faḳīriñ alma āhın her seher
Ehl-i derde ittügi āh u vāh ḥaḳḳıçün begim
- 4 Zerrece bulsun lev-gamım yoḳdu tariḳ-i ‘aşḳda
Bāb-ı ḥaḳḳa toḒru varan rāh-ı ḥaḳḳıçün begim
- 5 Cevri eliyle yaḳma gönlin Ḥayretī bī-çārenün
Kā‘bedür vallāhi beytü’llāhı ḥaḳḳıçün begim

35

Fā‘ilātün/ Fā‘ilātün / Fā‘ilātün/Fā‘ilün

- 1 ‘Aşık-ı dīzāruñam dīzār haqqıçün begim
Nūr-ı pāk-i Aḥmed-i Muḥtār haqqıçün begim
- 2 Başımı kesseñ benüm senden kesilmek yoḡdur
Zü’lfikār-ı Ḥaydar-ı Kerrar haqqıçün begim
- 3 ‘Aşkuña belī didüm belādan dönmezem
Şol ezelde itdigüm ikrār haqqıçün begim
- 4 Yıkma gönlüm ḥānesin luṭf eyle Beytü’llāhdur
Bu eve bünyād uran mi‘mār haqqıçün begim
- 5 Ḥayretī abdālī kıılma ḥān-ı lüṭfūñdan ırāḡ
Tekke-i Ḥaqqda olan esrār haqqıçün begim

36

Şem‘i Fermāyed**Mef‘ülü/ Fā‘ilātü/ Mefā‘ilü/ Fā‘ilün**

- 1 Yār-ile kişi aḡyār[1] neylesün⁹³
Bülbül ki gül-ile hem-dem ola ḥār neylesün
- 2 Her bir kıılında zülfi ḥisābınca bende var
İnşāf it⁹⁴ ki bunca giriftarı neylesün
- 3 Añmaz ḥaṭṭuñ ḡubārını sākī lebüñ emen
Gül gibi mey içen kişi esrārı neylesün⁹⁵

⁹³ Gül ruḡlerüñ gören kişi ḡülzārı neylesün ŞD

⁹⁴ İt: idüñ : ŞD

⁹⁵ Divanda 6. Beyittir. ŞD

- 4 Dil düşmedi tutam kıare zülfün ağına
Ol ğamzeler-ile çeşm-i siyehkârı neylesün⁹⁶
- 5 Dünyâye çünkü her kişi ‘uryân gelür gider
Ey ĥâce Şem‘î cübbe vü destârı neylesün

37

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilün

- 1 Vade-yi vaşla dilinden dilberin lâ gelmedi
Çok vefâ şuretlerin gösterdi amma gelmedi
- 2 Gülmeye ‘ahd eyledi ger zâhirâ ol bî vefâ
Gönlüne ammâ ki gülmek fikri aşlâ gelmedi
- 3 Sufî gördüm kaçar dilber temâşa etmedi
Andan özge bana ‘âlemde temâşâ gelmedi
- 14a**
- 4 Câmı ... olurdu da‘veti dil-dâr için
Ol dağı gönlüm gibi el vardı farzâ gelmedi
- 5 Devr-i ademden berü İshâk’a beñzer ‘âleme
Bir belâ-keş ‘âşık şeydâ ey rüsvâ gelmedi

38

⁹⁶ Divanda 3. beyittir. ŞD

Güft Zāmirī**Fā'īlātün/ Fā'īlātün / Fā'īlātün/Fā'īlün**

- 1 Fazl-ı Hāğdan keşf olalı ma'nā erkān-ı haṭṭ
Muşhaf-ı vechiñde gördüm okunur divān-ı haṭṭ
- 2 Cān fedā eyler gönül her dem hāyāli haṭṭ u hāle
'Aşq taşviri olaldan dilde olur Raḥmān-ı haṭṭ
- 3 Şüretiñden zāhir oldu āyet-i seb'a'l- mişānī
Çün kelāmullāh ḥakdır mü'miñ ḳuran-ı haṭṭ
- 4 Āşikār oldu ḥaḳīḳat ehline Kenz-i Allāh
Dest-i ḳudret yāzdı vechiñde ol reyḥān-ı haṭṭ
- 5 Cān gözüyle ḳıl naẓar naḳşinde gör naḳḳāşını
İstivā oldu şıratü'l müstakīm bürhān-ı haṭṭ
- 6 Bu Zāmiriniñ zāmirinde şıfātñ zāt olur
Mü'miniñ āyinesidir şüret-i insān-ı haṭṭ

14b

39

Güft Arāmī**Mefā'īlün/ Mefā'īlün/ Mefā'īlün/ Mefā'īlün**

- 1 Şah-ı mülk-i cünūnam dūd-ı āhımdan elem çekdüm
Adım mecnuna geçdi⁹⁷ defter-i 'aşḳa raḳam çekdüm
- 2 Şu deñlü medḥ⁹⁸ med-ḥoşum olmuş mudur cām-ı 'aşḳıñla⁹⁹

⁹⁷ Geçdi: çıktı TŞM

⁹⁸ Memuada geçen " Medh" kelimesi fazla yazılmıştır. TŞM

⁹⁹ Mest-i bī-hüş olmuşam kim cām-ı 'aşḳuñdan TŞM

Ta'alluk¹⁰⁰ eyleyince la'l-i yāre çok elem çekdüm

- 3 Muhiṭ-i baḥr-i 'aşk içre benüm gavvâş-ı deryâ-dil
Yedi deryâ bir içim su gibi maḥv oldu dem çekdüm
- 4 Fenâ meyḥânesi içre bulunmaya¹⁰¹ ayak taşım
Şarâb-ı bezm [vaḥdetden tolu bir cām-ı Cem çekdüm]¹⁰²

40

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

Şarâb-ı bezm

- 1 Süzülsün yāruñ çeşm-i devlet medârı görsünler
Çözülsün dügmeler mirâtı pür envârı görsünler
Çıkar pirâheniñ tâ kudret-i settârı görsünler
Mühder rûḥu taşvir nice olurmuş yârı görsünler

41

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

- 1 Ne ḥünîdür gözün sâķī ki baḡrumdan kebâb ister
Döküp nâ ḥaḳḳ yire ḳanım ḳabâ gam-ı pür şarâb ister
- 2 Seni ḥūblar arasında anuñçün iḥtiyar itdüm
Ḳul olmaz degme bir şâha gönül âlî cenâb ister

42

Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün

¹⁰⁰ Ta'alluk: Ta'akkul TŞM

¹⁰¹ Bulunmaya : benüm yokdur TŞM

¹⁰² Şarab-ı benm-i vaḥdetden tolu bir cām-ı Cem çekdüm TŞM

Ḥarâbât erlerinden añılıp 'âlemde Ārāmî /Ṭutup rāh-ı melâmet kûy-ı rindâna ḳadem çekdüm TŞM

- 1 Taht-ı dilde şāh-ı ‘aşkıñ olalı sultānımız
Derd-i mihnet olur oldu her gice mihmānımız
- 2 Tende kuvvet kalmadı hem sayde tākat kalmadı
Merhamet kıl mūmiyānım kılıca kaldı cānımız

43

Mef ‘ülü/Mefā‘ilü/Mefā‘ilü/Fe ‘ülün

- 1 Hāl-i dili ol ğamze-i mekkāre tıyurma
Öldüricek kaşd-ile ol hūnkāra tıyurma
- 2 Tek ‘āleme fāş eyleme bu rāz-ı nihānı
... Aḥmed çekme öldür beni ağyāra tıyurma

44

15a

Güft Nesimî

Fā‘ilātün/ Fā‘ilātün / Fā‘ilātün/Fā‘ilün

- 1 Hāḳ te‘ālānıñ şıfātı belki zātı bendedür
Ḳul hüvellāhıñ delīli hem şıfātı bendedür
- 2 Etteḥiyātünün zuhūrı Fātihānıñ seb‘ası
Ḳudretün her āyeti vü beyyinātı bendedür
- 3 Hem nübüvvet hem velayet maḥla‘ı vü mazharı
Hem risālet hem resülün mürselātı bendedür
- 4 Lā-mekānıñ künc künc ḥalveti hem hürmeti
Kün feḳānün ma‘deni vü kāinātı bendedür

- 5 Çaderiñ maqđuriyim hem ařl-ı fer'ı cümlenüñ
Kâfiruñ tûfâniyuz Nuđuñ necâti bendedür
- 6 Fazlıla Sübhâni buldum leylet'ül esrâda ben
Çadiriyim hem Çaderim uş berâtı bendedür
- 7 Mâlik olmañ vücûdum řehriniñ 'aşqında ben
Hem faķır ü müstemendüm hem zekâtı bendedür
- 8 Ey Nesimî bu deliliñ uş beyânı kim bilür
Her ĥadîsi yüz daķıķ-i müşkilâtı bendedür

45

15b

Ėazel-i Çalender**Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün/Fâ'ilün**

- 1 Ėandeler idüp dehânın nâz ile cânân açar
Güyyâdır eyler pür biz ĥoķķa-i mercân açar
- 2 Tîğ u âteş pâresin 'arz itse dilber nâr ile
Çarşu varır mübtelâlar sine-i süzân açar
- 3 Dilberâ bir gün helâk eyler ĥani sen şâğ ol
Sîne de şol yâreler tîğ u ĥün-efşân açar
- 4 Baĥr-ı girdâb veş sekmeden ĥalâř olmağa ten
Bâd u âhım keşti-i dil-i yelkenin hezâr açar

- 5 Gözüñ aç kūy-ı yegāne ey alender varıca
Tiğ ü hım-ıla ankim gözleriñ cānān açār

46

azel-i Ūulī**Fā'ilatūn/ Fā'ilatūn / Fā'ilatūn/Fā'ilūn**

- 1 ol göñül kim sūretiñ naşını temennāsındadır ¹⁰³
On sekiz biñ 'ālemiñ dā'im temāasındadır

16a

- 2 Nice rūen olmasın kim āyine-ve göñlüm gözüm
Çün ¹⁰⁴ dem-ādem al'atıñ nūr-ı ¹⁰⁵ tecellāsındadır
- 3 Her nefesde ¹⁰⁶ 'ālem-i hüsnūñ durur seyrānımız
amdülillāh bu deli göñlüm tesellāsındadır
- 4 Bir güzeller āhına biñ cān-ile ul oldu dil
Bu cihāniñ ne vezirinde ne pāasındadır
- 5 Tañ mıdır ger gevheri masūda olsa āinā

¹⁰³ temennāsındadır : temāasındadır UD

¹⁰⁴ Çün: kim UD

¹⁰⁵ nūr-ı: mihri UD

¹⁰⁶ nefesde: nefesle UD

Şol dil u cān kim maḳāmı ‘aşḳ deryāsındadır

6 Her ne ‘āşık kim ser-i kūyundan tutmuşdur mekân¹⁰⁷

Ḥaḳḳ Te‘ālā’nın bugün firdevs-i a‘lāsındadır

7 Çün atıldı ḳaşların yāyına¹⁰⁸ ḳurbān olmaga

Çün Ūşūlī Ḳābe Ḳavseyniñ ev ednāsındadır

47

7+7+=14

1 Şeri‘atiñ sözleri ḥaḳıḳatsız bilinmez

Ḥaḳıḳatiñ sırları ḫariḳatsız bilinmez

2 Şavm u şalāt ḥacc u zekāt günāhların maḫveder

Ḍarb-ı zikir olmasa göñül pası silinmez

16b

3 Sil gözünü dön andan baḳ göresin gündüzü

Ḥaḳıḳatiñ güneşi doğmuşdur dolanmaz

4 Ḳavseyne irişince vārız gelür gemiler

Ev-ednānın baḫrına hergiz gemi şalınmaz

5 O deryāya dalmağa cān terkin urmaḳ gerek

Cāniña ḳıymayınca o deryāya dalınmaz

6 Bu şüretiñ libāsın vir ḡayrıya Niyāzī

Ol baḫre ḫalar isen şāyed gerü gelinmez

¹⁰⁷mekân: vatan UD

¹⁰⁸Yāsına : yāyına UD

48

Ġazel-i Vaḥdetī**Fā'īlātün/ Fā'īlātün / Fā'īlün**

- 1 Meclise cem' oldı [cümle] ṭālibün
Oldılar nuṭḡ-ı Ḥudāya sāmi'ün
- 2 Söylemeksiz söyledi Ḥaḡ anlara
Siz menüm sırrımsuñuz ey mü'minün
- 3 Men sizünün siz menümsüz didi Ḥaḡ
Bildiler bu sırrı cümle 'ālemün
- 4 Aldılar sırrı hüviyyetün ḡaber
Anuñ içün oldı anlar 'āmilün
- 5 Buldılar zāt u sıfātıñ asmeni
Oldılar fi-l cemālün anlar kāmīlün ¹⁰⁹

17a

- 6 İrdiler zāt ile Ḥaḡḡuñ zātuña
Didiler *inna ilehli rāci'ün*
- 7 İrdiler zāt u şıfāta Vaḥdetī
Oldılar bu yolda anlar sālimün

49

Ḥalīlī Efendi**Fā'īlātün/ Fā'īlātün / Fā'īlātün/Fā'īlün**

¹⁰⁹ Vaḥdeti Divanında bu beyite rastlanılmamıştır. VD

- 1 Yārini yarın görendür kim bugün yarın görür
Görmeyen yārin bugün yarın kaçan yārin görür
- 2 Kim ki keşretden geçüp oldu ‘alāyıkdan berī
Vaḥdetiñ buldı tariḳiñ Ḥaḳḳuñ envārın görür
- 3 Kim ki nefsin bilmedi Rabbini bilmez şek degül
Nefsini bilendür ol kim miḳdārın görür
- 4 Ka‘be-i ma‘nāyı ‘ārīf dem-be-dem eyler tavāf
Ḥācī-i şüretdir ol kim Ka‘be¹¹⁰ dīvārın görür
- 5 Yarın anda ni‘met-i dīdārdan¹¹¹ maḥrūm olur
Bunda gerkes gibi her kim dünya murdārın görür
- 17b
- 6 Aşılan dār-ı fenāda aşḳ-ıla¹¹² Manşürvār
Nice dil-şād olmasun kim rüy-ı dildārın görür
- 7 Ey Ḥālīlī ol hümā-himmet faḳir ol kim müdām
Ārzū-yı cennet itmez dost dīdārın görür

50

Maṭla‘**Fā‘ilātün/ Fā‘ilātün / Fā‘ilātün/Fā‘ilün**

- 1 Genc-i ‘aşḳı isterseñ dil-i viran ara
Hızr-veş āb u ḥayātı zulmetinde ara

¹¹⁰ şüretdir ol kim Ka‘be: Şüret hemānā Mekke DH

¹¹¹ soḥbet-i dīdārdan: ni‘met-i dīdārdan DH

¹¹² dār-ı fenāda aşḳ-ıla: dār-ı belāya dünyede DH

- 2 Rāh-ı Hakk'a seni irşād eyleyen ma'nâyı bul
Âdem ü ma'nâyı t̄alib-i kāmīl insānda ara
- 3 On sekiz biñ 'ālemi geşt eylesen bulmağ muḥāl
Seni yoğdan var iden Mevlā'yı var sende ara
- 4 'İlmü'l-esmā rümüzın min 'örf sırrın daḡı
Añlamağ şāñında ise ehl-i 'irfānda ara
- 5 Her baḡrde gevher olmaz ma'den olmaz her türāb
Zāhidā gir baḡr-ı 'aşğa dūrri 'ummānda ara
- 6 T̄alib-i Mevlā olup her kişiden himmet dile
Ġāfil olma maḡlab var sırrı Qurān'da ara

18a

51

Vāridāt-ı Nehcī Efendī**Fā'ilātün/ Fā'ilātün / Fā'ilātün/Fā'ilün**

- 1 Derrine 'āşıklarıñ dermān cefā-yı yār imiş
Bülbüle 'aşğ arduran bildim ki zaḡm-ı ḡ'ār imiş
- 2 Söyledirler sīnede ' cāna lisān-ı 'aşkı hep
T̄uḡiyyi ey dil-ḡafesde haps iden güftār imiş
- 3 Cānda cānān gizlü hem cāndan 'ayāndır gün gibi
Añlayan bunı yaḡın bil maḡrem-i esrār imiş
- 4 Cān virüp cānān ile bāzār iderler rāygan
'Āşık olmağ ādeme 'ālemde özge kār imiş

- 5 Yoqladum varım yoğum varı yoğ itdüm yoğı var
Vārılığı yetdüm bī-ḥamdi'llāh ki yoğluk var imiş
- 6 Nām [1] kor nāmusı kor 'ār eylemez 'āşık olan
Nām u nāmūs aña kim bu yolu terk-i 'ār imiş
- 7 Devlet-i dünyā ki dirler Nehcī ḥ'āb u hayāl
Hiḍmet-i pīr ile gel kim devlet-i bīdār imiş

18b

52

Fuzulī**Mefā'īlün/ Mefā'īlün/ Mefā'lün/ Mefā'īlün**

- 1 Gönül tā var elünde cām-ı mey tesbīhe el urma
Namāz ehline uyma anlar ile durma oturma
- 2 Eğilüp secdeye şalma ferāğat tācını başdan
Vuzūdan su sepüp rāhat uykusın gözden uçurma
- 3 Şakın pā-māl olursın būriyā tek mescide girme
Eger nā-çār girersen [anda] minber gibi çok durma
- 4 Mü'ezzīn nālesin alma kulağa düşme teşvīşe
Cehennem kapusın açdurma vā'izden ḥaber şorma
- 5 Cemā'at izdihāmı mescide şalmış küdürerler
Küdüret üzre lūtf it bir küdüret sen hem arturma
- 6 Ḥaṭībīn şanma şādık müftinün ḳavliyle fi'l itme

İmāmın tutma¹¹³ ākil itiyāruñ aña dapşurma

- 7 Fuzūlī behre virmez t̄ā’at-i nākıs nedür cehdūñ
Kerem kıl zerķi t̄ā’at şūretinde ḥadden aşurma

19a

53

Güft ‘Āşık ‘Ömer

Fā’ilātün/ Fā’ilātün / Fā’ilātün/Fā’ilün

- 1 Nefs-i emmāre uyma cāniña kıyma gönül¹¹⁴
Māsivā naqşın gider dil levhine koyma gönül
Ādeme yaķın olur mu her melek simā gönül¹¹⁵
Gördügiyle¹¹⁶ düşme nākış sözlere uyma gönül
Ġaflet el virmez bu yolda aç göziñ uyma gönül
- 2 Bir ṭabībe aç ki derdiñ¹¹⁷ merhem ide¹¹⁸ yaraya
Cüz-i şeydeñ bilürsün aķ boyanur қaraya¹¹⁹
Ġāfil olma kim şāķın şāyed gidersin araya
Gördügiñe düşme nākış sözlere uyma gönül
Ġaflet el virmez bu yolda aç göziñ uyma gönül¹²⁰

¹¹³ şanma: t̄utma FD

¹¹⁴ Bu mısra divanda geçmemektedir. “Hep nasihattır saña bu sözlerim sayma gönül” AÖD

¹¹⁵ Ādeme yaķın olur mu: Çün ḥaķiķatde bulunmaz AÖD

¹¹⁶ gördügiyle : gördüğüne AÖD

¹¹⁷ Derdiñ: rāzın AÖD

¹¹⁸ İde: etsin AÖD

¹¹⁹ bilürsün aķ boyanur: aģın bilirsün қaraya AÖD

¹²⁰ Divanda 3. benddir.

- 3 Kimseye ḥālîñ açup keyfiyetinde açma zâre¹²¹
 Kim ne benden saña fâ'ide ne senden bana var¹²²
 'Âkl-ı dâñā isen gel ol bu sözden¹²³ ḥissedâr
 Gördüğüne düşme nâķış sözlere uyma gönül
 Ğaflet el virmez bu yolda aç göziñ uyma gönül¹²⁴
- 4 Şimdi ḥalk içre 'aceb zevķindedür¹²⁵ māl u menāl
 Dür-i meknûñ söylese maķbül degül¹²⁶ ehl-i kemāl
 'Aķlıñı başıña devşir¹²⁷ şimdi 'âlem başķa ḥāl
 Gördüğüne düşme nâķış sözlere uyma gönül
 Ğaflet el virmez bu yolda aç göziñ uyma gönül
- 5 Bir naşihattir saña bu söz kerem ide ķabül¹²⁸
 Nefse uyup egri gitme¹²⁹ çıkar elden doğru yol
 Ey Ömer gel var olur olmaz hevâdan fâriğ ol¹³⁰
 Gördüğüne düşme nâķış sözlere uyma gönül
 Ğaflet el virmez bu yolda aç göziñ uyma gönül
- Fâriğ olma aç gözün ey cümleten firdevs¹³¹

19b

54

Güft Nesimî**Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün/Fâ'ilün**

- 1 Ğayb-ı muṭlaķ sırrını gerçi ki pinhân gösterür

¹²¹ "Yokla kendinde ararsan şâdıķâne yâr-ı gâr "AÖD

¹²² Kim ne senden fâ'ide baña ne benden saña var AÖD

¹²³ Sözden: sözümdе

¹²⁴ Divanda 2. benddir. AÖD

¹²⁵ Zevķindedür: rağbetedir AÖD

¹²⁶ maķbul degül: yok tâli-i AÖD

¹²⁷ devşir : cem et AÖD

¹²⁸ "Bir emanettir bu pendüm gevheriñ eyle ķabül" AÖD

¹²⁹ Gitme kim : egri gitme AÖD

¹³⁰ "Der ki bu Âşık 'Ömer el çek hevâdan fâriğ ol" AÖD

¹³¹ Bu misra divanda geçmemektedir. AÖD

Āşikāra kendözin vech-i insān gösterir

- 2 Ger dilerseñ göresin Hāq yüzini ‘ayne’l-yaķın
Bist ü heşt ü sī vü te’vīl ü bürhān gösterür
- 3 Yüzi muşhaf hattu *Bismillāh* hāli noķtadur
Sözi *Raḥmanu ır-Raḥim* mecmū’-i Qur’ān gösterür
- 4 *Hazihi cennāti ‘adni fād ḥuluva maḥalidūn*
Süre-i Seb’a’l- meşāī ḥur [u] ğilmān gösterür
- 5 Dürlü dürlü ṭon içinde gördüm anı dem-be-dem
Şīve ile¹³² *külle yevmin huve fī şe’nin*¹³³ gösterür¹³⁴
- 6 Gice gündüz nūr-ı zülmet ü bu cem ile celāl¹³⁵
Ḳahr [u] luṭfin ‘āşıķa küfr ile īmān gösterür¹³⁶
- 7 Evvel āḥir zāhir ü bātin ḥaķīķat ḥālini
Şuret -ima’nā bañadur vech-i insān¹³⁷ gösterür
- 8 Gösterür yüzini saçından baña her subḥ u şām
Şabāḥ-ı günden baña gör kim ne īmān gösterür¹³⁸
- 9 Vaşla vāşılsın Nesīmī ğör ğanīmet bu demi

¹³² Eyle: birle NSD

¹³³ Raḥman süresi 29. ayet. “Her gün o bir şe’n , ayrı bir tecelli.” NSD

¹³⁴ Divanda 6. Beyittir. 5. Beyit eksiktir. NSD “Ġam degül ber-dār olur Mañşür enel-Ḥaķ çün didi/Ecr ne buldı şevābı derde dermān gösterür.”

¹³⁵ nūr-ı zülmet ü bu cem ile celāl: zülmet ü nūr-ı celāl ile cemāl NSD

¹³⁶ Divanda 8. beyittir.

¹³⁷ vech-i insān: cism ü der-cān NSD

¹³⁸ Divanda bu beyite rastlanılmamıştır. 5. Beyitin yerine yazılmıştır. NSD

Gerdiş-i devr-i felek¹³⁹ na-gāh hicrān gösterür

55

Güft-i Ża'fī

Fā'ilātün/ Fā'ilātün / Fā'ilātün/Fā'ilün

- 1 Bu mezāhir kim vücūd-ı muṭlaq ızhār eyledi
Kendüdür kim kendüzine 'arz-ı dīdār eyledi
- 2 Şatdı hüsniñ aldı 'aşkın ara yirde kimse yok
Kendi aldı kendi şatdı kendi bāzār eyledi
- 3 Kendü iken ma'nāda rāz ene'l-Haḡ söyledi
Şūretā Maşşur'a isnād itdi berdār eyledi
- 4 Tāleb-i maṭlub üründü kendüni mestūr eyledi
Kimini maṭlub idüp kimine ṭalebkār eyledi
- 5 Ādem için ḡalḡ itmişken dıraḡt-ı kendümü
Töhmet-i isnād eyleyüp adın günahkār eyledi
- 6 Cümlesi bir nefhādān peyda iken hikmet nedür
Kiminiñ yerini cennet kiminiñ nār eyledi
- 7 Öz vücūdudur yine ammā kimün itdi ezel
Bu nice eşyā ademden yoḡken var eyledi
- 8 Nice aḡyār iken yār eyleyüp maḡbüb ider

¹³⁹ Devr-i felek: çārḡ-ı felek NSD

Nicesiniñ yār iken adını aǵyār eyledi

9 Birinüñ adını Mūsā birinün Fir'avn idüp
Kendünüñ emrini yine kendi inkār eyledi

10 Özge binādur ki yapduǵda vücūd-ı ādemi
Ḳubbe-i şeş-sū düzetdi çār dīvār eyledi

11 Bu ne adr bu ne tebdīl-i haḳīḳatdur görüñ
Āteş-i Nemrūd'ı İbrāhīm'e gülzār eyledi

12 Kāfirün küfri zarūrī mü'minün imānı hem
Her birin bir bend ile ya'ni giriftār eyledi

13 Ḥamdüli'llāh ir görüp darü'l-şifā-yı vahdeti
Za'fi-yi bi-çāreniñ derdine dermān eyledi

20a

56

Güft-i Āşık 'Ömer

Fā'ilātün/ Fā'ilātün / Fā'ilātün/Fā'ilün

- 1 Al vücūdumdan haber-raz¹⁴⁰ rivāyet bizdedir
Nüşa-i kübrā sırrı¹⁴¹ dürlü hālet bizdedir
Bizdedir Seb'al-meşānī Ḥaḳḳ-ı aliyü'l-arş didi¹⁴²
Māsiva şānında münzel yedi ayet bizdedir
- 2 Zāhida ma'nāda biz genc sırrı içre mübhemiz
Şüretā āhirdeyiz evvel gelenden aḳdemiz

¹⁴⁰ Raz: rāvī AÖD

¹⁴¹ Sırrı: biziz AÖD

¹⁴² Ḥaḳḳ-ı 'aliyyü'l-arş: arş-ı Raḥmānī AÖD

Çâr eczâdan mücezzâ zât-ı pāk-i mahremiz ¹⁴³

Kān ‘ilm-in ebcedi imlā-yı ¹⁴⁴ kerāmet bizdedir

- 3 Tā elest bezminde vardır ‘ahd ile peymanemiz
Nice biñ yıl öñ kurulmuş çarla ¹⁴⁵ eyvānımız
Olduğum kālū belā ikrārına imānımız
Hāq bilür ‘ayne’l-yaqīn ānı ¹⁴⁶ şadākat bizdedir ¹⁴⁷

- 4 Zāhidā ¹⁴⁸ gerçi rumūzātı mu‘ammā gizlidür
‘Arif e bir nesne pinhān olmaz aşla ¹⁴⁹ gizlödür
Nāzır ol diğkatle her şeyde temāşā gizlödür
Bize her yerde ¹⁵⁰ anı eyler beşāret bizdedir ¹⁵¹

- 5 Biz ki dervīş-i fenā iqlīminiñ seyyāhıyız
Baħr-ı ‘aşk içre bu felek mülkünün ¹⁵² mellāhıyız
Ey ‘Ömer mülk-i vücūduñ mührüyüz miftāhıyız
Bilmiş ol bu şehri zulmü hem ‘adālet bizdedür

21a

57

Güft-i ‘Aşık ‘Ömer

Fā‘ilātün/ Fā‘ilātün / Fā‘ilātün/Fā‘ilün

- 1 Her kaçan divāneler bāzūsuna dağ ¹⁵³ oynadır
Yedi kat zencir-i ‘aşkı depredüp bāğ ¹⁵⁴ oynadır

¹⁴³mücezzâ zât-ı pāk-i mahremiz: mücerred nesl-i hāk-i Ādemiz AÖD

¹⁴⁴İlmin ebcedi imlā-yı: ‘ilm-i ebcediz asl-ı AÖD

¹⁴⁵kurulmuş çarla: kurulmadan bu çâr: AÖD

¹⁴⁶‘ayne’l-yaqīn ānı: ayn’ül-ayān onu AÖD

¹⁴⁷divānda 4. kitadır AÖD

¹⁴⁸zāhidā: şüretā AÖD

¹⁴⁹aşla: ammā: AÖD

¹⁵⁰yerde: yüzden AÖD

¹⁵¹divānda 3. kitadır AÖD

¹⁵²bu felek mülkünün : yāhūt fülk-i tenin AÖD

¹⁵³yağ: dağ AÖD

Şabza-i şudret kaçan şaşdıyla bıçâğ¹⁵⁵ oynadır

Şerhler hün-ı cigerden şanlı ırmağ oynadır

- 2 Añlamaz her bir denî gencîne-i ğâibleri
 Anuñ için gevheriñ nâdir düşer şâhibleri
 İş bu raşşâs-ı kühen şâd eylemez tâlibleri
 Hâ bir iki gün yüze gülüp¹⁵⁶ ider lâğ oynadır
- 3 Gerçi bakmaz âdeme nâzından ol şuh cihân¹⁵⁷
 Eşk-i ‘aşıkdan ırak olmaz yine meyl-i civân
 Şanma te’sir eylemez ol serve âh-ı ‘âşıkân
 Bâd kim tuğyân ider bî-şüphe yaprağ¹⁵⁸ oynadır
- 4 Şadr-ı istignâ olursa n’ola çün¹⁵⁹ Dârâ-yı ‘aşk
 Şimdi bizden¹⁶⁰ yüz çevirmez merde bî-pervâ-yı ‘aşk
 Şöyle se[r]-tîzdir¹⁶¹ ki çalsa ger yedi tûlâ-yı ‘aşk
 Tâ semâdan üstühâ-ı Gâve var oynadır
- 5 Bir ‘aceb âyinedir âyine-i vechü’l-kâmer
 Gösterir ayn-ile yüz dehre mürûr etdikçe me
 Ay başında mâh-ı nev şanma görünen¹⁶² ey ‘Ömer
 Çarh-ı keş-rev tâlib-i dünyâya parmağ oynadır

21b

58

¹⁵⁴bağ:dağ AÖD

¹⁵⁵bıçâğ: balçağ AÖD

¹⁵⁶gülüp: güler AÖD

¹⁵⁷“Her ne denlü âşıkâ cevri etse ol hür –ı cinân “AÖD

¹⁵⁸Yaprağ: toprağ AÖD

¹⁵⁹Şadr istignâ olursa n’ola çün: künc-i istignâda beklerse n’ola AÖD

¹⁶⁰Şimdi bizden: şir-i nerden AÖD

¹⁶¹se[r]-tîzdir: ser-tîzdir

¹⁶²Görsün: görünen AÖD

Güft-i Ğazel-i Fevri Tahmis-i Cinānī¹⁶³**Mefā'īlün/ Mefā'īlün/ Mefā'īlün/ Mefā'īlün**

- 1 Dilā baķī degüldür Şevket-i Dārāyı neylersin
Libās-ı 'ariyetdür atlas u dībāyı neylersin
Ğam-ı 'azline degmez manşıb-ı a'lāyı neylersin
Çün āhır ķor gidersin devlet-i dünyāyı neylersin
Riyāset 'add idüp bu ħalkla ğavğāyı neylersin
- 2 Geyüp fāħır libāsın ħalkla 'arz-ı devlet eylersin
Nedür bā'iş düşün bu intizām-ı ħāl-i devrāna
Vücūd-ı vācib-i idrāk içün geldiñ bu devrāna

59

Ķalender**Mef'ūlü/Mefāilü/Mefāilü/Feülün**

- 1 Ğüsnün ğülüne bülbül olan ķaddi ķıyāmet
Zülfünde esir olmağa dünyāda ne ħācet
- 2 Her müyünde biñ cān-ıla ķurbān olur iken
Manşür neden oldu revā böyle ħāķādet
- 3 Ol cāh-ı zeneĥdāna düşer şāh-ı cihānlar
'Ālemde eger eylese biñ dürlü zerafet
- 4 Rindāne o dur kim çekmeye dünyāda cefāyı
Uķbāda bulur derdine lutfunda 'ināyet
- 5 Gel Ħızır anuñ ħizmet bābında muķīm ol

¹⁶³ Bu tahmis 22a'da düzeltilip tekrar yazılmıştır.

Dünyâda eger varsa başında sa'âdet

22a

60

Güft-i Ğazel-i Fevrî Taḥmis-i Cinânî

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'lün/ Mefâ'îlün

- 1 Dilâ baķı degüldür Şevket-i Dârâyı neylersün
 Libâs-ı 'âriyetdür atlas u dibâyı neylersün
 Ğam-ı 'azline degmez manşıb-ı a'lâyı neylersin
 Çün âhır ķor gidersin devlet-i dünyâyı neylersin
 Riyâset 'add edüp bu ḥalk-ıla ğavgâyı neylersin
- 2 Nedür bâ'iş düşün bu intizâm-ı ḥâl-i devrâna
 Ne ma'nâ kaçd eder şüret veren eşķâl-i insâna
 Vücûdı vâcib-i idrâk için geldiñ bu devrâna
 Başiretle çü kılmazsan nazâr âşâr-ı Raḥmâna
 Bir dünyâyâ açup bu dide-i binâyı neylersün
- 3 Geyüp fâḥir libâs-ı ḥalkâ¹⁶⁴ 'arz-ı devlet eylersün
 Gedâyı ḥırķa-püş-ı faķr ucından töhmet eylersün
 Fenâsın bilmeyüp dünyâyâ şarf-ı himmet eylersün
 Gedâ-veş çünkü âhır bir kefenle rıḥlet eylersün
 Bu tâc-ı Keykubâd u ḥil'at-i Dârâ'yı neylersün
- 4 Çemen bezminde bād-ı şubḥ-ġāḥî olsa ferrâşuñ
 Müheyyâ kılsa hep esbâb-ı 'ayş-ı naķş-ı 'ayyâşuñ¹⁶⁵
 Bu bezmün çün beķâsı yoķ ya ğavgâyâ verüp başuñ¹⁶⁶
 Bu 'ayş u nüş u sâz u çeng [ü] nâyı neylersün¹⁶⁷

¹⁶⁴ Geyüp fâḥir libâs-ı ḥalkâ: Libâs-ı fâḥrûñle ḥalkâ CD

¹⁶⁵ naķş-ı 'ayyâşuñ: nefis-i 'ayyâşuñ CD

¹⁶⁶ Bu beyit divanda 4. mısradır. CD

Elünde cām-ı gül-gün olsa Cem gibi ayakdaşu¹⁶⁸

22b

5 Hemîşe kârumuz cürm ü haţâdur gerçi rûz u şeb
 Biĥâr-ı mâ‘şiyetde ğark olupdur cümleten kâlib
 Velî¹⁶⁹ pâk eyleyüp çirk-i me‘aşîden ser-â-ser hep
 Yumazsa âb-ı rahmet ehl-i cürmüñ cürmini yâ Rab
 Ya bî-ĥad ü bî-pâyân olan deryâyı neylersün

6 Cinânî çün sever ‘arz-ı niyâzı ĥazret-i ‘izzet
 Demidür aña ĥâlûñ ğâfil olma geçmesün fırsat
 Cihânda cürm-ile âlûde iken eyleyüp rıĥlet
 Musâ [vü] muĥsine ta‘yin olunca dûzah u cennet
 ‘Aceb ol-demde Fevrî sen dil-i şeydâyı neylersün

61

6+5=11

1 Mü'miniñ kalbini yuyup arıdan
 Lâ ilâhe illâllâh’dır yâ nedir
 Def ‘ idüp cehennem odun men‘ iden
 [Lâ ilâhe illâllâh’dır yâ nedir]

2 Bunu iĥlâs-ile dise bir zâkir
 Bu nûr güñâhından olur hep tâhir
 Cennet baĥçesinde bülbüller şâķır
 [Lâ ilâhe illâllâh’dır yâ nedir]

3 Seĥer olur hep ĥapular açılır

¹⁶⁷ Bu beyit divanda 5. Mısradır. CD

¹⁶⁸ Bu beyit divanda 3. Mısradır. CD

¹⁶⁹ Velî: Eger CD

Mü'min olanlara rahmet saçılır
 Yarın şırâtdan kolayca geçilür
 [Lâ ilâhe illâllâh'dır yâ nedir]

4 Cennetde seyr eyledim ben ol gülü
 Bülbül ihlâş-ıla bekler ol gülü
 Cennetiñ üst eşiğinde yazılı
 [Lâ ilâhe illâllâh'dır yâ nedir]

5 Yunus aydır cümleden Allâh ulu
 Farz-ıla sünnet kılân anuñ kulu
 Cehennemden âzâd iden her kulu
 [Lâ ilâhe illâllâh'dır yâ nedir]

23a

62

‘Āşık ‘Ömer

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilün

- 1 ‘Āşık-ı şâdık olan zevk-i şafâsından geçer
 Vâşıl-ı didâr olân vuşlat-ı hevâsından geçer
 Tūr-ı dilden ger tecellî eylese envâr-ı Hâk
 Cân-ı başından değil Mūsâ-yı ‘aşâsından geçer
- 2 Ehl-i dil esrârımı nādâna izhâr eylemez
 ‘Ārif-i billâh olan dirüse izâr eylemez
 Yedd-i ‘âdan kıl hâzer cânım dime kâr eylemez
 Tîr-i âhım aşası çerhiñ yakâsından geçer
- 3 Ben didim mi dil virüp derdine nâk nâk meni
 Dâmeniñ gibi habîbim çâk çâk eyleye meni

Görmeyem yâdlar ile ger giler helâk eyledi meni
Dilberâ vârişlerüm kıanımlı bahâsından gezer

- 4 Ey ‘Ömer çekdiklerüm Mevlâ bilür bilmezse ol
Dergâhında hâlîmi ‘arz eylerim uğrar ise yol
Himmetisin şeyh-i nuşâbdan istemekden fâriğ ol
Himmet ancak bağı yanıqlar du‘âsından gezer

23b

63

Ġubârî

Feilâtün/ Feilâtün / Feilâtün/Feilün

- 1 Sendedür cām -ı Cem ü âyine-i İskender¹⁷⁰
Sendedür çeşme-i cân milket-i zulmet sende¹⁷¹
Sendedür ‘âlem-i lâhut u maķâm-ı ceberrüt¹⁷²
Sendedür düzâh-ı sūzân dahı cennet sende¹⁷³
Sendedür kıufl [ü] tılısmât-ı haķıķat sende¹⁷⁴
Ġâfil olma gözüñ aç ‘âlem-i kübrasın sen
Sidre [vü] levh ü kıalem ‘arş-ı mu‘allâsın sen¹⁷⁵
- 2 Nice bir bunca zamân ziver ü zinet nice bir
Nice bir cübbe vü destâr ü hamâķat nice bir
Nice bir kıayd-ı libâs u nice bir ‘âdet-i nâs
Nice bir şevket-ile şöhret ü âfet nice bir
Nice bir rind-i cihân vâlih ü şeydâlar ile
Ġüft ü Ġüy-ı tarab u tavır-ı zerâfet nice bir¹⁷⁶

¹⁷⁰ 1. Bendi 26a varakta yazılıdır. 9. beyittir. ANT.

¹⁷¹ 10. beyittir. ANT

¹⁷² 5. beyittir. ANT

¹⁷³ 8. beyittir. ANT

¹⁷⁴ 12. beyittir. ANT Bu bendin 7 beyiti eksiktir. Eksik olan beyitler 26a- 26b varâğında yazılıdır.

¹⁷⁵“ Sendedür her ne ki maķşüd edinarsın sende” beyiti gezmemektedir. ANT

¹⁷⁶ 10. mısradır. ANT

Nice bir bāğ-ı cihānda¹⁷⁷ oturup seyrāne¹⁷⁸
 Nice¹⁷⁹ bir yārān-ile bu ‘ayş u bu işret nice bir
 Nice bir nefis hevāsına olup leyl ü nehār¹⁸⁰
 Nice bir zāyi‘ ola bu dem-i fırsat nice bir¹⁸¹
 Bu ḥamākat nice bir bunca fezāhat nice bir
 Bu şekāvet nice bir hāy bu ğaflet nice bir
 Ğafil olma gözün aç ‘ālem-i kübrāsın sen
 Sidre vü levḥ ü qalem ‘arş-ı mu‘allāsın sen

- 3 Sen ḥabāb-ı felegi cām-ı mücellā şanduñ
 Sen serābı görüp içinde anuñ mā sanduñ
 Hoḳka-i çarḥ ki zehr ile leb-ā-leb- pürdür
- 24a** Sen anı toptolu tiryāk-i Mesīḥā şanduñ
 Gözüñe pīre-zen-i dehr göründü tāze
 Zīver-i ‘āriyeden anı mu‘arrā şanduñ
 Külḥan-ı dehre baḳup gülşen-i zībā şanduñ
 Ser-be-ser aḥkerin anuñ gül-i ḥamrā şanduñ
 Hem göründi saña eḫfāl-i şeyāḫin ğilmān
 Bu cihān¹⁸² bāğını sen cennet-i Me 'vā şanduñ
 Dide-i cehl-ile bu ‘ālem-i şağrāya baḳup
 Aldanup añlamayup ‘ālem-i kübrā şandūn
 Ğafil olma gözün aç ‘ālem-i kübrāsın sen
 Sidre vü levḥ ü qalem ‘arş-ı mu‘allāsın sen
- 4 Cümle¹⁸³ zerrāt-ı cihān maḥla‘-ı ‘ibredür hep

¹⁷⁷ bāğ-ı cihānda: bāğ-ı cinānda. 5. mısradır ANT

¹⁷⁸ seyrāne: mināre ANT

¹⁷⁹ Bunca : Nice ANT

¹⁸⁰ 7. beyittir. ANT

¹⁸¹ 8. mısradır ANT

¹⁸² cihān: fenā ANT

¹⁸³ Cümle: bunca ANT

Ehl-i idrāk¹⁸⁴ olana remz ü işāretdür hep
 Naqş-ı zāhirde ‘ayān cümle ‘ulūm-ı bāṭın
 Küllü şey' mürşid-i erbāb-ı başiretdür¹⁸⁵ hep
 Nazar it dīde-i cān ile cihānı aña
 Maḥzen-i ‘ilm-i ledün maḥzar-ı ḥikmetdür hep
 Ḥikmet ü ‘ibret ile remz ü işāret ne ki var
 Hep Ḥūdādan saña ta‘līm-i hidāyetdür¹⁸⁶ hep
 Fehm için ‘ālem-i kübrā-yı ulū’l-elbāba
 Şuver-i ‘ālem-i şuğrā¹⁸⁷ heme şüretdür hep
 Ey Ğubārī yūri var kendüzün idrāk eyle
 Pendümi hūş ile gūş it ki beşāretdür hep
 Ğafil olma gözün aç ‘ālem-i kübrāsın sen
 Sidre vü levḥ ü ḳalem ‘arş-ı mu‘allāsın sen

24b

64

Ğüft-i Ḥüseynī

Fā‘ilātün/ Fā‘ilātün / Fā‘ilātün/Fā‘ilün

- 1 Küntü kenzin buyuran evvelde ol subḥānt imiş
Küntü kenziñ maḥzar olan bugün insān imiş
- 2 Ey diyen ol gün bel-ī rūz-ı elest iḳrārına
Kim didi ḥayrū’l-beşer ḥubbü’l-vaṭan īmān imiş
- 3 Külli şey-i hālik buyurdu illā-vechihu
Vechi bāḳī bulmayan bil hem aşlı ḥayvān imiş
- 4 Ṭāleb-i divāre çün artı dimek oldu ḥicāb

¹⁸⁴ Eger idrāk: ehl-i idrāk ANT

¹⁸⁵ Başiretdür: ṭariḳatdür ANT

¹⁸⁶ hidāyetdür: işāretdür ANT

¹⁸⁷ şuğrā: kübrā ANT

Len-terānīye sebeb bil Mūsā-yı ‘Ömer imiş

- 5 Lemi Āllāh vaktine mürsil melek bulmadı yol
Leyse fi’d-dārīn ğayrı ma’nāyı’ pinhān imiş
- 6 Zātınıñ zāt-ı şıfātından başrı olmasa
Mü’miniñ mir’atı mü’min birine bürhān imiş
- 7 Ol emānet ki hamūl olmadı ‘arz u semā
Festaķim emriyle kā’im bu dil-i vīrān imiş
- 8 Külli şey’ eyler rücū‘ aşlına didi Muştafa
Kāfile-i nūnuñ rumūzı bilmeyen nādān imiş
- 9 ey Hüseyñi ‘aynısın
Anuñ içün saña müşkil mes’ele insān imiş

65

25a Ahmedī

Feilātün/ Feilātün / Feilātün/Feilün

- 1 ‘Ārif ol mürşīde ir zātunı ‘irfān ide¹⁸⁸ gör
Baş koyup eşigine cānuñı kurbān ide gör
Ķatresin bahre Ķarış¹⁸⁹ kendüni ‘ummān ide gör
Ķullıgın var özüñi¹⁹⁰ ‘āleme sulţān ide gör
Ķāfil olma gözüñ aç sen seni insān ide gör
Hem-dem-i ehl-i dil olup tenüñi cān ide gör

¹⁸⁸ İde: anda SAD

¹⁸⁹ Ķarış: İriş SAD

¹⁹⁰ Var özünü: özünü var SAD

- 2 Sen seni şanma tehî ‘âlem-i kübrâsın sen
Dinde eşref olan mazhâr-ı esmâsın sen
Ma’n[â]da âdemiseñ ‘arş-ı mu‘allâsın sen
Yerde gökde ne ki var cümleden ‘a‘lâsın sen
Ġâfil olma gözün aç sen seni insañ ide gör
Hem-dem-i ehl-i dil olup tenüñi cân ide gör ¹⁹¹
- 3 Ĥâlîkuñ ma‘rifetin hâşıl iden buldı kemâl
O dur insân-ı mükemmel aña yoğ kıyl-ile qâl
Benligi terk ide gör tâ olasın ñîk ĥışâl
Yođdururşun¹⁹² ucı bir zerre şağın ġayre mecâl
Ġâfil olma gözün aç sen seni insân ide gör
Hem-dem-i ehl-i dil olup tenüñi cân ide gör ¹⁹³
- 4 Enbiyâ gitdi izün izleyü dergâha ulaş
Evliyâ bahşine ser-çeşme olan şâha ulaş
Min ‘örf sırrını tıy ‘ârif-i Billâha ulaş
Nefsüñi tanı¹⁹⁴ muĥağğak andan Allâh’a ulaş
Ġâfil olma gözün aç sen seni insân ide gör
25b Hem-dem-i ehl-i dil olup tenüñi cân ide gör¹⁹⁵
- 5 Şekl-i insân görünüp ma’nâda ĥayvân yürüme
Şûretâ cānlı gibi sîretî bî-cān yürüme
Baş açuğ yalın ayağ çalağ-ı ‘uryān yürüme
Bilmeyüp kendü özünü vallâhi ĥayrān yürüme
Ġâfil olma gözün aç sen seni insañ ide gör

¹⁹¹ Bu bend divanda 6. benddir. SAD

¹⁹² Şon: sen SAD

¹⁹³ Bu bend divanda 8. benddir. SAD

¹⁹⁴ Tānı: Añla SAD

¹⁹⁵ Bu bend divanda 7. benddir. SAD

Hem-dem-i ehl-i dil olup tenüñi cān ide gör¹⁹⁶

6 Gel¹⁹⁷ ‘abeş yerlere ‘ömrüni şağın itme telef
Rabbüñe eyle ibādet bu durur fi‘l-selef
Ādem ol ki diyeler tā ki¹⁹⁸ sāña ḥalef
Nefsi¹⁹⁹ terk eyleyi gör tā ki bula rūḥ şeref
Ġāfil olma gözün aç sen seni insaṅ ide gör
Hem-dem-i ehl-i dil olup tenüñi cān ide gör²⁰⁰

7 Aldadı hırş u hevā nefsüñi ğarrālığı қо
Uşlana hey delü dīvāne bu rüsvālığı қо
Ehl-i hāl ol gele şimdeñ gerü şeydālığı қо
‘Aқluñı başına dir fikr idüp a‘mālığı қо
Ġāfil olma gözün aç sen seni insaṅ ide gör
Hem-dem-i ehl-i dil olup tenüñi cān ide gör

8 Ḥamd ü şükr eyle Ḥūdāya virilen ni‘mete baқ
Seni Tañrım idüben eyledügi ‘izzete baқ
‘Āқıl iseñ berü gel saña gelen devlete baқ
Ġāfil olma gözün aç sen seni insaṅ ide gör
Hem-dem-i ehl-i dil olup tenüñi cān ide gör^{201 202}

9 Āḥmedī ğayrıyı қо kendüne ‘ālī-nazar it
Mürşid-i kāmile ir nāmuñı bir gerçek [ad] it

26a Vāşıl-ı ma‘rifetüllāh ola gör perhiz it

¹⁹⁶ Bu bend divanda 2. Benddir. SAD

¹⁹⁷ Gel: hey SAD

¹⁹⁸ Tā ki : divanda geçmemektedir. Son kelime olan “ḥalef” üstü çizilmiştir. SAD

¹⁹⁹ Nefsi: ğafleti SAD

²⁰⁰ Bu bend divanda 3. Benddir. SAD

²⁰¹ Bu bendin ”Ol hekimün kerem ü luğfını gör hikmete baқ” mısrası mecmuada bulunmamaktadır.
SAD

²⁰² Bu bend divanda 5. benddir. SAD

Ḥasb-i ḥālūñi hemān bir sözile muḥtaşar it
 Ğafil olma gözün aç sen seni insān id gör
 Hem-dem-i ehl-i dil olup tenūñi cān ide gör

66

Tercī'-i bend-i Ğubārī

Fe'īlātün/Fe'īlātün/Fe'īlātün/Fe'īlün

- 1 Bir gice sākin idüm ḥānḳah-ı ğafletde
 İ'tikāf itmiş-idüm künc-i ğam-ı 'uzletde²⁰³
 Gözlerüm yummuş idüm 'ālem-i pür- 'ibretde
 Ğaflet uyḡusı beni almış idi ğayetde
 Pür idi penbe-i ğafletle şimāḥ-ı sem'üm
 Dil-i efsürde ḥacer olmuş idi şiddetde
 Öyle ğarḳ olmuş idüm ḳa'r-ı yem-i firḳate kim²⁰⁴
 'Āḳl u fikr ü dil ü cān ḳalmış idi ḥayretde
 Rişte-i ğaflet ile baĒlu idi her 'uzvum²⁰⁵
 Mā-ḥaşāl ḳaşır idüm ğāyet ile ḥidmetde
 Ğuş-ı hūşa bu nidā irdi o dem hātifden
 Didi ey 'ālem-i şuĒrāda ḳalan ğafletde
 Ğafil olma gözün aç 'ālem-i küberāsın sen
 Sidre vü levḥ ü ḳalem 'arş-ı mu'allāsın sen

²⁰³ 'uzletde: mihnetde ANT

²⁰⁴ firḳate kim: ğafletde ANT

²⁰⁵ 'uzvum: 'azam ANT

- 2 Sendedür maḥzen-i esrār-ı hüviyyet sende²⁰⁶
 Sendedür rābiṭa-i riṣṭe-i vaḥdet sende
 Sendedür ma‘den-i ‘irfān-ı ilāhī sende
 Sendedür menba‘ı envā‘-ı kerāmet sende
 Sendedür mihr-i cihān-süz [u] şām-ı efrüz
 Sendedür burc-ı şeref necm-i sa‘ādet²⁰⁷ sende
- 26b** Sidre vü levḥ ü ḳalem ‘arş-ı mu‘allāsın sen

67

Güft-i Şaḳī‘ī**Mefā‘ilün/ Mefā‘ilün/ Mefā‘ilün/ Mefā‘ilün**

- 1 O zülf-i miskiñ ‘anber-bü ḥadd-i yāre yaşdanmış
- 2 Dilāverler durur güyā ki tığun yaşdanur cānā
 Ol iki çeşm misk-i ğamze-i ḥün-ḥāre yaşdanmış
- 3 Mesācid içre ey dil mescidgāhı şanma minberleri
 Ḳaşıñ mihrābunuñ ḥayrānıdır dīvāre yaşdanmış
- 4 Görüben vādi-ī ... anda Mecnūn kabr-i Leylāyı
 Yüz urup cān u dilden ere ḳocmuş ere yaşdanmış
- 5 Şaḳī‘i yine bir şirin leb ḳāhhār olup cāndan
 Dem-ā-dem bī-sütün-ı ğamda seng-i ḥāre yaşdanmış

27a

68

Güft-i Nesīmī Taḥmis-i Ża‘fī**Fā‘ilātün/ Fā‘ilātün / Fā‘ilātün/Fā‘ilün**

²⁰⁶ 23a varağında eksik yazılan 7 beyit burada yazılıdır.

²⁰⁷ burc-ı şeref necm-i sa‘ādet: burc-ı sa‘ādet necm-i şeref ANT

- 1 Ey ruḥuñ levḥ-i ilāhī kanda naqş olmuş suṭūr
 ‘Ārizuñ şerḥindedür İncil (u) Furḳān el-Zebūr
 Şūret-i insānda Ḥaḳsıñ eyledüñ Ḥaḳ’dan zuhūr
 Ey şaçuñ zūll-ilāhi vey ruḥuñ Allāh nūr
 Ravzānuñ servī boyuñdur ‘*indehā cennāti ḥūr*
- 2 Nice bir meger ḥayl bu gerdiş-i ğaddārda
 Bāğce bir ḳalasun sevdāyı aĝ u karada
 Kimdir ol kim bu tokuz mināyı böyle yārda
 Fā’il-i muṭlaḳdan özge kimse yoḳdur arada
 Dest-i ḳudret ki ne luṭfundan düzetmiş ḥilḳatiñ
- 3 Cāme-i teşrifinde manāyı ḳalmamış ḥil‘atın
 Ḥayme-i künci İlāhidür ṭılsım-ı ṭinetüñ
 On sekiz bin ‘ālemin āyinesidir şūretiñ
 Kim ki ol mir‘atı buldı oldı min-ehl-i sürūr
 Ey gümān bu zanla maḥcüb olan ehl-i ḥicāb
- 4 Cānib-i Ḥaḳdan işitmeyen ḥitāb-ı müsteṭāb
27b Ve gelürsüñ gūş-ı cānyıla budur şafī cevāb
 Ādemüñ vechidür Allāh’uñ kitābı uş kitāb
 Ey kelāmu’llāh münkir ḥavf min Allāh’ül-ĝayūr
 Şūretüñ şānında nāzil oldı çün vech-i cemīl
- 5 Biz anı seb‘ā’l-meşānī añladuḳ bi-ḳāl u ḳīl
 Şafḥa-i ḥaddüñde ḥaṭtuñ ‘ārifē rūşen delīl
 İstivāsıdur şaçuñ *inna hedeynāhü’s-sebīl*²⁰⁸
 Cennet anuñdur ki ḳıldı bu şırāt üzre ‘ubūr

²⁰⁸ “Şüphesiz biz onu yola koyduk”

Zāhidler bilmek dilersen herevi

6 Bil haқиkatden sañā her-giz naşib olmaz sevi
 Āñlarsıñ cān-ı dilden uş saña huccet kavı
 Mü'miniñ kalbindedir ey Zāfi dil-i ilāhıñ evi
 Leyse maқbul es-şalavatü'l-kalb... Manşur
 Pir-i 'aşka 'itikād it t̄alibā gel çekme baş

7 Māsivānuñ naқşın eyle şafha-i dilden tırāş
 Ma'nā-yı ümmü'l-kitābı şerh ider ol göz ü k̄aş
 Küntü kenzen perdesinden gāfiru'z-zenbi oldı fāş
 Zāhid istiğfara geldi her dem ider yā gāfūr

8 Bu şifātıñ lā-yezalī yüz-ı zātuñ 'aynıdur
 'Ālem-i tevḥid hem zāt-ı şifātuñ 'aynıdur
 Bī cihetdür gerçi ammā şeş-cihānuñ 'aynıdur
 'Ālemü'l-yaқinüñ vücūdı k̄a'inātuñ 'aynıdur

28a Ey şehādetden habersiz cānā yevme'n-nüşūr

9 Gün gibi enver kılup āfākı ol şems-i celī
 Bu mezāhirde meқādir nice olmış mūncelī
 Her ser ā pāda görinen şüret-i Ḥaқ'dur belī
 Қahr-ı luṭfuñ 'illeti ma'nāda vāḥiddür dili
 Bildi şeyṭān bu tevḥid-i eḥaddan düştü dūr

10 Nuṭқmuş çün her şifāta қа'im bi'z-zāt olan
 Mürde cismin nefha-i 'İsā gibi iḥyā kılan
 Süyūr u ḥaṭṭ-ı İlāhīdir vechiñ üzre yazılan
 Қopdu ḥüsñünden kıyāmet ey ḥesābın yañılan

Öncüden tır kim irişdi va‘de-i men fi‘l-ķabül

- 11 Zā‘ifā bir büte şanma bu tılısım āb u kil
 İ‘tidal ile olupdur çār-‘unşur-ı mu‘tedil
 İrişüp fazl-ı ilāhi cism u cāna muttaşıl
 Rūh-ı ķudşīdür tesbihiniñ sözi ey zinde-dil
 Ger Mesīhā’nuñ derisün teyme kim çalındı şūr

69

Güft Seyyid Tahmis-i Ūşulī

Fā‘ilātün/Fā‘ilātün/Fā‘ilātün/Fā‘ilün

- 1 Yā ilāhī vādi-i işyānda ķaldım bī-meded
 ‘Abd-i ‘āsiyem günāhım²⁰⁹ bī-hadd ü hem bī-aded
 Şimdi şeyhullāha geldim kılma ben dervīşi red
 Fazlına bel bağladım yā vāhīd u ferd u eķad
 Cümlemin ma‘būdı sensen dā‘imā hayy-ı ebed
- 2 Hāmdülillāh buldu nām-ı a‘zāmı ķalb-i selīm
 Sālik-i rāha ‘ayān oldu şırātü’l-müstakīm
 Ba‘d-ezīn kār edemez vesvās-ı şeytāni-r-racīm
 Okurum isminde bismillāhirrahmānirrahīm²¹⁰

28b

70

Mefā‘ilün/ Mefā‘ilün/ Mefā‘lün/ Mefā‘ilün²¹¹

- 1 Hemīşe kārumuz cürm ü haķadur gerçi rüz u şeb
 Biķār-ı mā‘şiyetde ğarķ olupdur cümleten ķāleb

²⁰⁹Günāhım: suçum UD

²¹⁰Diğer bendlere yer verilmemiştir UD

²¹¹Cinānini’ye ait olan bu tahmis 22a/22b varaklarında tam şekilde yazılmıştır.

Velī pāk eyleyüp çirk-i ma ‘aşīden ser-ā-ser hep
 Yumazsa āb-ı raḥmet ehl-i cürmüñ cürmini yā Rab
 Ya bī-ḥad ü bī-pāyān olan deryāyı neylersün

- 2 Cinānī çün sever ‘arż-ı niyāzı ḥazret-i ‘izzet
 Demidür aña ḥālūñ ğāfil olma geçmesün fırsat
 Cihānda cürm-ile ālūde iken eyleyüp ruḥlet
 Mesīḥ-i muḥsine ta‘yin olunca dūzaḥ u cennet
 ‘Aceb ol-demde Fevrī sen dil-i şeydāyı neylersün

71

4+3=7

- 1 Aşķıñ dādı gönlümde
 Hiç gülmedim ‘ömrümde
 Muḥammed’i seyrimde
 Amān göresim geldi ğayet sevesim geldi
- 2 Terk eyledüm dünyāyı
 Neydem ğayrı sevdāyı
 Muḥammed Muştafa’yı
 Amān göresim geldi ğayet sevesim geldi
- 3 Müştākım cemāliñe
 İr gör hem vişāliñe
 Lūtf it ğarib ḳuluña
 Amān göresim geldi ğayet sevesim geldi
- 4 Dostum göster yüzünü

İşiteyim sözünü
 Hâk-i pāya yüzümü
 Amān göresim geldi ğayet sevesim geldi

- 5 Vuşlat için çok ağlā
 Olmasun ‘ömrün hebā
 Rāhına cānum fedā
 Amān göresim geldi ğayet sevesim geldi

72

4+4=8

- 1 Selāmuñ çok şükür geldi
 Ağam luḫfuñ ziyāde olsun
 Firāķın baĝrımı deldi
 Bu dil degme murād olsun
- 2 ‘Aşķıña sayayım cismim
 Yüce daĝlar benim fesmim
 Ğarib Mecnūn benim ismim
 Cihānda ķalsın ad olsun
- 3 seversem beñleri Hindīyi
 Ṭa’n iderler efendi
 Ğomazlar kendi kendimize
 Ğıyam cānā āzād olsun
- 4 Münāfiķ çokdur illerde
 Destān oldum dillerde
 Bu ‘Ömer ğurbet illerde

Ço şanılsın mezād olsun

29a

73

‘Âşık ‘Ömer

Fā‘îlātün/ Fā‘îlātün / Fā‘îlātün/Fā‘îlün

- 1 Sen bu nazmım cevheriñ kadriñ bile insana şun
Verme ñadāna şikest eyler şağın ‘irfāna şun
Çünkü girdiñ gülistāna iki gonca gül çopar
Birisi yeter saña bir dānesin yārāna şun
- 2 Baçma²¹² kendiñ bāçınup²¹³ bu mülketiñ²¹⁴ mir' ātına
Çil ü çal²¹⁵ da‘vā-yı sürme yol gözet isbātına
Çuşanıp çayret çılıcın binüp ‘aşkıñ²¹⁶ ātına
Merd ise²¹⁷ çaşmıñ eger ‘ançā gözet merdāne şun
- 3 Herkesin çālince bekler²¹⁸ bir cevāhir-i genc-i²¹⁹ vār
Ben gedā āyaçda' çaldım meskenimdir genc-i²²⁰ vār
Bāde-i ‘aşkıñ şunañda bir ‘acāyip renc vār
Sāçisin sen de ilacı gel iriş²²¹ peymāne şun²²²
- 4 Baçıma sultān gezer ki²²³ ol²²⁴ güzeller şāhına
Bende oldum baçmadım dünyāniñ ‘izz cāhına

²¹² Baçma: görme AÖD

²¹³ Baçınup bu: baçuban AÖD

²¹⁴ Mülküñün: felek AÖD

²¹⁵ Çil ü çal: Ço çuru AÖD

²¹⁶ Binip ‘aşkıñ: binüben ‘aşç AÖD

²¹⁷ Merd ise: merdini AÖD

²¹⁸ Bekler: cānā AÖD

²¹⁹ Cevāhir-i genc-i: Civānım derdi AÖD

²²⁰ Genc-i: künc-i AÖD

²²¹ İriş: yetiş AÖD

²²² Divanda 4.kıtaadır AÖD

²²³ Gezer ki: gezerken AÖD

²²⁴ Ol: bir AÖD

Yaz bu beyti gözlerimden²²⁵ kân-ıla vār dergâhına
Ol kim raḥm eyleye aḥvâlîme²²⁶ cānāna şun²²⁷

- 5 Āh ider kim²²⁸ gözlerimden āb-ḥūn²²⁹ çağlar aḳup
Ḥulḳ-ı ‘ālem cümleten bu²³⁰ ḥālîme ağlar bākup
Cevr-i dilberden ‘Ömer sen başına otlar yākup
‘Arz-ı ḥāl eyle yūri sulṭān Mehemmed Ḥān’a şun

29b

74

Fā‘ilātün/Fā‘ilātün/Fā‘ilātün/Fā‘ilün

- 1 Mest-i ‘aşḳ-ı lâyezâliyim Ḥüdâdır sevdiğim
Maḥfi ‘ālemi Muḥammed-i Mustāfâdır sevdiğim
Haydar-ı Kerrâr âliyye’l Murtezâdır sevdiğim
Ol Ḥasan ibn-i ‘âli şir Ḥüdâdır sevdiğim
Gözlerim nūru Ḥüseyn Kerbelâdır sevdiğim
- 2 Vâḳıf-ı sırrı ilâhi menşe’i ehl-i yaḳîn
Ger tefahḥuş olunursa nām-ı Zeyne’l- ‘Ābidin
Ol erenler pâdişâhı cāmi‘-i ādâb-ı dîn
Ol ‘Ali bin Ḥüseyn ḥâfız-ı erbâb-ı dîn
Ol baḳır u şâh u gedâdır sevdiğim
- 3 Medḥ olunursa ...el-Mustafâ
Ca‘fer-i Sâdıḳdurur bir-i imâm-ı muḳtedâ
Mūsâ-yı Kâzım erenler şâhı ol müşkil güşâ

²²⁵ Gözlerimden: gözlerin AÖD

²²⁶ Aḥvâlîme: aḥvâlîne AÖD

²²⁷ Divanda 3. Kıtadır. AÖD

²²⁸ āh ider kim: ḥasretinle AÖD

²²⁹ āb-ḥūn: āb çün AÖD

²³⁰ cümleten bu: ihtiyârsız AÖD

Menba‘ luṭf u mürüvvet birisi Mūsā Rızā
Ol Muḥammed şāḥib-i ehl-i taḳ[v]ādır sevdigim

4 Hem ‘Alivü hem naḳīdir ol erenler serv[er]i
Birisi dāḥı Ḥasandır iştihār-ı ‘askeri
Rāh-ı İslāmīn bulurdur tā ezelden rehberi
Ḥaḳ yoluna sa‘y idüben ḳırdılar kāfirleri
Ol Muḥammed mehdī şāḥib-i livādır sevdigim

5 Tā ezel bezminde evlāda tevellüd ḳalmışım
Ḥa... la‘net idüben teberrā ḳılmışım
Ben ...gönül levḥan mücellā ḳılmışım
Anun için bu ḥurūfi dilde peydā ḳılmışım
Şāḥib-i düldül ‘Alī şīrī Ḥūdādır sevdigim²³¹

6 Ben hevāyī meşrebim Āl-i ‘abādır sevdigim
Laḥmike laḥmi imām-ı pişüvadır sevdigim
Küntü kenzin sırr-ı genci hel eta’dır sevdigim
Şehr-i ‘ilmīn ḳāpusı müşkil-güşādır sevdigim²³²
Sāḳi-yi Kevser Aliye’l Murtaza’dır sevdigim

7 Maḥzen-i ‘ilm ü ḥayā vü ma‘den-i şıdḳ u şafā
Şān-ı²³³ ‘Ālī Seyyid-i şeybān-ı cennāt’ül- ‘alā
Yüzi ḥurşīd-i münevver ziyāsı bedr-i dücā²³⁴
Maṭla‘-ı mihr-i velāyet pertev-i nūr-ı Ḥudā
Ol Ḥasan çeşmim çerāḡı Muştafā’dır sevdigim

²³¹ İlk 5 bend divanda yoktur. HH

²³² Divanda 3. Ve 4. mısraların yeri farklıdır. HH

²³³ Şān: şāh HH

²³⁴ Ziyāsı bedr-i dücā: cehr-i bedr-ül-ebed: HH

30a

- 8 Ol dem oldu ‘Alī’niñ şu gibi ‘aşkıında pāk
Her biriniñ kılarım²³⁵ hicrinde āh u derd ü nāk²³⁶
Eylerim mātem dutup tīg-ile sīnem çāk çāk
Ĝam beyānında olam teşne-leb tañ mı²³⁷ helāk
Ol şehīd-i Hāq Hüseyn²³⁸ Kerbelādır sevdiğim
- 9 Ben mürīd-i āl-i evlādım yezīdī²³⁹ sevmezem
Gel berü teslīm-i pīr ol kim ‘inādı sevmezem
Şīr-i²⁴⁰ mel‘unuyla Mervān pelīdi sevmezem
Oğurum cānına lā‘netler Yezīd’i sevmezem
Her dü ‘ālem serveri Zeyne’l-‘Abādır sevmezem
- 10 Gönlümü anuñ ğam-ı hicriyle maḥzūn eyledim
Ḥasretinden gözlerim yāşını Ceyḥūn eyledim
Kedir²⁴¹ āhın tūtiyā-i²⁴² çeşm-i pūr-ḥūn eyledim
Rūy-ı zerdīm²⁴³ cevheri aşq-ıla altūn eyledim
Nāmı Bāqır ḥak pāyi kimyādur sevdiğim
- 11 Secde eyler baş egüp ruḥsārına gökden hilāl
Ḥüsnüne bir gün irişmez mihr-veş anuñ zevāl
Cümle ḥatm olmuşdur anda ‘ilm [ü] ‘irfān [u] kemāl
İktidā etdüm gönülden ḳavline bī-ḳıl [ü] ḳāl
Cā‘fer-i Şādīḳ İmām-ı muḳtedādır sevdiğim

²³⁵ Ḳurarım: kılarım HH

²³⁶ Ah u derd u nāk : āh-ı nitāk HH

²³⁷ Tañ mı: zahm-ı HHD

²³⁸ Ol Hüseyni Hāq şehid-i Kerbelādır HH

²³⁹ evlādım yezidi: Oldum mezīdi HH

²⁴⁰ Şīr-i: şimr-i HH

²⁴¹ Kedir: ger HH

²⁴² tūtiyā-i': tūtiyānı HH

²⁴³ Rūy-ı zerdīm: rūy-ı zerim HH

- 12 Cismine ḥal-ı cihānuñ oldurur rūh-ı revān
Dirsem her vech-ile lāyık aña cān-ı cihān
Keşf-i esrār eyleyüp dirdi ḥakāyıkdan nişān
Ḳudretindeneyledi nice kerāmetler ‘ayān
Mūsa-i kāzīm gāriben evliyādur sevdiğim
- 13 Ḳaddi bigi yoḳdu²⁴⁴ ciḥān bāğında bir servi sehi
Gülşen-i cennetde olupdur dā'imā seyrāngehi
Ḥūr-i ḡilmāniñ başında tācidur ḥāk-i rehi²⁴⁵
Serveri cümle Ḥalāyık hem Ḥorāsāniñ şahı²⁴⁶
Zübde-i ādem²⁴⁷ ‘Ali Mūsā-i Rızādır sevdiğim
- 14 Ehl-i re 'y olan olur tedbiriniñ şermendesesi
Pādişāhlardır²⁴⁸ demde²⁴⁹ çākeri efgeñdesesi
Ol naḳı sultān cümle etḳıyādur sevdiğim
- 15 Fātiḥadır Muşḥaf-ı ḥüsnünde ḳaşla gözü
‘Arş-ı Raḥmān levh-i maḥfūz-i ilāhidir yüzü
Añlayāna āyet-i Ḳurāndur anuñ her sözü
Nokḩa-i Ḥaḳdur hem kelām ... nāḩıkdır özü
Ol naḳı sırr-ı ‘aliyyü'l- müctebādur sevdiğim

30b

- 16 Aşfiyāniñ bihteri evliyānuñ mih-teri
Āsitānında sırrı olsam erenler²⁵⁰ çākeri

²⁴⁴ Yoḳdu: bu HH

²⁴⁵ ḥāk-i rehi: Hak deri HH

²⁴⁶ “Ḥorāsān şahı hem cümle helāik serveri” HH

²⁴⁷ Adem: pirān HH

²⁴⁸ Padişāhlardır: Ba ü şehler HH

²⁴⁹ Derunda: derünundan HH

²⁵⁰ Ereler: onlar HH

Dīn yolunda oldur ey dil veren cān u seri
 ‘Arz-ı ‘aşkıñ ser-āmed ser-efrāzı serveri
 ‘Askeri ser-‘askeri ceşş-i Hūdādır sevdigim

- 17 Devr-i mehdidir²⁵¹ irişdi²⁵² fazl-ı Rabb’ül- ‘ālemīn
 Zāhir oldu üstüvāndan Zülfiķār-ı Şāh-ı dīn
 Qalmanı halk-ı cihān içinde ba’z u kibr ū kīn
 Sevdigiñ kim dirseñ ...bilmegil yaķın
 Şāh-ı ‘ādil Mehdi-i şāhib-livādur sevdigim

75

Güft-i Nesimī

Mefā’ilün/Mefā’ilün/Fe’ülün

- 1 Qalan her nesne-i emr-i Hūdādur
 Bu remzi tuymayanlar ruķādudur
- 2 Anuñ hikmetlerine kimse irmez
 Meger kim evliyālar āşinādur
- 3 Düzen bozan çün oldur her bir işde
 ‘Aceb cāhil niçün bunca uzadur
- 4 Çün olur zāhir bātında mevcūd
 Arāda bes bu ne çün çerādur
- 5 Kimine bildirüpdür kā’inātı
 Kimi āh eyleyüp şöyle baķadur

²⁵¹Devr-i mehdidir: dervr-i cehdi HH

²⁵²İrişdi: erişe HH

- 6 Kimine ‘aşk-ı tecellīden urur-dem
Kimi zulmet içinde mübtelâdur
- 7 K̄amu ‘âlemde çünki fâ‘il oldur
Bu nedür dervîş ne sulţân u gedâdur
- 8 Göziñ aç ey merd-i kâmil
K̄ulağ tut kim benim sözüm sañadur
- 9 Beğâ mülküne ‘azm eyle kâdem baş
Fenâdur bu cihân billâh fenâdur
- 10 Sa‘âdet şol k̄uluñdur kim cihânda
Delîli h̄anedânı Muştafâdur
- 11 Ali-yye’l-murtezâya t̄alib ol kim
Anuñ İncilde adı vliyadur
- 12 H̄üsn-i ‘ayinem Hüseyin çeşmim çerâğı
‘Ali zeyne’l-abâ şâh-ı İliyâdur
- 31a**
- 13 Muḫammed baḫar oldu d̄in içinde
Şehîde zehr ‘aşk-ı kerbelâdur
- 14 Mevâlîler İmâmı Ca‘fer oldu
Hem andan Mūsâ-ı Kâzım Rızâdır
- 15 Taḫî vü bâḫî şâh-ı ‘askeri hem murte

Muhammed mihr-i sırrı murtezâdur

- 16 Ezelden şâh-ıla dü-çâr olanlar
Bezm anlar ile hem-mâcerâdur
- 17 Nesîmî'yem Yezîde la'netim var
Velî mü'minlere canım fedâdur

76

Güft Şemsi

Fâ'îlâtün/ Fâ'îlâtün / Fâ'îlâtün/Fâ'îlün

- 1 Vâsıl olmaz kimse Hâkķ'a cümleden dūr olmadan
Kenz açılmaz şol gönülden tâ ki pür-nūr olmadan
- 2 Sür çıkar gayrı gönülden tâ tecellî ide Hâkķ
Pâdişâh konuşmaz serâyâ hâne mâ'mur olmadan
- 3 Mest olup mestâne geldim tâ ezelden tâ ebed
İçmişim 'aşkıñ şarâbın âb-ı engür olmadan
- 4 Mest olanlarıñ kelâmı kendiden gelmez velî
Bes ene'l-Hâk nice der ki kişi Mansûr olmadan
- 5 *Mûtû kable ente mûtû* sırrına mazhar düşen
Hâşr [u] neşri gördü anlar nefha-i şūr olmadan
- 6 Hâk cemâlün Ka'besini kıldı 'aşıklar tavâf
Yerde Ka'be gökyüzünde beyt-i ma'mur olmadan

- 7 Bir ‘acâyip derde düştü bu dil-i Şemsî müdâm
Hakka maḳbûl olmak ister halka menfûr olmadan²⁵³

31b

77

Fâ‘îlâtün/ Fâ‘îlâtün / Fâ‘îlâtün/Fâ‘îlün

- 1 Her kaçan biñ nâziyla seyr itmek meh-ru çıkar
Hoş hıramân eyleyüp ol ḳameti dil-cû çıkar
Derilüp ‘âşıḳlar ḥüsnün temâşâ itmege
Reşk idüp taḥayyün için her bir ağızda hû çıkar
- 2 Her gören üftâdeler âh eyleyüp kıldı şadâ
Dediler mişlî bulunmaz böyle ḥüsn-i pür ziyâ
‘Aḳl irişmez böyle çarı ḥikmeti bârı Ḥudâ
Bir şadefden gâh boncuḳ gâh olur lü'lü çıkar
- 3 Tıtalım ğavvâş olup düşdüñ o dūr deryâsına
Kimseler tâḳat getirmez nâz-ı istiġnâsına
Pes niçün maġrûr olurlar ḥüsn-i mestânesine
Hiç dimez kim bir gün ol ruḥsârım üzre mû çıkar
- 4 Her zamân bu fânî dünyâ şâd-ı ḥurremdür şanur
Devlet-i baḥt-ı sa‘âdet böyle ekremdür şanur
Belki müjġânım ucundan tamlayan nemdir şanur
İki çeşmümden benimse durmaz ḳanlı şu çıkar

²⁵³ Bu gazelin bir kısmı divanda not halinde geçmektedir.

- 5 Çarh-ı geç reftâr elinden kâhramânlar gülmedi
 Bunca merdi sürdü hiç gidenler gelmedi
 Bu fânîde çok çalışdı kimseler kâm almadı
 Ey ‘Ömer meydân-ı ‘aşka sağ giren şayr çıkar
- 6 Derûnî âşinâ ol tışarıdan bî-gâne şansunlar²⁵⁴

32a

78

Mef’ûlü/ Mefâ’îlün/ Mef’ûlü/ Mefâ’îlün

- 1 Yârûñ ruh [u] zülfin gören bilir küfri vü ïmânı
 Vechine nazar kıl bak gör âyet-i Qur’ânı
 Dil âyînesin²⁵⁵ pāk it bul anda o sulţânı
 Ey tâlib olan ‘âşık²⁵⁶ seyr itmege cânânı
 Dikkatle temâşâ kıl her gördüğün insânı
- 2 Ol peyker-i cânânı²⁵⁷ kim şüret-i Raḥmândır
 Vechiñde olan ḥaṭlar hep âyet-i Qur’ândır
 El-mü'min mir'at'ül-mü'min²⁵⁸ sañâ bürhândır
 Âyine-i raḥmânî çün²⁵⁹ şüret-i Raḥmândır
 Bu âyineye gel bak gör şüret-i Raḥmândır
- 3 Sâdıklar imiş yârûñ ‘âşıklar u şadıklar²⁶⁰
 Cân gözün açup²⁶¹ Ḥaḳkıñ envârına lâyıklar

²⁵⁴ 3 mısrası eksiktir. AÖD

²⁵⁵ âyînesin: ḥânsini HD

²⁵⁶ ‘âşık : ‘ârif HD

²⁵⁷ Ol peyker-i cânânı: Şol şüret-i cânânın HD

²⁵⁸ mir'at'ül-mü'min: El-mü'minü mir'âtün Ḥaḳdan HD

²⁵⁹ Âyine-yi raḥmânî çün: Çün Âyine-i cânân ol HD

²⁶⁰ “‘âşıklar imiş yârûñ şadıkları ‘âşıklar” HD

²⁶¹ açup: açan HD

Ger görse ‘aceb midir cānānı uyanıklar
Sūretde görünmez cān dirlerse münāfıklar
Sen cāna nazār kılsun görmek dileye cānı²⁶²

4 Çün aḥsen-i taḳvīme nā-ḥaḳ dir imiş münkir
Ḥaḳ sözün dimez işitmez ... imiş münkir²⁶³
İnşāf ide billāh özge ḥar imiş münkir²⁶⁴
Maḥbūb temāşāsın men‘ eyler imiş münkir²⁶⁵
Kör gözleriniñ nūru yoḳdur görmez ānı

5 Zūhdünde riya olan bu yola gelmez²⁶⁶ zāhid
Şanma bu ‘amellerle Firdevs bula zāhid
Dīdār-ı şehri dinde²⁶⁷ bī-behre ola zāhid
Sen ḥüsn-i dil-ārādan göz yumsa nola zāhid
Ḥuffāş göz göremez çün²⁶⁸ ḥurşīdir rāḥşānı

6 Şol müy-ı meyānında cānā bir eser tuysam
Tā-ayn-ı ‘ināyetle bir ... tuysam²⁶⁹
Ey dilber-i rūḥani cān sırrın eger tuysam²⁷⁰
Ben ḥatem-i la‘liñden bir zerre ḥaber tuysam²⁷¹
Bir ḥabbeye almazdım şadr-ı mülk-i²⁷² Süleymānı

7 Ey Ḥayretī yüzüñ sür ḥāk-i der-i cānāna
Emr²⁷³ oldı sücūd eyle ol şuret-i Raḥmāna²⁷⁴

²⁶² dileye cānı: dileyen ānı

²⁶³ ‘Āşıklara ta’n eyler kūr u ker imiş münkir’ HD

²⁶⁴ Divanda 4. beyittir. HD

²⁶⁵ Divanda 3. beyittir. HD

²⁶⁶ Zūhdünde riya olan bu yola gelmez: Zihninde riya olsa gemez bu yola HD

²⁶⁷ şehri dinde: şafāsından HD

²⁶⁸ göz göremez çün: gözi görmez HD

²⁶⁹ ‘Şo müy-ı miyānuñdan cānā bir eşer tuysam HD

²⁷⁰ Esrār-ı dehānuñdan ey la’li şeker tuysam HD

²⁷¹ Bā-‘ayn-ı ‘ināyetle bu mūra nazār tuysam HD

²⁷² şadr-ı mülk-i: şad mülk-i HD

Râz-ı dil pür-derdi insâna di insâna
 Esrâr-ı sūzını²⁷⁵ Ahmed keşf eyleme nādana
 Hıyvâna mūhal görmesen çeşme-i hayvânı

32b

79

Muhammes-i Necâti**Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün**

- 1 Baħr-ı 'aşqa 'ğark olup ğavvâş-ı kām üstüneyüz
 Geçmişiz cāndan şehā sāķi-i merām üstüneyüz
 Bu fenā gūşende zāhidā gerçi dām üstüneyüz
 Gūşe-i vaħdetde ķa'im bir maķām üstüneyüz
 Çāk idüp ten cübbesin nehr-i ħarām üstüneyüz
- 2 Kāndeyüz pervāne-veş Mecnūn Leylādan geçüp
 Şem'ler pervāneler merdāne ra'nādan geçüp
 Sāġar-ı sūrahīden dilārādan geçüp
 Maħremī esrār olanlar Hāķ diyüp lādan geçüp
 Hādīm illā beliyü'n-nās niyām üstüneyüz
- 3 Ādem Hıvādan oldu çün cüdā-yı āşinā
 Hābil Kābilden oldu himmedim ķul başına
 Men 'aref sırrın bilüp bilmez zihī kim āşinā
 Āşinādan bir nişān peykāndandır āşinā
 Sersem-i mest müdāmın hoş niżām üstüneyüz

33a

- 4 Āşinālarla ħırāman bilmeyüz bī-gāne kim

²⁷³ Emr: vaķt HD

²⁷⁴ şuret-i Raħmāna: Hāzret-i Sultana HD

²⁷⁵ Sūzını: sözün HD

Hürrem-i maḥmūr olanlar bilmedi efsâne kim
 Zâhir bâṭından aldı bâṭın-ı yekdâne kim
 Yekde güftâr eyleyen bālândır ḥaşmâne kim
 Perde-i âb-ı semâda sâ-m-ı câm üstüneyiz

- 5
- Ḥamr-ı ruy yâdıyla sekrân olan zâr içindir
 Olmuşuz nârı semender bülbül ḥâr içindir
 Gönlümün esrârı ‘aşkıdır sönmez nâr içindir
 Gözlerim yaşı Necâtî rûz şeb zâr içindir
 Âfitâb-ı dehr-i dilde iltiyâm üstüneyiz

80

Mef‘ülü/Mefâ‘ilü/Mefâ‘ilü/Fe‘ülün

- 1
- Ey kâfile-i bad-ı şâba yâre giderseñ
 Bülbülleri şâd itmege gülizâra giderseñ
 Allâh için olsun der dildâre giderseñ
 ‘Arz eyle benim hâlimi hünkâra giderseñ
- 2
- Firḳat beni maḥrûm-ı vişâl eyledi gitdi
 Gitdikçe elem ḳaddimi dal eyledi gitdi
 Bir gözleri ḥunum baña âl eyledi gitdi
 Arz eyle benim ḥâlimi dildâre giderseñ

33b

81

Mef‘ülü/ Mefâ‘ilün/ Fe‘ülün

- 1
- Şafî dil olan mânend-i deryâ
 Görür cihâni kendi de peydâ
- 2
- Dünyâyı görür alçaḳdan alçaḳ

‘Uḳbā-ı ammā iḡlādan iḡlā

- 3 Gözi açıqlar seyyāre gibi
Seyrinde eyler ‘arşı temāşā
- 4 Zāhir görünür cān dīdesine
‘Ayn-ı mezāhir emsāl-i eşyā
- 5 Çeşm-i me‘āşī kör olmayınca
Bunuñ gibiler olmaz hüveydā
- 6 Cumhūr-ı bātıl durmaz namāza
Divān-ı Hāḳdır zirā muşallā
- 7 Merdūd ḥaḳḳı ma‘būd idinme
Dünyāyı sevme lā ḥayra fiḥā
- 8 Mir'at-ı ḳalbiñ ‘ālem-nümādır
Gör Hāḳḳı anda yā āşikārā
- 9 Manzūrum oldu ḥāli olanlar
Cān u gönülden didim hemānā
- 10 Elhamdü’lillāh elhamdü’lillāh
Ne heytu ḳalbi ‘an māsivallāh
- 11 Dergāḥ-ı Hāḳda yirler ü gökler
Deryāya düşmüş bir gāha biñzer

- 12 ‘Ālī idinme serv-i bülendi
Her bād-ı şarşar ögürdi şarşar
- 13 Alçağı elden kıoma ki görmez
Tufān-ı Nūḥ-ı deryāda gevher
- 34a**
- 14 ... felek vücūda
Lām u felāket olursa lenger
- 15 Her nāsın serāy-ı ālūde itmez
Merd-i merīdi re'y-i muṭahhar
- 16 Būyūklenendir ednādan ednā
Allāh ū ‘ālem’ül-Allāh ū ekber
- 17 udret’ül benūñ ḥaṭṭıdır ādem
Toğru yola git manend-i manzar
- 18 Cān dīdesine olmadı ḥā'il
Ne dār u dārına aşr-ı ayşer
- 19 Mabūl ‘ām olmak dilerseñ
ıl cān u dilden bu beyti ezber
- 20 Estađfirullāh estađfirullāh
El heytualbi ‘emmāsivallāh
- 21 alk arasında yel gibi bildim
Mevlāmı buldum kendümi bildim

22 Görünmeyenler baña göründü
Gönlüm gözinüñ pāsını sildim

23 H̄ayretde aldım lāya‘il oldum
Güyā ki öldüm niye dirildim

24 Didim erāgım ekdim ehvādan
eytānlarımdan bir bir kesildim

25 Subhāni diledim tesbīhi aldım
Serhoşluğumdan el‘ān eyledim

26 Köhne bināyım pir ü dütāyım
H̄a cānibine toğru egildim

34b

82

Yayā Efendi ādı Dağı āri-i eri‘at‘ül-İslām

Mef‘ülü/ Mefā‘ilün/ Fe‘ülün

1 Elhamdülüllāh' āl oldu albim
‘Aş āteşine yandım yaıldım

2 Bilmezlik itdim bundan üñürdi
Divāne gibi yolum yaıldım

3 Estađfurullāh tebbet‘ül ali‘llāh
Ne heytu albi ‘an māsivallāh

4 El-‘aş hālī ve’ş-şev bālī

El-ḥaḳ ‘ālī ‘a‘le‘l- ‘ālī

- 5 ‘Ayn-ı ‘aziziñ ııble-nümādır
Ehl-i ḥaliñ ferḥunde ḥāli
- 6 ııl ıametiñi serv-i mu‘allā
Saña baş egsünsidre nihāli
- 7 Kendüñi itme Kāruni himmet
‘Aynına alma māl u menāli
- 8 ıoynuña ıoyma mānend-i ḥāli
Şems ü ıamerden ol yāri ḥāli
- 9 Al şunma hergiz hemçü şurāhi
Her cām-ı cemdir dirsene sefāli
- 10 Dil gülşende ḥār belādır
Her şenligin kim ola zevāli
- 11 Her ḥub-ḥūya pend itmek olmaz
Gūş-ı humāra ıaıma gül-i lāli
- 12 Ehl-i sülūkīñ pāl u perīdir
Bu ıavl-i hādi bu beyt-i ‘āli
- 13 Estağfur’ullāh tebbet’ül alillāh
Ne heytu ıalbi ‘an māsivallāh

- 14 Eyālar gözini mansıb-ı esīri
Ehl-i hevāniñ hengāme gīri
- 15 Ma'nā yüzünde şāh-ı cihāniñ
Tābutu ile birdir serīri
- 16 Dervīşi olaniñ mülk-i beķāda
Mir'at-ı rif'at oldu serīri
- 17 Tārik-i ğamda alur 'azāzil
Zirā ki olmaz re'-y-i mūnīri
- 18 Rāh-ı bekāda yoldaşniñ olsun
Korsun gidersin māl-ı keşīri
- 19 abrinde tenhā orlar giderler
Cem'iyet-i assı şāh-ı kebīri
- 20 Deryāya döndü şāf oldu albim
Gösterdi alka māfi'z-zamīri
- 21 Zāt-ı eħaddır ğükmünde vāħid
Bu adar şāhiñ mīr-i veziri
- 22 Yaħya berü gel aç ğuş-ı huş-ı
Deñle ne söyler ğāmim-i ğarīri
- 23 Estağfurullāh tebbet'ül alillāh
Ne heytu albi 'an māsivallāh

83

Nāzire-yi anber avuş Rametu'llāhi 'Aleyh

Mef'ūlü/ Mefā'ilün/ Fe'ülün

- 1 ıldı hidāyet un baa Allāh
İrdim murāda elhamdü'lillāh
- 2 Deyr-i hevānı şaydım putını
İblis-i nefse şad la'netu'llāh
- 3 Hāı mūnezze bildim amudan
Bā-ı cenān ıldım gūzergāh
- 4 Bu adar Őerrin hāı eaddır
Kim vaŐf-ı zātdır ulhūva'llāh
- 35b**
- 5 Hādır bil eŐk-i firdevs-i dūzā
Lā dirse oldu merdūd-ı gūmrāh
- 6 Zālimler oldu esfelden esfel
'Ārifler oldu Mevlāan āgāh
- 7 ĀlāyıŐden gedim cihānı

Ehl-i Hâk ider dünyâdan ikrâh

8 Kıldım namâzı itdüm niyâzı
Zikrim Hüdâdır şâm u seher gâh

9 Gitmez dilimden tevhîd-i tehlîl
Evdâd idindim bu beyti her gâh

10 Estağfurullâh Estağfurullâh
Ne heytu kalbi ‘an mâsivallâh

11 Mir'at-ı ‘âlem Âdemdir Âdem
‘İbret göziyle bak hele bir dem

12 Her yerde Hâk hâzır görenler
İki cihânda oldular ikrâm

13 Yoğ iken ‘âlemi var yedi Mevlâ
Sen çande idiñ fikr eyle bir dem

14 Mağrûr devlet girmez cinâne
Fehm itdigim bu Allâh u â‘lem

15 Vâdî-i cihâñiñ cümle hebâdır
Terk etdi tâcı şâhıñı Edhem

16 Hürd olmayınca minâ-yı nâmus
Bulmaz serveri bu cân-ı pür gam

- 17 Yārān-ı ‘aşq bāğıdır mey nice
Dil sebze zārı olmaya hürrem
- 18 Merd-i ilahi olmaz tebāhı
Gel eyle rāh-ı taq̄vā-ı muḥkem
- 19 Cürmümü bildim inşāfa geldim
Dā'im bu sözüm ğayrıyı bilmem
- 20 Estağfurullāh Estağfurullāh
Ne heytu ḳalbi ‘an māsivallāh
- 36a**
- 21 Gūş itdi ḳalbim ḫāl-i nidāyı
Benligimi ḳovdum buldum Hüdāyı
- 22 Cān dīdesini ḳıldım küşāde
Dil ḫānesine virdim ziyāyı
- 23 Uşlandı gönlüm geçdim hevādani
Zincire çekdim bād-ı şabāyı
- 24 Bildim muḳārrer olur olacaḳ
Taḳdīr-i Ḥaḳḳ’a virdim rızāyı
- 25 Oldum kemend-i ‘aşka giriftār
Derd-i derūne buldum devāyı
- 26 Eşk-i güher-bārı seyl oldu aḳdı
Bildim nedendir bu mācerāyı

- 27 H ağdır dilimde her dem yolumda
S urd m g n lnden  ubb-1 sev y1
- 28 Ma‘mur olmayız vir ne  atır
Terk etmeyince iş bu fen y1
- 29 C rm g n hım bađıŐla y  Rab
Bilmezligimden etdim  at y1
- 30 Estagfirull h estagfirull h
Ne heytu  albi ‘an m sivall h
- 31 Y dına gelmez r z-1  iy met
Dost-ıla d Őm n yanında yeks n
- 32  ılma tefah ur f n  ni‘amla
B  i degildir kimseye devr n
- 33 Ne t c u taht ne  aŐr [u] eyv n
Dervif diler baş ma b l-i H ağdır
- 34 El-fa r-1 fa ri da‘v y1 b rh n 
 albi n m berr   ıl  ill (u)  iŐdan
- 35 Ő fi der n ol m nend-i ‘umm n 
Z hd [ ] Őal ha meyl eyle d ‘im
- 36   n ağla her dem ey  eŐm-i giry n

İlhām-ı Hâkîmdir bânâ bu sözler

36b

37 Şanmañ bu nuṭṭ-ı maḳdur insân
Bulmaḳ dilersenñ ḳurb-ı ilâhî

38 Ḳoma diliñden bu beyti her ân
Esaḡfurullâh esaḡfurullâh

39 Ne heytu ḳalbi ‘an mâsivallâh
Olmaḳ dilersenñ ḳanber selâmet

40 ‘Aşḳıyla var ḳıl kendiñ melâmet
Ferḥunde ṭâli‘ ferḥunde aḡter

41 ‘Āşıḳ olanlar ehl-i kerâmet
Zer ide ḥâki kimyâ-yı ‘aşḳıñ

42 Cân gevherini olur mu ḳıymet
Baş egme dehre nâdânlıḳ etme

43 Ey ḳâdr-i ‘âli ol yüce himmet
Dil virme gence düş olmak nice

44 Gelür naşîbiñ ne ise ḳısmet
Hey ibn-i âdem aḥvâl-i ‘âlem

45 Rûz-ı ḥarâba yıllar ‘alâmet
Deryâyı ‘ilme alduñsa ḡävvaş

- 46 Dağ gūş-ı cāna şad dürr-i hikmet
Eyvān-ı maqşūd olmaz küşāde
- 47 Çāk olmadıçça dāmen ‘ismet-i dil muşhafında
Açdıçça fālī fālīmda geldi Allāha minnet
- 48 Estağfurullāh Estağfurullāh
Ne heytu qalbi ‘an māsivallāh

37a

84

Şükūfī**Fā‘īlātün/ Fā‘īlātün / Fā‘īlātün/Fā‘īlün**

- 1 Ey murādım ‘aksine devr eyleyen kec-rev tolab
Sebze-i bāğ-ı ümidim qurudup etdiñ harāb
- 2 Pāy-māl itmek nedir nādān ayağında beni
Bi- āşilī kām alup devriñde oldu behre-yāb
- 3 Gül hilāf cins-ile ālüfteden el çek ey gönül
Minnet itme suflīye hizmetden el çek ey gönül
- 4 Çarha etme serfürü devletden el çek ey gönül
Rif‘at isterseñ yürü Mevlāya eyle intisāb
- 5 Yidigin sükker olursa giydigiñ kāt qabā
Dutma yed-aşlā rikābın kıl iraqdan merhabā
- 6 Yegdürür zibādan el-ħağ bize bī-minnet-i ‘abā
Bir temennā ile biñ samūra etmem irtikāb

- 7 Oğuyup *naħnu k̄āsemnāyi*²⁷⁶ bilen ƣassāmını
Rızƣınıñ bilmem niçün çerker ğamm-ı ālāmını
- 8 Fıkr ide idi ādem oğlu kendiniñ encāmını
Evveli bir ƣatre şudur şoñu bir āvuç türāb
- 9 T̄tulum etdüñ şikāyet Şükūfī kimde kime
T̄a'n düşmek ola gelmiş ƣıl şabur ğam yime
- 10 Dut tevekkül dāmenin tađdīr olan gelmez dime
Çün bilürsün zindeye eksik degil dāne-i āb

37b

85

Türki-i Āşık 'Ömer

Fā'īlātün/ Fā'īlātün / Fā'īlātün/Fā'īlün

- 1 Güldüñ evvel yüzüme 'arz-ı cemāl itdüñ felek
Şevk-ile ben 'āşıkı şūrīde ģāl itdüñ felek
Ben şanurdum²⁷⁷ mübtelā-yı²⁷⁸ ber-vişāl itdüñ felek
Sen işe ānı muğāl ender muğāl ittiñ felek
- 2 Ƙoymadıñ dīdemde uyħu tende rāhatdan eşer
Eylediñ cān-ı teni peydā²⁷⁹ özümden bī-ğaber
Rişte-i 'aşkı²⁸⁰ miyān-ı sabrımā kıldıñ²⁸¹ kemer
Egnime baħt-ı siyāhı ƣara şal ettiñ felek²⁸²

²⁷⁶ Zuhruf 32. ayet²⁷⁷ Ben şanurdum: ben de şandım AÖD²⁷⁸ mübtelā: muğāl AÖD²⁷⁹ cānını tenini peydā: cāndan beni bī-zār AÖD²⁸⁰ 'Aşkı: 'aşkı AÖD²⁸¹ Kıldın : kıldım AÖD²⁸² Divanda 4. Kıtadır. AÖD

- 3 Nice mazlūmun çeküp²⁸³ pāyın yere çalışmağdasın
 Şādlık kaşırına firqat âteşin şālmağdasın
 Yüzime gülüp eklümden bulduğūñ almağdasın
 Sen bañā bu āna dek biñ dürlü āl itdiñ felek²⁸⁴
- 4 Görse kan ağladığım Ya'küb iderdi merḥamet
 Bilde çeşmim²⁸⁵ yārasın Eyyüb iderdi merḥamet
 Ḥasb-ı ḥālīm diñlese maḥbūb²⁸⁶ iderdi merḥamet
 Çeşmime resm-i ḥayāli sen²⁸⁷ ḥayāl itdüñ felek²⁸⁸
- 5 Bil ki²⁸⁹ bu 'Āşık 'Ömer oldu reh-i ğamda cünūn
 Dād eliñden ben²⁹⁰ kime feryād idem²⁹¹ ey çarḥ-i dūn
- 38a** Çeşm-i sārım eylediñ ayaklar altında zebūn
 Tākatim tāḳ oldu 'arzım pāymāl itdüñ felek

86

Güft-i 'Ömer**Fā'īlātün/ Fā'īlātün / Fā'īlātün/Fā'īlün**

- 1 Mu'cizāt-ı Muştafā İslām içinde gizlüdür
 Beñzer ol bir ḳadre kim aḥşām içinde gizlüdür
 Masivasın silüp ey pāk eyle dil mir'atını
 Şem'-veş nūru ol Ḥūdā ol cām içinde gizlüdür

²⁸³Çeküp: alıp AÖD

²⁸⁴Divanda 2. Kıtadır

²⁸⁵Çeşmim: sinem AÖD

²⁸⁶Maḥbūb: meczūb AÖD

²⁸⁷ḥayāli sen: ḥayātı AÖD

²⁸⁸Divanda 3. Kıtadır AÖD

²⁸⁹Bil ki: der ki AÖD

²⁹⁰"Ben" kelimesi divanda geçmemektedir. AÖD

²⁹¹İdem: ideyim AÖD

- 2 Men ‘aref ‘ilminde agāh oldūñ isen begim
 Şüphesiz çār ‘anāşır ħarfini ittūñse fehm
 Sırr-ı Sübhān ‘ārifin²⁹² ħalbinde gizlü oldı kim
 İsm-i a‘zam sūre-yi En‘ām içinde gizlüdür
- 3 Terk iden dünyā evin ‘uħbāya ‘azm-ı rāh olan
 Gāfil olmaz bu misāfirħānede²⁹³ agāh olan
 Ħalħa kendiñ iştihar itmez veliyyullāh olan
 Nite kim bāy [u] gedā hammām içinde gizlüdür
- 4 Ehl-i faħra sen gedā çeşm olma ey ‘Āşık Ömer
 Köhnesine ħor bakup suç bulma ‘Āşık Ömer
 Al du‘āsın beddu‘āsın alma ey ‘Āşık Ömer
 Ħutb-ı ‘ālem bilki ol iħrām içinde gizlüdür

38b

87

Naħşī Efendi**Mefā’īlün/ Mefā’īlün/ Mefā’īlün/ Mefā’īlün**

- 1 O kim benden kaçar cānā anuñ bil yoħdur iz’āmı
 Gerekse ser-te-ser görsün o kes tefsīr-i Ħur’an’ı
- 2 Men ol ħalb-i selīm[üm] kim Cenāb-ı Kibriyā ħaħķı
 Cihān ansuz ħarār itmez olur fi’l-cümlede²⁹⁴ fānī
- 3 Gözin aç sözlerim fehm it degilsün pīrüz çün
 Devşür ‘aħlūñı başıña dilerseñ derde dermānı

²⁹² Ārifin: āşıkın AÖD

²⁹³ misāfirānede: misāfirħāneden AÖD

²⁹⁴ Cümlede: cümleten NKD

- 4 Haber al iş bu nazımından bu dem gör kimdürür nâṭık
Ki nuṭṭ eyler bu yüzden ol saña çün ol kerem-kānı
- 5 O kim yolunda cān virmez geçüp buğz u ‘adāvetden
İrişmez maḳşad-ı şıdḳa ḳalur²⁹⁵ görmez bu iḥsānı
- 6 Eger dirseñ kim²⁹⁶ ey zāhid nedür bu medḥe işbātuñ
Saña yetmez mi bu şāhid ki virmiş Ḥaḳ bu irfānı
- 7 Men ol zennūn-ı sırrum ki cihān-ı bī-vefā içre
Ne şarkīyem ne ğarbiyem çü ne ḥod cānā Ḳaramānī
- 8 Elüñ çek pīr-perverden²⁹⁷ ol bu küfrü ihtiyār itme
Ve gerni enbiyā ḥaḳḳı yitirdüñ dīn ü imānı
- 9 Bu sırrı bilmeyüp āḥir idüp ‘alemde ḥod-bīnlik
Ubūdiyetden azmışsun olup ma’nada şeytānī

39a

88

Naḳşī Efendi**Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün/ Mefā‘lün/ Mefā‘īlün**

- 1 Ḳıyāş-ı nefsi def’ eyle enāniyyetden el çek gel
Ḥalās ol şirk-i aḥfādan öziñde yoḳla noḳşānı²⁹⁸
- 2 Yürü vazgeç²⁹⁹ bu sevdādan bu pendüm ihtiyār eyle
Dutup bir mürşidüñ destin ola gör ḳulu ḳurbānı

²⁹⁵ Kalur: kalup NKD²⁹⁶ Kim: Ki NKD²⁹⁷ Pīr-perverden: Pīr-perver NKD²⁹⁸ Divanda olan İlk 9 beyit mecmuada yazılmamıştır. NKD²⁹⁹ Vazgeç: Var geç NKD

- 3 Çözüp zünnâruñî âhîr kâdem baş mezheb-i yâre
Olup bir mü'min-i şâdık tavâf eyle ol gâni³⁰⁰
- 4 Göñül vir zîr-i destinde durup hizmetde bel bağla
Dürviş dün gün işigünde ço döksün gözlerün kanı
- 5 Unut bildüklerün âhîr varup ol mekteb-i 'aşka
Sebağ al ders-i 'aşıkdan nedür gel gör bu erkânı
- 6 Geçüp maşrıq diyârından kâdem at kurb-ı şultâna
Öziñ mağribde kan eyle olup bir cism-i Haqqânî
- 7 Bu nazmum 'âkıla besdür³⁰¹ eger var ise iz'ânîñ
Tefekkür it gel ey zâhid ne çaldum ben³⁰² bu çevgânı
- 8 Kelâm-ı Nakşî-yi fehm it kapuñdan taşra yüz tutma
Yürü var el çek erlerden ne şanduñ bu meydânı

39b

89

Şemsî Efendi**Feilâtün/Feilâtün/ Feilâtün/Feilün**

- 1 Nice bir fi'l-i 'ibâdetde ola sehv ü hâlel
Nice bir kesb- ı ma'âsî nice bir kibr ü dağal
- 2 Nice bir hıdmet- ı nefsiñde olursuñ çâpük
Giricek bâb-ı ibâdâta tutar kabz u kesel

³⁰⁰ Ol gâni: var erkânı NKD

³⁰¹ Pesdür: sebdür NKD

³⁰² Ben: gör NKD

- 3 Nice bir k̄āl-i yek̄ülü nice bir Amr ile Zeyd
Nice bir mu'reb mebnî nice bir lafz u maḥal
- 4 K̄āluñu hāle deġiş fursatı fevt etme şaḡın
Saña assı ide mi hasret ü gam çekse maḥal
- 5 Nice bir cüz'î vü küllî nice [bir] resm-ile ḥased
Nice bir vehm ü kıyās ile ola ceng ü cedel
- 6 Deġişip vehmi yaḡîne olagör ehl-i temîz
Yoksa bu hāl ile müşkil olısar irse ecel³⁰³
- 7 Nice bir şuġra ile kübrā diyesin fāidesiz
Key şaḡın ḥayret-i kübrāda olur keyf-ı zeel³⁰⁴
- 8 Nice bir şekl-ı düvümde düşesin eşḡāle
Çün netāyici bunun³⁰⁵ olmaya irfāna bedel
- 9 İlm-i lâ-yunsarıfa sarf olıcak 'ömr-i 'azîz
K̄orḡum rûz-ı kıyamet müşkiliñ olmaya ḥal³⁰⁶
- 10 Bu iki illet ile Ḥaḡ yolına olmadı şarf
Birisi hubb-ı riyāset birisi tûl-ı emel
- 11 Nice bir diḡḡat-i fikriñ bu gerekmez yerde
Saña ne assı ide felsefede fikr ü ḥıyel

³⁰³ Divan'da 8. Beyittir. ŞD

³⁰⁴keyf-ı zeel: kesb-i zeel ŞD

³⁰⁵ Bunun: anın ŞSD

³⁰⁶ Müşkilin rûz-ı haşir korkum odur olmaya hal ŞSD

12 Tatalum ‘ömrüñ olunca³⁰⁷ buna sâ‘î olasın
 alısar uşk-ı şudâ‘ ile hemân uru meşel

13 Nice bir ırmen-i ‘ömri şavurup bād-ı hevā
 Elüñe girmeye abbe diyesin sonra la‘la

14 Nice bir cübbe vü destārına ammāl olasın
 Hay şaın bār-ı girānında erer sonra acel

15 Cümleden at‘-ı ‘alāka ediben a‘a şıgın
 Bana aç demedi mi azret-i akk‘ azze vü cell

16 Şemsiyā ceyš-ı uvā göçmeğe yüz tuttu amu
 Sen de rılet yaraın gör bu yola eyle ‘acel

40a

90

Güft-i Usulî

Fe‘ilātün/Fe‘ilātün/Fe‘ilātün/Fe‘ilün

1 Be bu bāzār-ı cihānın uru düānına yūf
 Çenber-i çarına vü günbed-i gerdānına yūf

2 Olısar seyl-i fenādan çü arāb āir-i kār
 Günbed-i çarına vü asr ile eyvānına yūf

3 Dürülür çün amu defterleri tomār gibi
 Dehr sultānlarınıñ defter ü divānına yūf

³⁰⁷Olunca: oldukça ŞSD

- 4 Olmaz çünkü şebîhün-ı ecelden mânâ
Hây ile hüyuna vü leşker ü sulţânına yûf
- 5 Çünkü mihmânına her loğmada biñ zehr verir
Feleğîñ kâse-i çinîsine vü hânına yûf
- 6 Bu cihân beglerinin ehl-i kemâle dâyim
Kuru taşsinine vü etdiği ihsânına yûf
- 7 Derd ü miñnetle helâk oldu Uşulî çün kim
Şimdiden şoñra tabîbin dağı dermânına yûf

İlâhi hüsni size naşib eyleye. Şu'âl olunur 'izzetlü sa'âdetlü mezid muhâbetlü birâder-i 'azîzim İbrâhim ağâ hazretleriniñ huzurlarına merîr-i ihrâz ikrâm birle durur da'vet-i ... ve gûrur Süleymân

91

4+4=8

- 1 Hey ağalar nice olur
Hali yârdan ayrılaññ
Varır bir ingine düşer
Yolu yârdan ayrılanıñ
- 2 Mor menefşe bitmez imiş³⁰⁸
Gül tikensiz bitmez imiş
İşe güce gitmez imiş
Eli yârdan ayrılanın

40b

92

³⁰⁸ Karanfiller tutmaz imiş.

Güft-i Nesîmî**Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilün**

- 1 Dünyâ çün murdârımış gönül murdardan
Gül değil dünya dikendir ne umarsın hârdan
- 2 Dünyâda bir yâr vefâlu kimesne görmüş³⁰⁹ değil
Fariğ ol bârî ne hâsıl şol vefasız yârdan
- 3 Âhîret yârından iste her ne maqşuduñ ki var
Dünyanuñ miqðarı yoqdur geç bu bî-miqðardan
- 4 Müdde-‘î cevri ü cefâsın hâdden aşurdu velî
Yâr eger yârı kılsa gam degül ağıyardan
- 5 Çün Nesîmî zâhidiñ hâlini bildi kim nedür
Meyden ikrâh' eylemez gâfil degül hammârdan
- 6 Güzelün hüsni var ise ‘âşıkıñ Allâhı var
Meyden ikrâh' eylemez gâfil degül hammârdan
- 7 Güzelün hani var ise ‘âşıkıñ ilâhı var
Bugün cefâ ider isen yârın Hâkık’ıñ dergâhı var
- Güzel oğlan sevmek
Güzellerdür pek güzel

41a

93

Nesîmî

³⁰⁹Görmüş: çün bulmuş ND

Fā‘ilātün/Fā‘ilātün/Fā‘ilātün/Fā‘ilün

- 1 Tā ki geldi ‘aşkıñız benligi benden kapdı
Bu vîrânı kıldı ma‘mûr hoş ‘imâret yapdı
- 2 Meskenet şaldı hayâliñ göñlümün virânına
Tercümân kılsa gerekdir genci-i mâr-ı tapdı
- 3 Zülfüñi çekdi çeri geldi hıta çin üstüne
Hâliñiz çıkdı Habeşden Rum iline çapdı
- 4 Ejdeha-yı göricek Mûsâ ‘aşânsın düşledi
Ejdehâ oldu ‘aşâsı ejdehâyı kapdı
- 5 Muşafânıñ mu‘cizinden iki şakç oldu kamer
Heybetinden haydarıñ tağlar yerinden kopdu
- 6 Zâhidâ inkâra düşme olalım ikrâr-ı ‘aşk
Çün ğararıyla münkir oldu egri yola şapdı
- 7 Cân fedâ kıldı Nesimî ... Fazlul Âli
Başını tot eyleyüp çevgânın aldı çapdı

94

Kemâl Pâşazâde Rahmetullâhi ‘Aleyh³¹⁰

Fe‘ilātün / Fe‘ilātün/ Fe‘ilün

- 1 Her kimiñ var ise qalbinde³¹¹ şerâret küfrü
İşlâhât-ı ‘ulûm ile müselmân olmaz
- 2 Tûtiya eyleseñiz³¹² ta‘lim-i edâyı kelimât

³¹⁰ Fuzûli’ye aittir.

³¹¹ Qalbinde : zatında : FD

Sözü insān olur ammā özi insān olmaz³¹³

- 3 Ger kara t̄aşı kıızıl kan ile rengiñ etseñ
Kevn tağyir olur ammā³¹⁴ la‘l-i Bedaḥṣān olmaz³¹⁵

41b

95

Vele Eyzan

Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün

- 1 Cānān cebrin ğayra beyān eylemek olmaz
Ḥālını kişi ḥalka feṣān eylemek olmaz
Nā-maḥremle keşf-i zebān eylemek olmaz
Seri virmek olur sırrı ‘ayān olmaz
Sırrı sırrı olmaz
- 2 ‘Aşḳ ‘āteşine şem‘ gibi düşse vücūdum
Mikrāş-ı belāyla dilim kesse ḥasūdum
Pervāne-şıfat yansa eger naḳd-i nuḳūdum
Seri virmek olur sırrı ‘ayān olmaz
Sırrı sırrı olmaz
- 3 Bağrumı mürekkeb yirine yazam azarsa
Vuşlat-ı cebrin levḫ-i zamīrimde yazarsa
Başdan ayağa dirile derimi de yüzerse
Seri virmek olur sırrı ‘ayān olmaz
Sırrı sırrı olmaz

³¹² Tūtīya eyleseniz : eylesen tūtīya : FD

³¹³ Divanda 3. sıradadır. FD

³¹⁴ Kevn tağyir olur ammā: tab‘a tağyir verip : FD

³¹⁵ Divanda 2. sıradadır. Ve son beyit eksiktir. FD

4 Eyüp gibi yâ itse bebî derd-ile bimâr
 Çar cebin gibi yüz kıtle eger öldüre ağyâr
 Mansurleyin eyleye yâ 'aşk-ıla ber-dâr
 Seri virmek olur sırrı 'ayân olmaz
 Sırrı sırrı olmaz

5 'Aşka beni hem-dem ideniñ cânına rahmet
 Ağyârı sorup yâr-ıla itdüñ niye şöbet
 Pinhânlığ-ıla nüş ide rûz-ı bâde-i vaḥdet
 Seri virmek olur sırrı 'ayân olmaz
 Sırrı sırrı olmaz

6 Zâhid bize ... taşın ṭurmaz atarsın
 Yâzıklara büyüñca niçün böyle tâbirsın
42a İllere bizi yok yire alup ne şatarsın
 Seri virmek olur sırrı 'ayân olmaz
 Sırrı sırrı olmaz

7 Zâhirde görüp 'aybımı ṭa'n eyleme zâhid
 Kendüye rehber ne ider fâsık ü 'âbîd
 Her sırrı bilür Ḥaḳ gelirsen olma mü'ânid
 Seri virmek olur sırrı 'ayân olmaz
 Sırrı sırrı olmaz

8 Bezm-i ğamda ser ḥalka-i rindâne biziz biz
 Baş evine şacı zincirine divânelerüz biz
 Seri virmek olur sırrı 'ayân olmaz
 Sırrı sırrı olmaz

- 9 Peykeriye ta'n eyleme zāhid oda yandıñ
 Dilberler bākdıđını nefesine mi şımandıñ
 Vār hālimizi bilmediñ bizden uşandıñ
 Seri virmek olur sırrı 'ayān olmaz
 Sırrı sırrı olmaz

96

Niyāzī**Fā'ilātün/ Fā'ilātün / Fā'ilātün/Fā'ilün**

- 1 Devr idüp geldüm cihāna yine bir devrān ola
 Ben gidem bu ten sarāyı yıķılıp virān ola
- 2 Cūş idüp 'ummān-ı cān cismüm gemisin dađıda
 Yirler altında bu tenim toprağ-ıla yeksāñ ola
- 3 Bu vücudum tağı kalka atıla yünler gibi
 Şeş cihātum açıla bir haddi yoğ meydān ola
- 4 Dört yanumdan nār [u] bād-ı āb u hāk ide hücüm
 Benlögüm anlar alup varluğum tālān ola
- 5 Kābrime dostlar gelüp fikr ideler aĥvālūmi
 Her biri bilmekde hālüm vālih ü ĥayrān ola³¹⁶
- 6 Her kim ister bu Niyāzī derdmendi ol zamān
 Sözlerini oқusun kim sırrına mihmān ola

42b

³¹⁶ Divanda 8. Beyittir. 5. 6. Ve 7. beyitler eksiktir. NMD

[1] Yüreyi giden kimseye gâyet iyidir. Beş dirhem kırmızı gül üç dirhem kerefis on dirhem itsün. Üç filcan şarab ile kaynadup ğuruş kadarca hām meşīn ile koyñuna qoya

97

Fā‘ilātün/Fā‘ilātün/Fā‘ilātün/Fā‘ilün

Haq kulundan intikāmıñ yine ‘abd ile alur
 Bulmayan ‘ilm-i ledünni ānı kul itdi şānur
 Her işiñ hālkı Haqdır kul elinden işlenür
 Şanmayasın ‘İlmiyā ‘ālemde bir çok teberdür

98

4+4+3=11

Bunu yazdıñ bir hayāli yār ile
 Bunu yazan sevdiğiñe sārıla

43a

99

Fā‘ilātün/Fā‘ilātün/Fā‘ilātün/Fā‘ilün

- 1 Devr ideli bu nüh felek tāk-ı muqarnes
 Gelmedi seniñ gibi dañi ruħ-ı muqaddes
- 2 Ey haledi ħurşid qaşı mäh-ı muqavves
 Elminnet’üllāhi te‘āla ü teqaddes
- 3 Alıyla alur ola göziñ biñ delü cānı
 Sihir-ile döker ğamze-i mestiñ nice qanı

- 4 Her kim ki göre dir seni ey Yusuf-ı şâni
 Kıdret'ullâh te'âlâ ü teğaddes
- 5 Balâ kıaddünüñ bendesidir serv-i hıramân
 'Anber şaçunuñ çâkeridür sünbül-i reyhân
- 6 Bî çâre dilim derdime kııl çâre habîbim
 La'lin dil ü cân hastesi derdine tabîbim
- 7 Merhem eyleyüben baña disen nola ğarîbim
 Er-rağmet'üllâh-i te'âlâ vü teğaddes
- 8 Mekk ile göziñdür şanma fitne-i 'âlem
 Zülfini kıılur ğâh 'aşâ vü gehi
- 9 Bağıdıkcâ derim ğamze-yi ğammazıña her dem
 ... te'âlâ vü teğaddes
- 10 'Aynamda 'ayan olalı ğün gibi cemâli
 Cây itdi ğöñül tahtını sultân-ı hayâli
- 11 Her kime beyân itdimse dir bu mağali
 En-ni'metu'llâhi vü teğaddes
- 12 Çün oldu bahârî saña bin cânlar çâker
 'İzzet bu yeter ki ola seg-i küyiña hoşter
- 13 Bu kıavli okursa sözle dil-i bülbül-i hoşter
 İzzetü'llâh-ı te'âlâ vü teğaddes

100

Mefā'īlün/ Mefā'īlün/ Mefā'īlün/ Mefā'īlün

- 1 Şhid-i Kerbelāniñ efgān-ı mātem-engiz
Zebān-ı hāne-i şavt-ı hurūf-ile edā olmaz

101

Mefā'īlün/ Mefā'īlün/ Mefā'īlün/ Mefā'īlün

- 1 Feraḥ-cān felek yākut-ı demān-ile pür olsa
O māh-ı 'ālemiñ bir kıatre kıanına bahā olsa

102

Beyit

- 1 Ebleh oldur malın virir viresiye
Elindeki bağı kıuşu şalivirir kālesiye

103

43b Güft-i Şemsī Efendi Rahmetu'llāhi 'Aleyh**Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün**

- 1 Zāhidā vākı'ama söyleyesin ta'bır nedür
Hıdmetümde bileyim ben dağı taqşır nedür
- 2 Pīrim ol perde-i pindārimi kıaldır göreyin
Kıalmayayın ikilikde bileyin pīr nedür
- 3 Her işi işleyeni oldur eden etdüren ol
Bī günāhiñ taqılan³¹⁷ boynuna zincir nedür³¹⁸

³¹⁷ Taqılan: taqılır ŞPD

³¹⁸ Divanda 6. beyittir.

- 4 Sehm-i ta'n ğam-ı a'dāya nişān olmuş iken
Sīneme kavı-ı kazādan toğunan tīr nedür
- 5 'Ārifūñ nazarı ğod³¹⁹ topraĝı altūn eyler
Tālibūñ bu 'ameli etdüĝi iksir nedür
- 6 Olacaĝ ğod olısar herĝiz³²⁰ aña çāre mi var
Yā bu insān-ı za'if itdüĝi tedbīr nedür
- 7 Nice mest itdi görüñ Şemsi'yi³²¹ bāde-i 'aşĝ
Bilmedi zevĝ-i cüvānı elem-i pīr nedür

104

Güft Behiştī**Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün**

- 1 Makāmım küşe-yi 'uzlet kıilup dünyādan el çekdim
Yeter ziynet-i kabāası bir 'abā dibādan el çekdim
- 2 Bir içim su ile bir loĝma nānı ğuşĝ-ı şulh itdüm
Ķoyub 'ākl-ı ma'āşı ğalkla ĝavĝadan el çekdim
- 3 Cevürdüm dest-i şūretle 'adūlardan vefā duyan
Derūni diyü perī vü melek simādan el çekdim
- 4 Çıķılmaz başa gördüm ma'rifetsiz müdde 'ilerle
Mudārā rāhına sālİK olup 'avādan el çekdim

³¹⁹ Nazarı ğod: ğod nazarı ŞPD

³²⁰ ğod olısar herĝiz: ğod ezel olmışdur ŞPD

³²¹ itdi görüñ Şemsi'yi: eyledi Şemsi'yi görüñ ŞPD

- 5 ‘Adem mülküne ‘āzim itmek muqarrer çünkü her ādem
Behiştī kendümi lā-şey bilüp eşiyādan el çekdim

105

Beyit**Fā‘ilātün/Fā‘ilātün/Fā‘ilātün/Fā‘ilün**

- 1 Rūşen eyle albimi nūr-ı Yezdān’ım alīl
Zulmet-i amdan alāş it māh-ı tībānım alīl
Zulmiñden dād etmege ben kime feryād ideyim
Saña sendendir şikāyet yine sulāñım alīl

44b

106

5+5=10

- 1 Ey şanem n'olduñ cāna aşdıñ var
Bağrumı deldiñ ana aşdıñ var
- 2 Başım önüñde cevgān eliñde
Çalmadan ayrı ya ne aşdıñ var
- 3 Gör beni³²² n'oldum şararup şoldum
Vaşluñ³²³ umarken hicrāne aşdıñ [var]
- 4 Bu vücūdum[1] odlara yakduñ
Bende bildim ki büryāna aşdıñ [var]

³²² Beni gör: Gör beni NMD

³²³ Vaşluñ: Vasl NMD

5 Oñmadık başım ğavğaya şaldıñ
Pādişāhım seyrāne қаşdın vār³²⁴

6 Bu Niyāziyi ağlatduğundan
Añlanur ki ihsāna қаşdıñ var³²⁵

Hāzā Risāle-i Fī Şerh-i Ebyāt-ı Hācı Bayram Velī Қuddūs-Sırrūhu'ı 'Aziz

1 Çalabım bir şār yaratmış iki cihān arāsında
Baқıcaқ didār görüñür ol şārıñ kenāresinde

[1] Çalab Türk lisānında Allāh te'ālānıñ ismidir Allāh u 'ālem [2] murād-ı şerīfī bu olmaқ ola ki Allāh te'ālā iki cihāñ ki dūnyā [3] ve āhiretdir arasında bir şār yer itmiş ki aña 'ālem-i [4] Melekūt dirler ervāha müte'allıқ olan 'ālemdir rūh-ı [5] insānī ol 'ālemde ikeñ mücerredāt silkinde olup [6] müşāhere-i dīrān müte'ariқ idüp kendüsiniñ aydır ki [7] ol 'ālemde iki mülk u şehādet nüzül-i hilkāti beyān ider ki

2 Nāġihān bir şāra vardım ol şārı yapıtur gördüm
Ben daġi bile yapıldım taş u topraқ arasında

[8] ...³²⁶ ol şāra vardım didiġi kendiniñ [9] 'Anāşırdan mürekkeb olan beden-i insānīdır rūh [10] Der ki ben bile yapıldım ya'ni taş topraқ meşābesinde [11] Olan anāşırdan terkib olunan cismi teberrücü [12] Ta'alluқ idüm pür vücūd-ı insānī şehre oldır ki [13] Garāyib-i aşār-ı cāmi'dür nite ki dedi ki

3 Ol şārdan toplar atılır gelür sīneme toқunur
Āşıqlar cānı şātulur ol şārın bāzāresinde

³²⁴ Divanda 6. Beyit olarak geçmektedir. Mecmuada şu beyit eksiktir: Tiğ-igamzeñle toġraduñ baġrum/Cism ü cānum ķurbāna қаşdın var" NMD

³²⁵ Divanda 7. beyittir.

³²⁶ Bu kısım yırtılmıştır.

[14] Ya'nî ol vücūd-ı insānîden ġarāyib-āsār zāhir olup [15] Topuña alupda te'sirāt 'azimesi olur ol 'āşıklar sözüdür. [16] Şārîñ metā'-i haıkisi 'ārifler sözüdür. [17] Yā'ni ma'rifetu'llāhi ve müte'alliatıdır

45a

4 Şākirdleri taş yonarlar yonup üstāda şunarlar
Mevlānîñ ismin añārlar her bir taşîñ pāresinde

[1] Şākirdlerden murād-ı uvā-yı zāhire vü bātınedür ki rühuñ hizmetindedirler. [2] Taş gibi şa'b müşkil nesnedirlerden derk itdikleri 'ulūm u ma'ārif. [3] Allāhîñ zikri ile rüha 'arz iderler bu 'ālemde rühuñ kemālātı havāşî [4] ve uy-ı tarîinden hāşıl olur. Meselā başar olmayup bir nesne görülmese [5] ve sem' olmayup bir şüret semūc olmasa yāhūd ol şüret hüsn-i müşterekde [6] mersūme olmasa vesāid uvā-yı bātına ef'ālını icrā itmese bu 'ālemde rühuñ [7] Dedigi nāış olurdu pes şākirdleri meşābesinde olan uvā-yı hizmet ile rüḡ-ı insāni kemāletde müteraıbdır.

5 Bu sözi 'ārifler añlar cāhiller bilmeyüp taşlar
Hācı Bayrām kendi bañlar ol şārın mināresinde

[8] Ya'nî bu sözi 'ārifler söyleyüp her birinde bir ma'nā kāsıd iderler. [9] Bu söze vāıf olmayan işitdikde bunun murādına ola diyü 'ayb iderler ki ; [10] Hācı Bayrām ya'nî Hācı Bayrāmîñ rüḡu kendüsi nidā idüp bu sözi [11] söyler. Ol şār ki beden-i insāndır mināresinde murād-ı alb şanup der ki; [12] Nefs-i nāı u haıat-i insāniye aña müte'allidır maḡallî feyezān-ı envār [13] olmala mināre gibi 'azā-yı insānîñ cümlesinde 'ālidir [14] yādı emrde bu ebyātdan zāhir olan ma'nālardır ki taḡrîr olundu [15] daḡi vūcūhla te'vîl itmek mümkündür lākin münāsebet olan bu mertebe ile iktifād

45b

Risāle-i mergūbeyi müte‘allik biduḡān ve ḡahve ve emṣalihā**Bismillāḡirrahmanirrahim**

[1] Elḡamdüllillāhi ves-selāmün ‘alā ‘ibādel-lezi eştafi ve ba‘d vāllāh’ül –lezi lā ilāhe illā [2] hu mā ḡameleni ‘alā maḡabetü’l-istimāl el-ḡahve ve ‘d-duḡān ve annī lā üredi illā mā hüva [3] beyān’ül-ḡaḡki lā-ḡayr kāla Resūlu’llāh Şallallāhu te‘alā ‘Aleyhi ves-selām el-ḡelāl [4] mā-ḡalli’lallāh fi-kitābi’l-‘aziz ve’l-ḡarām mā-harammü’llāh fi-kitābi’l-kerim [5] ve mā-sekete ‘anhu min ḡayr nisy‘āni raḡmete leküm fehva mimmā ‘afāl’lāhe ‘anh aḡrace hu’t[6]-turmidıyyü ebnü mācet ve’l-ḡākim ‘an Selmānü’l-Fārisi raḡmu’llāh [7] kema fī’l-cām’ü’l-ṣaḡır ḡāle’l-menāviyu fī şerci ḡavl ve mā-sekete [8] ‘anhu ey lem yaneşşu ‘alā hellā ve ḡürmeti neşşān celiyyān velā neşşān ḡafıyyān [9] fehuva mimmā ‘afāllāh ‘anhu feyaḡḡhılu tenāulu malum yaridü’n-nehiyyu ‘anhu ḡultu inna’llāhe [10] te‘āla sekete fi kitabıhi’l-‘aziz an taşriḡi şurb’üd-duḡān ve şurb’ül- [11] ḡahve ve naḡve zalik. Māla neşşa fihi biḡusūsiyeti neşşān celiyān u ḡafiyen. [12] Kezalike’l-meskut ‘anhu fehüve ḡalālü’l-kemā varada fi ḡadışın āḡır an’llāh [13] faraže’l-farā’id fela tuḡıyye‘u hā va hadda ḡudūdān falā ta‘tedu hā ve [14] ḡarame’ l-eşyā ve sekete ‘ane’l-eşyā raḡmeten lekum min ‘ḡayri nis‘yāni felā [15] tu ḡaddu anhe ḡadış revāhü’-dār fetḡānī ve ḡayrihu ‘an abī se‘lebet [16] el ḡannefī raḡi’allāhu ‘anhu kemā fī cāmı’e’l-ṣaḡır celālī ellezi el-seyuḡı.

46a

Hāzā Dua’ül-fares

[1]Bismillāhirrahmanirrahim kal fehuz arbe'aten mine-ttayri feşurhunne [2] ileyke summec'al ālā kulli cebelin minhunne cuz-en şummed'hunne [3] ye'tineke sa'yā(en) va'lem enna (A)llāhe 'azizun hakīm(un)³²⁷ enṭaḫanallāhu'l-[4]lezi enṭaḫa kulle şeyin ve huve³²⁸ Bismillāhi eskun ve [5] bi'izzetillāhi eskun bismillāh bi hürmet'il hedihi bi rahmetike yā er-rahman [6]i'r-rahimin ve'l-ḥamdülillāhi Rabbü'l-'ālemin

Yenişehirli Baqqāl İsm'aıl Paşanıñ oğlu kaymaşam Muştafā Paşa ḫazretleri dīvān-ı hümāyūnda māhiyye üç guruş nevber-i şerīfe bağlanmıştır.

46b

107

Güft-i 'Āşık 'Ömer

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

- 1 Şanmañız biz 'āleme efsāne gelmişlerdenüz
 Bir temāşāgāhıdır seyrāne gelmişlerdenüz
 Zühdüñü zāhid bize 'arz eyleyüp ṭa'n eyleme³²⁹
 Biz muḫabbet şem'ine pervāne gelmişlerdenüz
- 2 Rah-ı 'aşğa doğru giden 'āşıkıñ hem piriyiz
 Degülüz³³⁰ dehre muḫayyed ğill u ğuşdan beriyüz
 Tekke-i³³¹ 'aşq içre cānā bu postumuzun eriyiz
 Ḥaşmına virmez amān³³² merdāne gelmişlerdenüz
- 3 Hep ḫaḫīḫatdır bu sözüñ güş iden gelsün berü
 Meclis-i 'irfān içinde cüş³³³ iden gelsün berü
 Cür'a-yı cām elesti nüş iden gelsün berü

³²⁷ Bakara sūresi 260. ayet

³²⁸ Fussilet sūresi 21. ayet

³²⁹ Zühdüñü 'arz eyleyüp zāhid bize ṭa'n eyleme AÖD

³³⁰ Degiliz: dükeli AÖD

³³¹ Tekye-i: tekke-i AÖD

³³² Ḥaşmına virmez amān: Ḥaşmımızdan dönmeziz AÖD

³³³ Cüş: düş AÖD

Destimizde bir³³⁴ ʔolu peymāne gelmişlerdenüz

- 4 Virmek olmaz ey ‘Ömer dünyāya vahdet gūřesin
Beklerim³³⁵ řām-ı seher her dem ferāgat gūřesin³³⁶
İhtiyār etdüm fenālardan³³⁷ rařat gūřesin
Āķıl dānā dimek³³⁸ divāne gelmişlerdenüz

108

Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün/ Mefā‘lün/ Mefā‘īlün

- 1 Görüp zūlfüne dolāřdı ebed geçmez hevāsından
Cihanda var mı şurtulmuş ola gönül belāsından
- 2 Ezel bezminde bir cür‘a meyinden çün ki nūř etdüm
Olurum şaşre dek ser-mest anuñ zevk-i řafāsından
- 3 Ne gamdır tekye-i ‘ařķın çerāğın rūřen eylersün
Oğul idüp beni mecnün geçer ... beķāsından
- 4 Bu dünyā āřiyānından saña biñ verse aldanma
Nice seniñ gibi yavru ucmuşdur yuvasından
- 5 Muħibbī gerçek ‘ařķıdır devā ister mi hic derde
Anuñ çün gel men geçdim eřıbbānıñ devāsından

109

Güft Nesimī

³³⁴ Bir: pür AÖD

³³⁵ Beklerim: bekleriz AÖD

³³⁶ Divanda 2. ve 3.mısraların yeri farklıdır. AÖD

³³⁷ Fenālardan: fenāda ĥ‘ āb-ı AÖD

³³⁸ Āķıl dānā dimek: adın anmam baña AÖD

Fā‘ilātün/ Fā‘ilātün / Fā‘ilātün/Fā‘ilün

1 Biz bu dünyā mañşıbundan ‘uzlet itmişlerdenüz
Şanma bu dünyāya biz rağbet itmişlerdenüz

2 Muħabbet mülküne şāhım ‘ilimdir ... alır
Döğse sine-i tablam dola ‘ālem-i şadāsından

47a

3 Mülk-i māla bakmazuz hem şürete faħr itmezüz
Kendümüz ħūr u çağırır ‘izzet itmişlerdenüz

4 Gerçi bu ħalkıñ gözünde ħadrimiz yok zerrece
Ma‘nā bāzārında biz pür kıymet itmişlerdenüz

5 Biz Ĥūdāyı bilmüşüz ‘ilme’l yaķın ayne’l yaķın
Rūħumuz dār-ı beķāda rāħat itmişlerdenüz

6 Biz Ĥüseyni meşrebüz hem bende-i şāh-ı Ĥūdā
El-evlāda velikin bi‘at itmişlerdenüz

7 Ey münāfık biz Ķureş ehl-i degil ħāşimiyüz
Şad hezārān ħāriciye la‘net itmişlerdenüz

8 Ey Nesimi müdde‘iler ta‘n iderse ħam degil
Dost için biz zehrin anuñ nüş itmişlerdenüz

Baş ağrısı çün Şemsi Efendi ħazretleriniñ mecmu‘asından yazılmıştır

[1] Bismillāhirrahmānirrahīm femen kāne minkum merīḍan ev bihi ezen min rasihi
fefidyetun min şiyāmin ev şadeqatin ev nusuk(in) eskün biiznillāh tebārek ü te'ālā³³⁹

47b

110

Vaşfin**Mefā'īlün/ Mefā'īlün/ Mefā'lün/ Mefā'īlün**

- 1 Cemālūn vaşfin ey dilberā gerçi tende cāñ söyler
Lebūn esrārını 'aşkıñ velīkin rāygān söyler
Ki nuṭkuñ emr-i Ḥaḫdur men 'aref sırrın 'ayān söyler
Eyā sen şanma kim senden bu güftarı dehān söyler
Veyā terkiḫ olan 'unşur yāḫūd laḫm-ı zebān söyler
- 2 Yüziñden istivā sırrın bilenler ey ḫaddi-i bālā
Olardur mekteb-i 'irfān içinde 'ālem-i-'ālā
Ne bilsün ders-i hüsnüñden senüñ ḫaḫı yāḫūd monlā
Seni ol saña bildürmek murādın ḫaşdın³⁴⁰ idüp Mevlā
'Anāşırdan giyüp bir ṭon yüziñden tercemān söyler
- 3 Cemāl-ī hüsnüni tezyīn idüp bu ḫible-i tende
Kemāl-i ḫikmetin göstermek için şüreti cānda³⁴¹
Yed-i ḫudretle yāzdı ism-i faẓlın şekil-i insānda³⁴²
Yaratdı cümle eşyāyı özin setr pinhān anda

³³⁹ Bakara sūresi 196. ayet

³⁴⁰ ḫaşdın: ḫaşd HMD

³⁴¹ Divanda 3. Mısra HMD

³⁴² Divanda 2. Mısra HMD

Göründi nice biñ yüzden velī kendi nihān söyler

- 4 Hāḳīḳat ‘ilmine ümmü’l kitāb olduñ ise ersin
 Göñül rüyuna³⁴³ şüphe perdesin çekdiñse kāfirsin
 Eger şems-i cihān ārā olursañ dāḥı bī-fersin
 Olar kim bilmedi nefsin ‘aref’ den almayup³⁴⁴ dersin
 Degildür Hāḳḳa ‘ārifler özün bilmez yalān söyler

- 5 Lebiñ cām-ı seḳihümdür kelāmuñ sūre-i kevşer
 Kitāb-ı Hāḳ durur vechüñ te‘ālā şānuhu ekber
 Kimüñdür yazılan ayet kimüñdür oḳunan defter
 Kimüñdür bunca cünbişler kimüñdür nuḳ iden gevher
 Öziñden olmadañ³⁴⁵ ‘ārif ki senden özge kān söyler³⁴⁶

48a

111

Ġazel-i Ḥayālī Taḥmīs-i Raḥmī

- 1 Tā-ezel hāküm ki taḥmīr oldu tīnet baḡladı
 Cevher-i ‘aşḳa maḡal içün liyāḳat baḡladı
 ‘Unsur pākümde ḳudret bunca ḫālet baḡladı
 Ana raḥminde tenüm şol dem ki şūret baḡladı
 Bir şanem yadına zünnār-ı muḡabbet baḡladı
- 2 Cevher-i ‘aḳl ile ḫalk olduḳda ‘āyān-ı cihān
 Maḡzen-i dilde ḳarār itdi niçe sırrı³⁴⁷ nihān
 Ḥıfz ider aḡyārdan her dem anı tīg-i zebān
 Genc-i ḫāne³⁴⁸ nefis ejderhasın itdi pāsban

³⁴³ Rüyuna: gözine HMD

³⁴⁴ Almayup: almadı: HMD

³⁴⁵ Olmadañ: olmayan H.M.D

³⁴⁶ Son iki bendi eksiktir. HMD

³⁴⁷ Sırrı: genc-i BRD

Çün tılısım-ı âdemi üstâd-ı hikmet bağladı

- 3 Tengnâ-yı dehrde derd ehli çekti çok cefâ³⁴⁹
 ‘Aşk-ı ‘Azrâyile Vâmîk oldu pâ-mâl-i ‘anâ
 Bî-sütûnda kühken Şîrîne kıldı cân fedâ
 Gördi Mecnûn kim benî-âdemde yok resm-i vefâ
 Vardı ol divâne vahşîlerle³⁵⁰ ülfet bağladı
- 4 Dehre erbâb-ı nazar dirse nola dâr-ı mihen
 Pây-mâl-i deşt-i mihnetdür nice nâzûk beden
 Hârc idüben yok yire nakd-i hayâtın cümleten
 Maħmil-i tâbûtda olur metâ‘ı bir kefen
 Şol ki birkaç gün fenâ dünyâda şöhret bağladı
- 5 Ğarķ-ı hûn-âb olsa lâyıķ Raħmiyâ bu çeşm-i ter
 Şâhid-i maķşûda irgürmez sipihr-i kînever
 Pisteri hâr ‘anâ³⁵¹ bâlînidür seng-i meder
 Yâd-ı la‘lûnle Ğayâlî nûş idüp hûn-ı ciger
 Gör tabîb-i hecr añâ câñâ ne şerbet bağladı

48b

112

Güft-i Gülşenî

Fe‘ilâtün/Fe‘ilâtün/Fe‘ilâtün/Fe‘ilün

- 1 Yıķalım ķaşr-ı vücûdı yeni bünyân olsun
 Yıķalım saķf-ı kebûdu gülü berbâd olsun
 Tenimiz Ğâk idelim Ğâtıramız şâd olsun
 Düşelim kuy-ı Ğarâbâta dil âbâd olsun

³⁴⁸ Genc-i câna: Genc-i Ğâne BRD

³⁴⁹ Cefâ: Belâ BRD

³⁵⁰ Vahşîlerle: vahşîlerde BRD

³⁵¹ Hâr-‘anâ: hâr-belâ

Nām u nengı ҡoyalım dūnyada berād olsun
Pīre teslīm olalım ғālibe irşād olsun

- 2 Dār-ı ğurbet gezelim rāh-ı muħabbet ғıturalım
Oқuyalım yazalım semt-i seyāhat ғıturalım
Dermendāne levendāne melāmet ғıturalım
Varalım kūşe-i vaħdetde selāmet ғıturalım
Bezm-tengi ҡoyalım dūnyada berād olsun
Pīre teslīm olalım ғālibe irşād olsun

- 3 Dermiyān eyleyelim vārımızı yārımızı
Ḥānmān terk idüp cānla dildārımızı
Sırrımızı gizli degil vāķıf esrārımızı
Çün belī didiñ ezel ғuralım iķrārımızı
Nām-ı nengi ҡoyalım dūnyada berād olsun
Pīre teslīm olalım ғālibe irşād olsun

- 4 Her ғaraf devr idelim noķta gibi ferd olalım ³⁵²
Nefsimiz tanıyalım ‘arif-i Ḥaķ merdān olalım
Pūr hū hem-çü şabā merd-ihāna gerd olalım
Nām-ı nengi ҡoyalım dūnyada berād olsun
Pīre teslīm olalım ғālibe irşād olsun

- 5 Nā-murad olmuş ‘ālemde irādet ғavliyüz
İķtizā eyleme züz şadr-ı sa‘ādet ғavliyüz
Ne riyāset ne vüzārāt ne ḥilāfet ғavliyüz

- 49a** Dāmen-i pir ғıtutup şamt enā teb ғavliyüz
Nām-ı nengi ҡoyalım dūnyada berād olsun

³⁵² 4. Bendin 4. mısrası eksiktir.

Pîre teslîm olalım tâlibe irşâd olsun

6 Mesnevî okuyalım...

.. dinleyelim ma'nada 'ârif olalım

Girelim gûşe-i hâlvetde mükâşif olalım

Ölelim dirilelim nefse muhâlif olalım

Nâm-ı nengi kıoyalım dünyada berâd olsun

Pîre teslîm olalım tâlibe irşâd olsun

7 Gülşeni hânegâhı gibi ulu defgâhı

Çü penâh eylediñ 'âdil nice görelim ol râyâyı

Hâşıl-ı hâzır u nâzır görelim Allâhı

Berk-i salâ dimeyüp idelim eyvâllâh

Nâm-ı nengi kıoyalım dünyada berâd olsun

Pîre teslîm olalım tâlibe irşâd olsun

Dinleyelim ma'nada 'ârif olalım

49b

113

Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün

1 Ey şifâtîñ şifâtîñ kul huvallâhu âhed

Çâr ismiñden bu şeş şevkiye bulmazsa sübut

Pây-dâr olmaz binâsı hem çü beyt-i 'ankebût

Zıkr-i vücûduñdan işir cisme kuvvet rûha kuvvet

Evvel ü âhire hüvâllâhillezîsin lâ yemût

2 Zâhir ribâţın huve'l-bâkisin Allâhu's-şamed

Ey harîmi dergehiñ ha'if gönüller mâ-i' meni

Kibriyâñ u kinde kimdir kim diye mâ u meni

Ey şıfâtıñdur münezzeḥ zāt-ı pākiñdür Ğanī
Lem yelidsin sen oḡurlar ey velem yūled seni

3 Ve lem yeki zāt-ı şıfātıñdır lehu küfüvven aḡed
‘Ālem-i vaḡdede kesret dāḡi meşreb-i maḡar
Birbirinden mūnderic şankim nebāt iḡre şecer
Zıll-i sır olmamışdır ḡüsn-i mülk ḡalk-ı beşer
Ol zamān kim lütf-ıla bir ḡühere ḡıldıñ nazar

4 Zāhir ol gevherden oldı cümle eşyā ‘aded³⁵³
Tekye- sırrı nefhatden ḡün vü bir demi
Noḡta-i’ vāḡdedde derc itdiñ süvār-ı a‘zım
Ya‘nī ḡıldıñ nüşḡa-i kübrā vü ḡürī ādemi

114

1 Bilmem n’ideyim ‘aşḡıñ elinden
Ḗānde gideyim ‘aşḡıñ elinden

2 Meskenim taḡlar göz yāşım ḡaḡlar
Durmaz ḡan aḡlar ‘aşḡıñ elinden

Vārım vārım ḡānde ireyim
‘Ūryān olayım ‘aşḡıñ elinden

3 ‘Aşḡıñ elinden diñle zārımı
Ḗodum ‘ārımı virdim serimi

³⁵³ Bir mısra eksiktir.

- 4 Ḳaddim yāy oldu bağrım nāy oldu
İşim vāy [oldu] ‘aşkıñ elinden
- 5 Yūnusūñ sözi kül olmuş özi
Ḳan ağlar gözi ‘aşkıñ elinden

50a

115

Ġazal-i Mađālī Tađmīs-i Zihnī**Mef’ūlü/ fā’īlātü/ mefā’īlü/ fā’īlün**

- 1 Ḳaşr-ı vücūd-ı ādemi kim cān açar ḳapar
Ber tāb-ı cāndır ki ānı mihmān açar ḳapar
Şanduk-ı ‘Ömr ḥāzān-ı devrān açar ḳapar
Dil ḥānesin ğam-ı ruḥ-ı canān açar ḳapar
Ḳalvet-serāy-ı ḥāşşını sultān açar ḳapar
- 2 Derler ki derc-i la’liñ derc itdü kirdigār
Her birisi serāy-ı binā-ġuş-ı şehriyār
Şarrāf-ı cevher gibi ol şūh-ı şīve-kār
Seyr itdürür iki dürr-i lü’lü şāhvār
La’l-i lebüñ ki ḥođḳa-i mercān açar ḳapar
- 3 Şaldı ğonca üstüme ol bāz cān sükkār
Minkār-ı ğamla sine-i şad-çāk olur nigār
Serpençe-i balāda göñül nola olsa zār
Şehbāzlarını nāzıyla şāhin-i zūlf-i yār
Cān murgunuñ şikārını her ān açar ḳapar

4 Cennet-i serāy-ı kūyuna vardım bu men gedā
 Gördüm raķīb elinde tutar mār-veş ‘aşā
 Lāyık mı dāhl-i haram olmaķ ona sezā
 Derbānuñ olmuş ey şanem aġyār-ı bed-liķā
 Ğayf ki bāb-ı cenneti şeytān açar ķapar

5 Zihni revāç vireli bu nazm-ı fāhire
 Keser cevāhir ile ziyān irdi tācire
 Cān virir oldu cevherbāñ-ı şā‘ire
 Nazmūñ Maķālī ķomadı cevāhire
 Şarrāf-ı dehr bir kuru dükkān açar ķapar

50b

116

Ğazel

Fe‘ilātün/Fe‘ilātün/Fe‘ilātün/Fe‘ilün

1 Şanma sencileyin dilber-i ra‘nā bulamam
 Bāġ-ı hüsnüñ gibi bir özge temāşā bulamam
 Sañā derdim dimem gerçi tesellā bulamam
 Rāzımı açmaġa gönlüm gibi şeydā bulamam
 ‘Arz-ı hāl itmeye cāñā seni tenhā bulamam
 Seni tenhā bulıcaķ kendümi aşla bulamam

2 Yāri³⁵⁴ aġyār ile gördükçe³⁵⁵ gelür ķalbe melāl³⁵⁶
 Ğayretinden duşulur didü ter³⁵⁷ nātıķa lāl
 Yalnız gün gibi eylersin eger ‘arz- cemāl
 Başlayım hālimi şerħ itmeye yok bende³⁵⁸ mecāl

³⁵⁴ Yāri: seni UVD

³⁵⁵ Gördükçe: gördükde UVD

³⁵⁶ Divanda 3. benttir. UVD

³⁵⁷ duşulur didü ter: olur ol demde UVD

³⁵⁸ Başlayım hālimi şerħ itmeye yok bende: Başlasam hālümi taķrīre gider nuřķa UVD

‘Arz-ı hâl itmeye cânâ seni tenhâ bulamam
Seni tenhâ bulıcağ kendümi aşla bulamam

- 3 Âh idersem açarım râzımı ‘arım kalmaz³⁵⁹
Viririm³⁶⁰ hâke tenim bâda ğubârım kalmaz
Halka rüsvây³⁶¹ olurum izz ü vağârım kalmaz
Küyuna ‘âzm idemem³⁶² şabre qarârım kalmaz
‘Arz-ı hâl itmeye cânâ seni tenhâ bulamam
Seni tenhâ bulıcağ kendümi aşla bulamam

- 4 Hâl-i ‘aşkıñla gönül zâr³⁶³ diger ğün oldu³⁶⁴
Hâtırım ğuşsa-ı hicrân-ile maḥzûn oldu
Ḥasret-i³⁶⁵ la‘l-i lebûñle cigerim ḥûn oldu
Leyl-i zülf ü ‘Ülvî gibi mecnûn oldu
‘Arz-ı hâl itmeye cânâ seni tenhâ bulamam
Seni tenhâ bulıcağ kendümi aşla bulamam

51a

117

Na‘t-ı Resûl

Fâ‘îlâtün/ Fâ‘îlâtün / Fâ‘îlâtün/Fâ‘îlün

- 1 Şâh-ı iḳlim-i risâletdir mu‘azzam pâdişâh
Nâzenîn-i Rabb-i ‘izzet bende ḥaş-ı İlâh
Ḥâk-î pâyı olmayan bulmaz Cenâb-ı Ḥaḳḳa râh
Ânuñ için halk olupdur nüh-felek şems-ile mâh
Sellimû şallû ‘alâ bedri’d-düca nuru’l varı

³⁵⁹ Divanda 2. benttir.

³⁶⁰ Viririm: Virürin UVD

³⁶¹ rüsvây: rüsvâ UVD

³⁶² İdemem: iderin UVD

³⁶³ Hâl-i ‘aşkıñla gönül zâr: Hâl-i dil miḥnet-i ‘aşğ ile UVD

³⁶⁴ Oldu: olalı UVD

³⁶⁵ Ḥasret-i: ‘İşret-i UVD

Nür-1 Hâkdır Muştafa maḥbüb-1 dergâh-1 Hüdâ

- 2 Ravzasıdır gülşen-i cân-1 firdevs-i berin
 Âsitānuñ bekleyüp eyler nidâ Rûhü'l-emîn
*Hazihi cennnetü 'Adnin fedhuluhâ hâlidin*³⁶⁶
 On sekiz biñ 'âlem içre hem penâh-1 şadıķın³⁶⁷
 Sellimū şallū 'alâ bedri'd-düca nuru'l varı
 Nür-1 Hâkdur Muştafa maḥbüb-1 dergâh-1 Hüdâ

- 3 Hâk-i dergâhına ānuñ etmeyince intisâb
 Ref' olup perde gönülden ḥâne olmaz feth-i bâb
 Ayağı toprağının her zerresi pür âfitâb
 Yolına cân oynayan 'âşık bulur ḥüsnü'l-me'âb
 Sellimū şallū 'alâ bedri'd-düca nuru'l varı
 Nür-1 Hâkdur Muştafa maḥbüb-1 dergâh-1 Hüdâ

Mültecâ-i ḥalk-1 'âlem bil anuñ dergâhıdır
 Şadr-1 u dīvân risâlet-i enbiyānuñ şâhıdır
 Kevkeb-i evc-i sa'âdet burc-1 ḥüsnüñ mâhıdır
 Evvelini âḥirini ānuñ şefâ'at ḥâhıdır
 Sellimū şallū 'alâ bedri'd-düca nuru'l varı
 Nür-1 Hâkdur Muştafa maḥbüb-1 dergâh-1 Hüdâ

- 5 Yâd iden ism-i şerîfin şevķiyle pür-nür olur
 Mu'cizatın güş iden maḥzûn gönül mesrûr olur
 Her kim anı sevdi cürmi 'avf olur mâcûr olur
 Ey Yahūdî 'âşık-1 maḥbüb-1 Hâk mağfûr olur
 Sellimū şallū 'alâ bedri'd-düca nuru'l varı

³⁶⁶ Taha sûresi 76. ayet

³⁶⁷“ Rahmettelli'l'âlemin oldu şef'ül-müznibin”

Nūr-ı Hâkdur Muştafa maḥbūb-ı dergāh-ı Hüdā

51b

118

Nesīmī³⁶⁸

5+5=10

- 1 Gel gel yanalum āteş-i ‘aşka
Şu‘le verelim āteş-i ‘aşka
- 2 ‘Aşk ehl-i olmaz yerde çürünmez
Yanmayan bilmez āteş-i ‘aşka
- 3 Gel benim cānım kim şorar ḥālim
Hep yañdı vārım āteş-i ‘aşka
- 4 Melekler ‘arşda kılar secde
Gelirler vecde āteş-i ‘aşka
- 5 Seyyid Nesīmī terk itme ismi
Heb yāndı cismi āteş-i ‘aşka

52a

119

Güft Kanun Nakşī

³⁶⁸ Nesīmī’nin divanında geçmemektedir. Ancak bestelenmiştir.

Mef'ülü/Mefā'îlü/Mefā'îlü/Fe'ülün

- 1 Doğdum anadan bir yeni devrāna geldüm³⁶⁹
Dutdum o yolu emr ile fermāna geldüm³⁷⁰
- 2 Gezdüm nice dem hizmet idüp iş bu arāda
'Ömrüm geçürüp āhîri bir cāna irişdüm
- 3 Gördüm ki benim putlar eyā dört yanum almış
Zünnārı kesüp çekdüm el aqrāna irişdüm
- 4 Aldım haberin yetmiş iki milletiñ anda
Sırrın okıyup mezheb-i 'irfāna irişdüm
- 5 Gördüm yine rām olmayup ol put-ı tersā
Girdüm boyānup rengine ihsāna irişdüm
- 6 Tapdum aña çün 'aşkı baña bir puta şatdı
Yandum oduna bir ulu kül-hāna irişdüm
- 7 Oldım nice dem anlar ile men de siyeh-püş
Deyr içre girüp Ka'be-i rûhāne³⁷¹ irişdüm
- 8 Mağrib yaqasın beste görüp eyledüm efgān
Maşriq güneşin gösteren ol kāna irişdüm
- 9 Dutdı elüm ol gerçi dilā çün ol arada
Yollar kesici hāzret-i derbāna irişdüm

³⁶⁹Geldüm: irişdüm NKD

³⁷⁰Geldüm: İrişdüm NKD

³⁷¹ruhāne: ruhbāne NKD

52b

- 10 Bā yā vü elif ismi anuñ lām ile sindir
Kim nūr-ı siyeh ‘āşık-ı pinhâna irüşdüm
- 11 Çevgân-ı belâ gördüm [o dem]³⁷² kim durur elde
Başım to̅b idüp ben cânla³⁷³ meydâna irişdüm
- 12 Hışmile bakup aldı yolum çünkü peleng-var
Kıanlu yâş dökerek men dađı³⁷⁴ şırâna irişdüm
- 13 Virdüm seri ben aldım [anuñ] luř ile kıahrın
Küfrün götürüp devlet-imâna irişdüm
- 14 Gel fehmi idegör kâf nün’u şin ile remzin
Yâni hâzer it şânma yabana irişdüm

120

Beyit**Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilün**

- 1 Âh kim hâzret-i Ya‘kıup gibi şâm u seher
Eylerem sağ u sola hâsret-i bâr-ile nazâr
Yok ser-i küyında ol Yüsûf-ı Şâniden eşer
Ağla ey gözlerim ağla ne gelür var ne gider

53a

121

Şemsî Paşa**Fâilâtün/ Fâilâtün/ Fâilâtün/Fâilün**

³⁷² O dem: mecmuada bu iki sözcüğe rastlanılmamıştır. NKD “Çevgân-ı belâ gördüm o dem kim durur elde”

³⁷³ Dağı: cânla NKD

³⁷⁴ Kıanlu yâş dökerek men dağı : Tozlar kıoparup cân ile NKD

- 1 Derd-i ‘aşka düşmeyen dermāna olmaz āşinā
Cevre maḥrem olmayan iḥsāna olmaz āşinā
- 2 Cān u başın şaklayanlar tā ebed bīgānedir
Cānı īsār etmeyen cānāna olmaz āşinā
- 3 Şufra gibi sürmeyen yüzün yere her şubh u şām
Cānib-i Ḥāk’tan gelen mihmāna olmaz āşinā³⁷⁵
- 4 Ṭālibā қо ğafleti şevk ile girsin³⁷⁶ ṭā‘atına
Zevḳ-i dīni duymayan īmāna olmaz āşinā³⁷⁷
- 5 ‘Ārif olmak ister-isen gel nedānem dersin al
Bildīğinden geçmeyen irfāna olmaz āşinā³⁷⁸
- 6 Cehd edip rāh-ı ibādette ferīd ol ṭālibā
Ḳulluğın bildirmeyen sulṭāna olmaz āşinā³⁷⁹
- 7 Şemsiyā şem-i ruh-ı cānāna yak heb³⁸⁰ varımı
Bāl ü perrin şaklayan pervāne olmaz āşinā³⁸¹

53b

122

Güft-i Ahmedī Rahmetullāhi ‘Aleyh

Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün/ Mefā‘lün/ Mefā‘īlün

- 1 Cihānuñ aşlı vü fer‘i ḥaḳīḳat belki ādemdür

³⁷⁵ Divanda 7. beyittir. ŞSD

³⁷⁶ Girsin: gir ŞSD

³⁷⁷ Divanda 8. beyittir. ŞSD

³⁷⁸ Divanda 6. beyittir. ŞSD

³⁷⁹ Divanda 4. beyittir. ŞSD

³⁸⁰ Ayru: her SAD

³⁸¹ Divanda 9. Beyittir. Beyit sıralaması karışık ve eksiktir. SAD

Mesîhe feyz olan Hâkdan bugün âdemdeki demdür

- 2 Gözüme Hâkdan ayru³⁸² hiç görünmez her neye bakşam
Muhiṭi küll-i şey' aldur benüm pes bu nazarumdur
- 3 Yoğımış Hâkdan ayru hiç³⁸³ vücudı cümle eşyānuñ
Şaḫın bir kimseye ayruḫ dime ' âlemde bu kimdür
- 4 Cihānuñ³⁸⁴ cāvidāñıdur ölümden ḫorḫma ey 'ārif
Cihānda cümle şādinuñ bilürsün 'aḫiri ḡamdır³⁸⁵
- 5 Nigāruñ ḫahr-ı lutfından be-ḡāyet ḫazḫ ider cānum
Hemān nūş eylerüm anı eger şehd ü eger semdür

54a

123

Ahmet Paşa

Mefā'īlün/ Mefā'īlün/ Mefā'lün/ Mefā'īlün

- 1 Nice başlar keser şūfī bugün ḫalvet bıçāḡında
Velikin şūretā görseñ ne İbrahim Edhemdir³⁸⁶
- 2 Muḫabbet riştesidir ol ki ḫalmış boynuna cengāl
Çekerler desti çenberden ānuñ için ḫāmet ḫamdır³⁸⁷
- 3 Emirim her kimi görseñ ḫakāret ile nazar ḫılma
Cihān-ı ḫāli şañmasın neler vardır bu 'ālemdir³⁸⁸

³⁸² Ayru: ayrık SAD

³⁸³ Hiç: çün SAD

³⁸⁴ Cihānuñ: Ḥayāt-ı SAD

³⁸⁵ Ḡamdır: 'ömrdür SAD

³⁸⁶ Divanda bu beyite rastlanılmamıştır. SAD

³⁸⁷ Divanda bu beyite rastlanılmamıştır. SAD

- 4 Buyurmuşdur Resül'lullâh ki faqr oldu benim fahrım
 Ānunçün faqr-ıla Aḥmed cihân içre müsellimdir
- 5 Hüdâ vār eyleyüp yoḡdan kerāmet virdi insāna
 Bilürseñ 'ilmü'l-esmā oḡursañ ism-i ā'zamdır

54b

124

Güft-i 'Ömer

Fā'īlātün/ Fā'īlātün / Fā'īlātün/Fā'īlün

- 1 'Aşq-ı cānānı ārarsañ cān içinde gizlidir
 Cezbe-i naqş-ı nümāyiş ān içinde gizlidir
 Ol meh-i ḡurşid-i ṭal'at-şān³⁸⁹ içinde gizlidir
 Beñzer ol bir nūna kim Ḳur'an içinde gizlidir
- 2 Ḥamdü'lillāh destgīr 'aşq-ile yārız bugün
 Çekdi el ḡayd-ı ta'alluḡdan ...³⁹⁰ ḡārız bugün
 'Andelib-i bāḡ-ı cennet seyre gelen eriz³⁹¹ bugün
 'Gonca-yı maḡşūdumuz gülşen³⁹² içinde gizlidir
- 3 Ḳandedir noldu melāḡat³⁹³ taḡtına Dārā geçen
 Ḳandedir noldu feşāḡat ḡāfına 'anḡā geçen
 Gel beri ey ṭālib-i kān-ı dürrine yektā geçen
 Dilde bir deryādır ol 'ummān içinde gizlidir

³⁸⁸ Divanda bu beyite rastlanılmamıştır. Divanda bu gazel 9 beyittir. Mecmuanın bazı kısımları yırtılmıştır. Bu yüzden 5 beyit vardır. Divandaki gazel ile 2 beyit benzerlik göstermektedir. SAD

³⁸⁹ Ol meh-i ḡurşid-i ṭal'at şān: Onu ol meh- tal'atin pişān AÖD

³⁹⁰ ...?: Sebük-bārız AÖD

³⁹¹ Seyre gelen eriz: seyr-i didārız AÖD

³⁹² Gülşen: bil şān AÖD

³⁹³ Ḳandedir n'oldu melāḡat : Kamı ol mülk-i belāḡat AÖD

4 Şübhesiz mevcūd-ı küllīdir sıfāt-ı pāk-i zāt³⁹⁴
 Ğayr-ı cāmme³⁹⁵ ğayr-ı feth olmaz rümüz-ı müşkilāt
 Sende zūlmet sendedir³⁹⁶ sende yaķın müşkilāt³⁹⁷
 Hızır nā peydā ki var insān içinde gizlidür

5 Ademe bu ‘aşķ-ı nevdir zat-ı maħrem şüphesiz
 Çekdiğin derdi³⁹⁸ elem dem ‘ğuşsa-i ğam³⁹⁹ şüphesiz
 Ğam degil ‘Aşık ‘Ömer Allāh ‘alem şüphesiz
 Düşmüşüm derde kim dermān içinde gizlidür

55a

125

Güft-i ‘Ömer

Fā‘īlātün/ Fā‘īlātün / Fā‘īlātün/Fā‘īlün

1 Neme gülem çünkü zār itsem gerekdir ‘ākıbet
 Ben bu meclisten gūzar etsem gerekdir ‘ākıbet
 Almaya hiç bir⁴⁰⁰ kimse nām nişānımdan haber
 Şöyle bir terk-i diyār etsem gerek [ākıbet]

2 Hūlķ idup çār-ı⁴⁰¹ ‘anāşırdan vücūdum hānesin
 Bī-kuşūr ābād iken bildirdi haķ virānesin⁴⁰²
 ‘Aynıma almam cihānıñ⁴⁰³ rif‘at-i kāşānesin

³⁹⁴Pāk-i zāt : ehl-i zāt AÖD

³⁹⁵cāmme: bakma AÖD

³⁹⁶Sende nūr-ı sende zūlmet sendedir : sende zūlmet sendedir sende AÖD “Sende nūr-ı: bu sözcükler vezin gereği mısradan çıkarılmıştır.

³⁹⁷Müşkilat: āb-ı hayāt AÖD

³⁹⁸Derdi: renc AÖD

³⁹⁹ğam: ğamdır AÖD

⁴⁰⁰“Bir” kelimesi divanda geçmemektedir. AÖD

⁴⁰¹Hūlķ idup çār: çār terki-i AÖD

⁴⁰²“Var edip lūtfuyla Haķ bildirdi son virānesin “AÖD “Virāne” sözcüğü fazla yazılmıştır. Vezin gereği çıkarılmıştır.

⁴⁰³‘Aynıma almam cihānıñ: neyerim bezm-i fenānıñ AÖD

Menzilim zīrā mezār itsem gerekdir ‘āķıbet

- 3 ‘Ālemiñ nāy-ı def ü ŧanbūrun ‘arz itmeñ baña
 Bir kefenle iftiħar etsem gerekdir ‘āķıbet⁴⁰⁴
 Murğ-ı diller ‘arz kıılup āħir ki çekmekde anı⁴⁰⁵
 Per u bāl uça gerekdir terk idüp bu kāşeni⁴⁰⁶
- 4 Bilürem⁴⁰⁷ virāneniñ ma‘murun ‘arz etmen baña
 Hem libās-ı ŧal‘at-ı şamūrūñ ‘arz etmen baña⁴⁰⁸
 Dürlü nimetler-ile tertīb etdiğiñ nāzik teni⁴⁰⁹
 Heb ğidā-yı mūr u mār etsem gerekdir ‘āķıbet
- 5 ‘Āķıbet⁴¹⁰ dest-i ecelden cür‘a-i cāmı⁴¹¹ içüp
 Bu fenā mülküñ fenāsından beķāsına geçüp⁴¹²
 Ey ‘Ömer bu cihāniñ ağı kıarasından geçüp
 Kıara yerlerde kıarār etsem gerekdir ‘āķıbet

55b

126

Ġazel-i Ĥalilī Tahmīs-i Ziyā‘i Efendi

Fā‘ilātün/ Fā‘ilātün / Fā‘ilātün/Fā‘ilün

- 1 ‘Aşķ-ı cāñ ile men kim ezelden hem demim
 Ahsen-i taķvayım benim şanımda geldi ekremim
 Mazħar-ı zāt-ı şifātım ‘ayn-ı ism-i aţamım
 Ben ki dervişem faķirem pādişāh-ı ‘ālemim
 Rūh-i bī-degim egerçi denge geldim ādemim

⁴⁰⁴ Divanda 3. kıtanın 4. mısrasıdır. AÖD

⁴⁰⁵“ Murğ-ı dil arzū kılar āħir o cāy-ı me‘meni” Bu mısra divanda 4. Kıtanın 1. mısrasıdır. AÖD

⁴⁰⁶ Bu mısra divanda geçmemektedir . AÖD

⁴⁰⁷ Bilürem: neyerim AÖD

⁴⁰⁸ Divanda 3. Kıtanın 3. mısrasıdır. AÖD

⁴⁰⁹ Divanda 4. Kıtanın 3. mısrasıdır. AÖD

⁴¹⁰ ‘Āķıbet-i: Ey ‘Ömer AÖD

⁴¹¹ Cām-ı: mevti AÖD

⁴¹² Mest olup bezmin fenāsını bekāsından seçip AÖD

- 2 Ḥasret-i dildârdır bu gözlerim yâş eyleyen
 Lâle-veş dâğ urup dilde ciger baş eyleyen
 Pes benim sürer-i sâd devrinde қalleş eyleyen
 Şeş cihât ü çâr ‘unsurdur beni fâş eyleyen
 Yoḥsa ben gencine-i vahdetde nūr-ı mübhemim
- 3 Gel berü ey sâlik-i Ḥaksen seni қılma telef
 Aşla ulaş ric‘at it aşıñña olma nâ ḥalef
 Ma‘rifet yoluna varan dimiş erbâb-ı selef
 Ümmehât-ıla ne var âbâya düşdümse ḥalef
 ‘Âlem-i taḥḳîke baқsam cümlesinden aқdemim
- 4 Zâhid sâlûs-veş ‘aşḳ içre ḥod-bîn olmazam
 Ehl-i tevḥîdem düşüp keşretde rengin olmazam
 Geçmişem dünyâ-yı dündan den şöhret âmiz olmazam
 Cennet ü Firdevs için bir laḥza ḡamgîn olmazam
 Tâlib-i dîdâr-ı Ḥaқḳam şadumânâḡ ḥurremem
- 5 Sırr-ı vahdet genciniñ miftâḥına menün şî‘âr
 Menim için oldu bu tertib-i bu leyl-i nehâr
 Pes benim maқşad bugün kevn-i mekânânda her nevâr
 ‘Âlem-i ḡaybuñ vücûdu menden oldı âşikâr
 Ey başiretsiz meni gör kim ne zât-ı a‘zamam

56a

127

Müseddes Beyânî**Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilün**

- 1 Ṭut kanâ‘at yolunu her dem dile diñle beni

Zillet-i seyl-ü fenāya gel düşürme sen seni
 İhtiyār-ı künc-i ‘uzlet kıl çek elden dāmeni
 Kılma teklif -i ‘abā ‘uryān kalmasun bu teni
 Minnet-i nādān ile giyme libās-ı sūseni
 Geçme nāmerd köprüsünden ço aparsın şu seni

2 Mā'il olma çarḥ-ı dūnuñ aṭlas [u] dibāsına
 Yā ‘abā giymiş kabāyā aṭlas dibāsına
 Aç açuḳ kalmaz teveccüh eyleyen Mevlāsına
 ‘Ālemiñ düş vādi-yi deryā-yı istiḡnāsına
 Minnet-i nādān ile giyme libās-ı sūseni
 Geçme nāmerd köprüsünden ço aparsın şu seni

3 Sāde-sulṭānī giyüp virse kime şāh-ı nebiñ
 Yek-cihet yek-dil olıgör kim şāhım gel derūnuñ
 Kendüñi girdāba şal ‘āleme minnet çekme tek
 Eyleyüp kaṭ‘-ı recā çek arzūdan el etek
 Minnet-i nādān ile giyme libās-ı sūseni
 Geçme nāmerd köprüsünden ço aparsın şu seni

4 Kōmaz erbāb-ı cemiyet olan ey dil-i ḡayretin
 Şusuz olursa da çekmez içim şuyı minnetin
 Giyme minnet-i setrde bu şahsıñ kabā-yı ḥil‘atın
 Saña ol ḥil‘at-ı ḥicāb olur ciğer minnetin
 Minnet-i nādān ile giyme libās-ı sūseni
 Geçme nāmerd köprüsünden ço aparsın şu seni

- 1 İnāyet gibi yüz tutsa isyāna niķāb olmaz
Güneş tođduķda zīrā perde-i zulmet hicāb olmaz
- 2 Zülāl- i mağfired çıķdıķda şahra-yı ey meşiyetden
Ne deñlü teşne sâ'il gelse şaklanmaz ser-āb olmaz
- 3 Çekenler muhtesib-i mīzān-ı havfın zāt-ı nākışdur
Kemāl ehlinde eksüklik bulunmaz ol hisāb olmaz
- 4 Recā vādisine dök eşk-i çeşmüñ cūybār eyle
Kayırma nāme-i a'māli maħv olmaz kitāb olmaz
- 5 Be vā'iz āteş-i dūzahdan ol gāfil saķınsun kim
Koyup nā-puhte cismin āteş-i 'aşķa kebāb olmaz
- 6 Gice-ile hāb gündüz ğaflet oldu bā'is-i hayret
Bize dünyānuñ inkārı gibi hāzır-cevāb olmaz
- 7 Hābībin ger severseñ mağfired taķrībin ey 'Ālī
Raķīb olmak gibi Mevlāya rengin intisāb olmaz

57a

129

Müseddes Berkī Efendi**Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün**

- 1 Olanlar t̄alib-i dünyā nedir 'uķbāyı bilmezler
K̄alur tuđrāda anlar 'ālem-i kübrā-yı bilmezler
İderler seyr-i gülzārı gül-i ra'nā-yı bilmezler
Yanarlar meclisinde şem'-i cem' ārāyı bilmezler

Cihān ārā cihān içindedir ārāyı bilmezler
 Şu mähîler ki deryâ içredir deryâyı bilmezler

- 2 ‘Aceb şûret-i nümâdır âleme bu nil-gün manzar
 Rûsûm-ı fehm olunmaz âciz olmuşdur müşavverler
 Bu sırrı añlamaz Loqmân Eflâtûn İskender
 Tûrup gülşende sevenler zübâb-ı hâlledirler
 Cihān ārā cihān içindedir ārāyı bilmezler
 Şu mähîler ki deryâ içredir deryâyı bilmezler

- 3 Kimi şûfî kimi şâkî geçer ‘âlem-i temâşadır
 Kimi taht’üs-serâda kiminiñ yeriş süreyyâdır
 Kimi ma’nada gâ’ibdir kimi şûretde peydâdır
 Biri birine girmiş halk-ı ‘âlem cenk-i gavgâdır
 Cihān ārā cihān içindedir ārāyı bilmezler
 Şu mähîler ki deryâ içredir deryâyı bilmezler

- 4 Olan manşûr-veş dâr-ı fenâda ‘âşık-ı muṭlaḳ
 Ene’l-ḥaḳ sırrını ifşâ ḥaḳ degildir ḥaḳ
 Muḥiṭ-i ‘aşḳa zâhid âşinâlar oldu müstağriḳ
 Göziñ aç ‘aḳlıñı cem’ it perişân olma ey aḥmaḳ
 Cihān ārā cihān içindedir ārāyı bilmezler
 Şu mähîler ki deryâ içre deryâyı bilmezler

- 5 Eger kâmil eger fâzıl eger ‘ârif eger şâ’ir
 Ne deñlü olsa ‘âlimler kemâl-i fazlıla mähir
 Müneccimler gelürse bir yere Berḳî olursa ḥâzır
 Raşad ehli sipihre nice biñ yıl olsalar nâzar
 Cihān ārā cihān içindedir ārāyı bilmezler

Şu mähîler ki deryâ içre deryâyı bilmezler

57b

130

Kemâlpâşâzâde Nûrullâh ... Buyurmuşlardır Ki

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

- 1 Bizi yâ Rabbi her kim ħor iderse ehl-i vaċâr olsun
 Ço bî-raċbet olalum biz ehl-i i'tibâr olsun
- 2 Bizi yoċluk zilletde dâ'im isteyen kimse
 İlâhî i'zzetiñ ħaċkı cihân durdukça vâr olsun
- 3 Bizi ehl-i felâketde ayakda ċaldığım derse
 Sa'âdet aña ol virsün Ĥüdâyâ tâc-dâr olsun
- 4 Çabiĥ aĥlâċ her kim bizi yâd itse 'âlemde
 Hemîşe ĥüsn ü ĥulċuyla aña rif 'ât Şikâr olsun
- 5 Bizi ċahıryla her kim bî ċârar isterse 'âlemde
 Ĥüdâyâ lü lütf-ıla eyler hemîşe ber ċarâr olsun
- 6 Bizi ehl-i melâmetdir diyü zemm eyleyen yârân
 Selâmet güşesinde kendü dâ'im ehl-i 'âr olsun
- 7 Bizi ċamċîn-i maĥzûn isteyenler rûzgâr içre

Hemiŝe ŝād u ħurrem her kevni fasl-ı bahār olsun

58a

8 Bizi ğıybet idüp ‘ālemde her kim ‘aybımızı söyler

İlahî kenz-i ğaybından tevābî bî-ŝümār olsun

9 Bizi her laħza bî-kām isteyenler ire maĸŝūda

Murāda olmayan vāŝıl tek anlar kām u kār olsun

10 Bize her kim ögerse rû-be-rû yâ Rab her laħza

Du‘ālarla tenālar bizden añā şad hezerān olsun

131

4+3=7

1 Maĸŝad-ı ‘āŝıqların

Menzil-i cānān olur

İsmiñi yād eyleyen

Vālih ü ħayrāñ olur

2 Kim ki ‘aşkı bulana

‘Azm ide ħaĸĸ yoluna

Sırrı ānuñ bilene

‘Aŝĸ nice pinhān olur⁴¹³

3 Fānî cihāndan kesil

‘Ayine-i ĸalbi sil

‘Arŝa-i maĸŝerde bil⁴¹⁴

Bir ulu dīvān olur

⁴¹³ Bu kıta divanda geçmemektedir. NKD

⁴¹⁴ ‘Arŝa-i: Kendini NKD

4 Kimi eyle haķı̄ ārā
 ‘Aşķ-ıla kıble nidā
 Feyz-i cenāb-ı Hūdā
 Anda nümāyān olur⁴¹⁵

5 ‘Aşķ-ıla kim āh ide
 Kılbini agāh ide
 ‘Azmini dergāh ide
 Ol olur sulţān olur⁴¹⁶

6 Naķşı̄-i ‘aşık sañā
 ‘Aşķ haberini añā⁴¹⁷
 Menķıbe-i evliyā
 Reşķ-i gülistān olur

58b

132

Halilī Efendi⁴¹⁸

Fā‘ilātün/ Fā‘ilātün / Fā‘ilātün/Fā‘ilün

- 1 Çün beyān oldı rumūz-ı ‘ilmü’l-esmā bize
 Rūşen oldı nükte-i sırr-ı şeb-i isrā bize
- 2 Zerre vü mihrüz egerçi maţla‘-ı nūr olmışuz
 Kıatre-i bahruz velākin mevc urur deryā bize
- 3 Bilmişüz dünyā-yı fānīnūñ nedür keyfiyyeti

⁴¹⁵ Bu kıta divanda geçmemektedir. NKD

⁴¹⁶ Bu kıta divanda geçmemektedir. NKD

⁴¹⁷ Işķ haberini anā: Işķ haberin vir baña NKD

⁴¹⁸ Makalede 8. Beyitte geçen bu beyit “Biz bu ma‘nî gülşeninde söyleriz bülbül gibi/Hasret iltür nuţķ-ıla tutı-i şekker-hā bize” mecmuada geçmemektedir. DH

- Zāhir olmışdur hafā-yı ‘ālem-i ‘uqbā bize
- 4 Çār ‘unsurdur bizi şüretde kılduran qarār
Yoħsa ma‘nādā maḳām-ı kurb-ı Hāḳdur cā bize
- 5 Ümmehātīñ dīdesiyüz Hāḳḳa maḳhar olmışuz
Şöyle zātuz kim bulunmaz bir daḳı hem-tā bize
- 6 Cennet ü dīdārdur maḳşūd-ı ehl-i ma‘rifet
Bir nefes ansuz gerekmez cennetü’l-Me‘vā bize
- 7 Zāhidā biz geḳmişüz imrüz u ferdā guşşāsın⁴¹⁹
İbn-i vaḳtüz lā-cerem imrüzdur ferdā bize⁴²⁰
- 8 Ey Hālīlī ğāfil olma ol hümāyün şāhı gör⁴²¹
Kim kıılır her dem tecellī Ḳāfdan ‘anḳā bize

133

Ġazel-i Ma‘lūmī**Fā‘ilātün/ Fā‘ilātün / Fā‘ilātün/Fā‘ilün**

- 1 Ruḣ-ı dildāre yaḳup ile āteşi görünür
Cepheşi üzre iki kaşı ḳamer-veş görünür
- 59a**
- 2 Bir büt-i çine iken gönümü virdim ammā
Ni’deyim girmez ele gün gibi ser-keş görünür
- 3 Bir niġāh idersin dil-i ḳat ḳat mecrūḣ

⁴¹⁹ Bu mısra makalede geḳmemektedir. Onun yerine “Sufiyā biz çekmezüz imruz ferda guşşāsın” mısrası geḳmektedir DH

⁴²⁰ Bu mısra ise makalede 5. Beytin 2. Mısrası olarak geḳmektedir.DH

⁴²¹ şāhı gör: peşşeyüz DH

Ham ebrûsu kazâ tîrine terkeş görünür

4 Sâķî şâfi bize sen cām u cem-i ‘arz itme
O mehin bâde-i' la‘li bize ğıŝş görünür

5 Kays eyle vade-i' miñnetde bugün ...
Yatur ol bende melâmetde belâkeş görünür

134

Ġazel-i Vaħdetî

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilün

- 1 Meclise cem‘ oldu cümle ŧâlibün
Oldular nuŧķ-ı Hüdâyîye sâmi‘ün
- 2 Söylemeksüz söyledi Hâķķ anlara
Siz benim sırrımsuñuz ey mü'minün
- 3 Men sizünven siz menimsiz didi Hâķķ
Bildiler bu sırrı cümle ‘âlemün
- 4 Aldılar sırr-ı hüviyyetden haber
Anün için oldu anlar ‘âmilün
- 5 İrdiler zâtıyla Hâķķıñ zâtına
Didiler *innâ ileyhi râci‘ün*
- 6 İrdiler zât u şifâta Vaħdetî
Ödüler bu yolda anlar sâlemün

59b

135

‘Âlî Efendi

Mef'ülü/ Fā'ilätü/ Mefā'ilü/ Fā'ilün

1 Bağlandı kaldı rāh-ı ināyet didükleri
Her-dem küşāde bāb-ı ihānet didükleri

2 Maḥv oldu gitdi cūd-ı şehādet didükleri
Bir āstāne idi mürüvvet didükleri

3 Yaptı ānuñ ḳapusını ḥisset didükleri
Erbāb-ı 'ardun rif'ata her-giz dāyininin

4 Maḳrūr olma ...⁴²²

60a Ehil ne söylerse der ... ider 'avām

5 Nā ehl olān dindedir 'izz-i rāḫat-rām
Dānā vü ḡuşşada nādān şād kām

6 Bunca belālardan özge yine 'āliya müdām
Eksük degil gönülde ḳasāvet didükleri

136

Nesimī**Mef'ülü/Mefā'ilü/Mefā'ilü/Fe'ülün**

1 Ālem yüzüne şaldı ziyā āl-i Muḫammed
Ḥayvāñ ne bilür dāna bilür ḫāli Muḫammed
Seyfin şaḳıdup geldi yine āl-ī Muḫammed
Taşallī āl-i seyyidinā āl-i Muḫammed

2 Ben 'Ali'niñ kemter kuluyum şāh-ı keremdir

⁴²² Silindiği için okunmamaktadır.

İmām-ı Ḥasan başım tâcı Ḥüseyin gözdeki nemdir
 Şâh-ı Zeyne'l Âbidin bâkır mihr-i haremdir
 Taşallî âl-i seyidinâ âl-i Muḥammed

3 Kelāmım 'Âli Ca'fer gibi 'irfân
 Olmaya İmām-ı Kâzım gibi bir ulu sultân
 Güneş yüzünü gör didi şâh-ı Ḥorâşân
 Taşallî âl-i seyidinâ âl-i Muḥammed

4 Şâh-ı takî gözlerime nûr-ı ziyâdır
 'Âl-i naḳi sâyesi zıllî hümâdır
 Ḥüsnü'l 'askerî derde devâdır taşallî 'Ali
 Şâyed zuhûr ide mehd-i ḳalmaya perde

5 Yezid olan geçse gerek tiğ-i teberde
 Nesîmî şâhın medḫini oḳur şâm ü şeherde
 Taşallî âl-i seyidinâ âl-i Muḥammed

60b

137

Naḳşî Efendi

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

1 Ol ki rabbü'l-meşriḳayn'ın sırrın añlar ey hümâ
 Ḥaḳḳ rabbü'l-mağribeyn'i daḫi itmişdi 'aṭâ

2 Sûre-i ve's-şems'i dersin fehm iden 'âşıklara
 Keşf olur sır-ı şubhânum bilinür çün⁴²³ mâ-verâ

3 Key ḫazer ḳıl ve'l-ḳamerden sırrın anuñ itme fâş

⁴²³ Bu: çün NKD

Ve'n-nehâr-ı leyl şanma âyet tut sözüm itme haţâ

4 Yoğla sırrın bu aranuñ 'ilm-i hikmet bundadır
Kim kâsem itmiş bularla hâlık-ı arz u semâ

5 Mağrib u meşriğ birdür pes neden dört oldu bu
Kim 'ayân itmiş ikisin ikisin itmiş hafâ

6 Zâhirin bildüñ ki birdür mağrib u meşriğ nedür
Lîk bilseñ⁴²⁴ bâtınuñda 'ilmin anuñ ey hümâ

7 Kim doğupdur bir ezelde bir ebdede⁴²⁵ iki nür
Biri bir nür-ı yegâne biri nur-ı Mustafa

8 Yoğla imdi bunlaruñ⁴²⁶ sen mağrib-i müşriğlerin⁴²⁷
Dört olup tâ kim bu ma'nâ bulana derde devâ

9 Çok me'ânî nazm idüb señ⁴²⁸ ey Nağşîyâ illâ ki bu
Bil ki nazma gelmemişdür olalı kâlu belâ

61a

138

Ġazel-i 'Avni Efendi Tahmîs-i Şu'âî

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

1 Bu rüyânîñ 'aceb kâbil midir ey hoca ta'bîri
Ĥod rûz-ı elestden sernüviştiñ nağş-ı taħrîri
Dime zinhâr kârımda ben itdim sehv-i tağşîri

⁴²⁴ Bilseñ: bilmeñ NKD

⁴²⁵ Bir ezelde bir ebdede: bu ezelden bevâbda NKD

⁴²⁶ Bunlaruñ: bularuñ NKD

⁴²⁷ Yoğla imdi bunlaruñ sen meşriğ u mağriblerin NKD

⁴²⁸ İdüb señ: itdiyseñ NKD

Hekīm-i mutlakıñ bir işte ger olmasa taqdīri
Muqayyed olmaz hezār erbāb-ı ‘aqlıñ rāy tedbiri

2 Görinür gün gibi düşün devr-i āşār her yerde
Muqarrerdür sāni‘ñ elbetde şūn‘ var her yerde
Dime her işde vardır medaħlim zinhār her yerde
Mü'essirdir muħaħkaħ fā‘il ü muħtār her yerde
Kevākible felekden ey müneccim bilme te'siri

3 Cihānı yutma hırş-ıla ejder gibi dem çekme
Saña maḡsūm olan vāşıl olur elbetde ġam çekme
‘Abeş sevdādan el çek celb-i māl-çün sitem çekme
Muqarrerdür ‘inād faḡrınıñ ü bed elem çekme
Nedir *naħnü kaşemnā* ittiñ añla tefsiri

Aben ‘anced bütün dünyā saña ger ... degse

4 Süleymān gibi ins ü cins yāħud hükmüñe baş egse
Eger kuvvetde Zāl ü Rüstem veya Hüsrev gibi ise
Hezerān cevşen-i pülād-ile ħat ħat zırh giyse
Kişi def idemez ħavs-ı ħazādan atılan tiri

5 Şu‘ā‘i hüsrev-i hāver gibi ehl-i tenezzül ol
Düşüp baħr-ı muħite şāħib-i şabr-ı taħammül ol
Sa ‘ādet istersiñ ehl-i teslim ü tevekkül ol
Muħaşşal ‘Avniyā zār-ı tārın çāh-ı tevekkül ol
Ķabül it cān-ile derviş bu pend-i ħazret-i piri

61b

139

Mefâ‘îlün/Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘lün

- 1 Anuñ kim meyli dünyâdan alup albin yuya tevid
İder dil hânesin cânâ göziñ aç pür ziyâ tevid
- 2 Yaarsuñ nefsi emmâreñ bugün sen âteş-i lâ’dan
Siler illâ vücûduñdan omaz hiç mâ-sivâ tevid
- 3 Aup dil mektebin âhir oırsuñ ger ‘aref dersin
Göñül pür-nur olup şâhım ledün ‘ilmin kura tevid⁴²⁹
- 4 Çeküp el iş bu keşretden yaup sen âteş-i ‘aşkı
Girüp meydâne an ağla açan ol demdürür tevid
- 5 Silüp dil levhin ey Naşî arıt gel alb-i pâküñ kim
Doğup burc-ı hidâyet ola ‘âlem-nümâ tevid

140

Naşî Efendi**Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün**

- 1 Kendi nefsin bilmeyen ol yâri bilmez andedür
Olmayan dilden haber dil-dârı bilmez andedür
- 2 Reh-nümâ-yı ‘alemiñ şehrin temâşâ itmeyen
Beñzer ol a‘mâya kim yolları bilmez andedür
- 3 El çeküp ol ğayrı Hâdan kâmil insân olmayup⁴³⁰

⁴²⁹ ledün ‘ilmin kura tevid: omaz hiç mâ-sivâ tevid NKD

⁴³⁰ Divanda bu mısra bulunmamaktadır. Bu mısra yerine şu mısra bulunmaktadır: “Ref’ idüp kendin aradan olmayan cân içre cân” NKD

Da‘ası bātıldur anuñ vārı bilmez kandedür

- 4 Bâğ-ı hüsnüñ güllerin her dem temâşâ etmeyin⁴³¹
Şûretâ bülbül geçer gülzârı bilmez kandedür
- 5 Levh-i dilden silmeyen zulmet şehâbın Nağşîyâ
Şems’i görmez gözleri envârı bilmez kandedür

141

Nağşî Efendi⁴³²

Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilün

- 1 Dil murğını şâd eyledi dilber vişâl ile
Künc-i belâda kalmış idi gönül hayâl ile
- 2 Seyr etdirmekçün ‘andelîb ü âşüftesine
Zeyn eyledi gül-ruhlariñ al destmâl ile

62a

- 3 Dil ğark olalı pâdişahım baħr-ı noğtaya
Birlikte gezer ‘âlem-i ğayb ricâl ile
- 5 Geçmezse gönül hulq-ı cihân-ı ğavf-ı ricâdan
‘Âşık olmayan añlamaz dersün hayâl ile
- 6 Terk-i kabâ itmekle ya’ni her cevân
Âdem olur mu mâ‘nâda kühne şâl ile
- 7 Nağşî-veş istersiñ ma‘rifet ‘ilmin zâhida

⁴³¹“Kokmayanlar her şehir çün bâğ-ı hüsnüñ güllerin” NKD

⁴³² Divanda geçmemektedir.

Cân virüp yüri konuşmağa ehl-i kemâl ile

136

Üşülî

Fâ' ilâtün/Fâ' ilâtün/Fâ' ilâtün/Fâ' ilün

- 1 Şu gönül⁴³³ kim şüretiñ naqş-ı temennâsındadır⁴³⁴
On sekiz biñ 'âlemiñ da'im temâşâsındadır
- 2 Nice rüşen olmasın kim⁴³⁵ âyine-veş göñlüm gözi⁴³⁶
Çün⁴³⁷ dem-â-dem tal'atın mihrî tecellâsındadır
- 3 Her nefesde 'âlem-i hüsnün durur seyrânımız
Hamdülillâh bu deli göñlüm tesellâsındadır
- 4 Bir güzeller şâhına bin cân ile kul oldu dil
Bu cihânın ne vezîrinde ne paşâsındadır
- 5 Tan mıdır ger gevher-i maqşûda olsa âşinâ
Şol dil ü cân kim makâmı 'aşq deryâsındadır
- 6 Her ne 'âşık kim ser-i kuyuñdan tutmuşdur mekân
Haqq te'âlânîñ bugün firdevs-i a'lâsındadır
- 7 Cân⁴³⁸ atıldı qaşların yâsına qurbân olmaga
Çün⁴³⁹ Üşülî Kabe Kavseynin ev ednâsındadır

⁴³³ Şu gönül: Tevekkül

⁴³⁴ temennâsındadır: temâşâsındadır UD

⁴³⁵ Divanda "kim" sözcüğüne rastlanılmamıştır. UD

⁴³⁶ Gözi: gözüm UD

⁴³⁷ Çün: Kim UD

⁴³⁸ Cân: Çün UD

⁴³⁹ Çün: Çağ

62b

142

Mefā'īlün/ Mefā'īlün/ Mefā'īlün/ Mefā'īlün⁴⁴⁰

Naqşî Efendi

- 1 Göñül dūr olma şer'iden seni şayd itmesün dünya
Edā it emrini Hakk'ın şaşın elden çıkar 'ukbā
- 2 Hışār-ı şer'î muhkem tut hevā-yı nefse aldanma
Şeyāñ askeri tā kim metā'ın itmesün yağma
- 3 Görünmezsiñ şer'atden işün bitmez benim 'ömrüm
Muhammed Muştafā hakkı olursuñ 'ilmilen deryā
- 4 Göziñ aç pīre-zen dehrīñ iken mekrine aldanma
Şaşın kim zeyn idüp kendin sañā zehrin şunar hürmā
- 5 Şer'at kapudur evvel ikinci gel tarīkat gör
Haber al sır-ı Aḥmed'den ne yüzden gösterir rü'ya
- 6 Üçüncü ma'rifetdür kim rumūz-ı ders-ı 'uşşākı
Okırsun levḥ-i kudretten bilürsün kıandedür ma'nā⁴⁴¹
- 7 Budur maqşūd olan āḥir ki dördüncü haḳikatdur
Kim oldur cümleñün aşlı ne kim var halk olan eşyā
- 8 Bu nazmım eyleyen icrā bu gün'alemde ey zāhid

⁴⁴⁰ “Dolaş cān ile hizmet it mücellā eyle dil levḥin/ Nazar kııl şeş cihetinden görüne Hāzret-i Mevlā”
Divan'da bulunan bu beyit, mecmuada bulunmamaktadır. NKD

⁴⁴¹ Ma'nā: Mevlā NKD 6. Beyit eksiktir. Bu yüzden beyit numaraları değişmiştir.

Geçer menzillerin⁴⁴² bir bir olur ol âlem-i kübrâ

9 Güzâr olmazsa menziller hevâ-yı nefsilen âhîr
Görünür özge şüretden kaçalım⁴⁴³ kim haşrolur mevtâ

10 Gezer ol nice biñ yıllar belâ vâdilerin bir bir
Yanar nâr-ı cahîm içre olur kârı anuñ eyvâ

11 Hülûldür şanma ey zahid o şüret kesbdür anîñ
Odur kim rûz-ı maşşerde olur ‘alemlere rûsva

63a

12 Olur mu hiç hülûl ol kim ne kim var cümle mevcûdât
Ola bir nûr-ı vahid ol ser-â-ser kaplana⁴⁴⁴ her câ

13 Bu nazm-ı pâkiñ ey Nakşî Kabul itmezse münkirler
Görürler yevme tüblâ da kaçan kim irüşür ferdâm

143

Naqşî Efendi Fermayed

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

1 Yine irdi erba‘înim girdi çün cismim aña
Vuşlat itdüm şeş⁴⁴⁵ cihetsiz söyledi yârim baña

2 Sırrı Âdemlen⁴⁴⁶ müzeyyen eyleyüp sırrım benim
‘Alleme’l-esmâ’ya irdüm ba‘dehü⁴⁴⁷ geldüm saña

⁴⁴² Menzillerin: Menzilleri NKD

⁴⁴³ Kaçalım: Kaçan NKD

⁴⁴⁴ Kaplana: Kaplaya NKD

⁴⁴⁵ “Şeş” sözcüğü divanda bulunmamaktadır. NKD

⁴⁴⁶ Sırrı Âdemlen: sevâdımla NKD

⁴⁴⁷ Ba’de: Ba’dehü NKD

- 3 Gördüm anda bî-nişānı her nişān için⁴⁴⁸ nihān
Kār ider her bir nişāndan ger cefā vü ger vefā
- 4 Asmānın ḥayme itmiş şem‘asın nūr-i cemāl
Uyāndur zıll-ı ḥayāli yaḫdum ḳaldum ṭaṅā
- 5 Gördüm ol mir‘āt-ı Ḥaḳḳ’ı neydügin bildüm ‘ayān
Baḳdım ānda şeş cihātı re’y-ı mer‘i hep Ḥudā
- 6 Līk gördüm ehl-i ḳurbu ‘alem-i ḡark içre çün
Dirlik eyler birlik içre ma’rifetden mā-verā
- 7 Men daḫi irdüm o baḫre vuşlat-ı yār eyleyüp
Ḡarḳa vardı cümle varum sırrum oldı evliyā
- 8 İş bu istiḡrāk içinde gör kerimūñ ḳudretin
Zāḫir oldı varlığından fi‘l māvera⁴⁴⁹
- 9 Soydı ‘unşurdan libāsım cismimi bî misl idüp
63b Mişle mir‘āt oldı mişlim menzilim arz u semā
- 10 Ḥāşılı her bir şifātūñ gösterüp elvānını
Rengine renk itdi rengim ḳudretle ol hümā
- 11 Çün irişdi erba‘inim ‘en re‘ānī sırrına
Naḳşiyā ḡam çekme imdi ol işüñdür dāima

⁴⁴⁸ İçün: içre NKD

⁴⁴⁹ fi‘l māvera: āyeti fi‘l-i vemā NKD

144

Nakşî Efendi Fermâyed

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

- 1 Bi-ḥamdi'llāh bu cismiñ [çün] tılısımın bozdurup Mevlā
Girüp heft iklimiñ gezdım ne kim var 'alem-i aḥfā
- 2 Çü gördüm anda bir meh-rū dutar destined bir levḥi
Görinür şarḫ u ğarb anda ser-ā-ser nūr olur⁴⁵⁰ her cā
- 3 Başın ḳaldırmaz ol meh-rū baḳar dāim çü ol levḥa
Görür ol cümle ervāḥı gerek esfel gerek a'lā
- 4 Yedi ṭamu sekiz cennet bir altun topa bend olmuş
Durur ol levḥiñ üstünde görünmez eyler istiğnā
- 5 Yapılmış ḳaşr-ı divānı⁴⁵¹ müzeyyen ber-havā yer yer
Ḳuşatmışdur melāikleri ne yer gök var ḥod dünyā⁴⁵²
- 6 Velī var gice vü gündüz egerçi yok şabāh aḥşām
Ṭoğar senden anuñ şemsi ṭolanmaz ol ebed⁴⁵³ aşlā
- 7 Degildür nesl-i Ādemden ne kim vardır anuñ ḥalkı⁴⁵⁴
Öziñden zāḥir olmuşdur oñat fehm it sözüüm sen hā

64a

⁴⁵⁰Olur: Olub N.D

⁴⁵¹Divānı: Eyvānı N.D

⁴⁵²Ḳuşatmışdur melāikleri yer gök var ne ḥod dünyā N.D

⁴⁵³Ol ebed: Ol şakın NKD

⁴⁵⁴Degildür nesl-i zāḥir olmuşdur oñat fehm it sözm sen hā NKD

- 8 Bu menzildür ey şâlik ki senden ğayrı kes yoğdur
Temeşşüldür bu ‘âlem çün ne Ādem var ne ğod Ğavvâ
- 9 ‘Aceb gördüm ben ol şehriñ haķıķat cümle ferşinde
Āķar ırmaķları cānâ durur üstünde bir deryâ
- 10 Görünür levğ-i dilden çün bu ğün Mecnün-veş Nâķşî
Tecellî eylese zâhid bu yüzden çoķ mıdur Leylâ

145

Naķşî Efendi Fermayed**Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün**

- 1 Nedir ol kim buyurmuşlar kaçan ğökden iner ‘İsâ
Urup Deccâl’ı ķatlı eyler ‘adâletler⁴⁵⁵ dolar her cā
- 2 İkinci gör nedür Mehdî kim ‘âlem ditreşür andan
Sürer ğükmün cihân içre gerek zâĥir gerek aĥfâ
- 3 Nedür ‘İsâ ilen Mehdî kim eyler yerde cem’iyyet
Bulardan ķangıdır⁴⁵⁶ itti⁴⁵⁷ imâmet ĥizmetin icrâ
- 4 Nedür bundan ğaraz şâhım küşâd it mekteb-i ‘ilmi⁴⁵⁸
Oķınsun nüşha-i Ādem⁴⁵⁹ bilinsün ķudret-i mevlâ⁴⁶⁰
- 5 Birer ‘avrat olup âĥir bulardan toğarlar Ādem⁴⁶¹

⁴⁵⁵ Deccâl’ı ķatlı eyler ‘adâletler : ķatlı ide Deccâl’ı ‘adâletlen NKD

⁴⁵⁶ Ķangıısı: ķangıdır NKD

⁴⁵⁷ İtdi: ider NKD

⁴⁵⁸ ‘ilmi: ‘aşķı NKD

⁴⁵⁹ Nüşha-ı Ādem: nüşha-ı ķudret

⁴⁶⁰ Ķudret mevlâ : Ādem ü Ğavvâ NKD

⁴⁶¹ Toğarlar Ādem: doğar evlâdlar NKD

Nazîri olmayup Nakşî olarlar ‘âlem-i kübrâ

146

Nakşî Efendi Fermayed

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün

- 1 Gel sâlik k̄ulak t̄ut gör⁴⁶² nedür terkîb olan ma‘nâ
Biri yeldür biri âteş biri âteş tobrağ birisi⁴⁶³ mâ
- 2 O kim şuyla toprağdur bilürsün süflîdür anlar
Olar kim bād ü âteşdür haqîkat ‘ulvîdür ammâ
- 64b
- 3 Biri tendür anuñ cānâ birisi cān olupdur bil
Ki ol hergiz⁴⁶⁴ fenâ bulmaz biri süflî olur ifnâ
- 4 Bulardan ғанğıdur ol kim düşüpdür taşra ey şâlik
Ki bilmez iç yüzün hergiz gezer ‘âlemde ol ‘a’ mâ
- 5 Birinüñ rûhına cānâ dimişler rûh-ı hayvânî
Birini⁴⁶⁵ rûh-ı insânî diyüp hem eylemiş ihfâ
- 6 İkinüñ yoğla mâbeynin dur⁴⁶⁶ bir şeb-çerâğ anda
Yanar leyl ü nehâr ey dil ғomışdur anda⁴⁶⁷ çün Mevlâ
- 7 Ne gevherdür dilâ ol kim eger râm olsa ol nefse
Çalur ol ‘âlem-ı süflî ғopar başında çoğ ғavğâ

⁴⁶² Gel sâlik k̄ulak t̄ut gör: gel ey sâlik işit benden NKD

⁴⁶³ Birisi : biridir NKD

⁴⁶⁴ Hergiz: Nergiz NKD

⁴⁶⁵ Birini: Birinüñ NKD

⁴⁶⁶ Dur: durup NKD

⁴⁶⁷ Anda: senden NKD

8 Anı gül⁴⁶⁸ yâr-ı cân it kim alup hüküm altına nefsi
Göziñ açdurmayup hergiz taşarruf oluna ol tâ

9 Vekâlet hizmetin ol dem alup lâ harfi dil-dârîñ
İmâmı ⁴⁶⁹ olup ma'nen nikâhın eyleye illâ

10 Biri şarkî biri ğarbî olup şeh-zâdeler bunlar
İkinüñ izdivâcından toĝa ta bir⁴⁷⁰ melek-sîmâ

11 Ve gerni nefsiñ olursa şeri'at tîĝini senden⁴⁷¹
Uyup 'aklın añâ cânâ ider ol hükümünü icrâ

12 Gider bu şalţanat elden göziñ aç bilmiş ol âhir
Çekersen ğurbetin derdin ne işşı ağlamak ferdâ

65a

13 Ve ger kıoymazsa cân elden 'adâlet şimşirin bir dem
Kesüp başın anuñ cânâ ider mi 'askerin yağmâ

14 Bulup Nemrûd-ı Şeddâd'ı daĝı Fir'avn-ı bed-kârı
Sürüp milk-i vücûdundan kıomaz Mûsâ gibi aşlâ

15 Merâtib kıat' idüp cânâ güzer it iş bu menzilden
İriş milk-i bekâ için⁴⁷² olup sen cümleden a'lâ

16 Sürüben rif'atin esbin olup taht-ı Süleymân'ı

⁴⁶⁸Gül: sen NKD

⁴⁶⁹İmâmı: İmam-ı hayy NKD

⁴⁷⁰Bir: bu NKD

⁴⁷¹“Ve gerni cân elinden ger alursa tîĝini nefsiñ” NKD

⁴⁷²İçün: içre NKD

Şikâr it hâtemin sırrın ola⁴⁷³ hükmünde tâ her câ

- 17 Beķā bul geç fenâdan gel libās it cümle eşyāyı
Görün her zerreden cānā ki sensin ‘ālem-i kübrā
- 18 O cān kim iş bu mektebden Hüdāyā almadı dersi
Özinden bî-ħaberdür ol ‘ilimden dem urup ħayfā
- 19 İdenler Naķşiyā icrā bu gün Mecnūn-veş nazmım
Gehī cānānı cān eyler ol cān olur Leylā

147

Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün

Ey ‘Āşıkī ne söylersin Allāh zammı ile söyle

Beyhūde sözi neylersin saña lāzım olan du‘ā

65b

148

Naķşī Efendi

Fā‘īlātün/ Fā‘īlātün/ Fā‘īlātün/Fā‘īlün

- 1 Zāhidā vardur yoluñda [çünkü] yetmiş biñ hicāb
Kim ħolupdur her birinde niçe yüz biñ şeyḫ u şāb
- 2 Nişfi zulmet çünkü anuñ nişfını nūr eyleyüp
Şaķlayup⁴⁷⁴ ol perdelerde zātına itmiş niķāb
- 3 Līk zulmet belli cānā ya nedür bu remz-i nūr
Kim ola bunlar hicābın örtüle ol āfītāb
- 4 İmdi ebrār-ı muķarreb bir birinden fark için

⁴⁷³ sırrı olar: sırrın ola NKD

⁴⁷⁴ Şaķlayup: Şaķlanup NKD

Birine z̄enb oldu n̄uru birine ‘ilm ü şevāb

- 5 Fehm idenler bu rumūzı altı⁴⁷⁵ menzil içre çün
Çıkdı zulmet perdesinden oldu bu kevneyne k̄āb

65b

- 6 Ya bu hikmet ne ki nazmuñ añlıyanlar Naqşiyā
Halk içinde h̄ur olur Haq katında dört kitāb

149

Yahyā Efendi

Mef’ūlü/Mefā’īlü/Mefā’īlü/Fe’ūlün

- 1 Mescidde riyā-pīşeler itsün ko riyāyı
Gel mey-hāneye⁴⁷⁶ zāhid ne riyā var ne mürāyi
- 2 Ey cām-ı safā tālibi bī-hūde uzanma
Cümle bile defn eylediler cām-ı safāyı
- 3 Redd itmiş idi yār rakībi işiginden
Gelmiş o siyeh-rū yine gördün mi belāyı
- 4 Def idemedük ceş-i gamı say’ı ide gördük
Tedbīr ne mümkün boza takdīr-i Hudāyı
- 5 Yahyā nice āvāre-i āşk olmayayın⁴⁷⁷ ben
Dilberse güzel dilse nihāyetde hevāyī

⁴⁷⁵ Altı: aldı NKD

⁴⁷⁶ Gel mey-hāneye: Mey-hāneye gel kim ŞYD

⁴⁷⁷ Olmayayım : olmayayım ŞYD

66a

150

Mefā'īlün/ Mefā'īlün/ Mefā'īlün/ Mefā'īlün

Kaside-i Seyyid Nesimī Rahmetu'llāh 'Aleyh

- 1 Te'āla'llāhdur sultān ki sensin ḥālīḳu'l-eşyā
Haḳīḳatdir ki sen kıldıñ 'ademden 'ālemi peydā
- 2 Dü 'ālem yoğ iken evvel yaratdıñ Muştafā nūrın
Aña virdüñ her an biñ 'aḫā vü mülk istiğnā
- 3 Ānı sevmekden olmuşdur melāyikler ḥalāyıklar
... zihi 'işret ki sübhānellezi esrā
- 4 Pür etdüñ yedi ḳat gögün içinde pür melāyikler
Ne bend sütün aşlā muḫbiḳ künbed-i ḥaḍrā
- 5 Bu yerler durduğı ḳā'im bahāne oldurur dā'im
Velī aşlā şehā sensin seniñdir yā Mevlā
- 6 Yeri emriñ-ile gele ey ma'būd ḥavā vūzen (?) eyledüñ muḫkem
Kimi yürür kimi vādī kimi ḫaḡdır kimi şaḫrā
- 7 Kışın ḳar yağduran yere temmuz rengin viren sensin
Yine yazın iden sensin cihānı cennet'ül-me'vā
- 8 Nice vaşf eylesün kimse senin vaşfını ey Şāni'
Ki 'āciz ḳaḫre şerḫinde ānuñ dānā vü hem bīnā

- 9 Virürsün āta şulbinden añanun raḥmine nuṭfe
Tutar bir zamān an ki et şu k̄ān olur ānda
- 10 Düzersin k̄ārañu yerde āni bir ḥūb ḥoş şūret
Virirsin kısmetin āniñ henüz eyleyemedin iḥyā
- 11 Toḫuz ayda doḡar gelür vücūd olur reh-i ḥikmet
Kimi mü'min kimi maḡbil kimi müdbir kimi tersā
- 12 Kiminiñ ṭālī'in ānda sa'id eylesin ey ḥākim
Kimi ol yazıyla bed-baḡt kimi ednā kimi 'alā
- 66b**
- 13 Bu dört dürlü ṭabāyi eden idersin cismin-i ḡa'im
Kimisi dem kimi balḡam kimi şafa kimi sevdā
- 14 Kimi 'āḡıl kimi cāhil kimi ḥāzır kimi ḡāfil
Kiminde zer yok ḥāşıl kimi nādān kimi dānā
- 15 Kimiñiñ 'ābid 'ibādetde sözi her dem 'ibādetde
Kimi aḡmaḡ sözün bilmez ki ḥayvāndan daḡi ednā
- 16 Kimi zāhid kimi 'āşık kimi fāsık kimi şadıḡ
Kimisi dünyādan fāriḡ kimi mecnūn kimi şeydā
- 17 Kimi her dem 'ibādetde kimi dūn gūn ḥarābātda
Kimi da'im mūnācātta hemīn Allāh dir şāhā
- 18 Kiminiñ ṭifil iken cānın alırsın 'ömrüne ṭoymaz
Kimisi yüz yaşār ölmez önünde dār olur dünyā

- 19 Kimin öyle ğanî kıldıñ ki mālı sayısın bilmez
Kimisi bir pāre etmek çün apudan apuya rüsvā
- 20 Viren sensin alan sensin diyen sensin işiden sensin
Gözü-ile gösteren sensin anuñün amusı zibā
- 21 adim u lem yezelsin sen ezelsin sen ebedsin sen
amusundan bu cünbüşler cihāndır bir-kırğu-nümā
- 22 Yürekler baş sendedir bu gözler yaşı sendendir
Haıat cümlesindedir bu başlara gelen sevdā
- 23 Sükūnetler hareketler cerāhatler kefareter
Kifāyetler hidāyetler amusundan ki bî-hemtā
- 24 Ne kim kıldıñsa ey Mevlā laıf ğub nāzıkdir
Hemin dindār olan ide ki āmennā vü şadanā

67a

151

Naşî Efendi**Fā‘ilātün/ Fā‘ilātün / Fā‘ilātün/Fā‘ilün**

- 1 Ey bizi inkār iden kes bir bilür yāriñ mi yok
Yoħsa kalduñ küfr içinde Hak’a iqrāruñ mı yok
- 2 Bir ‘ilāç it iş bu derde ölmeden ‘ālemde gel
urtul āħir bu belādan ey kişi ‘āruñ mı yok

- 3 Añlayup āb-ı hayātı ‘ālem-i içre z̄ulmetde çün ⁴⁷⁸
İçmedüñ bu Hızır elünden çeşm-i bīdāruñ mı yok
- 4 Geç bu benlik perdesinden mezheb-i ‘irfāna gel
Yek nazār kııl bu cihāna yokla gör yārūñ mı yok
- 5 El çeküp ol şāh deminden ⁴⁷⁹ ‘aşka hem-rāh olmayup
Bu muḥabbet ḥānesinde yanmağa nāruñ mı yok
- 6 Eyleyüp kaṭ’-ı menāzil bu fenā mülküñde uş
Kurb-ı Hakk’a vāşıl olduñ yoḥsa inkāruñ mı yok
- 7 Ḥamdüli’llāh çekme ğam kim ‘ālem içre Nakşīyā
Mürdeye cānlar bağışlar ṭatlı güftāruñ mı yok

152

Bu Daḥı Nesīmī’niñ**Mefā’īlün/ Mefā’īlün/ Mefā’īlün/ Mefā’īlün**

- 1 Ḥakīm-i Lā-yezal sensin muḫīm-i bī-zevāl sensin
Muti’iz bende fermānız seniñ emriñdurur inşā
- 2 Bu bi çāre Nesīmī çün bu tevhīde dimek қande
Meger ol ḥālik u yezdān ide gönül gözün iḥyā

67b

153

Nakşī Efendi**Mefā’īlün/Mefā’īlün/ Fe’ūlün**

- 1 Dila her derde dermāndur şeri’at

⁴⁷⁸ Añlayup āb-ı hayātı ‘ālem-i z̄ulmetde çün NKD

⁴⁷⁹ Devinden: deminden NKD

Mariẓ-i albe Lomān'dur Şeri'at

- 2 'Ubūdiyyet iun cānā 'ibādīñ
Başında tāk-ı hākāndur Şeri'at
- 3 Bi-amdi'llāh ne kim var ehl-i cürme
Şifā vü luf u isāndūr Őeri'at
- 4 Nihān iken bu gün nūr-ı hafādan
Aıldı gevher-i āndur Şeri'at
- 5 Ne bilsün adrini inkar idenler
Anı bilmez ki imāndur Şeri'at
- 6 Gelüpdür ün seni irşād iün ol
açınma utlu mihmāndur Şeri'at
- 7 Bu mer'ā-yı cihān ire oyunuñ
Yedirmez obandur Şeri'at⁴⁸⁰
- 8 Sürüp bir bir Őeyātin 'askerin ol
omaz bu Şehre der-bāndur Şeri'at
- 9 Oturmuşdur 'adālet tatı üzre
Yüridür hükümü Őulāndur Şeri'at
- 10 Okursañ sırrımı cānā anuñ sen
Öziñde gizlü⁴⁸¹ uran'dur Şeri'at

⁴⁸⁰ Yedirmez urda obandur Şeri'at

68a

- 11 Tütupdur ‘âlemi bir bir ziyâsı
Yanar bir Yezdân’dur şeri‘at⁴⁸²
- 12 Dimez a‘lâ vü ger ednâ ‘acebdür
Hâk’ın emrinde yeksândur şeri‘at
- 13 Oğunmağlan⁴⁸³ bilinmez sırrı anıñ
Ki şâhım şâklu⁴⁸⁴ iz’andur şeri‘at
- 14 Cihân durduqça bil emri beğadur
Anı şanma ki virândur şeri‘at
- 15 Târik-i evliyâ vü enbiyâda
Oğırsuñ ‘ilm ü ‘irfândur şeri‘at

154

Nağşiyâ⁴⁸⁵

Mefâ‘ilün/Mefâ‘îlün/Fe‘ûlün

- 1 Hâkîkat Nağşiyâ bu mürde-gâne
Tütarsan emrini cândur şeri‘at

155

Nağşî Efendi Fermayid

Feilâtün/Feilâtün/Feilâtün/Feilün

- 1 Nedür ol ‘ilm-i ilâhî kim virür cânâ hayât⁴⁸⁶

⁴⁸¹ Gizli: Şaklu

⁴⁸² Yanar bir şem’-i Yezdân’dur şeri‘at NKD

⁴⁸³ Oğunmağla: Oğunmağlan NKD

⁴⁸⁴ Şaklu: Gizlü (Bu gazel tekrar yazılmıştır.) NKD

⁴⁸⁵ 67b de tamamı yazılıdır.

Dirilür mürde-dil andan bir olur Һayy u memāt

2 Tükenür ‘ömri cihānuñ irişür dest-i cibri⁴⁸⁷
Görünür ma’nevī Һaşri bulur ol derde necāt

3 Dil olur taşrası anuñ içi firdevs-i Һüdā
İrişür ‘ālem-i⁴⁸⁸ zevke bürünür zāt u şifāt

4 Bulagör enfüsün anuñ ne ki itdüm saña ben
Ki bite işleruñ āһir ola zenbiñ Һasenāt

68b

5 Bir elüñ mağribe āһir bir elün meşriqda⁴⁸⁹ çün
İrişüp ‘ālem-i ma’nā seni cezb eyliye zāt

6 Ten⁴⁹⁰ olup yerler ü gökler doğa senden güneşi
Añā cān eyleye cānuñ gide dilden⁴⁹¹ zulümāt

7 Ulaşup ‘ālem-i ma’nā dil olup ma’süm pāk
Ne ‘ibādet kala anda vü ne Һod şavm u şalāt

8 Meğer āһir döne ol kes dirile ‘aql u ma’āş
Anı cezb itmeye Naqşī cezbetün min cezebāt

156

Naqşī Efendi Fermayed

⁴⁸⁶ Nedür ol ‘ilm-i ilāhī virür cānā Һayat NKD

⁴⁸⁷ Cibri: ecel NKD

⁴⁸⁸ ‘ālem-i: ‘ilm-ile NKD

⁴⁸⁹ Meşriqda NKD

⁴⁹⁰ Ten : sen NKD

⁴⁹¹ Dilden: senden NKD

Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün

- 1 Hüdâyâ ‘izzetüñ haqqı gönül levhın mücellâ it
Görün gül-hâne-i dilden seni senden tesellâ it
- 2 Ğarībüñdür dil-i şeydâ qalupdur çünki lâ içre
Ulaşdur aşlına şâhım geçür sen lâ dan illâ it
- 3 Hâlâs it hayme-i tenden bu gün dil pîçesin Yâ Rab
Götür hâk-i mezelletden anuñ sen qadrin a‘lâ it
- 4 Kūşād it mekteb-i ‘aşkıñ dirîğ itme gedâlardan
Oqınsun nüsha-i kudret dilüm medhinde⁴⁹² gūyâ it
- 5 Ebū⁴⁹³ Bekr ü ‘Ömer ‘Oşmân ‘Aliyyü’l-Mürtezâ haqqı
Habîbim lütf idüp Nakşı’n keremden nazmın imzâ it

69a

157

Dil be-dest âver ki hacc-ı ekberest
Ez her ân ka‘be yek alil-i beherest
Ka‘be-i bünyâdî halîl ânrest
Dil nazergâhi halîl ekberest

158

Nakşî Efendi Fermâyed**Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün**

- 1 Ela ey şâlik-i mevlâ kulağ tut gel bu feryâda
Neler çekmişdir ‘aşıklar diyem‘aşk içre dünyâda⁴⁹⁴

⁴⁹² Medhinde : meshinde NKD

⁴⁹³ Ebû: Ebâ NKD

- 2 Yolım bir şubh-dem cānā irişdi Sedd-i Ye'cūc'e
Dayandı himmetim rahşı irüp ol dehşet-ābāda
- 3 Çü gördüm nice t̄alibler bu cā-yı pür-belā içre
Gezer kan ağlayup inler dönerler iş bu şahrāda
- 4 Suāl itdüm bulardan⁴⁹⁵ men bu seddiñ māverāsından
Didiler bizde varmış yok gelen kalır bu ārāda
- 5 Kaçan kim istima' itdüm bulardan ben bu güftarı
Didim lāyık degil yā Rab meger kim bunlar⁴⁹⁶ irşāda
- 6 Veli 'ilminde māhirdür suāl itseñ bulardan sen
Yarar bir mūyı kırk bunlar mesāil içre da'vāda
- 7 Bulardan el çeküp āhir gezüb ol seddiñ eṭrafın
Bulup bir reh-güzār anda irişdüm cāy-ı āzāda
- 8 Bu menzil içre t̄alibler ne kim var cümleten cānā
Degildür çār' unşurdan ne fehm itdün bu ma'nāda
- 9 Metā'-ı hüsn-i dil-dāruñ ṭurur ol yerde bāzārı
Alurlar dem-be-dem bundan⁴⁹⁷ göçerler Şehr-i Bağdād'a
- 10 Çeküp el yine bunlardan kaçan kim 'azm-i rāh itdüm

⁴⁹⁴ Bu beyit mecmuada 68b varağında bulunmaktadır. Ancak şiir bütünlüğünün bozulmaması için 69a varağına alınmıştır.

⁴⁹⁵ Bulardan: Birinden NKD

⁴⁹⁶ Bunlar: bular NKD

⁴⁹⁷ Bundan: Bunlar NKD

İrişdüm yine bir kavme ki bunlar gelmez ecsāda

11 Bulariñ şeş cihātından bir āteş kaplamış gördüm
Yanar⁴⁹⁸ şām u seher bunlar dönerler ‘aşk-ı Mevlā’da

12 Yağup āyine-i dilden dururdum baħr-i hayretde
Nümāyān oldı bir meh-rū Hızır-veş irdi imdāda

69b

13 Tıutup destimde ol āfet⁴⁹⁹ soyup cān gömlegin benden
Giyürdü baña bir ton kim bulunmaz mişli eşyāda

14 Virüp kendim⁵⁰⁰ āna⁵⁰¹ ol dem olup bu benligüm benden
Çıkarđı hükmi ‘unşurdan qarār itdüm dil-ārāda

15 Olar kim bilmez öz nefsin bu nazmıñ itmeyüp idrāk
Şanurlar Nağşiyā anlar seni düşmüşsün ilhāda

159

Nağşī Efendi Fermayed

Mefā‘ilün/ Mefā‘ilün/ Mefā‘ilün/ Mefā‘ilün

1 Müyesser itmedün yā Rab ‘acebdür feth-i Bağdād’a
Ricālün gelmemişlerdür meger kim anda imdāda

2 Olupdur ger erenlerden dilā ol demde bir ‘āşık
Kesilüp bir birin başlar қalaydı tğ u şahrāda

3 Hūdā’dan қorқmayup bunlar қaçan bir mülke vardıkda

⁴⁹⁸ Yanār: yanup NKD

⁴⁹⁹ Āfet: Meh-rū NKD

⁵⁰⁰ Kendim: kendin NKD

⁵⁰¹ Āña: Bana NKD

Kimi an aqladur halka kimi ol şehri yağmada

4 Bularuñ bedligünden gör bu hizmet olmayup icrā
‘Adüvler aldılar milki bular bir ğayri sevdāda

5 Saña yetmez mi bu ‘ibret ki bunlar el çeküp Hıa’dan
ılıqlar çekdiler āhir bular ol řāh-ı irřāda

6 Bular zulum-ile dutmuşdur cihānı ařla⁵⁰² baş egmez
Anıñcün yüz ağartmazlar cihānda⁵⁰³ milk-i a‘dāda

7 Baqlup bir demde cün gördüm firār itmiş gelüp bunlar
avar ardınca dūřmanler meger bu āh-ı kübrāda⁵⁰⁴

70a

8 Yüzüm hāk eyleyüp itdüm nedür bu⁵⁰⁵ hikmetiñ yā Rab
Ki řāflar bağlayup durmuş erenler řāh-ı kübrāda

9 Hıaıat bildüm ol dem kim dimez mü’min ü ger kāfir
‘Adālet ister ol bizden gerek a‘lā vü⁵⁰⁶ ednāda

10 Nazar ıldum dilā ol dem durur ‘askerde bir meh-rū
Ne yüzden kim ider emri irerler anda feryāda

11 Suāl itdüm anuñ ismün didi dört harfilen ol cānā⁵⁰⁷
Hıaber al imdi resmümden veli fāř itme her yāda

⁵⁰² Aşla: emre NKD

⁵⁰³ Cihanda: cihānı

⁵⁰⁴ bu āh-ı kübrāda: bir rāh-ı kübrāda

⁵⁰⁵ Bu : hem NKD

⁵⁰⁶ Gerek : vü NKD

⁵⁰⁷ Ol cānā: okı NKD

- 12 Birin iħrāc idüp ħarfin bu sırrı şaķla sen tā kim
Niçeler zāyi' olmuşdur göziñ aç sen bu ma'nadā
- 13 Diler sultānı ķul eyler diler bir bendeyi şultān
Ki anuñdur taşarruf çün ser-ā-ser cümle eşyāda
- 14 Eger dirlerse münkirler nedür bu nazmuñ ey Naķşī
Gören hem gösteren oldur benüm nem vardur arada

160

Naķşī Efendi Fermayed

- 1 Ey Ĥaķķa t̄alip geçen
Tevĥīde gel tevĥīde
Ĥaķķ'ı baťıldan seçen
Tevĥīde gel tevĥīde
- 2 Ĥaķķ'ıñdır iş bu şadā
Kim olmuş cana⁵⁰⁸ ġidā
Bundadır gāh ĥūdā
Tevĥīde gel tevĥīde
- 3 Bunlardır iķrār ehli
Kim degildür nār ehli
Ey ġāfil inkār ehli
Tevĥīde gel tevĥīde

70b

- 4 Geç bu sevdādan zāhid

⁵⁰⁸ olmuş cana : olur: olur rūha NKD

- Küfre girmez mücâhid
İstersen⁵⁰⁹ ‘îyd içre ‘îyd⁵¹⁰
Tevhîde gel tevhîde
- 5 Bundadır kâmil insân
Lîk bilmez her⁵¹¹ hayvân
Gör nedür bu gizlü kân
Tevhîde gel tevhîde
- 6 Hâk’dur bunda seyrânuñ
Vir buña baş [ü] cânuñ
Olsun küfrüñ imânuñ
Tevhîde gel tevhîde
- 7 Çökertme gel bu taşu
Bir görme ‘âmm ü hâşu
Yu gitsün kalbiñ paşu
Tevhîde gel tevhîde
- 8 Sür kapuñdan şeytânı
Fehm idüp bu devrânı
Ey bu Nakşî’nüñ cânı
Tevhîde gel tevhîde

161

Naqşî Efendi**Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün / Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilün**

- 1 Bir ‘acâyip şehre vardum ademden yoğ eşer

⁵⁰⁹ Mecmuada bu kelime silindiği için okunmamaktadır. NKD

⁵¹⁰ ‘îyd içre ‘îyd: îd içre ‘îd NKD

⁵¹¹ Her: âhîr NKD

L̄ik zeyn olmış melekler ş̄uret-i yüzden siper

2 Resim var ismi añılmaz ş̄an vücūda gelmemiş
 Ālet⁵¹² Ĥaqq olmış ancak ne melek var ne beşer

3 Şeş cihetden taşra çıkmış renklerin bī-renk idüp
 Her biri irmiş murāda⁵¹³ kıalmış anlardan sefer

4 Ş̄uretā ādemdür ammā s̄ireti bir ġayridür
 ‘Aql irişmez bu ārāya münkire bir ġayridür⁵¹⁴

5 Mazhar-ı zāt-ı Ĥudā’dur ma’na içre her biri
 Kārı bunların yüzünden pādīşāh-ı bahr-ı ber

71a

6 Üçler ü kırklar yediler tā varınca bīnlere
 Bağş olub⁵¹⁵ devlet bulara muttaşıl ş̄ām u şeher

7 L̄ik görmez anı göz⁵¹⁶ yā meger ‘aynuñ gözi
 Açıla ‘ayn-ile aynuñ göre ey cān u peder

8 ‘Ayn ile ‘ayni görenler bildi ‘aynuñ ‘aynını
 Bağmadı ol ġayri ‘ayna kim o gözdür mu’teber

9 Şehr-i ‘ilme yol bulanlar ‘alem içre Nağşīyā
 Añlayup nazmıñ iderler başlarında tāc-ı ser

⁵¹² Ālet: Alın NKD

⁵¹³ İrmış murada: Murada irmiş NKD

⁵¹⁴ Bir ġayridür: Budur ġaber NKD

⁵¹⁵ Olub: olur NKD

⁵¹⁶ Gözler: göz NKD

162

Naḫṣī Efendi**Fā‘ilātün/Fā‘ilātün/Fā‘ilātün/Fā‘ilün**

- 1 Ey bu gün ‘ālim geçenler mekteb-i ‘irfān nedir
Pir olup ol mektebde içre doğmadık oğlan nedür⁵¹⁷
- 2 Re’y-i mer’ī cümle ‘ālem hilḫat-i nās olmadan
‘Ālem-i milk-i ḫafāda maḫṣad-ı insān ortada⁵¹⁸
- 3 Perde-i vuṣlatda sālīk küfre aḫrān olmağa
Çār ‘unṣur terkibinden sır olan imān nedür
- 4 Cümleten bir enfüs içre çār-yār-ı Muṣtafā
Ger Ebübekir⁵¹⁹ ‘Ömer vü ger ‘Ali ‘Oṣmān nedür
- 5 Keṣf olup ben ger⁵²⁰ ḫāḫīḫat levḫ-i dilden ey perī
Gösterüp biñ dürlü ṣūret ‘arz olan dīvān nedür
- 6 Añladuñ bildüñ cihānı tūtalum ey müdde’ī
Ya bu cismüñ cennetinden vir ḫaber vildān nedür

71b

- 7 Eyleyüp ḫaṭ’-ı menāzil bizāsun çāk itmeden
Ber-hevā evc-i semāda per açan mürġan nedür

⁵¹⁷ Māderinden doğmadan ta’lim alan oğlan nedür NKD

⁵¹⁸ Ortada: nedür NKD

⁵¹⁹ Ger Ebübekir: Bübekir ve ger NKD

⁵²⁰ ben ger: āḫir NKD

- 8 Mağrib ü meşriq arası ser-te-ser ma'mūr iken
Olmayup bir fāni perde maḥfel-i şulṭān nedür
- 9 Bu ribāṭ-ı köhne içre bir daḡi kimdür kim ol
Bir yüzü ādemdür anuñ bir yüzü ḡayvān nedür
- 10 Naḡşīyā ḡaḡdur kelāmuñ līk bu cism içre yā
Ger ḡayāt u 'aḡl u nefsiñ ger ola iz'ān nedür

163

Naḡşī Efendi Fermayıd

Mefā'īlün/Mefā'īlün/Fe'ūlün

- 1 Ne kim söyler saña menden o ḡaḡdır
İşidürse öziñ bil-ḡāk⁵²¹ ḡulaḡdur
- 2 Şaḡın ḡaḡdur sözüme gel yüz çevirme
Dime⁵²² gerçi söyleyen dildür dudaḡdur
- 3 Şorarsañ āteş-i 'aşḡı bu gün sen
Derün-ı sīnem içre bir ocaḡdur⁵²³
- 4 Sevüp 'aşḡıkların cānā ezelden
Yaḡar 'aşḡ odına cāniñ ḡapaḡdur
- 5 Yürü zāhid bu sevdādan elün çek
Şaḡın şanma bu menziller duraḡdur

⁵²¹ Bil-hāk NKD

⁵²² Dime : divanda bu sözcüğe rastlanmamıştır. NKD

⁵²³ Divanda yazılı olan 3. beyit eksiktir bu nedenle beyit numaraları deḡişmiştir. NKD

6 Hālâş it kendüñi bend ü belâdan
Ki dâ'im itdüği saña tızağdur

72a

7 Bu gün Nağşî görüñ 'aşkıñda yârüñ
Şağınmaz cânını merd-i kıocağdur

164

Nağşî Efendi Fermayıd

Feilâtün/Feilâtün/Feilâtün/Feilün

- 1 Yine itdi hareket çünki muğabbet ne ki var
Olup ol 'ayn-ı imānum beni şād eyledi yār
- 2 Yücelüp mertebem āhir baña 'arz oldı bekā⁵²⁴
Vağan-ı aşla irişmek içün ey şāh-ı kibār
- 3 Ki budur menzil-i iğsān kapudur cümleye bu
Açan añlar bu rumūzı çalışur leyl ü nehār
- 4 Görünüp sırr-ı Hudā 'irfān irişüp aldı yolum
Didi bu mağfel-i cāndur beri gel itme firār
- 5 İşidip pendümi anuñ kıulağ urmayup aña
Güzer itdüm ol aradan ki idem yāri şikār
- 6 Geçürüp görine Mevlā'sını bunda dağı çün
Didi pāyin bu degildür baña ol sen ħaridār

⁵²⁴ Bekā: İman

7 Girüp āhır reh-i yāre ademe urdum ademe
Ki ‘ayān ola derecem gide üstümdeki Bār

8 İrişüp menzirim āhır aña ey tālīb-i cān
Didim ey ādir-i Mevlā bu mıdur ol ulu kār

9 Didi amd it yūri Naşī budur ol sırr-ı afī
Ki irenler bu edāya ider anuñla arar

72b

165

Naşī Efendi⁵²⁵

Mefā‘ilün/Mefā‘ilün/Fe‘ülün

1 Bulup bir ehli söylet aña yalvar
Ve gerni redd iden Naşī’ñ kelāmın

2 alur zulmet bucağında günah-kār

166

Naşī Efendi

Fā‘ilātün/Fā‘ilātün/Fā‘ilātün/Fā‘ilün

1 Ger Dilerseñ a’a vuşlat olma zāhid ‘aqla yār
Kim münezzehdür bu ‘aklın bildiginnden Kird-gār

2 Aña beñzer bu edā kim meşveret-zenler ile
Eyleyüp ‘aksin idersin her ne dirseñ āşār

3 Kim anı egseñ kemikden itdi a’ım egridür
Doğrudur imdi ilāfı egriniñ ey şehriyār

⁵²⁵ Divanda geçmemektedir.

- 4 ‘Ākl dahi bu arādā şöyle bilkim zāhidā
Şol yanından aldı rûḥun ol şah ‘ālī-tebār
- 5 İmdi fehm it iş bu remzi her ne dir ‘āklın saña
‘Aksin eyle tā ki yarın olmayasuñ şerm-sār
- 6 Kim degildür ‘aql-ı bu gel âdemîde şöyle bil⁵²⁶
Cüz’idür itmez iḥāṭa ‘ilm-i zātı her ne var
- 7 Her ne kim ḥükm eyler ‘aqluñ zāt-ı pākiñ künhüne
Sen ḥilāfın tut anuñ kim ‘aqla şıgmaz iş bu kār
- 8 Saña pesdür len terānī ḥüccet isterseñ eger
Yoḥsa maḥfī ḳaldı ma’nā olmadı āḥir şikār
- 9 Gel ‘aref nüktesinden al ḥaberi ey dīn eri
Geç bu benlik perdesinden Ḥaḳḳ ilen eyle ḳarār
- 10 ‘Āyn olup ğayriñden el çek ğayriñ uyar ‘aynıña
Evvel āḥir budurur kim ol budır ḳavl-i kibār
- 11 Çün ‘ayān itme bu sırrı tut sözüm ey Naḳşīyā
Kim getürmez ḥalk-ı ‘ālem senden eylerler firār

167

Naḳşī Efendi**Mefā‘ilün/ Mefā‘ilün/ Mefā‘ilün/ Mefā‘ilün**

- 1 Eyā sen şanma kim senden bu güftār-ı dehān söyler

⁵²⁶ Kim degildür ‘aql-ı âdemîde bu gel şöyle bil NKD

Veyā⁵²⁷ terkīb olan ‘unşur yaḥūd laḥm-ı zebān söyler

73a

- 2 Seni ol saña bildürmek murādın ḳasd idüp Mevlā
‘Anāşırdan giyüp bir ṭon yüzüñden tercemān söyler
- 3 Yaratdı cümle eşyā-yı özin pinhān idüp⁵²⁸ anda
Göründi niçe biñ yüzden velī kendi nihān söyler
- 4 Olar kim bilmedi nefsiñ ‘arefden almayup dersin
Degildür Ḥaḳḳ’a ‘ārifler özin bilmez yalan söyler
- 5 Kimiñdür bunca cünbüşler kimiñdür nuṭḳ iden gevher
Öziñden olmaduñ ‘ārif ki senden özge kân söyler
- 6 Ḥayāl-i zıl yeter ‘ibret görünen ḥayme-i tende
Degildür nuṭḳ iden şüret derūnuñda devrān söyler
- 7 Seḳāhüm Rabbühüm ḥamrın içen ‘āşıklar ey Naḳşī
İrer ma‘şukuna⁵²⁹ anlar mekāndan lā-mekān söyler

168

Naḳşī Efendi

Mefā‘ilün/Mefā‘ilün/Fe‘ülün

- 1 Dilā itmek dilerseñ ḥacc- ekber
Duḥül it imdi ḳalbe olma ebter
- 2 Bilürsün kim dimişler beyt-i Ḥaḳ’dur

⁵²⁷ Veyāḥūd: Veyā NKD

⁵²⁸ pinhān idüp: setr eyleyüp NKD

⁵²⁹ İrer ma‘şukuna: Olurlar bī mekān

Giren aña bulur Haq'ı olur er

3 Değildür taş toprakdan binası
İdüpdür anı kudret nūru enver

4 Odur kim itmeyenler ana secde
Olupdur ey perī İblīs-i bed-ḥār

5 Ene'l-Haq sırrına irmek dilerseñ
Ṭavaf it iş bu beyti ol hüner-ver⁵³⁰

6 Saña itdüm bu 'ilmiñ intihāsın⁵³¹

73b

169

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

1 Hazreti Nūh-ı nebinin keşti-yi imānına⁵³²
Girmeyen fi'l-cümle nāsı ğarḳ iden ṭūfan nedür

2 Rengi birken cümle cānın 'ālem-i ervāḥda çün
Birbirine beñzemez bu keşret-i elvān nedür

3 Gel uyan ğāflet meyinden kūs-i rıḫlet çalmadan
Aç göziñ depret dehānun gör buña dermān nedür

4 Evvel āḫir çünki oldır zāhir ü bāṭın çün ol
Yā kitāblar içre zāhid men 'aleyhā fāñ nedür

⁵³⁰ Divan'da 4. Beyit ancak mecmuada 5. beyittir.

⁵³¹ Diğer 5 beyit eksiktir.

⁵³² İlk 17 beyit yoktur.

- 5 Çünki cāñā böyledür bu ya nedür bu ādemī
Kimi ağlar kimi ḥandān kimisi nālān nedür
- 6 Per bulur⁵³³ mi‘mār elinden ol yıķılmıŝken bu gün
Olmayup her giz fenā ma‘mūr olan vīrān nedür
- 7 Emr ü nehyiñ ḥizmetinde kāmīl olsa bir kişi
Yine irmez Ḥaķķ’a ol kes pes añā noķŝan nedür
- 8 Cem‘ olup meydān-ı ‘aŝķda āŝıķ-ı bī-çārenüñ
Evvel āḥir baŝların top eyleyen çevkān nedür
- 9 Bir daḥi budur suālīm başı üzre zāhidā
Yedi ķat ‘arz-ı girānı durĝuran ḥayvān nedür
- 10 Eyle gel tā’vīlin anuñ ger özüñse rāsiḥūn
Sūre-i Raḥmān içinde lü’lü-i mercān nedür
- 11 Ger ķadem baŝdıñsa zāhid bu tariķat ‘ilmine
Vir cevābın imdi anuñ yol nedür erkān nedür
- 12 Bu gönül Ya‘ķūb’unuñ Mıŝır’ına irdüñse ger
Bu vücūduñ ŝehri içre Yūsuf-ı Ken‘ān nedür
- 74a**
- 13 Ölse bir kes cümleden bir⁵³⁴ gitse anuñ cevheri
Dāḥil olmaz⁵³⁵ yine añā ḥayy ider⁵³⁶ ol cān nedür

⁵³³bulur: olur

⁵³⁴Ger: bir

⁵³⁵Olsa: olmaz

⁵³⁶İder: olan

- 14 Milk-i dilden ‘azm idüp çün cevheriñ ma‘denine
İşler anuñ kâr-bânı muttaşıl ol kân nedür
- 15 Bir güzel sevdim cihānda gerçi göstermez yüzün
Lîk gitmez ol yanımdan şöyle kim bir an nedür
- 16 Bûte-i⁵³⁷ ‘aşkında yanup Leyli’niñ her⁵³⁸ şubḥ u şām
Vadi-i eyvende gör Mecnûn-ı ser-gerdân nedür
- 17 Bürünüb şer‘in libāsın kendin itmişken nihân
Çāk idüp ‘aşıklar anı görünen ‘uryân nedür
- 18 Nefs Züleyhâ oldı çün [kim] Mışr-ı dilde ey perî
Ya güzellik ‘âleminde Yūsuf’a zindân nedür
- 19 Dem-be-dem mir’at-ı dilden şîve vü nâz eyleyüp
‘Āşık-ı bî-çâre-i bî ḥod iden fetân nedür
- 20 İrdügünde şubḥ-ı şādık dîde-i bînâlara
Cümle eşyâñuñ yüzünden ‘arz olan seyrân nedür
- 21 Ādem iken bu şehidler cennet içre kim olur
Mürğ-i sebzi baṭın⁵³⁹ içre imdi ol mürğân nedür
- 22 Bu fenâ milkiñde âḥir olmayup mişli anuñ
‘Ālem-i milk-i beḳâ’da sünbül ü reyḥân nedür

⁵³⁷ Bûte-i: Pûte-i

⁵³⁸ Her : divanda bu söze rastlanılmamıştır.

⁵³⁹ Baṭın: baṭnı

23 Bu şek⁵⁴⁰ deminde irişüp çün Hâzret-i İsmâ'îl'e
‘Arz olup gökler yüzünden zebh olan kırbân nedür

24 Ol Süleymân-ı zamânîñ başı üzre zâhidâ
Üç yüz altmış kıbbe üzre kırulan say-bân⁵⁴¹ nedür

25 Cümleten ‘ibret budur kim ey şâdef dür dânesi⁵⁴²
Gün dokunmaz

74b

170

Nağşî Efendi**Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün**

1 Bu gün ol ‘îd-i ekberdür gelür meydâna ‘âşıklar
Giyerler câme-i gül-gün kıyarlar câna ‘âşıklar

2 Şarâb-ı ‘aşk-ı dil-dârı içüp meyḥâne-i dilden ‘âşıklar
Temâmet aldırup ‘aqlın gezer metâne ‘âşıklar

3 Kırar itmez düşer oldum görüp ol şem‘-i rüyînda
Yanar kıandîl-i ‘aşk içre olur pervâne ‘âşıklar⁵⁴³

4 Yağarlar püte-i ‘aşkı bular insân-ı kâmilden⁵⁴⁴
Olurlar cevher-i evvel irer ol kâne ‘âşıklar

5 Geçer şekl-i behâyimden hümâ-pervâz⁵⁴⁵ urur bunlar⁵⁴⁶

⁵⁴⁰ Divanda “şek” sözcüğüne rastlanılmamıştır.

⁵⁴¹ saye-bân: sayvân

⁵⁴² 5 mısra eksiktir.

⁵⁴³ Divanda 2. ve 3. Beyitlerin yeri farklıdır.

⁵⁴⁴ kâmilden : kâmindür

⁵⁴⁵ Pervâr : pervâz

⁵⁴⁶ Bunlar: anlar

Tenezzül eylemez⁵⁴⁷ hiç⁵⁴⁸ şüret-i insāna ‘āşıklar

- 6 Başın op eyleyüp⁵⁴⁹ Naķřı girüp meydān-ı ‘ařķ ire
řalādur cem‘ olup gelsün bu gün meydāna⁵⁵⁰ ‘āřıklar

171

Naķřı Efendi⁵⁵¹

Mefā‘īlün/Mefā‘īlün/Fe‘ūlün

- 1 Dilā itmek dilersen hacc-ı ekber
Duĥūl it imdi albe olma ebter

172

şemsı

Fā‘īlātün/ Fā‘īlātün / Fā‘īlātün/Fā‘īlün

- 1 ařları ser-nāme-i ĥüsnünde yārūñ hāl eker
ıl alemlerle aña kākülleri cedvel eker
- 2 urre-i arrāruña iletme dostum⁵⁵²
Sāne bir oĥ başludur aĥzı-ile řāyed tel⁵⁵³ eker
- 3 Genc-i ĥüsnün bir gedāya olsa sulānum nařīb
Bařa iltür devleti dūnyā ĥamından el eker
- 4 Mihr-i ĥāver işiginde ol derbānidur⁵⁵⁴
Anuñ⁵⁵⁵ öñince amer bir ulıdır meř‘al eker

⁵⁴⁷ Eylemez: eylemezler

⁵⁴⁸ Divanda bu sözcüĥe rastlanılmamıştır.

⁵⁴⁹ Eyledi: eyleyüp

⁵⁵⁰ Meydāna: evĥān

⁵⁵¹ Dokuz beyit eksiktir. Ve daha önce 73a varaĥında ilk 5 beyti yazılıdır.

⁵⁵² Sakın : eksik yazılmamıştır. şD

⁵⁵³ ıl: tel şD

⁵⁵⁴ Mehdir: eksik yazılmamıştır. şD

- 5 Zerre deñlü Şemsiyâ hâtır-perişân olmasun
Merd olan çekmez cihânuñ ğuşşasın echel çeker⁵⁵⁶

75a

173

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 Gün doğunmaz keşti girmez şuyu yoğ 'ummân nedür⁵⁵⁷
- 2 Fehm idenler nazm-ı pākim 'ālem içre ey perī
Bildi āhır ol kişi kim dīn nedür īmān nedür
- 3 Cümlesinden geçdün anuñ gel haber vir Nağşiyā
Bī-vücūduñ cismi içre āyet-i Qur'an nedür

174

Nağşī Efendi**Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün**

- 1 'Aşğ-ilen bünyād olaldan qalbimiz ma'mürdur⁵⁵⁸
Menzil-i mağşūda irdüñ cān u dil mesrürdur⁵⁵⁹
- 2 Mekteb-i 'aşğ içre cānā okıyup⁵⁶⁰ esrār-ı Hāğ
'Ārif-i bi'llāh olup dil dīdeler pür-nürdur⁵⁶¹

⁵⁵⁵ Atı : anuñ ŞD

⁵⁵⁶ Divanda bulunamamıştır ŞD

⁵⁵⁷ Kasidenin 42. Mısrası ile son iki beyti yazılmıştır. Daha önce 73b ve 74a varlığında yazılmıştır.

NKD

⁵⁵⁸ Ma'mürdur mesrürdurur NKD

⁵⁵⁹ Mesrürdur: ma'mürdurur NKD

⁵⁶⁰ Okuyup : görünür NKD

⁵⁶¹ Pür-nürdur: pür-nürdurur

- 3 ‘Aşkı hem-râh eyleyelden kânde bakşak⁵⁶² zâhidâ
Çeşmimiz bînâ olupdur Hâk bize manzûrdur⁵⁶³
- 4 Ma‘ni-i âfâk [u] enfüs ‘ilm ü vahdet min ledün
Okıyûpdur⁵⁶⁴ levh-i dilde şanma kim mestûrdur⁵⁶⁵
- 5 Çekmişüz el ğayriden biz Hâk’durur maşsûdumuz
İtmezüz biz şirk-i ahfâ aşlımız ğayyûrdur⁵⁶⁶
- 6 Len terânî remzin ey dil fehmi iden ‘aşık bu gün
Mûsî-veş maşsûda irdi her mekânı Tûr’dur⁵⁶⁷
- 7 Gösterelden levha-i dil tãhã-veş sırrını⁵⁶⁸
Kãlbimiz⁵⁶⁹ bir gizli gencdür Naşşî añã gencûrdur

175

Naşşî Efendi**Mefã‘îlün/ Mefã‘îlün/ Mefã‘îlün/ Mefã‘îlün**

- 1 Yine deryã-yı dil taşdı çıkardı bir ‘aceb gevher
Ki añı görmedi her giz dilã ‘ömrinde bir zer-ger
- 2 Bu bir gevherdürür ol⁵⁷⁰ kim haşşîkat bu cihân içre
- 75b** Anuñ var ismi yok resmi doğurdı anı bir server

⁵⁶² Başşak: başşan NKD

⁵⁶³ Manzûrdur: manzûrdurur

⁵⁶⁴ Okıyûp: Okınıpdur NKD

⁵⁶⁵ Mestûrdur: mestûrdurur NKD

⁵⁶⁶ Ğayyûrdur: ğayyûrdurur NKD

⁵⁶⁷ Tûr’dur: Tûr’durur NKD

⁵⁶⁸ Gösterelden levha-i Tãhã vü Yãsin sırrını NKD

⁵⁶⁹ Gõnlümüz NKD

⁵⁷⁰ Gevherdürür ol : cevherdürür bil NKD

- 3 Giyürdü cāme-i rengīn göründü dürlü elvānı
Cihānı kapladı düpdüz tehī-dest kalmadı bir yer
- 4 İki destindedür ‘ālem açıldur⁵⁷¹ çeşm-i ebrūsu
Görüp başdan çıkar anı temāmet gösterüp ol ser
- 5 Bir el mağribdedür anuñ biri meşriq diyārında
Olup gündüzlere nāzır birisi gicesin bekler
- 6 Bulur⁵⁷² meşhūr ‘ālemdür haqikat⁵⁷³ ‘ilm-i hikmetde
Kimesne görmemiş mişlin oqırlar her dili ezber
- 7 Görünüb⁵⁷⁴ cānib-i meşriq biri da’vā-yı hāş eyler
Biri mağrib diyārında görünmezdir ki menden er
- 8 İki şāh-ı cihāndur bu tıtarlar kāseler elde
Birinde⁵⁷⁵ zehr içer ādem birinde⁵⁷⁶ bāde-i kevşer
- 9 Birin elf ü ‘ayın [ü] zāl olup bend eylemiş hükmen⁵⁷⁷
Birin tevhīde dam itmiş ki zikrin eyleye enver
- 10 İkinüñ mā-verāsın gör karar itme bu yerden geç
İriş şahrā-yı ‘irfāna cihān içre döküp terler
- 11 Bunā sāhib-i kırān ister ve gerni yoḥsa ey Naqşī

⁵⁷¹ Açıldur: açıldur NKD

⁵⁷² Bulur: bu bir NKD

⁵⁷³ Haqikat: temāmet NKD

⁵⁷⁴ Görünüb : Görünür NKD

⁵⁷⁵ Birinde: Birinden NKD

⁵⁷⁶ Birinde: birinden NKD

⁵⁷⁷ Hükmen: Muḥkem NKD

Çıkupdur cān u başından bu yolda nice ‘Anterler

176

Naq̄ṣī Efendi

Fā‘ilātūn/Fā‘ilātūn/Fā‘ilātūn/Fā‘ilūn

- 1 Şeş cihetden el çekenler bī-çihet bir kân olur
Ref' idüp ‘unşur hicābın kul iken şulṭāñ olur
- 2 Varmasuz u gelmesüz bī-cism-i ḳalb içre çün
Bu maḳām-ı ‘ālī içre Ḥaḳ aña mihmān olur
- 76a
- 3 ‘Aḳl irişmez bu edāya kim burada⁵⁷⁸ zāhidā
Nice yüz biñ aḳl-ı sālīk vālih ü ḥayrān olur
- 4 Ḳanı bir Mañşur-ı ‘ālem kim bu nazm-ı pākimi
Añlayup ol dāra ber-dār olmaḡa ḳurbān olur
- 5 Merd iseñ fehmi it kelāmım kim bu meyden içmeyen
Ayılıp ḡaflet meyinden şanma kim insān olur
- 6 Bulmasa bir kes mürebbī nefsin idraḳ itmeyüp
‘Alem-i ḳalbe erişmez sırr-ı ser-gerdān olur

⁵⁷⁸ Burada: bu yerde

- 7 Cümleden ...⁵⁷⁹ budur kim Nağşīyā nazmıñ senüñ
Müñkire küfr ü dalālet mü'mine ĩmān olur

177

Nağşī Efendi**Fā'ılātün/Fā'ılātün/Fā'ılātün/Fā'ılün**

- 1 Bir 'acāyib aşka⁵⁸⁰ düşdüm anda dermān gizlidür
Çekilmezdir ğam-ı ħamdullāh bilir⁵⁸¹ Loğmān gizlidür
- 2 Kesret-i zıll-i ħayāli gösteren fā'il gibi⁵⁸²
Şūretiñ nağşında şāhım nefc olan cāñ⁵⁸³
- 3 Çār 'unşurdan göründüñ gerçi kim bir ħatresiñ
Defter-i ħüsnünde cāñā baħr-i 'ummān gizlidür
- 4 Şāni'in bulmağ dilersen ...⁵⁸⁴
Ansız olmaz çār 'unşur tende Rahmān gizlidür
- 5 Küntü kenz'in gevherin sen bulmağ isterseñ eğer
Nağşīyā kendünde yoğla sende ol kān gizlidür

178

Nağşī Efendi**Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün**

⁵⁷⁹ ... : 'ibret

⁵⁸⁰ Aşka:derde NKD

⁵⁸¹ Lık bilmez herkes ammā bile NKD

⁵⁸² Gibi: nedür NKD

⁵⁸³ nefc olan cāñ : kāmīl insān gizlidür NKD

⁵⁸⁴ ...: yoğla zāhid sen seni NKD

- 1 Hıtâb-ı ‘allame’l-esmâ rumûz-ı sırrı-ı insândur
Kitâb-ı noқта-i evvel haқıќat ehl-i ‘irfândur
- 2 Lisân-ı ‘ilm-i esrârũ o kim fehm eylemez remzin
Görinür şüretâ insân velî ma’nâda⁵⁸⁵ hayvândur

76b

- 3 Olar kim rû’yı dil-dârı temâşâ itdi her yüzden
Çıkarlar āradan anlar⁵⁸⁶ bu ma’nâ özge seyrândur
- 4 Kaçan kim ol kemân-ebür girer meydân-ı ‘aşq içre
Başın tüt eyler ‘âşıklar anũ kim zülf cevğândır⁵⁸⁷
- 5 Diyârında⁵⁸⁸ bir demde қatl eyler ser-ā-ser ‘ālemũn halkın
Yazılmaz bir nefes cürmü rızā-yı hükmi-i şulţandur
- 6 Binâ-yı dest-i қudretdür yıқılmaz bilmiş ol Naқşî
Libâsın tazelere ancak ‘aқıllar bunda hayrândur

179

Naқşî Efendi

Fâ‘ilâtũn/Fâ‘ilâtũn/Fâ‘ilâtũn/Fâ‘ilũn

- 1 Bul dilâ genc-i nihâñı sende serverlik budur
Şirk-i aћfâdan hâlâs ol gel dil-āverlik budur
- 2 Perde-i keşret-nümâdan seyr idüp bu vaћdeti
Keşf-i rāz itme şaқın kim pîr ü perverlik budur

⁵⁸⁵ Mâ’nâda: sûretde NKD

⁵⁸⁶ Çeker el ğayr-ı Haқ’dan ol NKD

⁵⁸⁷ Sürüp ‘uşşâkı tób eyler ser-āser ‘ālemũn halkın NKD

⁵⁸⁸ Diyârında: Diler NKD

- 3 On sekiz biñ ‘âlemüñ sırrın temâşâ eyleyüp
Sûret-i Hâk’ dan gûzar it gel dil-âverlik⁵⁸⁹ budur
- 4 Cür’a-i cām-ı elest’den dest-i kudretten bu gün
Nûş idüp ayılma sen kim haşrdan⁵⁹⁰ erlik budur
- 5 Bâb-ı ‘aşkıñ mektebinden ders-i Hâk’ı Naşşiyâ
Bî-hurûf nutk⁵⁹¹ eyle anı çünki reh-berlik budur

180

Naşşî Efendi**Mefâ’îlün/Mefâ’îlün/Fe’ûlün**

- 1 ‘Aceb gördüm bu ‘âlem halkın ey yâr
Güzeller serveri⁵⁹² cânâna kim⁵⁹³ var
- 2 Behâyimler gibi dâr-ı fenâda
Hevâ-yı nefse olmuşlar giriftâr
- 3 Haber-dâr olmayup âhir özinden
- 77a** Çalupdur her biri zulmetde nâ-çâr
- 4 Gel ey zâhid tefekkür it bu nazmı⁵⁹⁴
Çabul it sözlerüm redd itme zinhâr
- 5 Geçüp âhir cehâlet perdesinden

⁵⁸⁹Dil-âverlik : genâ-verlik NKD

⁵⁹⁰ sen kim haşrdan : gelmesün kim haşr dek NKD

⁵⁹¹ Nutk:naql NKD

⁵⁹² Serseri: serveri NKD

⁵⁹³ Kim : mı NKD

⁵⁹⁴ Nazmı : sırrı NKD

Selâmet bul öziñden ol haber-dâr

6 Hevâ-yı nefis-ilen cevân olanlar⁵⁹⁵

Döner kat kat libâsı renge tekrâr⁵⁹⁶

7 Budur cânâ hevânuñ iktizâsı

Yüridür hükmünü ol çâr u nâ-çâr

8 Sözüm haqdur eger itmezseñ iz‘ân

Şağın redd idüp⁵⁹⁷ gel itme⁵⁹⁸ inkâr

9 Bu dilden zâhidâ fehm itmeyenler

Cehâlet bendine olmuş giriftâr

10 Bu sırrı bilmedüñ geçdi zamânuñ

Çanı ‘ibret çanı nâmûs çanı ‘âr

11 Ne kim keb⁵⁹⁹ eyledüñ senden suâli

İder göñlüñ gerek giñ tüt gerek dar

12 Yitürdüñ zâyi’ itdüñ bunca ‘ömrü

Baña⁶⁰⁰ sen olmaduñ bir dem taleb-kâr

13 Olar [kim] geçmedi varlık hiçâbın

Sebük-bâr olmadı anlar⁶⁰¹ sebük-bâr

⁵⁹⁵ Olanlar : idenler NKD

⁵⁹⁶ tekrâr: ey yâr NKD

⁵⁹⁷ İdüp: itme NKD

⁵⁹⁸ İtme: eyleyüp NKD

⁵⁹⁹ Kesb: keb NKD

⁶⁰⁰ Baña: Saña NKD

⁶⁰¹ Olmadı: bir dem NKD

14 Bilenler⁶⁰² küfr-ile⁶⁰³ ĩmānı zāhid
Zebān-ı⁶⁰⁴ ‘ārifi eylerler ikrār⁶⁰⁵

15 Geçürsün ölmeden şirk-i hafādan⁶⁰⁶
Öziñden ğayri yoğ bildün ki diyār⁶⁰⁷

77b

181

Naķşī Efendi

Fā‘ilātün/Fā‘ilātün/Fā‘ilātün/Fā‘ilün

1 Ey bu ğün meydān-ı ‘aşk’da eyleyen da’vā-yı yār
Gel beri sür esb-i nāzuñ görelüm elde ne var

2 Kim anuñ işbātı cāndur ‘ālem-i ma’nide çün
Virmek ister imdi anı itmeyüp andan qarār

3 ‘Āşık-ı şeydā olanlar mezheb-i ‘irfān ile
Bir ten eyler cümle halkı eyleyüp varın nişār

4 Tā ki yetmiş bin hicabı ref’ idüp ol padişah⁶⁰⁸
İre bu kulluğ kemāle itdürüp kendin şikār

5 Söz budur kim itdüm anı aç gözün ey merd-i hāş
Geç bu ğaflet perdesinden olmayup sen ğur-i zār

⁶⁰² Bilenler: Görenler NKD

⁶⁰³ küfr-ile: göziyle NKD

⁶⁰⁴ Zebān-ı: Kelām-ı NKD

⁶⁰⁵ İkrār: inķār NKD

⁶⁰⁶ Hafādān: ğafiden NKD

⁶⁰⁷ Diyār: ey yār. Bu gazeldeki son 2 beyit eksiktir. NKD

⁶⁰⁸ Ta ki kulluk kemāle itdürüp kendin şikār

- 6 Olmayaydı nazm-ı pākim ey perī maqbūl-ı Hāq
Söylemezdi rū-yi Naq̄ṣī'den saña Perverd-gār

182

Naq̄ṣī Efendi**Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün**

- 1 Bu vücūduñ içre zāhid cennet ü Rıd̄vān nedür
Ya anuñla zeyn olan ol hūrī vü ğilmāñ nedür
- 2 Çār 'unsur terkibinden halk olan girmez aña
Kim fenādır bu bekā ol gör insandur
- 3 Yedi kat yerde kuşatmış ey perī gördüm anı
Bağlayup yolların anuñ bekleyen şī'bān nedür
- 4 Çünkü zāhid bilmedüñ sen cennetüñ esrarını
Ya caħim-i firkat içre āteş-i sūzān nedür
- 5 Āyet içre itmiş iken ol hümā ħablü'l-verīd
Ya⁶⁰⁹ yaq̄inlik içre zāhid da'vet-i Raħmān nedür
- 6 Fehm idüp āħir bu remzi olma gel lâ yunşarif
- 78a** Geç avāmlık zümresinden bunda gör iz'ān nedür
- 7 Ĥatm idüp āħir ħaķīķat dōrt kitābıñ sözlerin
Yuyup anı 'aql-ı külde meħv iden 'irfān nedür

⁶⁰⁹ Bu: Ya NKD

- 8 Cüzdür ĩmāndan tahāret añla nazmım⁶¹⁰ ey peri⁶¹¹
Kim küll olmağdur nişanı cüz' nedür cüzdān nedür
- 9 Ger hidāyet ger đalālet çünki Hāķ'dur işleyen
Ya senüñ İblīs'e dāim itdügün bühtān nedür
- 10 Ğayri girmez çün araya söyle imdi zāhidā
Ya bu dāim ħalkı⁶¹² idlāl eyleyen řeytān nedür
- 11 Cān u başın rāh-ı 'ařđda terk iden 'aşıklara
Ol Ķerim-i lā yezāl'in itdüğü iřsān nedür
- 12 Zāt-ı pākiñ perdesinden kahrına ālāt olup
Cümle ye şan ağladan ol fitne-i devrān nedür
- 13 Ķāf u nūn olmazdan evvel 'ālem-i ma'nide çün
Hāķķ'a 'ařıķ biri ma'řūķ bu iki merdān nedür
- 14 Od [u] şu toprak [u] yelden olmayup çün gelmesi
Bī-beden ma'nā yüzünden ħalk olan āb-dān nedür
- 15 Tođmu bir ken cümle nāsiñ Hāzret-i Hāķķ'dan dilā
Kimi 'ābid kimi zāhid kimi de 'iřyān nedür
- 16 Cism ü cān olmazdan evvel Hāķķ'ilen bay⁶¹³ şehriyar
Ol dutub⁶¹⁴ rüz-i elestde itdügün peymān nedür

⁶¹⁰ Nazmım: nazmı NKD

⁶¹¹ Perī: hūma NKD

⁶¹² dāim ħalkı : ħalkı dāim NKD

⁶¹³ bāy: ey NKD

- 17 Küllü mevlûdin dimişken ‘âlem-i vaḥdetde ol
Ya bu mülk-i fâni içre keşret-i edyân nedür⁶¹⁵

78b 183

Fe‘ilâtün/Fe‘ilâtün/Fe‘ilün

- 1 Qabûl eyle gözün aç er isen ger⁶¹⁶
‘Alîlik eyleyüp añâ girenler
- 2 Hâḳîḳat buldu ḳamber ḳoḳdu ‘anber
Değil mi şehr-i ‘ilmiñ bābı olañsın
- 3 Ki işitmişdir eḥādîş içre sürür
İmân it sözlerim lütf kerem ḳıl
- 4 Bu yolda ey peri kestirmedir sır
Ol ḳalbe girmeyince Naḳşî āḫir
- 5 Tecelli itmedi billâhi dilber

184

Naḳşî Efendi

Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilün

- 1 Gör nedür uçmağ vü ḥurî hem daḫi ğilmân eyâr
Kim senünle biledür ol ğayride itmez ḳarâr
- 2 Hem Burâḳ u ḳaşr-ı ma‘nâ Kevşer ü Tübâ ilen⁶¹⁷

⁶¹⁴ Dutub: vakit NKD

⁶¹⁵ 27 beyit eksiktir. NKD

⁶¹⁶ Naḳşi Efendi’nin divanında geçmemektedir.

- İdrīs Rıd̄vān ü cennet daḡi ḡayri her ne var
- 3 Hem nedür gör çār ırmaḡ kim biri ŗudur anuñ
Biri ḡamr u biri süddür biri baldur yoḡla var
- 4 Gir ezel ŗehrinde baḡ gör her biri⁶¹⁸ bunlar nedür
İtmeye tā kim ebedde cümlesi senden firār
- 5 Diñle imdi bu kelāmım ger öziñse rāsiḡūn
Kim anı te'vīle çekdi remz-ile Perverd-gār
- 6 Olmaya 'ālim müevvil ŗöyle bil kim zāhidā
Viremez Ŗur'an'a ma'nā zāḡir olmaz iŗ bu kār
- 7 İstimā' it ānı imdi ideyin bir bir 'ayān
Ŗalmasun pūŗide ma'nā 'ilmi olsun āŗikār
- 8 Bu ḡöñül uçmaḡdurur bil 'aŗkın olmiŗdur Burāk
- 79a** Ŗaŗrı ḡalka teŗbīh itdim⁶¹⁹ eyleyüp nazmum niŗār
- 9 'Akliñi tūbāya tutdum kevŗere itdüm kerem
İdrīs'e iḡsān dinildi añla sen ey ŗehriyār
- 10 Ŗuvvet-i rūḡ oldı vildān hem ferīŗtehler nefes
Kim⁶²⁰ virür cāna ḡayātı açılır ŗehr ü diyār
- 11 Hem daḡi Rıd̄vān rızadur seyrdür ŗū'dan⁶²¹ murad

⁶¹⁷ İlen: ile NKD

⁶¹⁸ Yeri: biri NKD

⁶¹⁹ İtdim: idem NKD

⁶²⁰ Kim: hem NKD

Hamra dirler ma'rifet çün idegör anı şikâr

- 12 Süd ise 'ilm-i ledündür daği hilm oldı 'asel
Kim aqar cennetde bunlar tırmayup leyl ü nehâr
- 13 Pesdürür bu nazm-ı pâkiñ 'ârifâne Naqşîyâ
Ġayri fâş itme kerem kııl eyle gel bunda qarâr

185

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

- 1 Dila ol Allâh⁶²² ilen cānâ bu remzi fehm iderseñ ger
Düşür 'aqluñ Muhammed'len ve gerni gitdi elden ser
- 2 Dil olmaqlık sa'âdetdür kim anlar 'aql-ı evveldür
Odur kim bildi her şeyi' olup ol cümleden bihter
- 3 O kes kim içmedi ahir⁶²³ haqîkat iş bu şerbetden
Qalur zılnet bucağında tahâretsiz olup bir har
- 4 İçenler rāh-ı 'aşq içre bu şerbetden bu gün cānâ
İderler ğasli ... temāmet⁶²⁴ ey şeh-i kişver
- 5 Anuñ⁶²⁵ kim olmadı qalbi cenābetden bu yüzden pāk
Ne işşı ger olur⁶²⁶ anuñ dilinde hücçeti ezber⁶²⁷

79b

⁶²¹ şudur serden : seyrdür şü'dan

⁶²² Dila ol Allah: Veliyyu'llāh NKD

⁶²³ cānâ: ahir NKD

⁶²⁴ İderler ğasli ... : Olardur eyleyen NKD

⁶²⁵ Anuñ: bunun NKD

⁶²⁶ Olur: ola NKD

⁶²⁷ Bu beyit divanda 6. Sıradadır. NKD

- 6 Bu ten yummağlan ey zāhid alınmaz menzil-i maqsud
Ki ol bir cism-i fāñidür derūnuñ eyle gel enver⁶²⁸
- 7 Bulup bir cism-i hāḳḳānī ebed⁶²⁹ ayrılma sen andan⁶³⁰
Elüñ çek şirk-i aḥfādan ki itdi anı peygamber
- 8 Fenādan el çeküp āḥir beḳā mülküñde ol sultān⁶³¹
Özüñ ḳulluğdan āzād it cihān içre olup server
- 9 Güzer it iş bu menzilden cezb-i zünnār ki āḥir⁶³²
Ḥilāş ol zulmet tenden dilersen içsin gūş⁶³³
- 10 Geçüp āḥir bu menzilden ḳapuñdan ḫaşra gel tā kim⁶³⁴
Cenābetden arın pāk ol bu cismüñ gevherin göster
- 11 Ve gerni biñ yıl oḳırsāñ bu gün sen ağ u ḳaradan
‘İlimden nesne bilmezsüñ ḳalur pūşide ol dil-ber
- 12 Gider bu salḫanat elden ḳālursun ‘ālem-i sūflī
‘Urūç itmez olur ḳalbiñ⁶³⁵ olursun cümleten ebter
- 13 Budur men bildigüm zahid bu ‘ilmi bilmeyen cāhil
Ne bilsün ol esrārı ki oldır ki oldur esb [ü] ḫār ester

⁶²⁸ Bu beyit divanda 5. Sıradadır.

⁶²⁹ Ebed: irüp NKD

⁶³⁰ Gel ḫaḳdan : sen andan NKD

⁶³¹ Ol sultān: sultān ol NKD

⁶³² cezb zünnār ki āḥir: ḳapuñdan ḫaşra gel āḥir NKD

⁶³³“Ḥabāşetden arın pāk ol bu cismiñ cevherin göster” NKD

⁶³⁴Tā kim: gel āḥir NKD

⁶³⁵ ḳalbiñ : cānın NKD

- 14 ‘Aceb nazm itdüñ ey Naqşîñ bu ders-i pür mu‘ammâyı
Nazîrüñ yoq cihân içre Hudâ haqqı ki ersiñ er

186

Naqşî Efendi**Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilün**

- 1 Lî me‘a’llâh mektebinden oqıduñsa bir sebaq
Sen seni bildüñ nedensün aç göziñ bir hoşça baq
- 2 Var yüri bul biri mürebbi bulmaq isterseñ anı
Nuṭkuñ icrâ [eyle] anuñ bildigün elden biraq
- 3 Var qadem baş rāh-ı ‘aşqa senligin azgın⁶³⁶ gider
Yağ anı ‘aşkıñ yolında baş açiq yalın ayak

80a

- 4 Geç bu ğaflet⁶³⁷ perdesinden nefsiñ idrāk eyle gel
Şirk-i aḥfâdan ḥalâş ol kim budur cānâ duraq
- 5 Aq qarartmaqla⁶³⁸ bir olmaz mekteb-i ‘irfāna gel
Bāb-ı ‘aşqdan bir sebak al kara qalbiñ eyle aq
- 6 Sen seni ‘ālim şanursuñ ‘ālim oldır zāhidā
Levḥ-i dilden ola dersi olmaya fem dil dudaq

⁶³⁶ Azgın: Dağıt NKD

⁶³⁷ ğaflet : benlik

⁶³⁸ Qarartmaqla: qaralıqlan

- 7 Ten kulağı diñlemez zâhid kelâm-ı Nakşî
Cân kulağı dinler anı var mı sende ol kulağ⁶³⁹

187

Nakşî Efendi**Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün**

- 1 Gel gider dilden hiçâbın kudret-i Yezdân'a bağ
Aç göziñ mir'ât-ı Hağ'dan gör öziñ Rahmân'a bağ
- 2 Sen ne gevhersün hağîkat bilmek isterseñ eger
Gir gönül mülkünde şâhim çalkanan 'ummâna bağ
- 3 Muşhaf-ı hüsninde gördüm sûre-i ihlâsı men
Zâhidâ inkâr iderseñ âyet-i Qur'an'a bağ
- 4 Geç kelâmın keşretinden 'ârif ol ma'na gör
Birlik⁶⁴⁰ isbât eyle zâhid seccâde-i cânana⁶⁴¹ bağ
- 5 Nakşîyâ görmek dilerseñ kendi özin 'âlemde sen
On sekiz biñ 'âleme mir'ât olan insâna bağ

188

Nakşî Efendi

- 1 Levh-i dilden sil hiçâbı ey gönül gel cânâna bağ

⁶³⁹ Divandaki beyit sıralaması ile aynı değildir. Aynı zamanda bir beyit eksiktir

⁶⁴⁰ Birlik: yolın NKD

⁶⁴¹ cânana: cânâna NKD

Gir vücūduñ şehri içre aç göziñ cānāna⁶⁴² baķ

- 2 Bilmek isterseñ öziñde⁶⁴³ küntü kenz'iñ sırrını
Mekteb-i hüsñünde dā'im oķınan Ķur'ān'a baķ⁶⁴⁴
- 3 Bir avuķ hāk eylemiş gör zātınun mir'ātını
Gösterür ādem yüzünden kendözün merdāna baķ⁶⁴⁵

80b

189

Mefā'īlün/ Mefā'īlün/ Mefā'īlün/ Mefā'īlün

- 1 Yetiş pīr-i murādım sen bu 'abdiñ ber-murād it
Götür hāk-i mezelletden yıķılmış ķalbi şād it [gel]
- 2 Bilürsün tā ezelden kim bu dil sensiz ķarār itmez
İriş luţf eyle şulţānım bu ğurbetden azād it⁶⁴⁶ [gel]
- 3 Cemālün görsün 'āşıķlar ķapuñ yer yer ğuşād it gel
Niķabuñ ref' idüp yüzden şalā it ehl-i irfāna⁶⁴⁷
- 4 'Atā it 'ilm baķrınıñ açup dil mektebin tāhim⁶⁴⁸
Oķıt [gel] 'ilm-i zatiñdan baña sen ķol ķanād it gel
- 5 Ķapuñda feyz umar gelmiş ħarīdārun olup Naķşī
Metā-'ı hüsniñ ister ol virüp ol virüp anı mezād it gel

⁶⁴² cānana: cāna NKD

⁶⁴³ Öziñde: yüzünden NKD

⁶⁴⁴ Divanda 3. Beyit olarak geçmektedir NKD

⁶⁴⁵ Divanda 2. Beyittir. Ve gazelin 3 beyiti eksiktir. NKD

⁶⁴⁶ İde: it

⁶⁴⁷ Divanda mısraların yeri farklıdır NKD

⁶⁴⁸ tāhim: āķir NKD

190

Naḳṣī Efendi**Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün**

- 1 Göründü ḥane-i dilden bu gün nūr-ı dil-ārānuñ
Anuñcün urdı cān terkin Semarḳand u Buḥārā’nun
- 2 [Göründü rüy‘yet-i bārī bu gön̄lüm şöyle mest] kim⁶⁴⁹
Görünmez baña bir zerre ser-ā-ser mülkü Dārā’nuñ
- 3 Ḳomaz Mecnūn-veṣ⁶⁵⁰ elden⁶⁵¹ [bil] gön̄ül gör bāde-i ‘aşḳı
Ki görmüşdür o cām içre cemālīni o Leylānın
- 4 Çeküp el cümle esmādān geçüp lā perdesinden dil
Temāmet añladı cānā müsemmasıñ ol illā’nuñ
- 5 Müdām it ‘aşḳın ey Naḳṣī ṣaḳın yād itme ferdāyı
İrişdi çünkü bezm içre cemāl-i yāre seyrānuñ

191

Naḳṣī Efendi**Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün**

- 1 İşit seccāde-i şer‘i velākin añla insān ol
Gider ḳalbünden inkārı sözümlüt ehl-i ‘imān⁶⁵² ol
- 2 Şerī‘āt ger ḥaḳīḳat ger⁶⁵³ biri ḳāldur⁶⁵⁴ biri ḥāldür
İrişdi nuṭḳ-ı ḥazretten şikār it bir ulu kan ol

⁶⁴⁹ Oldı: kim

⁶⁵⁰ Mecnūn-veṣ: Mecnūn NKD

⁶⁵¹ Elden: elünden NKD

⁶⁵² ehl-i İmān: ehl-i İrfān NKD

⁶⁵³ Ger: kim NKD

⁶⁵⁴ Ḳāldur : kāl u NKD

- 3 Olar kim şeyh-i kāmildür oturmuşdur bî-izni'llāh
Çekerler halkı irşâda elün tut kul u qurbân ol
- 4 Özim ayn-ı şeri'âtdur haqikat⁶⁵⁵ hâlim olmuşdur
Odur kim dört kitâbım men qabûl it ehl-i 'irfân⁶⁵⁶ ol
- 81a**
- 5 Bunu inkâr iden kimse çıkar dinde imândan bil
Qabûl itmez anı Mevlâ meded itdünse pişmân ol
- 6 Anuñ kim 'azli vü naşbı ola maḥlûk elünden çün
Olur mu vâriş-i Aḥmed ḥaber vir emre fermân ol
- 7 Uyan âhir bu gâfletden cehâlet perdesin çāk it
Oḳı bir şeyh-i kāmilden eşiğün bekle mihmân ol
- 8 Nedür gör Naḳşî-i şeydâ nebî vü ger mülk⁶⁵⁷ mürsel
Degildün ḡayri anlardan işit bu sırra ḡayrân ol

192

Naḳşî Efendi**Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün**

- 1 Ebübekr ü 'Ömer 'Oşmân gel ey zâhid ne kândur bil
'Ali'ylen dört olur bunlar ki cânâ cümle cândur bil
- 2 Bular bir dürr-i yektâdur bulunmaz degme baḡr içre
Şadefler birle zeyn olmuş velî gözden nihândur bil

⁶⁵⁵ Şeri'âtdur haqikat: haqikatdur şeri'atf NKD

⁶⁵⁶ ehl-i 'irfân: ehl-i 'imân NKD

⁶⁵⁷ mülk : velî NKD

- 3 Tārīk-i ehl-i sünnetdür bunuñ dördün daħi sevmek
Rıfāzīdür o kim sevmez bu ħod günden ‘ayāndur bil
- 4 Bular bir t̄ac-1 devletdür cihān-1 bī-vefā içre
Kimiñ başında bend olsa zemīn ü āsumāndur bil
- 5 Daħi ħalq olmadı zāhid ħaķīķat yerler ü gökler
Severdim ben anuñ dördün ki ansız dīde ķāpdur⁶⁵⁸ bil
- 6 Bu bir bühtān-1 a‘zāmdur idenler ehli ‘irfāna
Çıķar dinden imāndan ol⁶⁵⁹ ki bir ulu ziyāndur bil
- 7 Benim ol ‘aşıķ-1 şeydā ki anlardan Ĥudā ħaķķı
Degilüm bir nefes ayru o sözler hep yalandur bil
- 8 Dilersen nazmın işbātun kenefsin remzi pesdür pes
81b Meger olmaya iz’ānuñ bu ħod fānī cihāndur bil⁶⁶⁰
- 9 Muħaşşal gör nedür Naķşī ki yazdım anı ey zāhid
Menim cānım ħaķīķatde olara armağandur bil⁶⁶¹

193

Naķşī Efendi**Fā‘ilātün/Fā‘ilātün/Fā‘ilātün/Fā‘ilün**

- 1 Hey ne ķudretdür ki ya Rab bir nefesde biñ maķām

⁶⁵⁸ķāpdur: ķandur NKD

⁶⁵⁹dinden imāndan ol : ol din ü imāndan NKD

⁶⁶⁰ 8. Beyit eksiktir. “Tenim birdür özüm birdür gözüm birdür sözüm birdür/ Kim anlar vücūd olmuş daħi bir imāndur bil. Bu beyit Divanda 9. beyittir.

⁶⁶¹ Divanda 10. beyittir. NKD

Levh-i dilden göre sâlik kıble zevki şubh u şâm

- 2 İki kere anasından bu maḳâm-ı ‘ulvide⁶⁶²
Doğa âhîr kabır-i tenden bî-beden ol ey hümâm⁶⁶³
- 3 Boyanup rengine Ḥaḳḳ’ıñ⁶⁶⁴ yırtup ol cân gömlegin
Geyine bir câme ol kim giymemişdür ḥâşş u ‘âm
- 4 Düşmeye tâ kim ḥaḳîḳat rū-yi arza sâyesi
Muştafâ-veş ola anuñ meclisinden puḫte ḥâm
- 5 Aç göziñ fehm it bu remzi kim degil bu ḳıl ü ḳâl
Yoḫsa ḳalduñ zulmet içre olmayup sen ehle râm
- 6 ‘Aḳla baḳma ḳıl tefekkür gel rumûz-ı Naḳşî’yi
Kim ḥaḳîḳat ‘aḳla şıḡmaz pâdişâhım bu kelam

194

Naḳşî Efendi

Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilün

- 1 Anadan toḡmazdan evvel birlik içre⁶⁶⁵ kân idüm
Kimseler bilmezdi zâtum⁶⁶⁶ şöyle kim pinhân idüm
- 2 Nice biñ yıllar muḳaddem cümle eşyâ ins ü cin
Gelmemişlerdi cihâna cümleye ben cân idüm

⁶⁶²Maḳâm-ı ‘ulvide: maḳâm-ı ‘âlîde NKD

⁶⁶³Ey hümâm: bî-hümâm NKD

⁶⁶⁴Ḥaḳḳ’ıñ: anuñ NKD

⁶⁶⁵Birlik içre : ey peri bir NKD

⁶⁶⁶Zâtum :nāmum NKD

- 3 Bir nihānī genc idüm kim olmamışdum āşikār
Kimseler görmezdi⁶⁶⁷ zātum gizli bir şulṭān idüm
- 4 Halk olup sevmek sevilme gelmemişdi ‘āleme
82a ‘Āşık-ı şeydālarum cān virdüğü cānān idüm
- 5 ‘ilm hikmet ü baḥr-i ḳudret⁶⁶⁸ ḥikmet emr-i Ḥaḳ’dan her ne var
Faḥr-i ‘ālem Muştafā’ya nuṭḳ olan⁶⁶⁹ Ḳur’an idüm
- 6 Āteş-i ‘aşkıñ elünden tāzelense yāreler
Ben añā melhem şarardum bir ‘aceb Loḳmān idüm
- 7 Nār-ı Nemrūd’uñ içinde Ḥazret-i İbrāhim’i
Yaḳmayup gül-şen olan ol āteş-i sūzān idüm
- 8 Zebḫ için emr eylemişken zāhidā İsmā’il’i
Perr açup gökler yüzünden hem inen ḳurbān idüm
- 9 Naḳşiyā dil ḥānesinden ger sırrıñ dersini
Oḳıyup ger görmeysydüm vālih ü ḥayrān idüm

195

Naḳşī Efendi**Mefā’İLün/ Mefā’İLün/ Mefā’İLün/ Mefā’İLün**

- 1 Bu gün men yine bir şahşı dilā merd-i cihān gördüm
Burar yoḳ nicesin⁶⁷⁰ anün ‘aceb şahib-ḳıran gördüm

⁶⁶⁷ Görmezdi: bilmezdi NKD

⁶⁶⁸ baḥr-i ḳudret: ḳudret baḥr-i NKD

⁶⁶⁹ Olan : iden NKD

⁶⁷⁰ Nicesin: yine NKD

- 2 Olurlar z̄ir-i destinde anuñ ehl-i taqarrup⁶⁷¹ hep
 omazlar anda ebr̄arı ki sırrın n̄a-t̄uv̄an ḡord̄um
- 3 evirmiş i ȳuz̄un taşra olup kendi ze'n-n̄ureyn⁶⁷²
 Ȳur̄utm̄uş luţfile ahrın anı h̄ıẓr-ı zam̄an ḡord̄um
- 4 Aılmış perde-i z̄ulmet doğup un şems mağribden
 Cih̄anı aplamış n̄uru velī sırrın nih̄an ḡord̄um
- 5 ek̄up⁶⁷³ *el-faḥru faḥrī*'den⁶⁷⁴ şik̄ar itmiş o menzilde
 İrişmiş ābe avseyn'e Muḥammed'den niş̄an ḡord̄um
- 6 Maam-ı l̄a v̄u ill̄a'yı oyup ardında ol meh-r̄u
 İr̄up d̄a'ru'l-ar̄ar ire anı k̄ufr [̄u] im̄an ḡord̄um
- 82b**
- 7 Lib̄as-ı ār 'unsura b̄ur̄n̄up c̄ümle ey Naḫşī
 Boyanup rengine c̄anıñ bin̄asıyle duran ḡord̄um

196

Naḫşī Efendi**Mef 'ul̄ü/Mef̄a'̄il̄ü/Mef̄a'̄il̄ü/Fe'ul̄ün**

- 1 Doğdum anadan bir iki devr̄ana irişd̄um
 Dutdum o yolu emr ile ferm̄ana irişd̄um
- 2 Gezd̄um nice dem hiz̄met id̄up iş bu ar̄ada
 'Ömr̄üm geur̄up āḫiri bir c̄ana irişd̄um

⁶⁷¹ Destinde dil̄a ehl-i muarrib: destinden anuñ ehl-i taqarrup NKD

⁶⁷² Ze'n-n̄urdan: ze'n-n̄ureyn NKD

⁶⁷³ ek̄up: geup NKD

⁶⁷⁴ el-faḥru faḥrī'den: el-faḥru faḥrī'den NKD

- 3 Gördüm ki benim bütler ayâ dört yanum almış
Zünnârı kesüp çekdüm el aqrâna irişdüm
- 4 Aldım haberin yetmiş iki milletiñ anda
Sırrın okıyup mezheb-i 'irfâna irişdüm
- 5 Gördüm yine râm olmayup ol büt-i tersâ
Girdüm boyanup rengine ihsâna irişdüm
- 6 Tapdum aña çün 'aşkı bañâ bir puta şatdı
Yandum oduna bir ulu kül-hâna irişdüm
- 7 Oldım nice dem anlar ile bende siyeh-püş
Deyr içre girüp Ka'be-i ruhâne⁶⁷⁵ irişdüm
- 8 Mağrib yaqasın beste görüp eyledüm⁶⁷⁶ efğan
Meşriq güneşin gösteren ol kâna irişdüm
- 9 Dutdı elüm ol gerçi dilâ çün ol arâda
Yollar kesici hâzret-i derbâna irişdüm
- 10 *Bâ yâ vü elif*ismi anuñ *lâm* ile *sindür*
Kim nür-siyeh 'âşık-ı pinhâna irişdüm
- 11 Çevgân-ı belâ gördüm o dem kim turur elde
- 83a** Başım tıob idüp cân ile⁶⁷⁷ meydâna irişdüm

⁶⁷⁵Ruhâne: ruhbâna NKD

⁶⁷⁶Eyledüm: Eyleyüp NKD

⁶⁷⁷Cân ile : ben dağı NKD

- 11 Hışm ile baķup aldı yolum unki peleng var
 an ile yaş dökerek men dağı ⁶⁷⁸ řirāna irişdüm
- 12 Virdüm seri men aldım anuñ luřf ile ahrın
 Küfrün bürünüp ⁶⁷⁹ devlet-iImāna irişdüm
- 13 Gel fehmi idegör *kāf* [u] *nūn*'u *řin* ile remzin
 Yāñi ĥazer it şanmaki yabana irişdüm

197

Naķři Efendi**Mefā'īlün/ Mefā'īlün/ Mefā'īlün/ Mefā'īlün**

- 1 Yolum ün irdi baħrine iki meh-rū řikār itdüm
 Birin maĥfī sevüp anuñ birini āřikār itdüm
- 2 Buraķ u Refref'in gördüm behişt ire bu faķr ile ⁶⁸⁰
 Getürdi mānevī Cibrīl ile ⁶⁸¹ aña cānı sūvār itdüm
- 3 İrişdüm menzil-i 'aķla ⁶⁸² baña maħrem degil gördüm
 odum ün 'aķlı ol yerde delīlūñ iħtiyār itdüm
- 4 eküp ol dem beni Refref götürdi āsmān üzre
 Bu dem bir 'aķla irdüm ki aña cānlar niřār itdüm
- 5 Licām-ı 'ařķ-ı rāh oldu bu 'aķlum ekdi dil-dārı
 İriřdüm cāy-ı maķsūda ⁶⁸³ özim yoķluķda var itdüm

⁶⁷⁸ an ile yaş dökerek men dağı: ozlar oparup cān ile NKD

⁶⁷⁹ Bürünüp: götürüp NKD

⁶⁸⁰ Faķr ile: menzilde NKD

⁶⁸¹ İle kelimesi divanda gememektedir. NKD

⁶⁸² Menzil-i 'aķla : menzil-i 'ařķa NKD

- 6 Dolandım kendi kendimden şanasuñ yoğ idim evvel⁶⁸⁴
Bulundum öz vücūdumda o benlikden firār itdüm
- 7 Murād itdüm ki ol cismi görem kimdür kimiñdür ol
İrişdi semüvv⁶⁸⁵ bir āvaz ki görmeklige ār itdüm
- 8 Meger dil büt-perest olmuş cüdā düşmüş diyārından
Gezer şahrā-yı firqatde bulup aña timār itdüm

83b

198

Mef'ülü/ Mefā'ılün/ Mef'ülü/ Mefā'ılün

- 1 Bir dürr-i yetimim ben geldüm görünüp insān
Emrinde kamu deryā zerremde cihān pinhān
- 2 Ger ins ü melek cinnūñ tālibleri kim vardur
'İlmimde menüm cānā 'āqılları ser-gerdān
- 3 Bu sırrı Ene'l-Haḡ'dan bir ders oқıdum men kim
Eyler nice Manşūr'uñ nazmım cigerin büryān
- 4 Keşretde koyup şüret vaḡdetde menüm zāhid
Her kim ki bulur zātım kul iken olur şultān
- 5 Fehm it yūri bu remzi aldırma şaḡın 'aḡluñ
Devşir öziñi şāhum senden ... derman⁶⁸⁶

⁶⁸³ cān-ı maḡsūda: cāy-ı maḡsūda NKD

⁶⁸⁴ Yoğ idim evvel: yoḡdu ke'l-evvel NKD

⁶⁸⁵ Semüvv: sem'a NKD

⁶⁸⁶ ... derman: kim bendedür dermān NKD

6 Çan ağla var ey zāhid insān olamazsın sen
Bend ire dūřup alduñ āhirde olup ĥayvān

7 Tevhīd Enel-Ĥa'dur naāř-ı ezel zāhid
Manřūr olalı Nařī bu yūzden ođır her ān

84a

8 Yolum āldı bu dem cānā benim bir fitne-i devrān
Buluřtu iki murad amā cihānı aña dar itdüm⁶⁸⁷

9 ‘Acebdūr mūnkirā ey Nařī dūřürmez řānıñā vuřlat
Anı bilmez kim bi’llāh bunu şad hezār itdüm

199

Nařī Efendi

Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün

1 Benayi⁶⁸⁸ lem yezel taĥmın ekenler alb-i insāna
Bitirdi anda bir cevher ki mabūl oldu řultāna

2 Getürdi bir seĥer yare iletđi ĥufyeten anı
Çabūl itđi görüp cāñā boyāndı reng-i Raĥmāna

3 Olar kim ekmedi zāhid bu cevher bitmedi anda
Yazıldı nāmı bir ĥayri irişdi sırr-ı ĥayvāna

4 Bozuldı ahsen-i takvīm büründü şuret-i ahrı
Çapandı rāh-ı cennetler özin nār itđi nīrāna

5 İki⁶⁸⁹ şa oldu ahr anda ki birlik olmadı mümkün

⁶⁸⁷ Gazelin 3. ve 4. beyiti yoktur. Ve itdüm redifli başka bir gazeldir. NKD

⁶⁸⁸ Muaddem : benayi NKD

Birin iħrāc idüp āħir⁶⁹⁰ ‘aķıldan itdi bī-gāne

- 6 Şarıldı ‘aķsine çarħıñ yolın azdırdı iħfāyı
Dutup şahrā-yı heyhāta iken dūr oldu ihsāna
- 7 Ķarışdı çāh-ı pālarla dem-ā-dem kūħ ü şahrāda
Gezer mişliyle ıob oynar şanasuñ çıķdı seyrāna
- 8 Zamān ister kim ey Naķşī dönüb seyr-i sülükundan
Bulup bir mürşid-i ķāmil erişe yine ol kāna

200

Naķşī Efendi

Mefā‘īlün/Mefā‘īlün/Fe‘ūlün

- 1 Eyā şāhım bu gelmekden cihāna
Nedür maķsūd ħaber vir ‘āşıķāne

84b

- 2 Ne yerdensin eyā aşluñ nedendür
Getür luıf it anı bir bir beyāna
- 3 Ne cevherdür bu yük gel vir cevābı
İrişsün cān şadāsı gūş-i cāna
- 4 Dirilsüñ mürde-diller pādişāhım
Kelāmuñ dūrlerin al sen dehāna
- 5 Seħerden gūş idüp bülbüller anı
Ķonup ķan aģlasun bāğ-ı cināna

⁶⁸⁹ İki: ki NKD

⁶⁹⁰ āhir: çünkü NKD

- 6 Kemān-ı ma'nii elden bıraḳma
Maḥabbet t̄irini at gel niṣāna
- 7 Şaḳın aldanma nefsüñ ḥīlesine
Saña dām itmesün devr-i zamāne
- 8 Ki sen bir peçesin uçduñ yuvadan
Şaḳın şayd olmadan sen ol doğana
- 9 Göziñ aç var dilā fehm it bu remzi
Seni sen sende bul gitme yabāna
- 10 Eger zāğ olmayup bülbul olursañ
Ne ğam yersün senüñdür āşiyāna
- 11 İştüñse elest içre ḥitābı
Gelürsüñ bilmiş ol āḫir īmāna
- 12 O kim fehm itmedi remz-i elest'i
Düşerler gün-be-gün anlar gümāna
- 13 Bu dilden bilmeyüp ḥayvān olanlar
Anıñcün beñzer ol ṭaġi çobana
- 85a**
- 14 İşt imdi eydem⁶⁹¹ men bu rumūzu
Ḳulaḳ ṭut merd iseñ gel sen bu cāna

⁶⁹¹ Idem: diyem NKD

- 15 Hüdâ mevcûd iken her yerde zâhidâ
Niçün⁶⁹² çıkdı Muḥammed âsumâna
- 16 Nedür maḳşûd olan bundan⁶⁹³ bilirsüñ
Bu sırruñ vir cevâbın ‘ârifâna
- 17 Ayıl ğaflet meyinden ki ḫazer kııl
Degildür şan‘atıñ çeng ü çegâne
- 18 Su‘âl itmez kişi ağ u ḫaradan
Anasından bu gün göz⁶⁹⁴ doğana
- 19 Ḥitâb-ı irci‘-ı olmaz bilirsün
Şeri‘atden çıkup yoldan şapana
- 20 Bu yolda ‘aşḫ eri olmaḫ dilersenñ
Şararsın put bugün⁶⁹⁵ dönsün ḫazâna
- 21 Dilersen zâhidâ ger âdem olmaḫ
Göñül vir sen daḫi pîr-i muğâna
- 22 Dirîğ itmez olar aşḫıñ ḫoluyun⁶⁹⁶
İşigin yaşıdanup ḫâ‘im durana
- 23 Ḥarâm itdi Hüdâ nâr-ı câḫîmi
Aña bel bağlayup dâ‘im durana⁶⁹⁷

⁶⁹² Niçün : neden NKD

⁶⁹³ Gökden : bundan NKD

⁶⁹⁴ Göz: gözsüz NKD

⁶⁹⁵ Beñizüñ : ...

⁶⁹⁶ derdüñ devâsın: aşḫıñ ḫoluyun

24 Yanup meydān-ı ‘aşkında hūdānıñ
Tecelli eyler ol cāna qāyana⁶⁹⁸

24 Qanı bir merd-i qāmil sözleriñden
Bu sırrı fehm idüp cāndan uyana

85b

25 Ne müşkil derd olur ğaflet ilāhī
Anuñ kim şirk ilen göñlü qapana

26 Göziñ aç var yüri fehm it bu remzi
Şağın olmaz buña ‘özr bahane⁶⁹⁹

27 Yükiñ⁷⁰⁰ tut rüz ü şeb yoldan ayrılmaz
Ulaşdur kendüni ol qārbāna

28 Döküp göz yaşlaruñ it gel fiğānı
Ola ki⁷⁰¹ ‘aşq odu qalbiñde yana

29 Ve gerni yoq yere ħarmān savurma
Ki virdüñ buğdayı⁷⁰² āñir şamana

30 Yüri var gün-be-gün artır kemālüñ
Çıqılmaz bir adumdan nerdübāna

31 İşit nazm-ı dürer-bārim qabül it

⁶⁹⁷ ħizmet qılana

⁶⁹⁸ Bu beyit kasidede geçmemektedir.

⁶⁹⁹ Bu mısra kasidede geçmemektedir.

⁷⁰⁰ ..: Yoluñ NKD

⁷⁰¹ Ki: kim NKD

⁷⁰² Buğdayı: buğdayıñ NKD

Žarar gelmez bu avl űzre durana

32 evirmez yűzlerin cevr ű cefāya⁷⁰³

Girer ‘aşı olan bār-1 girāna⁷⁰⁴

33 Dil-āverlik idűp rāh-1 Hūdā’dan

Keserler bařların dikűb niřāna

34 Geűrme vatini gűř it kelāmım

ula ut oınan gel bu ezāna

35 Vűcűduñ bāğınñ tomun gűzet kim

Değiřmez sűnbűl ű hergiz řoğana

36 abul it sűzlerim ha bilsin ānı⁷⁰⁵

řaın inkār idűp dűřme gűmane⁷⁰⁶

86a

37 açan kim ola ol gűn⁷⁰⁷ nefse nefsi

Ne etdűkse senin benden saña⁷⁰⁸

38 Gűz aup fehm iderseñ ger bu rāzı

Olursuñ rāh-1 ‘aş ire yegāne

39 Hűber-dār ol yűri zinhār űziñden

ekűp al ġayrıdan dűřme⁷⁰⁹ ziyāna

⁷⁰³ cefāya: cefādan

⁷⁰⁴ bār-1 girāna: bāb-1 girāna

⁷⁰⁵ Divanda bu beyit 37. Sıradadır. NKD

⁷⁰⁶ Gűmāne: yalana NKD

⁷⁰⁷ Gűn: Kim NKD

⁷⁰⁸ ‘Ne ekdűñse biter andan saña ne’ NKD

⁷⁰⁹ ekűp al ġayrıdan dűřme: İriř urba getűrme cān NKD

- 40 Ta'aqqul eyleyüp zâhid bu nazmı
Nazar kııl Hakk'a sen itme yazana
- 41 Uyandır gün-be-gün 'aşkıñ bu gün kim
Komazlar âteşi şusuz kazana
- 42 Arıt kalbiñ yürü var ğayr-i Hak'dan
Tola nur-ı Hudâ ile ⁷¹⁰ bu cāna
- 43 Tūrâb it kendüñü alçâklık eyle
Tutagör arkañı dâ'im urana
- 44 Yüzüm toprak olup cānım⁷¹¹ fedâdur
Bu yolu vü bu erkānı kurana
- 45 Fedâ it cānuñı var mâ-sivâdan
Silüp pâk eyleyüp kalbiñ yuyana
- 46 Budur 'aşq ehlinüñ tâ intihâsı
Girüp rengine ma'sûkuñ boyāna
- 47 Bu yüzden âşinâlık eyleyenler
İrişür ahiri⁷¹² şâhum o kâna
- 48 O kim 'arifdürür pesdür bu sözler
Bulurdun ⁷¹³ mâverâ gelmez zebāna

⁷¹⁰ tâ kim : ile NKD

⁷¹¹ cānım: cānlar NKD

⁷¹² Ahiri: 'âkıbet NKD

86b

- 49 Eğer tâ‘yin ersem⁷¹⁴ rāz-ı āşka
Añun şıǵmaz kelāmı her mekāna⁷¹⁵
- 50 Anuñçündür bu gün feryād idenler
Göñül virmişdürür ol nev-civāna
- 51 Yaşasın kırtaran ‘aşkıñ elinden
Düşer ol ‘ākıbet dārü’l-emāna
- 52 Olar kim ‘aşqlan⁷¹⁶ bünyad olupdur
Aña ma‘mur olur cism-i virāne
- 53 Hālāş eyler özin düşmān yüzünden
Muqaddem el uran [tīr] ü kemāna
- 54 Kulaq tut fehm idüp diñle kelāmım
Degildür bu şağın fenn ü fesāne
- 55 Odur şāhım bu yolda merd-i kāmıl
Bu sırrı fehm idüp Hāq’dan utana
- 56 Yuyup⁷¹⁷ hayvān gibi tā şubḥ olunca
Görünmez Hāq yüzi⁷¹⁸ zāhid yatana

⁷¹³ Āna: Bulurdun NKD

⁷¹⁴ İdersem : irsem NKD

⁷¹⁵ “Anun bir zerresi şıǵmaz cihana” NKD

⁷¹⁶ ‘Aşkla: ‘aşqlan NKD

⁷¹⁷ Yuyup: Yatup NKD

⁷¹⁸ Nūru: yüzi NKD

57 Yarağun muhkem it rāh-ı hūdāda⁷¹⁹

Dimezler ‘aşqāri yolda alāna⁷²⁰

58 Hılās it kendüñi nefsiñ elinden

İşirdırlar seni miskīn yılana⁷²¹

59 Ne bilsün kendüden⁷²² anlar Hūdāyı

oyup dil hānesin yer yer dolāna

60 O kim bilmez özin Mevlāyı bilmez⁷²³

Bu nazmım hır⁷²⁴ benim günden ‘ayāna

87a

61 Dilerseñ bulmasuñ⁷²⁵ cānā o kānı

ul ol var sen dağı anı bulana

62 Oırsañ ger ‘aref dersin bugün sen

Sözüm bildüñ yanaşduñ bu beyāna⁷²⁶

63 Vişāl-iyār için bülbül degilsüñ

omazlar bilmiş ol⁷²⁷ bāğ-ı cināna⁷²⁸

64 Tārīat Meyvesin aña şunarlar⁷²⁹

⁷¹⁹ nefsiñ elinden: rāh-ı hūdāda NKD

⁷²⁰ Divanda bu mısra geçmemektedir. “İşirdırlar seni miskīn yılana” bu mısra vardır NKD

⁷²¹ Divanda bu beyit geçmemektedir. İkinci mısrası divanda 57. mısradadır. Bu nedenle beyit numaraları değişmiştir. NKD

⁷²² Kendüden: nefsiñi NKD

⁷²³ Mevlāyı bilmez: Mevlā bulunmaz NKD

⁷²⁴ Hır: Çün NKD

⁷²⁵ Bulmasuñ: bulasuñ NKD

⁷²⁶ Divanda 60. beyit olarak geçmektedir.

⁷²⁷ Bilmiş ol: varasuñ NKD

⁷²⁸ Divanda 62. beyittir.

⁷²⁹ Meyvesin aña şunarlar: şorisun sormazlar aña NKD

Ḥaḳīḳatden⁷³⁰ ayak başup durana⁷³¹

65 Olar kim urmadı şāhım nişānı⁷³²

Ġümānı anlaruñ kimler ḳurana⁷³³

66 Ḳulaḳ tut cān-ile diñle bu nazmı

Mezād itdüm bu ma‘niden alana⁷³⁴

67 Bu bāğ içre ḳanı yar⁷³⁵ armağanuñ

Ḳaçan kim iresüñ serv-i revāna⁷³⁶

68 Bu gün sen baluñı zehr itme zinhār

Ḳomazlar ḥār-ı zenbūri ḳovana

69 Bulur⁷³⁷ cānānuñı anlar bilürsün⁷³⁸

Virüp başın olar kim ḳıydı cānā

70 Tecelli eyleyüp bu⁷³⁹ yerde ma‘şūḳ⁷⁴⁰

Cemālin gösterir ol ‘āşıḳāne⁷⁴¹

71 Bilür yok ḳadrüñi söyleseñ ey cān

Ḥudā ḥaḳḳı saña dirler dīvāne⁷⁴²

⁷³⁰ Ḥaḳīḳatde : Ḥaḳīḳatden NKD

⁷³¹ Divanda 63. beyittir. NKD

⁷³² Divanda 65. Beyittir NKD

⁷³³ Kurana: kazana NKD

⁷³⁴ Divanda 64. Beyittir NKD

⁷³⁵ Ya: yar NKD

⁷³⁶ Divanda 66. Beyittir NKD

⁷³⁷ Bulur: Bugün NKD

⁷³⁸ Bilürsün: bilürler NKD

⁷³⁹ Bu : her NKD

⁷⁴⁰ Divanda 69. Beyittir NKD

⁷⁴¹ ‘Āşıḳāne: şādıḳāna NKD

- 72 Yeter fâş eyledüñ bu sırrı Nağşî
Getürmez bilmiş ol bi'llâh zamâne⁷⁴³

87b

201

Nağşî Efendi

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

- 1 Dila dürr-i yetimiñden haber aldıñsa insâñsın
Yedi deryâ yumaz cürmüñ ve gerni yoğsa hayvâñsın
- 2 Göziñ [aç] gel öziñ fehm it igen ğafil me-baş ey dil⁷⁴⁴
Geçer bu 'ömrüñ eyyâmı şağın kim soñra pişmâñsın
- 3 Görüp sen dürr-i yektâñı haber aldıñsa ger andan
Çekersin kendöziñden el ki bildüñ baħr-i 'ummâñsın
- 4 Hazer kıl dîv ü cinnîden çıkarma hâtemiñ elden
Senüñdür şalţanat şâhım kadîmisin Süleymân'sın
- 5 Sürüp esb-i şabâ reftiñ eger cânâna irmezseñ
Çalur menzilleriñ zâhid daħi efsürde bî-câñsın
- 6 Kelâmım fehm iden erdür bu fen içre bu gün Nağşî
Süħan-verlik yolın ũtdiñ yüri var merd-i merdâñsın⁷⁴⁵

⁷⁴² Divanda 70. Beyittir NKD

⁷⁴³ Divanda 71. Beyittir NKD

⁷⁴⁴ Dil: cân NKD

202

Naḳṣī Efendi**Mefā'īlün/ Mefā'īlün/ Mefā'īlün/ Mefā'īlün**

- 1 Nedür dürr-i yetim ey dil ki çıkmaz ol bu deryādan
Mekānı bir şadefdür kim deġildür aġ ü qaradan
- 2 Ne kim var cümle maḥlūḳı ser-ā-ser cem' iderseñ ger
Bulunmaz bī-bedeldür ol ḥakīḳat misl-i eşyādan
- 3 O bir nūr-ı münevverdür ki ḳonmuş ḥāne-i dilde
Yanar leyl ü nehar ey meh anuñ şem'i dil-ārādan
- 4 Rumūzı sırrı-ı vaḥdetden o kim fehm eylemez āḥir
Ne bilsün kim ġaraż cānā nedür iş bu mu'ammādan
- 5 Bu gün Mecnūn-veş Naḳṣī dilā bu mekteb-i dilde⁷⁴⁶
Neler çekmişdürür bilseñ alınca dersi Mevlā'dan⁷⁴⁷

88a

203

Naḳṣī Efendi

⁷⁴⁵ merd-i merdānsın: merd-i meydānsın NKD

⁷⁴⁶ Dilden: dilde NKD

⁷⁴⁷ Leylā'dan : Mevlā'dan NKD

Mefā‘ilün/ Mefā‘ilün/ Mefā‘ilün/ Mefā‘ilün

- 1 Ne kim nazm eyledüm cānā bu gün men dürr-i yektādan
Degildür enbiyā haqqı dilā bir kaçre deryādan
- 2 Açup dil mektebin şāhım eger cem’ olsa ‘āşıklar
Anuñ medħinde ‘ācizdür degil kim men bir ednādan
- 3 Girüp bāb-ı hidāyetden müsem mā olmayan ‘ārif
Künüz-ı ‘ilme dest urmaz ne bilsün biñ bir esmādan
- 4 Ĥatā vü cürnü ü ‘ișyānım benim ‘afv eyleyüp Yā Rab
‘Aṭā vü lüṭfun iħsān it geçür başım bu ġavġadan⁷⁴⁸
- 5 Aķıt gözyaşlaruñ ħan it firāķ-ı nār-ı ħasretten
Ola kim nerm ola gön lüm ki perdür⁷⁴⁹ seng-i ħārādan
- 6 Geçür lā perdesinden gel beni luṭfeyle şulṭānım
Ĥalāş it naķs-ı zulmetden⁷⁵⁰ meded ayırma illā’dan⁷⁵¹
- 7 Kemāl-i şalṭanat oldır bu gün Mecnūn-veş Nāķşī
İrüp menzil-i maķsūda ferāġat ola Leylā’dan

204**Naķşī Efendi****Mefā‘ilün/ Mefā‘ilün/ Mefā‘ilün/ Mefā‘ilün**

- 1 Eyā gel sırr-ı Mūsā’yı ișit menden bu gün ey cān
Ķoyup tābūt-ı teng içre nedür atmaķ anı olān

⁷⁴⁸ Ġavġadan: sevdādan NKD

⁷⁴⁹ Biñdür: perdür NKD

⁷⁵⁰ Naķs-ı zulmetden: ġayriden cānıNKD

⁷⁵¹ 6. Beyit eksiktir NKD

2 Müfessirler ki t̄ab̄utı dimişler ‘ālem-i lāh̄ut
‘Alemdür çün zikir cānā kelāmum eyle gel iz‘ān

3 Bıraķmaķ anı çün şuya helāl itmekdür cismin⁷⁵²
Ki oldır çün ĥayāt ābı olurlar⁷⁵³ içmeyen piřmān

4 İrüp Fir‘avn’a çün Mūsā nedür almaķ řudan anı
Hidāyet bulmadur nefsiñ ki ġarķ itdi anı Yezdān

5 Çıķarmaķ anda t̄ab̄utu ĥalāř olmaķ durur tenden
Fenādan řoñra ey naķřı beķāda ola ol řulțān

88b

205

Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün

1 Gönüldür çünki İsmā‘īlki bulmuşdur beķā mülkün
Fenādan el çeküp āĥir anı ĥayy itdi çün Yezdān⁷⁵⁴

2 Gidüp ol dem Ĥalīl’inden ĥicablar küllī ref’ oldı
Açıldı bāb-ı raĥmet çün göründü şuret-i Raĥmāñ

3 Viřāl-i āřķına yarüñ⁷⁵⁵ sürüp fi’l-cümle aġyārı
Mekīn oldı çün İbrāĥīm özin mahv eyleyüp ol ān

4 Bulup İsmā‘il’i ol dem⁷⁵⁶ dilā mimkin gör⁷⁵⁷ temkīn

⁷⁵² Anı çün şuya helāl itmekdür cismin: şuya çün anı nefsin ölür cehlile çün řāĥım NKD

⁷⁵³ Kim olur: olurlar NKD

⁷⁵⁴ Yezdān: řulțān NKD

⁷⁵⁵ Viřāl-i ‘ařķına yarüñ: Viřāl-i Ĥaķķ-ı zātiden NKD

⁷⁵⁶ Kim: dem NKD

İdüp tevhid-i zât içre edâ-i hizmetin ey cân

5 Görüp vahy oldu çün rûha ki ayrıl iş bu kalbden sen
Ki kurbân olmak ister dil yeter ol gezdi ser-gerdân

6 Bulup dil Yûsuf'ũñ âhîr geçüp taht-ı sa'âdetden
Oturmuş Nağşiyâ gel gör⁷⁵⁸ olup Mısr-ı dile şultân

206

Nağşî Efendî

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

1 Kânı bir dürr-i yektâ kim çeküp el kâr-ı dünyâdan
Şadef kâreninde⁷⁵⁹ kân olmuş görünür ka'r-ı deryâdân

2 Açup cân gözlerin âhîr çeküp el cümleden cânâ
Cemâl-i yâri seyr eyler bu mir'at-ı mücelledân

3 Kitâb-ı 'aşkı ezberden o kim Mecnûn-veş bilmez
Hağâyîk dürlerin anlar getürmez şehr-i Leylâ'dan

4 Şağın aldanma nağşına bu dehriñ bilmiş ol zâhid
Bulup nağğaşında nağğâşî çıkar terkibi ortâdan

5 Bugün 'ilm-i t̄arîkatden o kes kim behre-dâr⁷⁶⁰ olmaz
Ne bilsün ol 'aref dersin h̄aber yok İlm-i rüyâdan

6 Olır kim bilmez ey zâhid bu esrâr-ı şafâ-bahşî
Qalur ol 'âlem-i süflî ne h̄âşıl kuru da'vâdan

⁷⁵⁷Mimkin gör: milkinde çün NKD

⁷⁵⁸ Ol göz: gel gör NKD

⁷⁵⁹ Kâreninde : bahrinde NKD

⁷⁶⁰ Kes kim behre-dâr: cân kim behre-mend NKD

89a

- 7 Bu sırlar kim ‘ayān idüñ bugün nazm içre ey Naqşî
Hudâ Hakkı değil kesbi⁷⁶¹ hidāyetdir bu Mevlâ’dan

207

Naqşî Efendi**Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün**

- 1 Ne ğam yersün [be] hey Naqşî ki ‘aşka aşināsın⁷⁶² sen
Konar Sîmurğ-ı Anqâlar beyân it gel ne cānsın sen
- 2 Tufeylündür iki ‘âlem öziñ fevkinde yok kimse
Bulunmaz mişliñ ‘âlemde ‘aceb sırr-ı nihānsın sen
- 3 Cemālün kıbledür cāna kelāmuñ ey şeh-i ‘âlem
İder çün mürdeler ihyâ ne hâletdür ne kânsın sen
- 4 Kalem ur bâğ-ı ‘uşşâka bahâristan olup âlem⁷⁶³
Görünsün mîveler bir bir ki dehre bağbānsın sen
- 5 İdermiş mürdeler ihyâ kelāmıñ çün kim ey Naqşî
Me‘ānî hāyimesi içre meger göge ağānsın sen

208

Naqşî Efendi**Fâ‘ilātün/Fâ‘ilātün/Fâ‘ilātün/Fâ‘ilün**

⁷⁶¹ Kesbi : kesbiñ NKD

⁷⁶² aşināsın: aşiyānsın NKD

⁷⁶³ âlem: âhîr NKD

- 1 Yine men ⁷⁶⁴ cānān elünden eyledüm bir sır ‘ayān ⁷⁶⁵
Güş idüp gel diñle anı gör nedir ⁷⁶⁶ cimiñde ne ⁷⁶⁷ cān
- 2 Pertev-i nūr-i Hūdā’ dur kim idüpdür nefh anı
Öz vücūduñdur senün kim anda sen olduñ nihān
- 3 Sensiñ ol rūh-ı muşavver küntü kenziñ gevheri
Sensiñ esrār-ı haķāyıķ sensiñ ol şāh-ı cihān
- 4 Oldı nūruñdan münevver ay ü gün encüm tamām
Şaldı pertev rūy-ı arza rūşen oldı her mekān
- 5 Ol ki buldı şeş cihātı Naķşiyā her zerrede
‘Āķıbetgör kim ⁷⁶⁸ anuñla tıldı yer gök āsmān

89b

209

Naķşī Efendi**Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün**

- 1 Gel ey nāşih nesirdür bu vefāt itdikde bir insān
Görünür rü’yada ol [kim] gerek kuldur gerek şultān
- 2 Ola pes re'-yi zāhirde bu dem ğāib iken mer'i
Görürler birbirin bunlar haķīķat gösterüp ebdān
- 3 Beyān it gel bu esrārı libās-ı remz-ile luţf it
İşitsün anı ‘aşıķlar nedür ‘ilm ü nedür ihsān

⁷⁶⁴ Yine men: ben yine NKD⁷⁶⁵ Eyledüm bir sır ‘ayān: gör ne remz itdüm ‘ıyān NKD⁷⁶⁶ Nedir: ki NKD⁷⁶⁷ “Ne” kelimesi divanda geçmemektedir. NKD⁷⁶⁸ Gör kim: zātiyle NKD

- 4 Hākīkāt iş bu mevtā kim görüñdi ‘ālem-i ma‘nā
Değil mi ölmüşdi ol ki⁷⁶⁹ defn etdi anı ihvān
- 5 Odir dirseñ anı cānā veyā defn olan kimdür
Ki itdüñ anı ıul⁷⁷⁰ üzere hākīkāt hāk-ile yek-sān
- 6 Degildür dirseñ ol mevtā veya kimdür kim ol yüzden
Görüñdi [hem] ü baş çııdı seni hem eyledi iz’ān
- 7 Bu yüzde⁷⁷¹ ıankıdur şüret gören midür veyā mevtā
Ki seyr it biline āhir ki oldur hayy degildür fān
- 8 Bu mevtā ki⁷⁷² hākīkātde görüñdi ger had ü keşret
Ki ānı⁷⁷³ ana rahminden veyā bi’l-ıuvve mi ey cān
- 9 Buranuñ dersin ey Naışı görenler Hāzret-i Hāk’dan
Getürmez ıala remz eyler budur yol ü budur erkān

210

Naışı Efendi**Mefā‘ilün/ Mefā‘ilün/ Mefā‘ilün/ Mefā‘ilün**

- 1 Tıtuşdı āteş-i ‘aşıa yine dil girdi meydāna
Yanup şām u seher āhir ıoyup ol baş-ile cānā
- 2 Şarıldı zülf- i dil-dāre ıomaz maışūdın elden ol

⁷⁶⁹ Ölmüşdi ol ki: ol kim ölmüşdi ki NKD

⁷⁷⁰ ıul: şer‘ NKD

⁷⁷¹ Yüzde: yerde NKD

⁷⁷² Ki: kim NKD

⁷⁷³ Ki anı: Toğan mı NKD

Virür Manşür-veş elbetde⁷⁷⁴ bu gün ol cānı cānāna

- 3 İrişdi 'îd-i ekber çün vişâl-i yâr içün zâhid
90a Geçüp ol cān u başından niçün varmaya kırbāna
- 4 Görenler rû-yı dil-dârı dilâ meydân-ı 'aşk içre
Başın t̄ob eyleyüp cānā⁷⁷⁵ boyanmaz mı kızıl kıāna
- 5 Görün ol şîr-i Yezdân'ıñ muḥabbet zencirin siz kim
Ḥuda boynunda bend itmiş ola kim bu gün uşlana
- 6 T̄utagör dāmen-i yāri şaķın ār itme ey Naķşî
Nihāyet diyeler āḥir saña bu oldu dīvāne

211

Naķşî Efendi

Mefā'îlün/ Mefā'îlün/ Mefā'îlün/ Mefā'îlün

- 1 Nedür sūd ziyān bilmez kişi ol cānı bulmazsa
Kalur 'aķl olmaz ol ādem ölür cānānı bulmazsa
- 2 O kes kim ola derd ıṣṣı ḥalāş olmaz o derdünden
Döker göz yaşlarun āḥir eger Lokmān'ı bulmazsa
- 3 Ne ıṣṣı oķımaķ yazmaķ müfessir ü muḥaddişler
Eger ķalb-i selīm içre olan Ŗur'ān'ı bulmazsa
- 4 Ol olmaz nüṣḥa-i kübrā ḥaķîķat bu cihān içre
Bulup bir mürşid-i kāmil eger Raḥmān'ı bulmazsa

⁷⁷⁴ Elbet: elbetde NKD

⁷⁷⁵ cānā: āḥir

- 5 Olur āhir behāyimden irişmez kadr-i insāna
Yatur zulmet bucağında kalur ol kāmı bulmazsa
- 6 Şoyarlar kalbiñ esbābın görünür özge ‘ālemden
Gider bu ahsen-i takvīm şolar bu⁷⁷⁶ dermānı bulmazsa
- 7 Çeker kulluğdan ol kes el atarlar çarḡ-ı devvāra
Bozarlar zīnetin anuñ dil-i virānı⁷⁷⁷ bulmazsa⁷⁷⁸
- 8 Alurlar dürr-i yektāsun gider bu saltanat elden
Kalur gird-āb-ı ekberde döner sultānı bulmazsa⁷⁷⁹
- 90b**
- 9 Muḥaşşal söz budur Naḡşī kalanlar şirk-i aḡfāda
Halāş olmaz cehennemden bu ten ĩmānı bulmazsa

212

Naḡşī Efendi**Fā‘ilātün/Fā‘ilātün/Fā‘ilātün/Fā‘ilün**

- 1 Neyleyem ol şahsı men kim ‘ilm ü ‘irfān olmaya
‘Aql-ı evvel olmayup ol bir ulu kām olmaya
- 2 El çeküp aḡ u karadan levḡ-i dilden ders olup
Baḡmayup i‘rāb u ḡarfe ehl-i Qur‘ān olmaya
- 3 Girmeyüp⁷⁸⁰ bāḡ-ı behište nefsin rām⁷⁸¹ itmeyüp

⁷⁷⁶ Divanda “bu” kelimesi geçmemektedir. NKD

⁷⁷⁷ Dil-i viranı: yanar ‘ummānı NKD

⁷⁷⁸ Divanda bu mısra 8. beytin ikinci mısrası olarak geçmektedir.

⁷⁷⁹ Divanda bu mısra 7. beytin ikinci mısrası olarak geçmektedir.

⁷⁸⁰ Girmeye: Girmeyüp NKD

Ola ol ehl-i cehennem varlığı fān olmaya

4 Çekmedin destin cihāndan nefesine ol kul iken ⁷⁸²

Cismi merkebe ‘aqlı rākib kendi şultān olmaya

5 Bilmedigin bilüb ol kes añlayup miqdārını

Ehl-i ‘irfānuñ yolında kul u qurbān olmaya

6 Bu mıdır ‘ilm ü me‘āni kim ‘ilimden dem urup

Qala āḥir ceħl içinde ehl-i iz‘ān ⁷⁸³ olmaya

7 Müslime mü‘min dimezler ol sebebden zāhidā

Nefsin idrāk eyleyüp ol küfrü imān olmaya

8 Mü‘min oldır ‘ālem içre müslimīn ⁷⁸⁴ fark olup

Qavlini inkār idüp tekrār müselmān olmaya

9 Tañ mıdır münkirler ⁷⁸⁵ imān itmeye ger nazmıña

Ref’ olup buğz u ‘adāvet Ḥaḳ’dan ihsān olmaya

10 Mazḥar-ı Ḥaḳ olsa bir kes anı inkār eyleyen

Bulmayup firdevs-i ‘ilā ⁷⁸⁶ vaşl-ı cānān olmaya

11 Dürr-i yektā olmayanlar zir-i destimde benim

Eyleyüp çat‘ı menāzil baḥr-i ‘ummān olmaya

⁷⁸¹ Rām: ārām NKD

⁷⁸² El çeküp āḥir cihāndan qulluğun ifnā idüp NKD

⁷⁸³ Ehl-i iz‘an: genc-i Rahmān NKD

⁷⁸⁴ Müslimīn: müslümandan NKD

⁷⁸⁵ Tañ mıdır münkirler: Kimdür ol mü‘minler ki NKD

⁷⁸⁶ Firdevs-i ‘ilā: imān-ı kāmīl NKD

91a

- 12 Kec başkanlar nazmım üzre şöyle bil kim zâhidâ
Ola bir derde giriftâr aña dermân olmaya
- 13 Men aña açmam niķâbı kim budur kâr-ı ezel
Ėasretimden cân virüp ol gözleri kıan olmaya
- 14 Naķşiyâ nazmuñ senüñ fehm olmaya ‘âlemde ger
İmdi anı şöyle bil kim saña aķrân olmaya

213

Naķşî Efendi

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün

- 1 Seni senden ider gönlüm bu dil milkiñde şey’ Allâh
Meni men bilmeyüp bildim bilen hem bildüren Allâh
- 2 Bu benlik perdesinden ref’ it açup dil mektebin cânâ
‘Aref’den oķı gel⁷⁸⁷ dersi bu yolda olmağla⁷⁸⁸ güm-râh
- 3 Sen seni bilmedüñ şâhım çekeydüñ ger elüñ bir dem
Geçüpsen⁷⁸⁹ şirk-i âhîfâdan olurduñ âşikâr ol mâh
- 4 İrüp dest-i ecel âhîr vişâl-i yâre irmezsin
Yüri kıan ağla cân vir kim çürütdüñ ‘ömrüñü eyvâh
- 5 Eger bir şeyh-i kâmilden göreydüñ men⁷⁹⁰ ‘aref’ dersin
Bilüb nefsiñ bu gün cânâ olurduñ saña sen hem-râh

⁷⁸⁷ Oķı gel: gel oķı NKD

⁷⁸⁸ Olmağla: olma gel NKD

⁷⁸⁹ Geçüpsen: Geçeydüñ

⁷⁹⁰ Ger: men

- 6 Cinān bāğından uçmuşdur vücūduñ bülbülü Naḳṣī
O bir şolmaz gül ister kim ḳonup [nuḳḳ] eyleye her gāh

214

Naḳṣī Efendi

Müfte‘ilün/ Müfte‘ilün/ Müfte‘ilün/ Müfte‘ilün

- 1 Sen saña gel bul seni sen bil seni var ten eyle
Ya’ni öziñ vir aña anı sen al sen eyle
- 2 Hāḳḳ’a iriş gir içeri maḥv idüben senligi
Âdem iseñ ḩut sözimü kendözini sen eyle
- 3 Hāḳḳa uyup ḳalma saḳın nār-ı firāḳ içre çün
- 91b** Cennete gir ey peri gel bu işi erken eyle
- 4 Baḳma yaban ehline sen ölmeden ğafleti ḳo
Gel beri gel aç gözüñü sen seni öziñ eyle
- 5 Baḥre girüp bir baḥr-i himmet idüp murg-i dile
‘Aḳlı dümen Naḳṣī aña ‘aşḳını yelken eyle

215

Naḳṣī Efendi

Mefā'îlün/Mefā'îlün/Fe'ûlün

- 1 Eyā ey zāhid-i devr [ü] zamāne
‘Acep daħl eyler olduñ ārifāne
- 2 Meger sen bilmedüñ tevħîd-i zātı
Öziñ vāşl eyleyüp dārü'l-emāna
- 3 Eyā Hālîk degil mi cümle şeyden
Tekellüm eyleyen ħalk-ı cihāna
- 4 Oñat fehm it kelām-ı ‘ārifānı
Ki hiç olmaz aña ‘özü bahāne
- 5 O kim söyler bilüp sırr-ı ‘arefden
Virüpdür ‘ilmini Hāk ‘āşîkāna
- 6 Odır kim çıkdılar āħir aradan
Virüp çün üç talāk āħir zamāna
- 7 Ma’ārif ehlini inkār idenler
Münāfiķ idüğü günden ‘ayāne
- 8 Olar kim Hākķ ‘ilen Hāk’ı bulupdur
Anuñ ħakķdur sözidüşme gümāna
- 9 Kelām-ı ‘ārifi fehm eyleyenler
Anı teşbîh ider mi şā’irāna
- 10 Virürseñ sükkeri cānā eger sen

Öter mi tūti-veş yoqla zaġāna

92a

11 Niçün olmaz gül-sitānı Hudā'nıñ

Ɔoyup bülbülleri āħir o kāna

12 Metā'I hüsnine yārin haġiġat

Olanlar müşteri düşmez ziyāna

13 Meger kim bilmez ol sırrı 'aref'den

Ɔoyup Haġġ'ı varup ġayre tapana

14 Bular ġod 'āriife ġünden 'ayāndur

Olur mu bu özinden el yuyana

15 Haġā itmez olar dersinde zāhid

Ki gelmiş mekteb-i dilden beyāna

16 O ma'na kim oġındı tıfl-i dilden

Niçün dirsün ki ol gelmez lisāna

17 Yüri fehmi it bu ġün bu sırrı zāhid

Ki cānıñ ġāb ġafletden uyana

18 Eger küfrün ġalursa şöyle mestür

Hudā haġġı erişmezsün imāna

19 Eger fāş olmayaydı 'ilm ü 'irfān

Dönerdik cümlemiz taġ u çobana

- 20 Gelenler ‘āşık-ı şeydâ muḳaddem
Neler yazmış bileydüñ yana yana
- 21 Ne kim vardur muḳaḳḳikler tamāmı
Götürmüş bildüğün zāhid ziyāna
- 22 Yüri zāhid o kim ḳuru ‘ilimdür
Ulaşdırmaz seni ol āsitāna
- 92b**
- 23 Bu sözler pesdürür ‘aşḳuñ uyandur
Ki yaḳdım āteşinḳoydum ḳazana
- 24 Dger menzil atan elbette taşu
Anuñ kim oḳı varmışdur nişāna
- 25 Tefekkür it eger var ise ‘aḳluñ
Nazar ḳıl nazma sen itme yazana
- 26 O meydān-ı muḳabbet içre zāhid
Bu oḳu her kişi koymaz kemāna
- 27 Anuñ kim olmaya her giz metā’ı
Gelür mi müşteri ḳuru dükāna
- 28 ‘Acebdür ḳıymet-i ‘ārif bilinmez
İrerse aşu anuñ āsumāna
- 29 Eger dirseñ cihānuñ toḳmu birdür

Niçün ya beñzemez sünbül şogana

30 Sevenler Hġliġ'ı zāhidā ıraġdan
O beñzer mi bu gün cāna kıyana

31 Tecellī itmeyince tāze güller
Gelür mi Naġşiyā bülbül fiġāna

216

Naġşī Efendi

Mefā'īlün/ Mefā'īlün/ Mefā'īlün/ Mefā'īlün

- 1 Tōġuz ħat bir cevāġirden dilā Ĥaġ resm-i insanı
İdüp bir ħal'a-i zerrīn görüdü⁷⁹¹ emr-i Rabbānī
- 2 İki yüz kırġ sekiz pāre ħaġıllar baġlayup anda
İki pāy üzre durġurmuş anı çün şun'-i Raġmānī
- 3 Daġı üç yüz yigirmiyle⁷⁹² aña dōrt yüz kirişler çün
- 93a** Çeküp bennā-yı 'ālem gör yapıldı ħaşr-ı şultānī
- 4 İki per on iki ħapu idüp⁷⁹³ ol şehir-i a'zamda
Ĥodu on dürlü genc anda ki gözler görmemiş anı
- 5 Pes⁷⁹⁴ üç yüz altmış ırmaġlar aġıtdı bir birin anda
Ki ħutsun tāze ter dā'im ser-ā-ser bāġ-ı büstānı

⁷⁹¹ Görüdü: yaratdı NKD

⁷⁹² Yigirmiyle: yigirmiyle NKD

⁷⁹³ Ĥoyup: İdüp NKD

⁷⁹⁴ Pes: Hem NKD

- 6 Bulardan sonra gel gör kim koyup bir padişah anda
Oturmuşdur vezir ilen kurup bir taht-ı hakanı
- 7 Dağı bir kethüda cana emin itmiş sürer hükmün
Bular mağlup olup ahir eger eylese 'isyanı⁷⁹⁵
- 8 Bunun ardınca gel gör kim anı⁷⁹⁶ hem üç bölük kavmi
Mucavir eylemiş şahım iderler tende seyranı
- 9 Biri mü'min biri kafir enisündür bular cana
Birin fetih itmezem anuñ oñat fehm it bu 'irfanı
- 10 Metâ'-ı hüsn-i dildarı ne kim nazm itdün ey Nakşî
O sâlikler bulur⁷⁹⁷ ancak ki açmışdır bu dükkânı

217

Nakşî Efendi**Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün**

- 1 Dilâ 'aşıklarun kadrin bilenler emr-i Rabbânî
Görüp dağl eylemz nazmın anuñ kim ola 'irfanı
- 2 Ki zirâ mest olanlardan gelen söz kendiniñ olmaz
Anıñçün söyler 'aşıqdan Ene'l-Hağ rûh-ı şultânî
- 3 Kaçan kim geçse bir sâlik mağâm-ı luğ u qahrından
Ne qor ardında ol küfr ne hod oñ şafda imanı

⁷⁹⁵'isyanı: noqşanı NKD⁷⁹⁶Añı: dağı NKD⁷⁹⁷Bulur: Oqır

4 Ki gördüm hatt-ı hâlilen dü zülfüñ ısbî ‘ayn itmiş
 Ānuñçün döndürür cānā bularlan kalb-i insānı

5 Çözüb bî-gānelik bendin dönenler reng-i dildāre
 Tenin cān eylemişlerdür vücūdın eyleyüp fānī

93b

6 Geçenler iş bu menzilden dilā bu cāy-ı hayretde
 Kalur bir nice dem cānā irince peyk-i Rahmānī

7 Bu bir deryā-yı a‘zamdur muvāfık rûz-gār ister
 Dümen dutmaz bu yerler hiç ki yoğdur hadd-i pāyānı

8 Eser bād-ı şabā bundan açar yelkenlerin ‘āşıklar⁷⁹⁸
 Göçer ol bāhr-i hayretten görünür menzil-i şānı

9 Gelür ‘aşk-ı Hudā ol dem irer dil ğayri bir mülke
 Görür kim anda ‘aşıklar tutar destinde çevgānı

10 Haber gelmez iç ildür buña diller bunda kâşırdur
 Olurlar bî-nişān ancak bulan ol genc-i nihānı

11 Geçenler bir kadem cānā bu yerden bilmiş ol āhîr
 Maķām-ı hālta uğrar ol dikiş tutmaz giribānı

12 Ne yüzden fehm olur Naķşī eyā bu nazm-ı kudret kim
 ‘Āķıl hayrān olur bunda tefekkür idemez anı

⁷⁹⁸Yelkenlerin ‘aşıklar: ‘aşıkları yelken

Naqşî Efendi

Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilün

- 1 Kec nazarla baqma zâhid evliyâya ser-serî
Bilmedüñ sen sırrın anuñ çek elüñ andan berî
- 2 Evliyâ bir güldürür çün ger ezelden sen ana
Bülbül olduñsa haqîkat ol senüñdür gel berî
- 3 Evliyâ bir reh-nümadur ger⁷⁹⁹ tutarsañ dâmenin
İrgüdür zâtın Hüdâ’ya gösterür Peygamberî
- 4 Evliyâ ol⁸⁰⁰ kimsedür kim on sekiz biñ ‘âlemi
Hükümüne râm eylemişdür aç göziñ sen ey perî
- 5 Nesl-i Âdem’den degildür bilmiş ol sen evliyâ
Sırr-ı Haq’dur ‘ilm-i anuñ içeriden içeri
- 94a**
- 6 Evliyâ bir gizlü gencdür kim metâ’-ı hüsniye
Naqd-i cân ister haqîkat ger olursañ müşteri
- 7 Zâtı haqdur evliyânuñ görme şüret zâhidâ
Sen anı şanduñ mı âhir et ü kandur ya deri
- 8 Sırr-ı ekberdür ezelden bilmiş ol kim sen evliya⁸⁰¹
‘Aql-ı irişmez kudretine söyledür ol mermerî
- 9 Evliyâdur dest-i kudret gice gündüz mâh u sâl

⁷⁹⁹ Ger: kim NKD

⁸⁰⁰ Ol: bir NKD

⁸⁰¹ Evliya: anıñ NKD

Döndüren oldır haq̄ı̄kat nüh felekden çenberi

- 10 Evliyānuñ hizmetinde kulları çoqdur velī
Naq̄şī anuñ cümlesiniñ kemteridür kemterī

219

Naq̄şī Efendi

Mefā'īlün/ Mefā'īlün/ Mefā'īlün/ Mefā'īlün

- 1 Diyem te'vīl-i Ya'qūb'u işit ey cānımuñ cānı
Senüñ 'aqlıñdurur ol⁸⁰² kim gönüldür Yūsuf-ı şānī
- 2 Olupdur kuvvet-i 'aqlı anuñ qardaşları cānā
'Ameldür 'ilmilen şāhım haq̄ı̄kat eyle iz'ānı
- 3 Yedi qurtlar dimek anı işit cānā⁸⁰³ gāzabdur ol
Ki maḥcūb oldılar Haq̄'dan idüp ol demde 'isyānı
- 4 Yedinci kim dürūğ itdi murādı demdürür bundan
Ki sürdi gömlegin qana idüp ol qurda bühtānı
- 5 Ğaraz oldır Züleyhā'dan dimişler nefs-i levvāme
Görüp yüzün⁸⁰⁴ kabul itdi anıñçün rūḥ-ı şultānī
- 6 Ağarmak gözleri cānā işit ol demde Ya'qūb'ıñ

⁸⁰²Ol: bil NKD

⁸⁰³şāhım: cānā

⁸⁰⁴Yüzün: nūrun NKD

Žiyā gitmekdür ‘aqlından anuñ ey Naqşî’ nün cānı

220

Naqşî Efendi

Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün

Gönül Mecnūn’uñ olmuşdur görelden sen dil-ārayı

Nazar kıldıkça arz eyler yüzüñ mir’āt-ı Leylā’yı

- 94b Cihān özge gelmişdir bu meydan-ı muḥabetde
Yemiştir münkiriñ raḥmın yeter uşlana ey Naqşî

221

Naqşî Efendi

Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün/ Mefā‘īlün

- 1 Benî Aşfar nedür cānā ki itmişler beyān anı
Çıqup çün ol siyeh-rūlar ider İslām’a tuğyānı
- 2 İşit gel imdi ey zāhid nedür ehl-i ḥaḳīḳat gör
Senüñ nefsiñdürür çün ol ki oldır rūh-ı ḥayvānī
- 3 O kim kuvvet bulup āḥir çekerse ger saña ‘asker
Bu dem mağlūb olur cānıñ zebūñ eylersüñ insānı
- 4 Dolar⁸⁰⁵ her cānibin āḥir şeyāḥīñ ‘askeri bir bir
Sürer ḥükmün çün ol senden virirsüñ küfre ĩmānı
- 5 Alur şehr-i Stanbūl’u gider bu şalṭanat elden

⁸⁰⁵ Dilā: Dolar NKD

Çopar başında çok ğavġā alurlar tâc-ı hâkâmı

- 6 Ne kim bildürdiler Nağşî odur nazm itdigün ancak
Ve gerni kimdürür ol kim ider bu yerde cevlanı

222

Nağşî Efendi⁸⁰⁶

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün

- 1 Nedür göklerden inmek gör işit gel ders-i ‘İsâ’yı
Senün rūhuñdurur ol kim bulur çün her⁸⁰⁷ mu‘ammâyı
- 2 Eger inmezse göklerden⁸⁰⁸ senün Fir‘avn’ın ölmez bil
Ger oldur katl iden nefsiñ alup senden⁸⁰⁹ bu ğavġâyı
- 3 Anun bir ismi ‘İsâ’dır durur dördüncü kât gökde
İner yeryüzüne âhir işitsin bu temâşâyı⁸¹⁰
- 4 Kaçan kim⁸¹¹ katl olur⁸¹² nefsiñ çıkar Mehdi’ñ senün ol dem
Hiçâbın ref’ olup âhir görürsün rüy-ı Mevlâyı⁸¹³
- 5 Senün ol ‘aql-ı qudsiñdür kim olmaz degme bir kesde
Gelür Beytü’l Harâm’dan ol oñat fehm it bu ma’nâyı

95a

⁸⁰⁶ 6. beyit eksiktir. Toġar şems-i sa’adet bil sarây-ı burc-ı devletden/Gönülden ref’ olup zulmet görürsün nur-ı ahfâyı NKD

⁸⁰⁷ ol kim bulur çün her: fehm it dilâ sen bu NKD

⁸⁰⁸ Göklerden: gökden ol NKD

⁸⁰⁹ Kalur katl olmayup nefsiñ çekersün iş: Ger oldur katl iden nefsiñ alup senden NKD

⁸¹⁰ âhir işitsin bu temâşâyı: ider hay cümle mevtâyı NKD

⁸¹¹ Temâmet: Kaçan kim NKD

⁸¹² Olur: olup NKD

⁸¹³ “‘Âdâletle dolar ‘âlem komaz ol yerde a’dâyı” NKD

- 6 Ne kim nazm eyledüñ Nağşî bu ders-i pür mu‘ammâyı
O şâlikler oğır ancak ki geçişler bu ârâyı

223

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün

- 1 Eyâ gel halk-ı Aḥmed’den işit cānâ bu ma‘nâyı
İrüp ol Қа’’den Қuds’e ne yüzden buldı Mevlâ’yı
- 2 İkinci kim süvâr oldı irüp evvel göge Aḥmed
Oñat fehm it ney itmişdür ḥaber vir gel bu ârâyı
- 3 Üçüncü gör nedür ol kim geçüp tâ [ol] muḥaddesden
İrince tâ yedinciye kimüñlen⁸¹⁴ geçdi her cāyı
- 4 İşit dördüncünüñ dersin ki bunlardan olup ‘avdet
İrişdi Sidre’ye cānâ geçüp fi’l-cümle eşyâyı
- 5 Ḥaber al gel beşinciden ki ḳalkup Sidre’den ol dem
Yetişdi Қābe Қavseyn’e arayup ol dil-ârâyı
- 6 Bulup ol yerde çün ânı özinden geçüpen âḥir
İrişdi vuşlat-ı yâre oñardı dilde yarayı
- 7 Kelâmım fehm iden ‘ârif bilür ol kim nedür Nağşî
Ki itmişdür sülük anlar bilürler bu mu‘ammâyı

⁸¹⁴ Kimüñlen: kimüñle NKD

224

Naḫṣī Efendi**Mefā'īlün/ Mefā'īlün/ Mefā'īlün/ Mefā'īlün**

- 1 Ne menzildür Ene'l Hâḫ kim diyen şâh-ı cihân oldı
Anuñ Manşür-veş 'aşkı dilâ günden 'ayân oldı
- 2 İkincisi kimdürür ol kim çeküp el cümleden cānā
Özin ğark itdi keşretten bu kevn içre nihân oldı
- 3 İşt bir kısmetiñ hâlin olar kim ğark-ı vaḫdetdür
Olup dürler şadeflerde zemīn ü āsmān oldı
- 4 Anuñ dördüncüsün gör kim deyüp *sübḫānehū a'zam*
Geçü fi'l-cümle menzilden ne nām ü ne nişān oldı

95b

- 5 Beşinci sırr-ı ekberdür olup çün nūr-ı maḫz anlar
Ḳoyup ma'nāyı şüretde özi cān içre cān oldı
- 6 İdelden Naḫṣī-i şeydā bu yüzden hizmetin icrā
Bir gitdi gör kim anlarlan varup bürde-ğāh oldı⁸¹⁵

225

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

- 1 On sekiz biñ 'ālemiñ senden suālin ey perī
Eyledim bir bir ḫaber vir tā bilinsün her biri

⁸¹⁵ Bir itdi gör ki birlikden varup bir özge kân oldı NKD

- 2 'Arş ilen kürsî alemden levhi idrāk eyle gel
Biri anuñ kim gōñüldür dōrt 'anāşır leşkeri
- 3 Gör mevālīd-i şelāşi ya'ni cem' it her birin
atm⁸¹⁶ idüp āñı nebāta⁸¹⁷ biri ayvāndur geri
- 4 Adların bulsun cemādı kim tamām olsun esāb
Kim eādīş ire a'ıñ sōyledi Peyamberi
- 5 Düşme gel girdāb-ı tenge yosa cānā bilmiş ol
İrmedi menzile āır gemeyen bu enberi
- 6 Mā-verā-yı nazım ire olmayan aydar-şifat
Olmadı anlar akat evliyāñın serveri
- 7 On sekizdür Naşīyā bil⁸¹⁸ iş bu 'ilmiñ sūresi
Her biri bir 'ālem oldu līk oınmaz serseri

226

Naşī Efendi**Mefā'īlün/ Mefā'īlün/ Mefā'īlün/ Mefā'īlün**

- 1 Gōñül mir'āt-ı azretten yine bir özge kām aldı
Göründi evliyā rūu bütün andan selām aldı
- 2 açan vardıda ol yāre iletdüm tufeten cāni⁸¹⁹
Oluben mabūl azret ol⁸²⁰ meni oyup o dām aldı

⁸¹⁶ atm: Żamm NKD

⁸¹⁷ beyāna: nebāta NKD

⁸¹⁸ ün: bil NKD

⁸¹⁹ Tufeten cāni: tufe-i cāni NKD

⁸²⁰ Mabūl azret ol: gitdi ol azret NKD

- 3 Göñül temkîn olup⁸²¹ âhîr [arındı] cümle telvînden
96a Açıldı sırr-ı ev ednâ tecellîden devâm aldı
- 4 Göründü ma‘şuq ‘âşık diñledi bî-ğurûf sözler
 İştîdi cân [u] dil [bî]-ten dehânsuz bir kelâm aldı
- 5 Hâberdür ittişâlûnden velî dil infişâlûnden
 Geri döndükde ey meh-rû yanınca bir ğulâm aldı
- 6 Şu deñlü itdi icrâ kim göñül tâ emr ile nehyi
 Helâlün virdi ehline bahâsına hâram aldı
- 7 Özinde kınmadı noqşân talebsiz bî-talebdür ol⁸²²
 Hidâyet eyleyüp Mevla⁸²³ bütün haqqın⁸²⁴ tamâm aldı
- 8 Müselsel varsam ol kâna ‘aceb mi imdi ey zâhid
 Ki tâ bezm-i elestden ol bu Naqşî’den licâm aldı

227

Naqşî Efendi**Fe‘ilâtün/Fe‘ilâtün/Fe‘ilâtün/Fe‘ilün**

- 1 Görün ol Hâzret-i Aḥmed kaçan itdi seferi
 Qodı gitdi gögü üzre göre nefsin o peri
- 2 İrişüp Quds’e haqqîkat qodu çün qalbini ol
 Diye ol demde Hüdâ’sı qomasenden eşeri

⁸²¹ Olup: bulup NKD

⁸²² Özün maḥv eyleyüp âhîr talebsiz bir talebden ol NKD

⁸²³ Hidâyet eyleyüp Mevla : İrişdi vuşlat-ı yâre NKD

⁸²⁴ Haqqın: haqqı NKD

3 Ḳodı çün āḥir cānunı āḥir⁸²⁵ Kavseyñ'e kim ol
İkilik gitdi ārādan āla tā ol haberi

4 Görüp ol dem añā nefsi diye kim eyne'l-ḳalb
İde kim⁸²⁶ ḳalbi ki rūḥa yūri var git ileri

5 Ere sırrı seyre cānān ki var cümle⁸²⁷ anuñ
Ḳala ardınca ser-ā-ser dökülür her nev geri

6 İrüp ol menzile Naḳṣī bozulup ism ü resim
Özini maḥv idüp oldu iḳeriden iḳeri

96b

228

Naḳṣī Efendi

Mefā'īlün/ Mefā'īlün/ Mefā'īlün/ Mefā'īlün

1 Şun ey sāḳi bugün lütf it bize⁸²⁸ cām-ı muşaffāyı
Açılsun şāf olup diller iḳüb ol cām-ı şaḥbāyı

2 İdüp peymāneler devri bu gün bezm iḳre ey sālik
İçilsün ba'de-i vaḥdet beyān it gel mu'ammāyı

3 Küşād it ḳalb-i 'uşşāḳı niḳānuñ⁸²⁹ ref' idüp yüzden
Cemālūñ görsün 'aşıḳlar bugün gel it tecellāyı

⁸²⁵ Aḥir: Kābe NKD

⁸²⁶ Kim: hem NKD

⁸²⁷ Cümle: çünki NKD

⁸²⁸ Şun ey sāḳi bugün lütf it bize : Şun sāḳi bize lütf it bugün NKD

⁸²⁹ niḳābuñ: niḳānuñ NKD

- 4 Görüp hayrân ü mest olsun gönül Mecnûn-veş âhîr
Şunup la'lûñ şarabından uyandur 'aşk-ı Leylâ'yı
- 5 Açup cân gözlerün göster cemâlûñ bunda sen ta kim
Ki görmez bunda görmezse yarın anda dil-ârâyı
- 6 Kemâl-i kudretûñ haqqı bu Nağşî itme anlardan⁸³⁰
Kıolupdur kı̄l ü kâl içre ider bir kıru da'vâyı

229

Nağşî Efendi**Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün**

- 1 Görelden vech-i pākūñden gözüm nur-i mücellâyı
Gönül⁸³¹ kıan ağlayup⁸³² [ister] dem-â-dem ol tecellâyı
- 2 Cemâlûñ kıbledür cânâ ser-i kūyuñdürür Ka'be
Anınçün dil tavâf eyler o dergâh-ı mu'allâyı
- 3 Gören âyîne-i dilden cemâlûñ ey şeh-i 'âlem
Özinden el çeker âhîr oñât fehm it nu ma'nâyı
- 4 O kim her şeyde fehm itmez Ene'l-Ĥağ sırrın ey zâhid
O kes Manşür olup âhîr seçer mi Lâ'dan İllâ'yı
- 5 Bu sırrıñ mâ-verâsından kıaber-dâr olmayan Nağşî
Ne bilsün ey [perî]-peyker kıaķıķat bu mu'ammâyı

⁸³⁰ anandan kim NKD

⁸³¹ Gönül: gözüm NKD

⁸³² Ağlar: ağlayup NKD

230

Naḫṣī Efendi**Mefā'īlün/ Mefā'īlün/ Mefā'īlün/ Mefā'īlün**

- 1 Gel ey zāhid⁸³³ işit bir dem⁸³⁴ nedür gör haşr-i insānı
Ki üç nev' izre yazmışdur bugün 'ilm-i ledün anı

97a

- 2 Bular kimlerdürür dirseñ diyem men istima' it sen
Ki bilmez degme kes şāhım bu remz ü sırr-ı pinhānı
- 3 Biri 'āmm u biri ḥāşş u biri āḫir eḫaşdur kim
Özin aḫfāya çekmişdür olup⁸³⁵ ey zāhid ol kānı
- 4 Bulur⁸³⁶ kim bilmedi cānā bu üç ḥaşrıñ su'ālinden
Çuru da'vā ider anlar ne bilsün 'ilm ü irfānı
- 5 İkinci kimdürür ol kim vefātından muḫaddem ol
Şuāl-i ḥaşri görmüşdür teninden çıkmadan cāñı
- 6 Çekipdür ellerün bunlar Ḥudā'dan ğayrı her şeyden
Ölümden evvel ölmüşdür muḫaddem emr-i Rabbāni
- 7 Üçüncü ḳavmi gel gör kim su'āl itseñ bulardan sen
Ne ḥaşrin añlamış bunar ne bilmiş küfr ü imāñı
- 8 Hevā-yı nefsilen bunlar görüñ insān iken āḫir

⁸³³ Sālik: zāhid NKD

⁸³⁴ Bir dem: benden NKD

⁸³⁵ Olup: bulup NKD

⁸³⁶ Bulur: Olar NKD

Maḥall-i mevte⁸³⁷ vardıkda bürünür şekl-i ḥayvānı

- 9 Yüzüñ ağ olsun ey Naḫşī bu ma‘nālar kim itdüñ sen
Görünür ‘ālem-i ma‘nā eger itdüñse seyrānı

231

Naḫşī Efendi

Fā‘ilātün/Fā‘ilātün/Fā‘ilātün/Fā‘ilün

- 1 Murğ-ı dil feryāda başlar görmesem dil-dārımı
Kān döker bu çeşm-i giryān arturur Ḥaḫ zārımı
- 2 Ol kemān-ebrū nigāruñ yolına cān virmege
Dönmesem ḳālū belā’dan itmışem iḳrārımı
- 3 Her ḳaçan eyler tecellī zülfünüñ her telleri
‘Aḳlımı yağma iderler bilmezem bāzārımı
- 4 Küfr ü⁸³⁸ ü mezheb perdedür ‘aşıḳlara
Cümlesin sildüm süpürdüm dosta virdüm zārımı

97b

- 5 Levḥ-i dilden okudum men bu mu‘ammā sözlerin⁸³⁹
Oldırur kim ḥaḳ-ı ‘ālem añlamaz güftārımı
- 6 Īn ü anda geçmeyince Naḫşī-i āşüfte-dil
İtmedi ol meh tecellī görmedim men yārımı

⁸³⁷Maḥall-i ḥaşre: maḥall-i mevte NKD

⁸³⁸dīn īmān: īmān dīn NKD

⁸³⁹Sözlerin: sözleri

232

Naḳṣī Efendi**Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün**

- 1 Levḥ-i maḥfūz içre gördüm ben dilâ bir serveri
'İlm-i bâṭın ta'lim eyler maḥrem olmuş bir perî
- 2 'Ayn olup ser-pâ vücūdı başı üzre zâhidâ
Devr idüp durmaz felekler seyr idüp her bir yeri
- 3 Cāme-i nūr-i ḥaḳīḳat cism olup āḥir añâ
Şeş cihetden ṭaşra çıkmış cān ü ten ḳalmış geri
- 4 Gitmiş andan çün ta'ayyün lîk göstermiş vücūd
Beñzemez bir şey'e lâkin ol degil et ü deri
- 5 Nefḥa-i zāt-ı Ḥudâ'dan feyz olup āḥir ey yār
'Alleme'l-esmâ ırmış girmiş ol cān içeri
- 6 Sırr-ı aḥfâdır kelāmum añlayanlar zâhidâ
Çıkdı zulmet perdesinden oldu meydānuñ eri
- 7 Maḳşad-i şıdk içre gör kim Naḳṣī-i şeydâ bu gün
Ey perî-peyker olupdur maḫhar-ı peygamberi

233

Naḫṣī efendi**Mefā'īlün/ Mefā'īlün/ Mefā'īlün/ Mefā'īlün**

- 1 Degildür ḥaḫḫıñ ey zāhid ṣaḫın medḥ itme dīl-dārı
Ki bilmezsiñ 'aref sırrın bu 'aqlın anda yoḫ kārı
- 2 Bilenler iş bu esrārı çeküp el el kendüden varı⁸⁴⁰
İrer menzil maḫsūda olur ol cümleñin varı
- 3 Reh-i 'aşḫında dil-dārıñ viṣālın isteyenler çün
Özin maḫbub eyleyüp aḫır⁸⁴¹ olur anuñ ḥarīdārı
- 98a**
- 4 Çeküp el cümleden āḫır durup Ḳāf-ı kanā'atda
Odur⁸⁴² Sīmurḡ-veṣ ṣāhım bugün⁸⁴³ ṣayd eyleyen⁸⁴⁴ yarı
- 5 Rumüz-ı sırr-ı vaḥdetden ḥaber-dār olmayan Naḫṣī
Özinden bī Ḥaberdar çün ne bilsün ol⁸⁴⁵ bu esrārı

234

Üṣūlī**Mef'ülü/Mefā'īlü/Mefā'īlü/Fe'ülün**

- 1 'Älemde mey-i 'aşḫ ile mestānelerüz biz
Ṭa'n eyleme zāhid bize divānelerüz biz

⁸⁴⁰ El kendüden varı: ḡayr-ı Ḥaḫ'dan çün

⁸⁴¹ Özin maḫbub eyleyüp aḫır: Çeker el ḡayriden cānā NKD

⁸⁴² Odur: Çeker NKD

⁸⁴³ Ṣāhım bugün: cānā ḥaḫīḫat NKD

⁸⁴⁴ Ola: eyleyen NKD

⁸⁴⁵ Ne fehm itsün bu ma'nādan ki bilmez ol NKD

- 2 Aldanmamışız mansıb u cāhına cihānıñ
Dervīşlerüz sâkin-i virānelerüz⁸⁴⁶ biz⁸⁴⁷
- 3 Yer yoğ ise mescidde bize ğam degil ey dil⁸⁴⁸
Çün mu‘tekif-i meyhānelerüz biz⁸⁴⁹
- 4 Oddan yana sen kōrk ne pervā bize zāhid
Şevk odına yine pūr yanucı pervānelerüz⁸⁵⁰

235

Hāletī**Fā‘ilātün/Fā‘ilātün/Fā‘ilātün/Fā‘ilün**

- 1 ‘Ārif oldur mazhar-ı nūr cemālullāh ola
Kānde kim baksa görinen sümme vechullāh ola
- 2 Her ne gelse kabūl ide Cenāb-ı Hāğdan ola
Muqtezā-yı nefsi terk ide ‘abdullāh ola
- 3 Kesret ālayiş ... muqayyed olmayup
Hubbe-i dünyādan geçe fenāfillāh ola
- 4 Kendüñi tanı haqıqatden haberdār ol yürü
Oldur insān-ı kāmīl ‘ārifbillāh ola
- 5 Geçe ināniyyet tariķinden hālāş ol Hāletī
Rehberin tā rāh-ı Hāğda cümle ehlūllāh ola

⁸⁴⁶ Meyhāneleriz: Virānelerüz NKD

⁸⁴⁷ Divānda 3. Beyit olarak geçmektedir. 2. Beyit eksiktir. UD

⁸⁴⁸ Divānda 5. Beyit olarak geçmektedir. 4. beyit eksiktir. UD

⁸⁴⁹ Çün mu‘tekif-i kuşe-i hümhāneleriz biz UD

⁸⁵⁰ Divānda bu beyte rastlanılmamıştır. UD

SONUÇ

Yazıldıkları dönemin edebiyat zevkinin bir yansıması olarak ortaya çıkan mecmualar, edebiyat tarihi açısından önemli bir role sahiptir. Mecmualar, tarihî süreç içerisinde kayıtlara geçmemiş ya da sadece ismi geçmiş ancak herhangi bir eseri günümüze ulaşılamamış sanatçıların gün yüzüne çıkmasını sağlamaktadır. Ayrıca divanlara geçmiş fakat eksik ya da hatalı olan şiirlerin tamirinde de kullanılmaktadır. Bu yönleriyle mecmualar, edebiyat araştırmacıları için önemli bir yardımcı kaynaktır.

Bu çalışmada, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı K0446 numaralı mecmua çeviri metin tekniği kullanılarak Latin alfabesine çevrilmiştir. Mecmuanın müstensihî ve hangi dönemde yazıldığı kesin olarak bilinmemektedir ancak mecmuada bulunan şairlerin yaşadıkları dönemlerden yola çıkılarak 19. yüzyılda yazıldığı söylenilebilir.

Mecmuada yer alan şiirler içerik olarak incelendiğinde Klasik edebiyat, Âşık edebiyatı ve Tasavvuf edebiyatına mensup şairlerin şiirlerine yer verildiği tespit edilmiştir. Eserde gazel, kaside, tahmis ve müseddes gibi nazım şekilleri ağırlıktadır. Bu nazım şekillerinden en çok kullanılanı gazeldir. Mecmuada ayrıca ilahi, koşma gibi Halk şiiri nazım şekilleri de mevcuttur. Bu şiirlerin muhteva bakımından çoğunlukla dinî içerikli olduğu görülmektedir. Şekil olarak bakıldığında ise mecmuanın çeşitlilik gösterdiği tespit edilmiştir. Çoğunluğu beyit nazım birimiyle yazılmış şiirlerin yanında dörtlük ve bent ile yazılmış şiirler de bulunmaktadır. Ayrıca aruz vezni yanında hece vezninin kullanıldığı şiirler de mevcuttur. Şiir sayısı bakımından mecmuada en çok şiiri bulunan şair Nakşî Efendi olarak tespit edilmiştir. Mecmuada nazımın yanında 45a, 45b, 46a varaklarında mensur metinler de yer almaktadır. 45a da Hacı Bayram Veli'ye ait olan bir şiirin şerhi yapılmış, 45b'de ise

Arapça kahve hakkında bilgi veren bir metin bulunmaktadır. 46a da ise çok kısa Arapça bir metin bulunmaktadır.

Mecmuada yer alan sanatçılar genellikle Klasik edebiyat geleneğine mensup kişilerdir. Ancak Âşık Ömer, Âşık Kerem gibi Halk şiiri tarzında, Kaygusuz Abdal, Hacı Bayram Veli, Nesimî gibi Dinî-Tasavvufî edebiyat tarzında eserler ortaya koymuş kişilere de rastlanmıştır. Mecmuada mahlası tespit edilen şairler şunlardır: Nakşî Efendi, Şükûrî, Nâbî, Âşık Ömer, Muhyî, Vehbî, Lamî, Hayretî, Muîdî, Muhibbî, Zamirî, Şem'î, Arâmî, Zafî, Nesimî, Kalender, Niyâzî, Vahdetî, Halilî, Talîb, Nehcî, Fuzulî, Cinânî, Yunus Emre, Gubârî, Hüseyinî, Ahmedî, Şemsî, Necâti, Halîlî Maraşî, Rahmî, Gülşenî, Zihnî, Berkî, Alî Efendi, Eşrefoğlu Rûmî, Yahyâ, Haletî, Behiştî, Hacı Bayram Velî, Ūsûlî, Zâîfî, Hamdullah Çelebi, Kaygûsuz, Şemseddin Sivasî, Kemâl Paşazâde, Malûmî, Fîgânî, Yûsuf-ı Sâni, Makalî, Şua'î, Yahûdî, Ulvî, Âşık Kerem, İlmî, Katibî, Yahyâ, Ahmed. Mecmuada bu sanatçılar arasında en çok şiiri bulan sanatçı Nakşî Efendi'dir.

Çalışmanın en önemli sonucu Nakşî ve Âşık Ömer'e ait divanda bulunmayan şiirlere rastlamak olmuştur. Böylece edebiyat literatürüne yeni şiirler kazandırılmıştır. Kütüphanelerimizde bulunan mecmuaların incelenmesi bunun gibi birçok şairin ya da şiirin edebiyat dünyasına tanıtılması açısından önemlidir. Böylece Türk edebiyatı çalışmalarına büyük bir katkı sağlanmış olacaktır.

KAYNAKLAR

- Adak, A. (2006) Za'fî Gülşenî Hayatı, Eserleri, Edebi Şahsiyeti ve Divanının incelenmesi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, Ankara.
- Akkaya, M. (1992) Şemsi Paşa Divanı, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, İstanbul.
- Alıcı, L. (2010) Halîlî Maraşî Divançe ve Etvâr-ı Seb'a, Ukde Yayınları, Kahramanmaraş.
- Altuntaş İ. H. (2010) Divan-ı İlâhiyat ve Açıklaması, Niyâzî-i Mısrî (E-kitap).
- Artun, E. (2010) Dinî-Tasavvufî Halk Edebiyatı, Kitabevi Yayınları, İstanbul
- Aslan, Ü. (2017) Mustafa Nehcî Dede Divanı, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara (E-kitap).
- ATİK, H., (2003) Nakşî Ali Akkirmânî Divanı (İnceleme-Metin) Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İslam Tarihi ve Sanatları Anabilim Dalı Doktora Tezi, Ankara..
- Çavuşoğlu M. ve Tanyeri M.A, (1981) Hayretî Divanı Tenkidli Basım, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayıncılık, İstanbul.
- Çetin İ. (1993) Derzi-zâde Ulvî Hayatı, Edebi Şahsiyeti ve Divanının Tenkidli Metni, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Elazığ.
- Devellioğlu, F. (2000) Osmanlıca-Türkçe Lugat, Aydın Kitabevi, Ankara.
- Dikmen, H. (1991) Seyyid Vehbi ve Divanının Karşılaştırılmalı Metni, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, Ankara.

- Duymaz, A. (1999) Karacaoğlan İle Âşık Kerem'in Şahsiyet Ve Eser Bakımından Benzerlikleri Üzerine Bir Değerlendirme, Milli Folklor Dergisi Yıl: 11 Sayı: 44 s.s. 51-55
- Erdoğan K. (2008) Niyâzî-i Mısrî Hayatı, Edebi Kişiliği, Eserleri ve Divanının Tenkidli Metni Akçağ Yayınları, Ankara.
- Erdoğan, M. (2017) Bursalı Rahmî Divanı T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara (E-kitap).
- Erdugan, S. (2018) Hamdullah Çelebi Hasretî Divanı, Ankara, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Alevi Bektaşî Kültürü Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.
- Ergun, S. N. (1953) Âşık Ömer-Hayatı ve Şiirleri, Semih Lütfi Kitabevi, İstanbul.
- Erten, R. (1995) Yahyâ Divanı, Akçağ Yayınları, Ankara.
- Fuat, A. (2011) Nâbî Divanı, Akçağ Yayınları, Ankara
- Genç, İ. (2018) Tezkire-i Şu'ara-yı Mevleviyye, T.C Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü, Ankara (E-Kitap).
- Gürbüz, M. (2012) Şiir Mecmuaları Üzerine Bir Tasnif Denemesi, Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII Mecmua: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı, Haz: Hatice Aynur, Müjgân Çakır, Hanife Koncu, Selim S. Kuru, Turkuaz Yayınları, İstanbul.
- Güzel, A. (1981) Kaygusuz Abdal, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- <http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=2432>
[Erişim Tarihi: 21.04.2019].
- İsen, M. (1990) Usûlî Divanı, Akçağ Yayınları, Ankara.
- İSMEK, (2018) Fındıkzade Müzik İhtisas Merkezi, N.E.Ünal / <http://lilypond.org>
- Kaplan, Y.
- Karahan, A. (1996) İslâm Ansiklopedisi C. 13, "Fuzûlî", Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.
- Karasoş, Y. ve Yavuz, O. (2010) Âşık Ömer Divanı, Ocak Yayınları, Konya.

- Karavelioğlu M. (2014) Prizrenli Şem'i Divanı, Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları, İstanbul.
- Kavaklıyazı, A. (2015) 15. Yüzyıl Şairlerinden Diyarbakırlı Halîfî'nin Şiirleri, Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, Sayı: 34, Sayfa: 1-88, Konya.
- Kayabaşı, A. (1995) Sârban Ahmed Dîvânı İnceleme-Metin, Malatya, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.
- Köksal, F. (2012) Şiir Mecmuaları Önemi ve 'Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi' (MESTAP) Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII Mecmua: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı, Haz: Hatice Aynur, Müjgân Çakır, Hanife Koncu, Selim S. Kuru, Turkuaz Yayınları, İstanbul.
- Kut, G. (1986) Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi 6.C., "Mecmua", Dergah Yayınları, İstanbul.
- Levend, A. S. (2014) Türk Edebiyatı Tarihi I, TTK Yayınları, Ankara.
- Okuyucu, C. (1994) Cinânî Divanının Tenkitli Metni, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- Öztürk ,Y. (2006) 17. Yüzyıl Şairlerinden Dimetokalı Vahdefî'in Divan'ının tenkitli metni, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Pala, İ. (2004) Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü, Kapı Yayınları, İstanbul.
- Parlatır İsmail (2014) Fuzulî Divanı, Akçağ Yayınları, Ankara.
- Pezük Zehra (2015) Üsküplü İshâk Çelebi Divanı'nın Tahlili, Ordu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Ordu.
- Tanrıbuyurdu G. (2018) Kalkandelenli Muîdî Dîvânı, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Sakarya (E-Kitap).
- Toparlı R. (2015) Şemseddin Sivasî, Sivas Belediyesi Yayın Kurulu, Sivas.
- Ünver, İ. (1993) "Çeviriyazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler", Türkoloji Dergisi C.IX, S.1, Ankara, s.53-89. ve "Arap Harfli Türkçe Metinlerin Çevirisinde Karşılaşılan YanlıŐlar", (Bu makale, I. Eski Türk Edebiyatı

Kollogyumu'nda 17-18 Ocak 1992, İlesam Ankara'da tebliğ olarak sunulmuştur.).

Yılmaz, M.

<http://www.sonpeygamber.info/sair-yahudi-ve-hz-muhammed-sav-e-yazdigina-ti>

[Erişim Tarihi: 22.04.2019].

Tarlan A.N (1946) Eski Mecmualar Arasında TDED 1/2 s.s. 112-137

Yılmaz, O. (2008) Metin Te'sisinde Şiir Mecmualarının Katkısına Bir Örnek: Süleynmaniye Kütüphanesi Hacı Mahmud Efendi Koleksiyonu 5214 Numaralı Mecmua Ve Muhtevası. Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi, 1. S. 255-280.

www.semazen.net [Erişim Tarihi: 22.04.2019].

ÖZ GEÇMİŞ

Emine Bülün 1992 yılında Mersin’de doğdu. İlköğretim ve lise eğitimini Mersin’de tamamladı. 2012 yılında Gaziantep Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünde lisans eğitimine başladı. 2016 yılında lisans bölümünden mezun oldu ve aynı yıl Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Eski Türk Edebiyatı Anabilim Dalı alanında yüksek lisans eğitimine başladı. 2016 yılından itibaren özel kurumlarda yabancı dil olarak Türkçe eğitimi üzerine dersler vermektedir.

VITAE

Emine Bülün was born in Mersin in 1992. She completed her secondary and elementary school in Mersin. She started her bachelor education at Gaziantep University Turkish Language and Literature department in 2012. She graduated from bachelor in 2016 and the same year she started master programme in Gaziantep Universty Social Science Enstitute Department of Turkish Language and Literature, Classical Turkish Literature. She has been given Turkish lessons as a foreign language in private institutes since 2016.